

INSTYTUT ROZWOJU

INFOCREDIT

**Rozwój przedsiębiorczości na terenie
Szwajcarii Kaszubskiej
– stan obecny oraz perspektywy
na przyszłość**

Krystyna Gawlikowska-Hueckel

Dorota Ciołek

Stanisław Umiński

Ekspertyza na zamówienie

Stowarzyszenia Turystyczne Kaszuby

ul. Klasztorna 1, 83-300 Kartuzy

**Badanie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej
w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.**

Warszawa-Sopot, wrzesień-październik 2022

Spis treści

Spis treści.....	2
Wprowadzenie	3
I. Sytuacja demograficzna i rynek pracy w regionie.....	7
I.1. Stan i zmiany liczby ludności.....	7
I.2. Rynek pracy w regionie.....	12
II. Wielkość i struktura sektora MSP w gminach Szwejcarii Kaszubskiej.....	16
III. Analiza zatrudnienia w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw.....	29
IV. Analiza wielkości i struktury branżowej przychodów w sektorze MSP	51
V. Analiza przewag komparatywnych sektora MSP w gminach.....	71
V.1. Analiza przewag komparatywnych gmin w zakresie zatrudnienia na tle Polski i województwa pomorskiego	71
V.2. Analiza przewag komparatywnych gmin w zakresie przychodów na tle Polski i województwa pomorskiego	88
V.3. Przewagi komparatywne sektorów PKD na tle Polski i województwa pomorskiego – współczynniki LQ dla produktywności	109
VI. "TOP 10" firm w gminach Szwejcarii Kaszubskiej w roku 2020	148
VII. Analiza przeżywalności przedsiębiorstw	170
VIII. Handel zagraniczny.....	220
IX. Pomoc publiczna.....	232
X. Sytuacja w gminach - podsumowanie	246
XI. Syntetyczne wskaźniki przewagi komparatywnej.....	258
Podsumowanie i rekomendacje	261
Spis tabel	273
Spis wykresów	278
Spis rysunków	280

Wprowadzenie

Gminy kaszubskie leżą na terenie województwa pomorskiego, ich położenie i walory przyrodnicze sprawiają, że pod względem turystycznym należą do najbardziej atrakcyjnych lokalizacji w Polsce.

Pomorze jest obszarem zróżnicowanym pod względem gospodarczym. Podobnie, jak w innych województwach, największe miasto „przyciąga” zasoby, nie tylko ludzkie, ale i materialne, najcenniejsze (z punktu widzenia poziomu innowacyjności i zaawansowania technologicznego). Na pozostałym obszarze dominują z reguły sektory tradycyjne, o niższym poziomie technologii, działające w takich działach, jak: przemysł przetwórczy, usługi transportowe i turystyka.

Zasoby, w tym inwestycje, trafiają do regionów, w których można osiągnąć najwyższy zysk. Kierowane są przy tym do tych ośrodków, których poziom rozwoju odpowiada ich potrzebom (nowoczesne branże szukają pracowników wysoko wykwalifikowanych, o specjalistycznym wykształceniu; tradycyjne lokują się w miejscach, gdzie dostępna jest tania siła robocza).

Procesy te nasilają się w związku z globalizacją, która wyzwoliła wiele nowych praktyk, w tym doprowadziła do podziału łańcuchów produkcji na etapy (fazy), które lokowane są w różnych krajach/lokalizacjach.

W tym kontekście pojawia się pytanie o rozwój obszarów usytuowanych na terenach wokół dużej aglomeracji, które nie dysponują zasobami narzucającymi im tzw. oczywistą ścieżkę rozwoju (np. bogate złoża surowców kopalnianych). Zagadnienie to jest przedmiotem wielu analiz, w tym Komisji Europejskiej, która proponowała różne rozwiązania, m. in. wytypowanie specjalizacji adekwatnych do potencjału endogenicznego regionów (tzw. *smart specialization*).

Celem badania jest wszechstronna analiza sektora małych i średnich przedsiębiorstw zlokalizowanych na obszarze dziewięciu gmin kaszubskich, ich zróżnicowania i przewag komparatywnych. Okres badania objął lata 2017-2020 oraz 2019-2020. Generalnie rok 2021 nie został uwzględniony, ze względu na brak danych statystycznych; firmy są zobowiązane do złożenia sprawozdań rocznych za rok 2021 do 30 września 2022 roku. Tylko w części dotyczącej pomocy publicznej wykorzystano informacje udostępnione przez UOKiK także dla roku 2021 oraz dla dziewięciu miesięcy 2022 roku.

Małe i średnie przedsiębiorstwa są „sercem” gospodarki rynkowej, nie kumulują potencjału, który mógłby naruszyć konkurencję, tworzą miejsca pracy, stanowią platformę nawiązywania kontaktów między pracownikami (co często jest niemożliwe w wielkich korporacjach) stwarzając poczucie solidarności w realizacji celu, rozwijają przedsiębiorczość. Skala ich działalności nie rujnuje środowiska naturalnego. Przywołując szereg pozytywnych cech sektora, nie trudno nie zgodzić się ze słynną już sentencją (a jednocześnie tytułem książki Schumachera o MSP) „małe jest piękne”¹.

¹ Schumacher E.E. (1981), *Małe jest piękne*, PIW, Warszawa.

O ich znaczeniu w gospodarce świadczy to, że udział firm zatrudniających od 1 do 249 osób w populacji wszystkich przedsiębiorstw wynosi ponad 99% (zarówno w całej UE, jak i w Polsce)².

Sektor ten jest jednak dużo bardziej wrażliwy na załamania koniunktury, co związane jest z relatywnie niskim kapitałem własnym i brakiem środków na „przetrwanie” kryzysów związanych ze spadkiem popytu. Jeżeli równocześnie firma nie będzie miała dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania kończy się to jej upadkiem. W pułapkę braku finansowania wpada wiele małych firm, co w literaturze określane jest mianem „doliny śmierci przedsiębiorstw”³.

Sektor MSP odgrywa szczególnie ważną rolę w gospodarce regionów poza obszarami wielkich miast. Ze względu na wspomniane cechy należy obserwować jego rozwój i udzielać wsparcia.

Podstawowym problemem, który napotyka się w badaniach na poziomie gmin są ograniczenia w dostępie do kompleksowych danych statystycznych. W publikacjach Głównego i Wojewódzkich Urzędów Statystycznych oraz tzw. BDL (Banku Danych Lokalnych) dostępność wskaźników na poziomie gmin jest bardzo ograniczona. Dlatego w badaniu wykorzystano bazę firmy InfoCredit, która dysponuje danymi pochodzącymi z Krajowego Rejestru Sądowego.

KRS jest urzędem publicznym, prowadzącym rejestrację podmiotów i obrotu gospodarczego. Wpis do rejestru jest obowiązkowy i tworzy podstawę prawną funkcjonowania firm. Stanowi więc bazę danych o przedsiębiorstwach, które są informacją jawną i dostępną dla wszystkich zainteresowanych. Obowiązek przekazywania danych nie dotyczy jednak wszystkich podmiotów; są z niego zwolnione osoby fizyczne prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą, która podlega wpisowi do Centralnej Ewidencji i Informacji Gospodarczej (CEIDG). Powoduje to, że część aktywności gospodarczej nie jest ewidencjonowana i nie ujmują jej żadne statystyki.

Ograniczony jest też dostęp do informacji dotyczących zatrudnienia w sektorze MSP. Zgodnie z Ustawą o Rachunkowości, średnie roczne zatrudnienie powinny (w sprawozdaniach) raportować firmy małe i większe. Zwolnione są firmy mikro, czyli takie które (zgodnie z ustawą) „nie przekroczyły co najmniej dwóch z następujących trzech wielkości:

- a) 1 500 000 zł – w przypadku sumy aktywów bilansu na koniec roku obrotowego,
- b) 3 000 000 zł – w przypadku przychodów netto ze sprzedaży towarów i produktów za rok obrotowy,
- c) 10 osób – w przypadku średniorocznego zatrudnienia w przeliczeniu na pełne etaty.

² Raport o stanie małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce, (2022), PARP.
<https://www.parp.gov.pl/component/publications/publication/raport-o-stanie-sektora-malych-i-srednich-przedsiębiorstw-w-polsce-2022>, dostęp 7.10.2022.

³ Frank, M.Z., Goyal, V.K. (2003), *Testing the pecking order theory of capital structure*, Journal of Financial Economics, 2 (67), 217–248.

Jak już wspomniano, podmioty małe i większe powinny tę informację podawać, zgodnie z odpowiednimi załącznikami nr 5 i 1 do Ustawy o Rachunkowości. Mimo, że w sprawozdaniach znajduje się rubryka zatrudnienie, część pracodawców ją pomija (nie stosując się do ustawy), albo przekazuje informację, że „w roku obrotowym firma nie zatrudniała pracowników” – co oznacza, że wykonywali oni pracę w oparciu o umowę zlecenie.

Z tego względu, niektóre wyniki badań mogą nie oddawać rzeczywistego stanu; dotyczy to przede wszystkim wskaźnika produktywności (przychód na jednego zatrudnionego). W firmie może być jedna tylko osoba zatrudniona w oparciu o umowę o pracę (co ujmuje sprawozdania i statystki), natomiast kilkanaście w oparciu o umowę zlecenie, co „wymyka” się ewidencji i sztucznie „winduje” wskaźnik produktywności.

Należy jednak podkreślić, że przeprowadzona analiza bazuje na jedynej dostępnych w kraju wiarygodnych źródłach informacji statystycznych (na poziomie gmin). Statystyki te udostępnione zostały przez InfoCredit, jedyną polską firmę, która gromadzi i przekazuje dane z Polski do ogółośnoeuropejskiej bazy raportów handlowych i sprawozdań finansowych Amadeus⁴. Nie ma w Polsce innych źródeł (poza wykorzystanymi), które mogłyby wzbogacić bazę danych, w oparciu, o które dokonano analizy. W tabeli W.1. zawarte są informacje o liczbie firm, które uwzględnione zostały w badaniu.

Tabela W.1. Informacje o liczbie firm (o zatrudnieniu 0-249 osób), dla których dostępne były dane

gmina	Liczba firm wpisanych do REGON (2019)			Liczba firm udostępnionych przez InfoCREDIT			Procentowe pokrycie populacji informacjami z InfoCredit		
	Mikro [0-9]	MSP [10-249]	łącznie	Mikro [0-9]	MSP [10-249]	łącznie	Mikro [0-9]	MSP [10-249]	łącznie
Chmielno	783	21	804	32	13	45	4.1	62.2	5.6
Kartuzy	3811	147	3958	261	60	321	6.8	40.9	8.1
Przodkowo	1034	37	1071	92	20	112	8.9	53.4	10.5
Sierakowice	1860	56	1916	84	20	104	4.5	36.0	5.4
Somonino	948	36	984	36	9	45	3.8	24.7	4.6
Stężycza	971	39	1010	32	11	43	3.3	27.9	4.3
Sulęcyno	439	16	455	13	5	18	3.0	31.4	4.0
Żukowo	5637	163	5799	406	118	524	7.2	72.6	9.0
Przywidz	592	17	609	26	2	28	4.4	11.7	4.6
REGION	16070	532	16601	982	258	1240	6.1	48.5	7.5

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z REGON i InfoCredit.

⁴ Obecnie Amadeus wchodzi w skład bazy ORBIS - największego zasobu danych dotyczących spółek ze wszystkich krajów świata.

Analiza została przeprowadzona według następującego schematu:

1. Analiza zasobów demograficznych i rynek pracy
2. Analiza populacji sektora MSP
3. Analiza zatrudnienia w sektorze MSP
4. Analiza przychodów w sektorze MSP
5. Analiza przewag komparatywnych sektora MSP w gminach:
 - współczynniki LQ dla zatrudnienia,
 - współczynnik LQ dla przychodów,
 - współczynnik LQ dla produktywności.
6. „TOP 10” firm w regionie i w gminach
7. Analiza przeżywalności przedsiębiorstw
8. Handel zagraniczny
9. Pomoc publiczna dla przedsiębiorstw w tym pomoc w związku z pandemią COVID-19
10. Sytuacja w gminach – podsumowanie
11. Syntetyczne wskaźniki przewagi komparatywnej

Wszystkie analizy (poza handlem zagranicznym) dotyczą poziomu całego regionu oraz poszczególnych gmin, co umożliwi pokazanie przestrzennego zróżnicowania przedsiębiorczości.

Raport kończy podsumowanie i rekomendacje.

I. Sytuacja demograficzna i rynek pracy w regionie

I.1. Stan i zmiany liczby ludności

Analiza sytuacji demograficznej ma bardzo duże znaczenie w ocenie potencjału i tendencji rozwoju gospodarczego krajów i regionów. Wynika to z roli, jaką pełni dzisiaj kapitał ludzki, który stanowi kluczowy zasób, przyczyniający się do poprawy jakości innych czynników produkcji. Przez pojęcie kapitału ludzkiego rozumie się nie tylko jego „rozmiary ilościowe”, ale również wiedzę, zdolności, umiejętności i potencjał intelektualny pracowników.

Tabela I.1. Struktura ludności i wskaźnik obciążenia demograficznego w roku 2021

gmina	Liczba ludności						ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
	ogółem	mężczyźni	kobiety	w wieku			
				przed-produkcyjnym	produkcyjnym	po-produkcyjnym	
Chmielno	7941	49,8%	50,2%	22,7%	61,8%	15,5%	26,8
Kartuzy	34111	49,0%	51,0%	19,9%	61,6%	18,5%	32,0
Przodkowo	10193	50,3%	49,7%	23,4%	64,0%	12,6%	20,9
Sierakowice	20529	50,6%	49,4%	25,6%	61,0%	13,3%	23,3
Somonino	11072	51,1%	48,9%	21,6%	65,0%	13,3%	21,8
Stężycza	10854	50,5%	49,5%	23,6%	62,3%	14,1%	24,3
Sulęcyno	5657	50,4%	49,6%	22,4%	61,2%	16,4%	28,4
Żukowo	43926	49,7%	50,3%	22,9%	64,1%	13,0%	21,6
Przywidz	6057	50,7%	49,3%	17,5%	64,5%	18,0%	29,6

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS, dostęp: 02.09.2022.

„Najludniejszą”, spośród badanych, jest gmina Żukowo, którą w 2021 roku zamieszkiwało 43 926 mieszkańców (9 815 więcej niż drugą w kolejności Kartuzy). Trzecie miejsce zajmują Sierakowice. Relatywnie najmniej ludności zamieszkuje gminę Przywidz i Sulęcyno. Są to różnice znaczące; gminę Żukowo (największa liczba ludności) zamieszkuje ponad 6 razy więcej mieszkańców niż Sulęcyno (najmniejsza liczba ludności).

Z punktu widzenia funkcjonowania gospodarki, bardzo istotna jest struktura wieku ludności oraz współczynnik obciążenia demograficznego (ludność w wieku przed- i poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym).

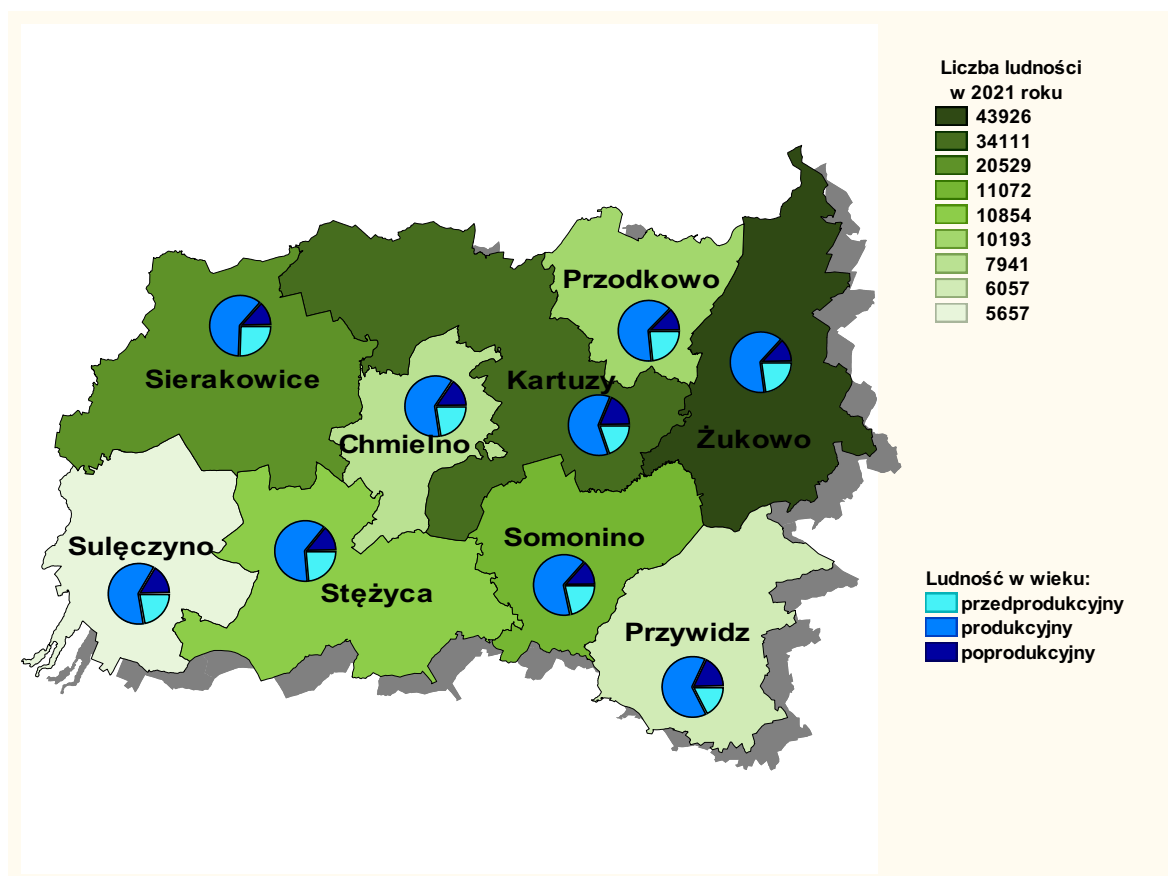
„Najmłodsza” jest gmina Sierakowice, w której udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w całej populacji wynosi 25,6%. Kolejne miejsca zajmują Stężycza (23,6%) i Przodkowo (23,4%). Relatywnie najniższym udziałem ludzi młodych w populacji charakteryzują się Przywidz (17,5%) i Kartuzy (19,9%).

Jeżeli chodzi o udział osób w wieku poprodukcyjnym, to najniższy jest w gminach Przodkowo, Żukowo oraz Somonino, gdzie na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada odpowiednio 20,9%, 21,6 i 21,8% osób w wieku poprodukcyjnym.

Jak wiadomo, starzenie się społeczeństwa jest ważnym problemem społecznym. Z punktu widzenia gospodarki proces ten ma negatywne skutki ze względu na kurczenie się liczby osób zdolnych do pracy oraz na konieczność ponoszenia zwiększonych nakładów na „utrzymanie” emerytów oraz opiekę zdrowotną nad nimi. Jednym z negatywnych następstw starzenia się społeczeństwa jest również ubożenie osób osiągających wiek emerytalny ze względu na spadek poziomu ich dochodów.

W badanych gminach występuje zróżnicowanie wskaźnika feminizacji, rozpiętości w jego poziomie nie są jednak duże. Badany obszar wyróżnia to, że rozkład liczebny kobiet i mężczyzn jest symetryczny, a w pięciu spośród dziewięciu gmin ma miejsce przewaga mężczyzn nad kobietami (Przodkowo, Sierakowice, Somonino, Stężyca, Sulęczyno, Przywidz), co odbiega od przeciętnej sytuacji w kraju.

Rysunek I.1. Liczba ludności w roku 2021

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS, dostęp: 02.09.2022.

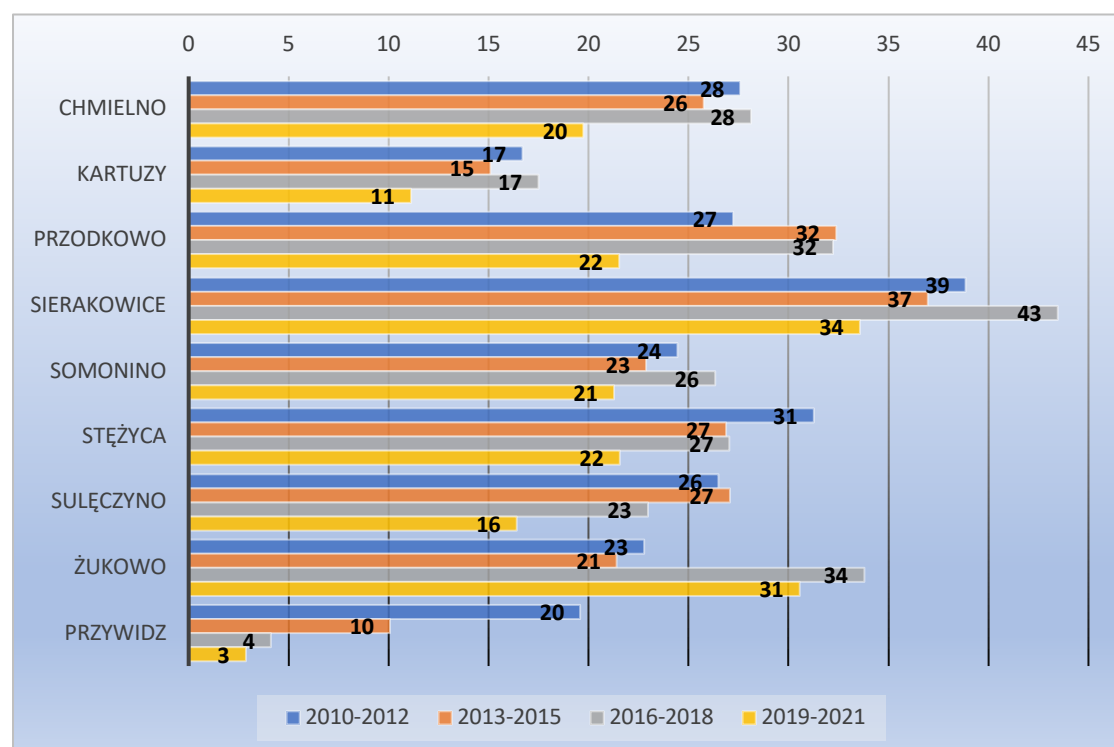
Przyrost naturalny jest wskaźnikiem pokazującym różnicę między narodzinami a zgonami. W Polsce i wielu innych krajach europejskich, przyrost naturalny jest na poziomie nie zapewniającym tzw. reprodukcji prostej, co oznacza, że nie ma pełnej „zastępowalności” pokoleń i liczba ludności zmniejsza się (może się zwiększać przez napływ imigrantów).

Tabela I.2. Przyrost naturalny w badanym regionie w latach 2020-2021

rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
gmina	przyrost naturalny w osobach											
cały region	1112	1023	973	972	1053	1014	1140	1403	1286	1343	1002	884
Chmielno	84	64	46	59	80	48	73	79	59	71	42	41
Kartuzy	224	181	138	124	193	181	211	209	168	195	114	69
Przodkowo	65	93	56	89	102	81	92	91	106	106	39	63
Sierakowice	243	222	233	207	241	239	243	285	309	238	241	194
Somonino	95	77	68	78	92	61	53	137	84	87	91	52
Stężycza	100	99	99	120	89	58	65	122	90	99	74	57
Sulęczyno	43	46	46	42	39	61	29	45	50	42	30	19
Żukowo	216	215	245	237	190	270	365	433	407	490	358	400
Przywidz	42	26	42	16	27	15	9	2	13	15	13	-11
gmina	w przeliczeniu na 1000 mieszkańców											
cały region	9	8	8	7	8	8	8	10	9	9	7	6
Chmielno	12	9	6	8	11	6	10	10	8	9	5	5
Kartuzy	7	6	4	4	6	5	6	6	5	6	3	2
Przodkowo	8	12	7	11	12	9	10	10	11	11	4	6
Sierakowice	14	12	13	11	13	13	13	15	16	12	12	9
Somonino	10	8	7	8	9	6	5	13	8	8	8	5
Stężycza	10	10	10	12	9	6	6	12	9	9	7	5
Sulęczyno	8	9	9	8	7	11	5	8	9	8	5	3
Żukowo	7	7	8	7	6	8	10	12	10	12	8	9
Przywidz	7	5	7	3	5	3	2	0	2	3	2	-2

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS, dostęp: 29.09.2022.

Wykres I.1. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w 3-letnich okresach

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS, dostęp: 02.09.2022.

Sytuację w Polsce pogarsza fakt, że liczba zgonów rośnie, ponieważ umierają ludzie z pokolenia powojennego wyżu demograficznego. Mimo uruchomienia programów polityki społecznej liczba urodzeń w Polsce się nie zwiększyła.

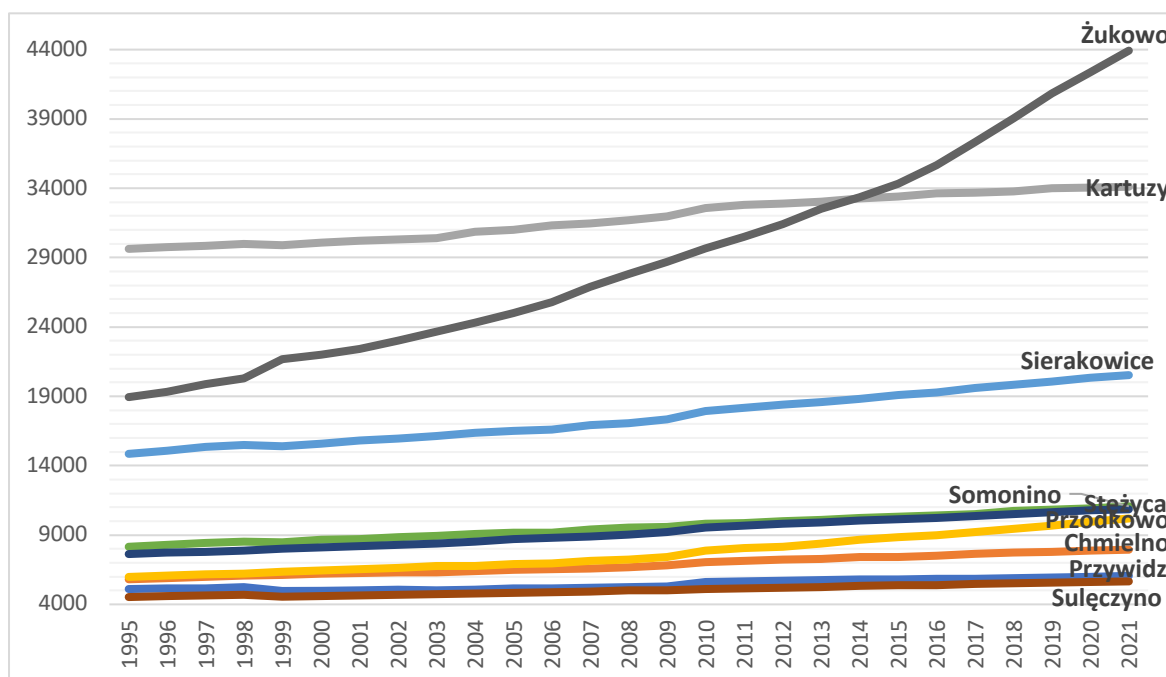
Przyrost naturalny w regionie Kaszub jest zróżnicowany. Najlepsza sytuacja jest w gminie Żukowo, gdzie w latach 2010-2021 przyrost naturalny (liczony w osobach) był największy. Tylko w trzech latach (2010, 2011, 2014 w okresie 2020-2021) Żukowo zostało zdystansowane przez gminę Sierakowice.

Sierakowice skutecznie konkurują z Żukowem, gdy uwzględni się przyrost naturalny na 1000 mieszkańców. Gmina ta jest liderem i wskaźnik przyrostu tylko w dwóch latach jest równy (2019 i 2021) z tym, który osiągnęło Żukowo, natomiast w pozostałych latach jest wyższy.

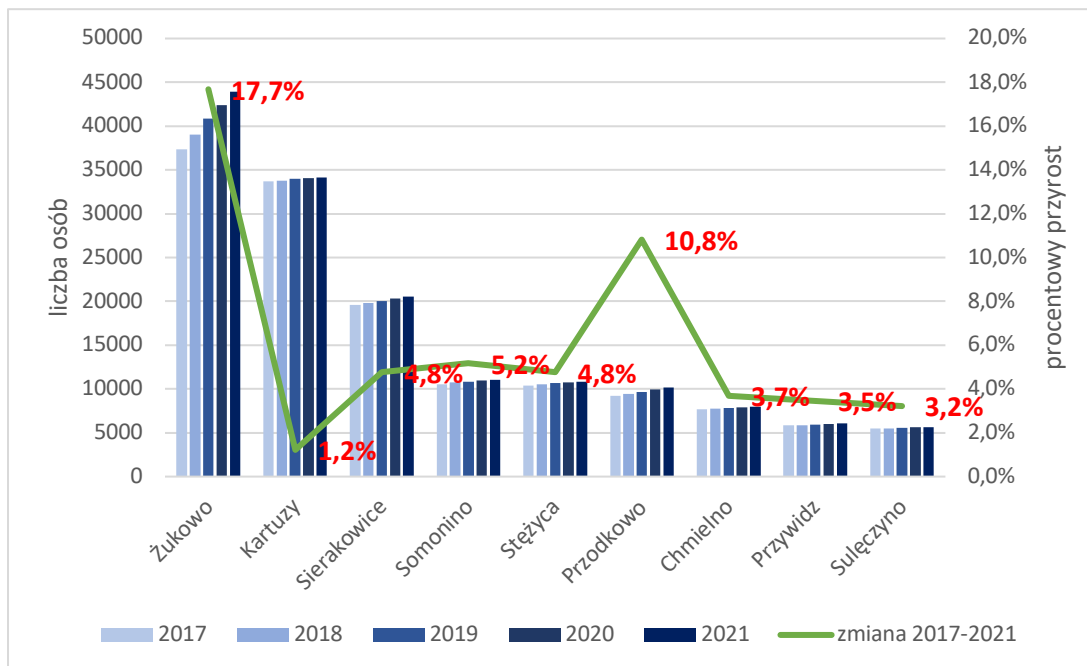
Jak wynika z danych, najniższe wskaźniki (w przeliczeniu na 1000 mieszkańców) są w gminie Przywidz (2021 ujemny -2), w Kartuzach 2, w Sulęcynie 3.

Przyrost naturalny wpływa na zmiany liczby ludności, ale może ona się zmieniać również ze względu na ruchy migracyjne. Badane gminy różnią się również pod względem tempa wzrostu populacji w latach 2017-2021. Najbardziej dynamiczny wzrost ludności nastąpił w gminie Żukowo (17,7%), następnie w Przodkowie (10,8%), Stężycy (5,2%). W pozostałych był na poziomie nie przekraczającym 5%, a najniższy cechował gminę Kartuzy (1,2%).

Wykres I.2. Zmiany liczby ludności, trend w latach 1995-2021

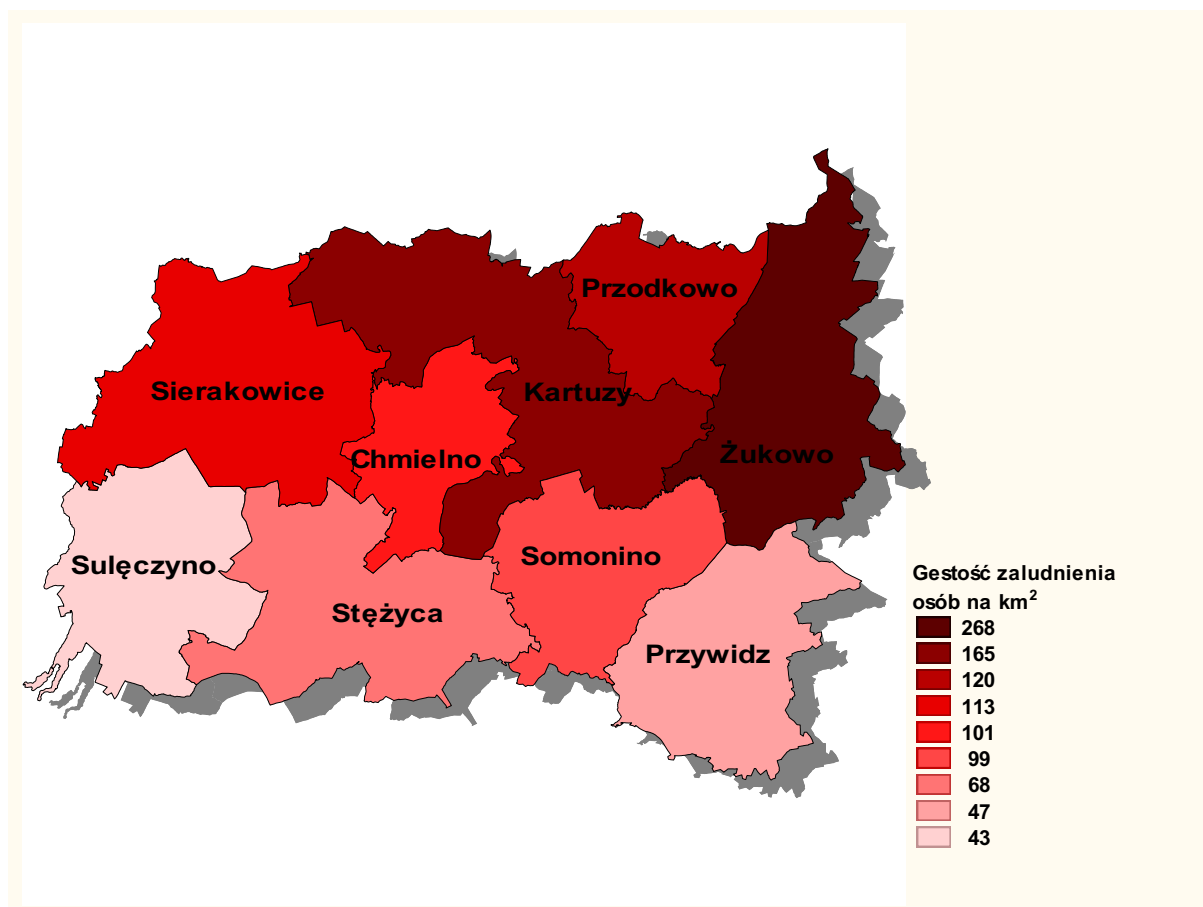

Wykres I.3. Zmiany liczby ludności w badanych gminach w latach 2017-2021

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS, dostęp: 02.09.2022.

Rysunek I.2. Gęstość zaludnienia w roku 2021

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS, dostęp: 02.09.2022.

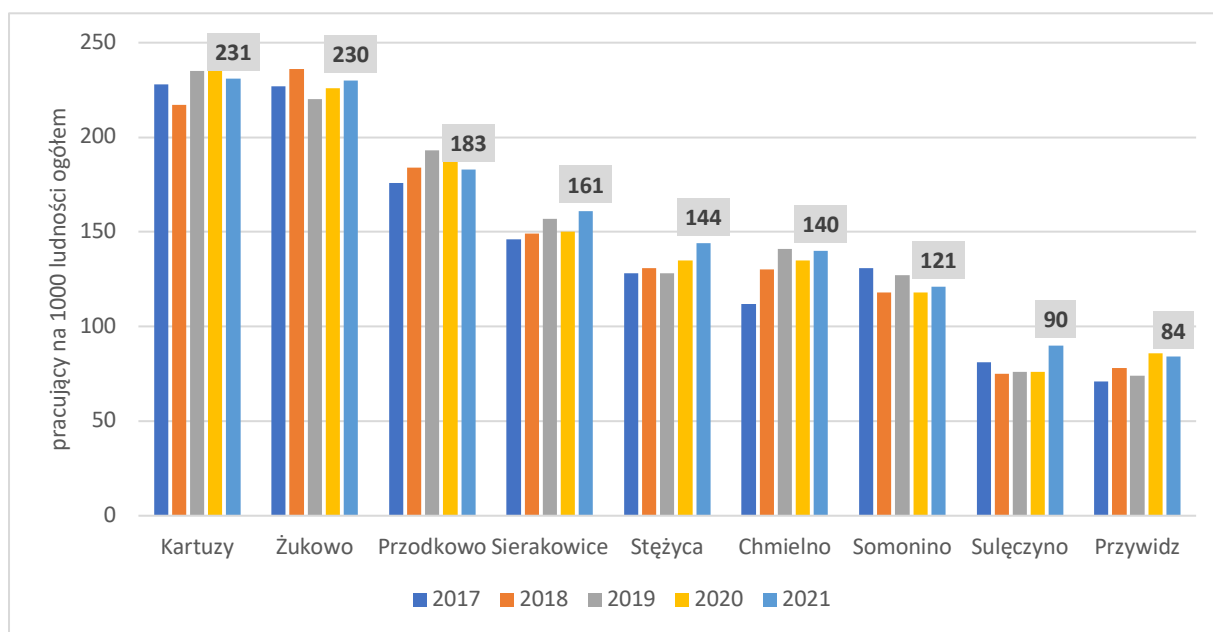
Żukowo wyróżnia się również gęstością zaludnienia; na 1 km kwadratowy przypada 267 mieszkańców. Wskaźnik ten w gminie Kartuzy kształtuje się na poziomie 166, w Sierakowicach 112, Przodkowie 110, Chmielnie 100. Najmniej ludności na 1 km kwadratowy powierzchni odnotowujemy w gminach Sulęcyno (50) i Przywidz (47).

Wskaźnik liczby ludności na jednostkę powierzchni stanowi istotny parametr pozwalający na oszacowanie popytu na różny rodzaj usług, np. handlowych, transportowych, związanych z działalnością służb komunalnych. Znaczny wzrost liczby mieszkańców (w krótkim czasie) w obrębie gminy może mieć również skutki negatywne – przyczynić się do nasilenia trudności z funkcjonowaniem niedostatecznie rozbudowanej bazy infrastruktury czy kształtowaniem ładu przestrzennego.

I.2. Rynek pracy w regionie

Zasoby ludzkie, wielkość populacji, jej struktura wiekowa, poziom wykształcenia określa sytuację na rynku pracy. Liczba pracujących na 1000 ludności w syntetyczny sposób przedstawia aktywność zawodową, na co wpływa podaż pracowników na lokalnych rynkach z jednej strony i popyt zgłaszany przez przedsiębiorców, z drugiej strony.

Wykres I.4. Liczba pracujących na 1000 osób ludności ogółem w latach 2017-2021

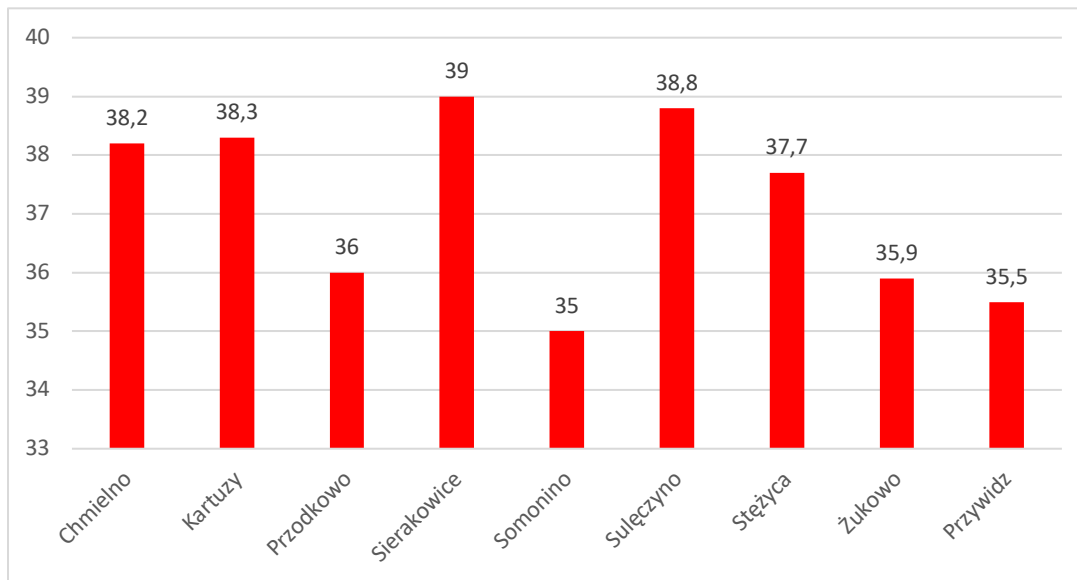

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS, dostęp: 06.09.2022.

Kształtowanie się tego wskaźnika jest przestrzennie znacząco zróżnicowane. W 2021 roku był on najwyższy w gminach: Kartuzy i Żukowo (odpowiednio 231 i 230 pracujących na 1000 ludności), najniższy w gminach: Przywidz (84) i Sulęcyno (90).

Różnice te nie są bezpośrednio powiązane ze strukturą wieku ludności, o czym świadczy porównanie aktywności zawodowej (wyrażonej liczbą pracujących na 1000 ludności) z obciążeniem demograficznym (mierzonym udziałem osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym).

Wykres I.5. Wskaźnik obciążenia demograficznego w gminach powiatu kartuskiego oraz w gminie Przywidz w 2021 roku (w %)

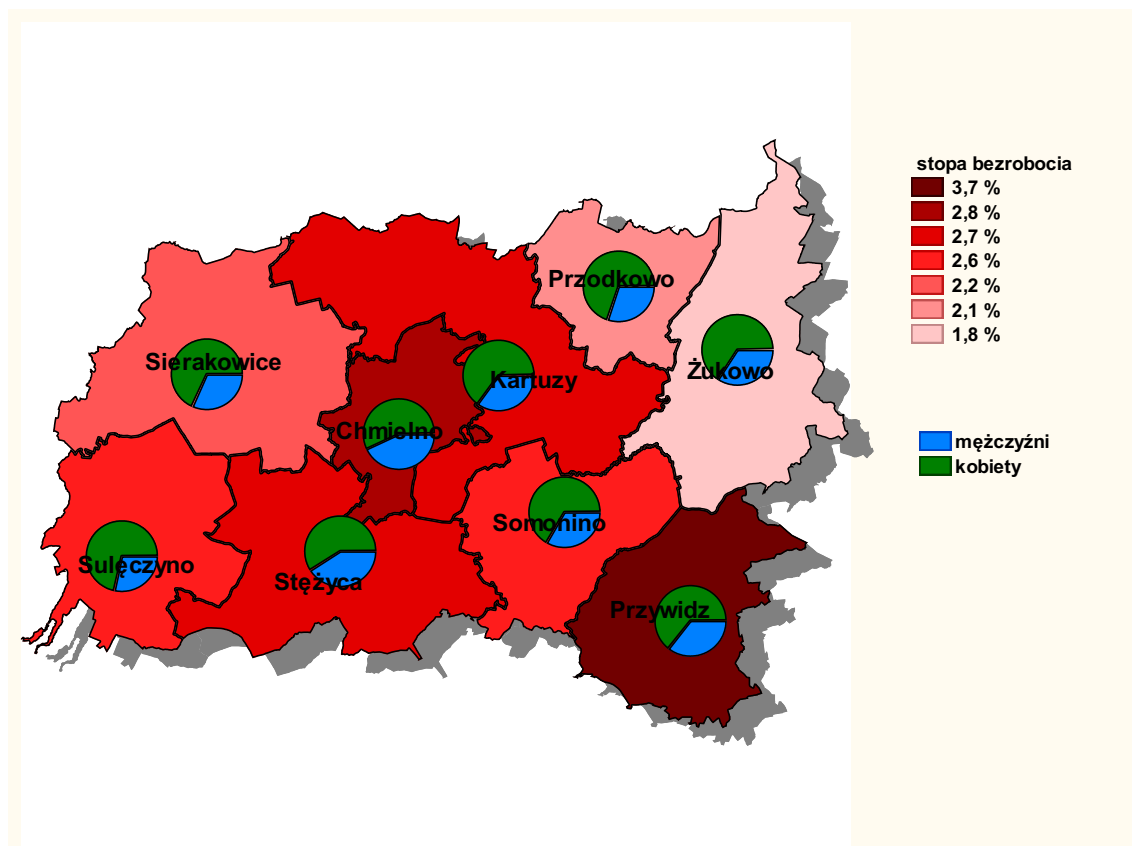
Źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS, dostęp: 02.09.2022.

W latach 2017-2021 nie widać dynamicznych zmian w liczbie pracujących na 1000 ludności. Nie widać też większego załamania zapotrzebowania na pracowników, które mogłoby być spowodowane pandemią COVID-19. Warto natomiast zauważyć, że w 2021 roku (w porównaniu do 2020) zmiany na lokalnych rynkach pracy były zróżnicowane: nastąpił wzrost wskaźnika w sześciu gminach, a spadek w trzech.

Najwyższy współczynnik obciążenia demograficznego ma gmina Sierakowice (39%), następnie Sulęczyńno (38,8%), Kartuzy (38,3%), Chmielno (38,2%), Stężyca (37,7%).

Między tymi dwoma wskaźnikami nie ma prostej korelacji (gmina Kartuzy ma najwyższy udział osób w wieku przed i poprodukcyjnym (38,2%) i jednocześnie największą liczbę osób pracujących na 1000 ludności. Najmniej „obciążone” demograficznie gminy: Przodkowo (36%), Somonino (35%) i Żukowo (35,9%) cechuje również zróżnicowany poziom wskaźników charakteryzujących aktywność zawodową: w Przodkowie wynosi 183, w Somoninie 121 i w Żukowie 230.

Rysunek I.3. Poziom bezrobocia w roku 2021

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS, dostęp: 06.09.2022.

Sytuację na lokalnych rynkach pracy należy uzupełnić o informacje dotyczące stopy bezrobocia. Od 2003 roku wykazywała tendencję malejącą aż do roku 2008, kiedy zaczęła ponownie wzrastać (prawdopodobny wpływ kryzysu 2008). W 2013 roku odnotowujemy jej najwyższy poziom, po czym zaczyna się zmniejszać do 2019 roku, od którego obserwujemy ponowny, niewielki jej wzrost.

Tabela I.3. Poziom bezrobocia ogółem i bezrobocie kobiet w badanych gminach w latach 2017-2021

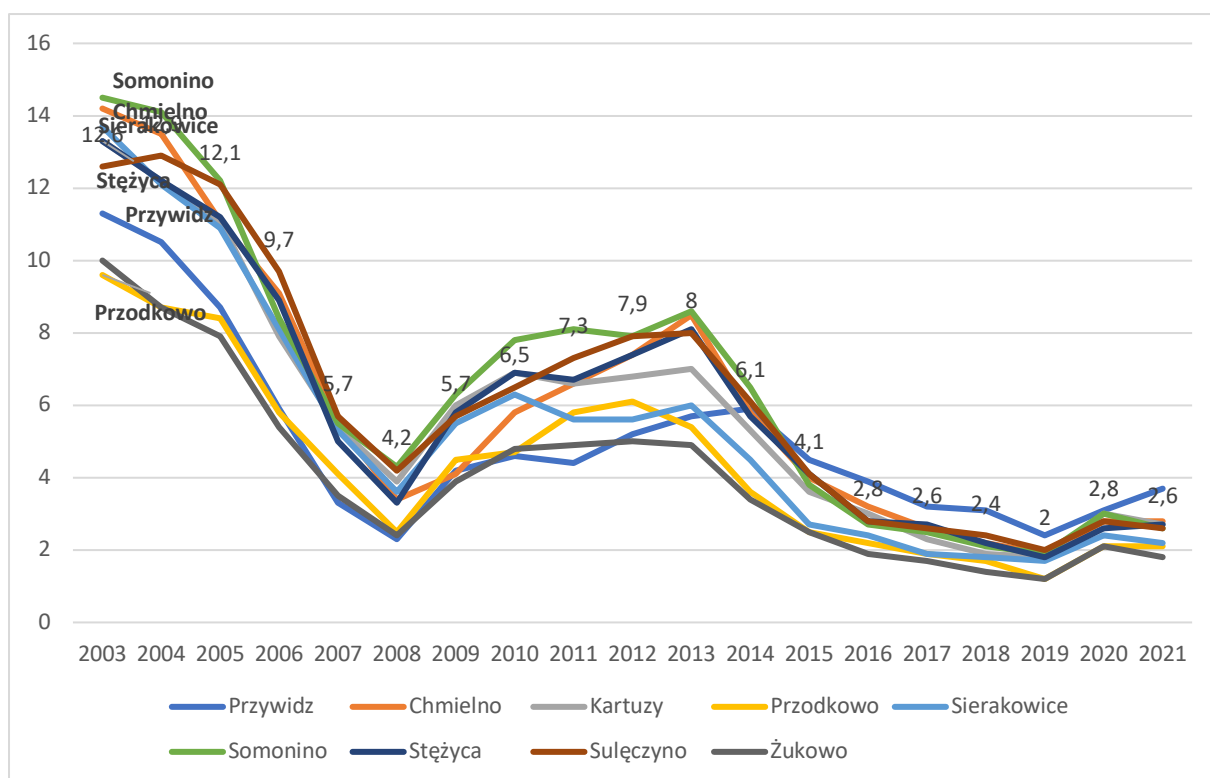
jednostka administr.	2017		2018		2019		2020		2021	
	l. bezrob.	odsetek kobiet	l. bezrob.	odsetek kobiet	l. bezrob.	odsetek kobiet	l. bezrob.	odsetek kobiet	l. bezrob.	odsetek kobiet
POLSKA	1 081 746	55,1	968 888	56,0	866 374	55,3	1 046 432	53,7	895 203	53,8
pomorskie	49 653	62,3	46 082	63,2	41 817	62,8	56 216	59,2	47 682	60,0
Chmielno	117	65,8	103	66,0	87	69,0	128	64,1	130	56,9
Kartuzy	458	62,2	384	64,8	355	71,3	585	64,1	534	65,0
Przodkowo	106	71,7	100	64,0	68	66,2	128	59,4	129	69,8
Sierakowice	225	67,1	205	74,6	198	74,7	285	68,1	263	68,1
Somonino	165	60,6	140	70,0	128	68,8	205	61,5	176	66,5
Stężycza	165	70,3	133	66,9	111	61,3	161	61,5	168	58,9
Sulęczyño	85	69,4	78	74,4	64	71,9	93	77,4	84	71,4
Żukowo	404	66,8	347	66,6	305	69,5	549	64,5	471	65,8
Przywidz	117	63,2	114	53,5	86	62,8	113	61,9	137	64,2

Źródło: opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z BDL GUS, dostęp: 03.10.2022.

We wszystkich gminach Kaszub, we wszystkich badanych latach 2017-2021, odsetek bezrobotnych kobiet jest wyższy niż mężczyzn. W 2021 roku był on również wyższy niż w Polsce i tylko w dwóch gminach niższy od przeciętnego w województwie (w Chmielnie i Stężycy).

W 2021 wskaźnik ten obniżył się w porównaniu do 2017 w czterech gminach, natomiast w pięciu wzrósł (w Kartuzach, Sierakowicach, Somoninie, Sulęcynie oraz Przywidzu).

Wykres I.6. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2003-2021

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS, dostęp: 06.09.2022.

Zwraca uwagę fakt, że fluktuacje w poziomie stopy bezrobocia są zsynchronizowane w czasie we wszystkich gminach (jakkolwiek występują różnice w skali wahań). Najwyższą stopę bezrobocia ma gmina Przywidz, następnie Chmielno. Najlepsza sytuacja jest w gminie Żukowo i Przodkowo.

II. Wielkość i struktura sektora MSP w gminach Szwajcarii Kaszubskiej

Jednym z najbardziej syntetycznych wskaźników charakteryzujących przedsiębiorczość jest liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON. Założenie i zarejestrowanie firmy świadczy o przedsiębiorczości, inicjatywie, skłonności do podejmowania ryzyka.

Tabela II.1. Liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON na tle Polski i pomorskiego

Gmina	Liczba podmiotów na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym					
	l. podm.	Polska = 100		woj. pomorskie = 100		
		2019			2021	
Żukowo	232,7	118,8	106,1	260,6	121,4	108,6
Kartuzy	198,3	101,2	90,4	218,2	101,6	91,0
Przodkowo	183,8	93,8	83,8	207,2	96,5	86,4
Chmielno	175,7	89,7	80,1	190,1	88,5	79,2
Przywidz	166,5	85,0	75,9	180,2	83,9	75,1
Sierakowice	164,3	83,9	74,9	176,4	82,2	73,5
Stężycza	161,9	82,6	73,8	176,3	82,1	73,5
Somonino	146,9	75,0	67,0	160,4	74,7	66,9
Sulęczyno	140,0	71,5	63,8	151,5	70,6	63,2
REGION	191,3	97,7	87,3	205,7	95,2	86,7

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS, dostęp: 07.09.2022.

Liczba podmiotów zarejestrowanych (w systemie REGON) na 1000 mieszkańców jest zróżnicowana regionalnie. Wskaźnik ten (w 2019 roku) był najwyższy w gminach: Żukowo i Kartuzy; wynosił on odpowiednio 232,7 oraz 198,3, przewyższając tym samym średnią krajową (jeżeli poziom Polski przyjąć za 100), to w Żukowie wynosił on 118,9, w Kartuzach 101,2. Na całym pozostałym obszarze powiatu kartuskiego oraz w gminie Przywidz, wskaźniki te były niższe od 100 (średni poziom krajowy), przy czym najniższe cechowały gminy: Somonino (71,5) oraz Sulęczyno (71,5).

Jeżeli chodzi o porównanie do całego obszaru Pomorza, to tylko gmina Żukowo miała więcej podmiotów zarejestrowanych na 1000 mieszkańców niż wynosiła przeciętna dla województwa.

W 2021 roku sytuacja, w porównaniu do 2019 roku, uległa pewnym zmianom. Gminy Żukowo i Kartuzy poprawiły swoją względną pozycję wobec kraju (wskaźniki na poziomie 121,4 oraz 101,6) oraz województwa pomorskiego (108,6 i 91,0). W 2021 roku (w porównaniu do 2019) poprawiły się również względne wskaźniki gminy Przodkowo, jakkolwiek nadal były one są niższe niż przeciętnie w kraju i w województwie pomorskim.

We wszystkich pozostałych gminach obserwujemy zmniejszenie względnej wartości wskaźników (wobec Polski i województwa). Nie są to jednak znaczące spadki.

Do interesujących wniosków prowadzi porównanie liczby małych i średnich przedsiębiorstw na 10 tys. mieszkańców w roku 2019 i 2021. We wszystkich gminach wskaźnik ten był wyższy w roku 2021 niż w 2019. Liczba ludności w wieku produkcyjnym w tym okresie nie uległa większym zmianom, zatem zaobserwowany wzrost świadczy o poprawie nastrojów, co przejawiało się w większej skłonności do podejmowania działalności gospodarczej. Warto zwrócić uwagę na to, że są to lata pandemii COVID-19, kiedy wiele firm było zmuszonych do zmniejszenia skali produkcji czy świadczenia usług.

Tabela II.2. Liczba małych i średnich przedsiębiorstw (0-249 osób) zarejestrowanych w systemie REGON na 10 tys. mieszkańców

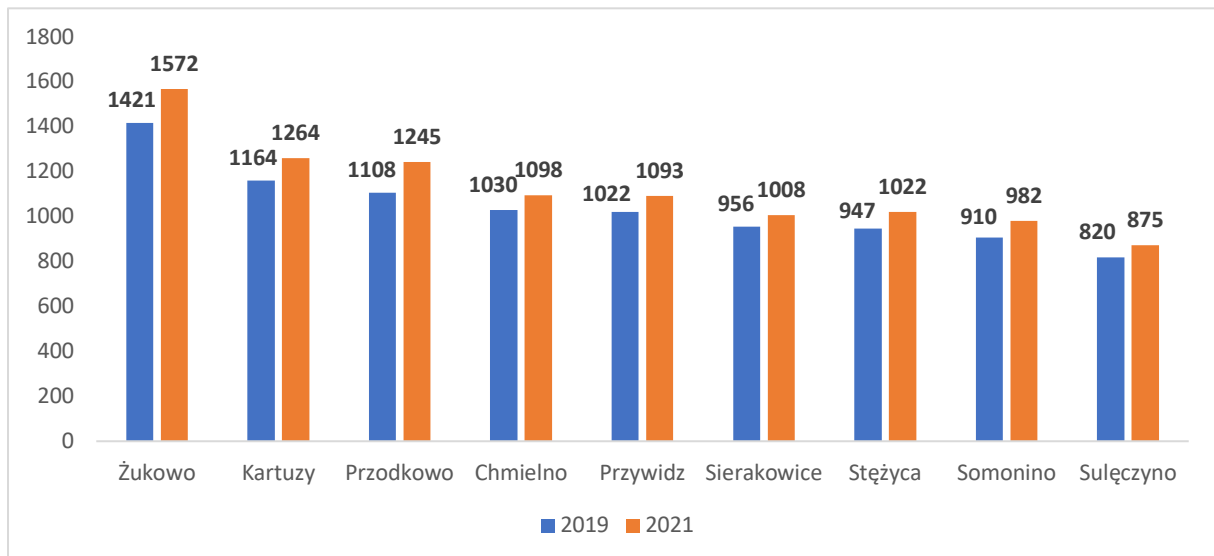
gmina	Liczba podmiotów MSP (0-249 pracujących) na 10 tys. mieszkańców						
	l.podm.	Polska = 100	woj. pomorskie = 100		l.podm.	Polska = 100	woj. pomorskie = 100
			2019	2021			
Żukowo	1 421	121	108	1 572	124	111	
Kartuzy	1 164	99	89	1 264	100	89	
Przodkowo	1 108	94	85	1 245	98	88	
Chmielno	1 030	88	79	1 098	87	78	
Przywidz	1 022	87	78	1 093	86	77	
Sierakowice	956	81	73	1 008	79	71	
Stężycza	947	81	72	1 022	81	72	
Somonino	910	78	69	982	77	69	
Sulęczyno	820	70	63	875	69	62	
REGION	1143	97	87	1205	95	86	

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS, dostęp: 07.09.2022.

W roku 2021 w porównaniu do 2019 liczba zarejestrowanych podmiotów MSP zwiększyła się we wszystkich badanych gminach. Liczba ich była większa od analogicznego wskaźnika dla Polski i województwa pomorskiego w gminie Żukowo (dotyczy to roku 2019 i 2021). W gminie Kartuzy w 2021 roku była na poziomie takim, jak w Polsce, natomiast niższym niż na Pomorzu. We wszystkich pozostałych gminach liczba zarejestrowanych małych i średnich przedsiębiorstw była niższa niż średnio w Polsce i w województwie.

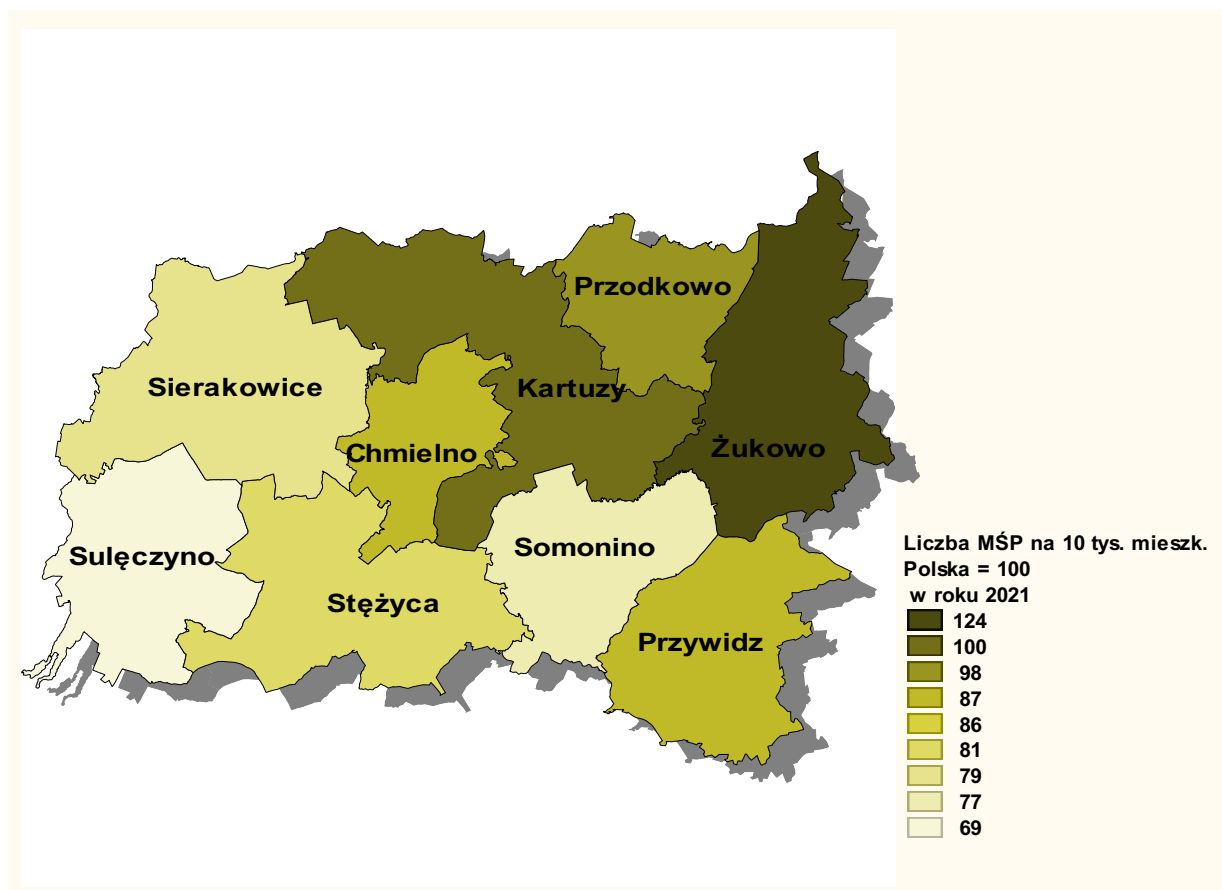
Najniższe wartości wskaźnika występowały w gminie Somonino (w latach 2019, 2021 odpowiednio 77 i 69) oraz Sulęczyno (69 i 62), mimo, że w gminie Somonino liczba przedsiębiorstw zwiększyła się o 72 zarejestrowane podmioty, a w gminie Sulęczyno o 55.

Wykres II.1. Liczba podmiotów sektora MSP na 10 tys. mieszkańców w gminach powiatu kartuskiego oraz w gminie Przywidz w 2019 i 2021 roku

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS, dostęp: 07.09.2022.

Rysunek II.1. Liczba podmiotów sektora MSP na 10 tys. mieszkańców w roku 2021 w gminach powiatu kartuskiego oraz w gminie Przywidz (Polska =100)

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS, dostęp: 07.09.2022.

Na rysunku wyraźnie widać zróżnicowanie regionalne przedsiębiorczości. Wyraźna koncentracja przestrzenna ma miejsce w gminach Żukowo i Kartuzy, następnie w Przodkowie. Relatywnie najmniejsza ich liczba na 10 tys. mieszkańców występuje w gminach Sulęczyń i Somonino. Zapewne duży wpływ na taki rozkład ma położenie gmin (odległość od aglomeracji trójmiasta). Problem ten zostanie bliżej naświetlony w dalszej części analizy.

Tabela II.3. Liczba podmiotów wyrejestrowanych z rejestru REGON na 10 tys. ludności na tle województwa i Polski w latach 2019-2021

gmina	Wyrejestrowane z rejestru REGON podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. mieszkańców				
	2019	2020	2021		
	I.podm.	I.podm.	I.podm.	Polska = 100	pomorskie = 100
Chmielno	47,4	43,6	44,1	88,2	71,7
Kartuzy	57,6	49,7	48,4	96,8	78,7
Przodkowo	50,7	39,3	34,3	68,7	55,8
Sierakowice	38,9	41,4	38,0	76,1	61,8
Somonino	49,0	59,2	45,2	90,4	73,4
Stężycza	55,3	44,1	39,6	79,3	64,4
Sulęczyń	32,4	43,3	42,4	84,9	69,0
Żukowo	67,8	51,9	64,0	128,1	104,0
Przywidz	52,0	36,9	56,1	112,4	91,3
REGION	54,9	45,2	47,8	95,3	78,1

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS, dostęp: 07.09.2022.

Jak wiadomo, analiza liczby zarejestrowanych przedsiębiorstw pokazuje ich liczebność, nie dostarcza natomiast informacji, ile w tej grupie jest firm nowych, które „zastąpiły” te, które z różnych względów zaprzestały działalności.

Liczba wyrejestrowanych podmiotów na 10 tys. mieszkańców zmieniała się w latach 2019, 2020 i 2021 i różniła się w poszczególnych gminach. Analizując dane dotyczące tego zjawiska, trudno doszukać się prawidłowości. Relatywnie najwięcej podmiotów ubyło w tym okresie w gminie Żukowo (poza rokiem 2020, w którym to więcej firm formalnie zaprzestało działalności w gminie Somonino). Należy przy tym pamiętać, że w gminie Żukowo jest najwięcej zarejestrowanych przedsiębiorstw, zarówno pod względem ich bezwzględnej liczby, jak i przypadających na 10 tys. mieszkańców co oznacza, że ich ubytek nie jest relatywnie wysoki. Zmiany te wskazują na pewną dynamikę procesu; istnieje wyższa od przeciętnej skłonność do zakładania nowych przedsiębiorstw, ale też większa ich liczba kończy działalność (zostaje wyrejestrowana).

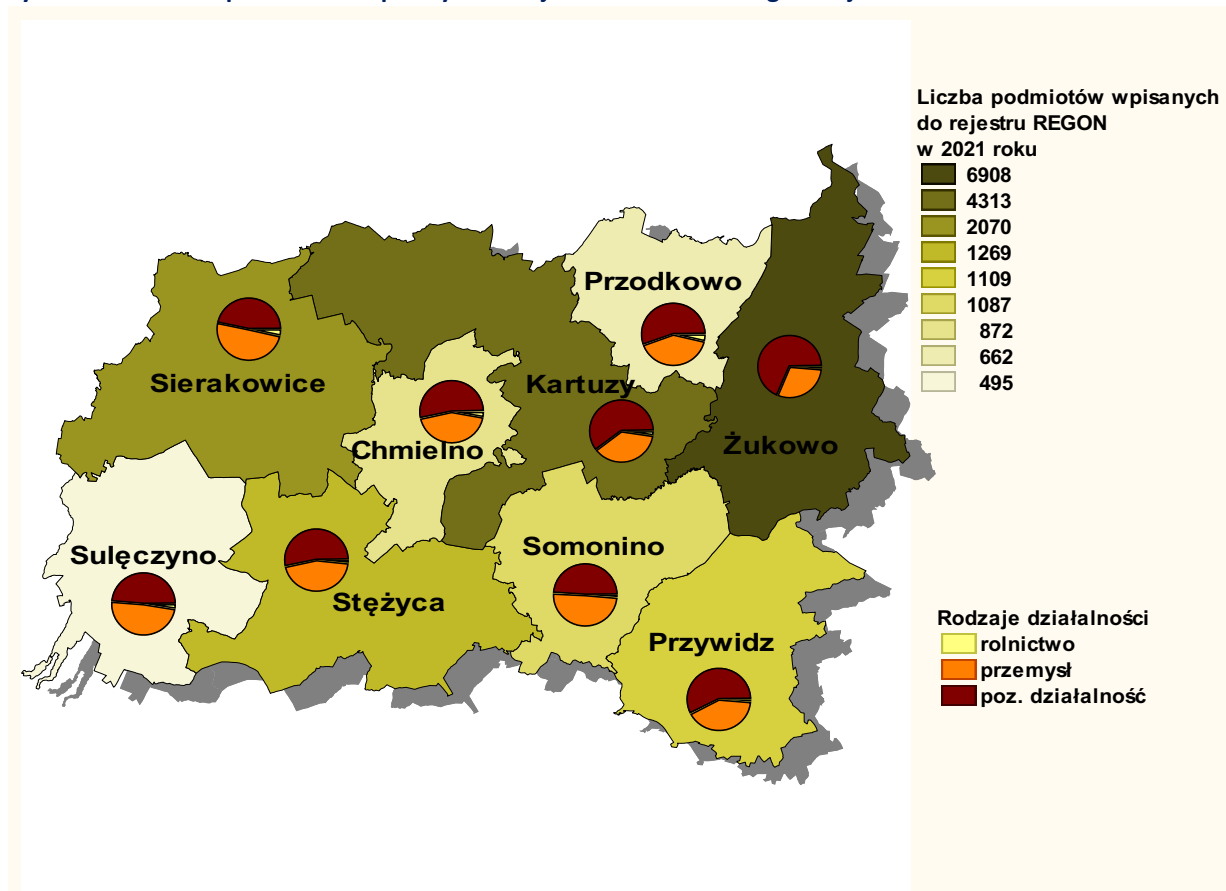
Należy dodać, że w porównaniu do średniej dla Polski i województwa pomorskiego liczba wyrejestrowanych podmiotów na 10 tys. mieszkańców w gminie Żukowo jest wyższa.

We wszystkich pozostałych gminach (z wyjątkiem gminy Przywidz względem Polski) wskaźniki te były niższe niż dla kraju i województwa pomorskiego.

Z punktu widzenia oceny sytuacji gospodarczej ważny jest też rodzaj działalności (tabela II.7).

Analiza rodzajów działalności (w latach 2014-2021) z punktu widzenia aktywności przedsiębiorstw (liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w podziale na rolnictwo, przemysł i budownictwo oraz pozostałą działalność) wskazuje na bardzo duże znaczenie przemysłu i budownictwa, przy relatywnym spadku udziału rolnictwa. We wszystkich gminach udział rolnictwa w 2021 roku zmniejszył się w porównaniu do 2014 roku. Relatywnie największy spadek udziału liczby podmiotów nastąpił w gminie Sierakowice (z 6,5% w roku 2014 do 3,6% w 2021). Najmniejsze znaczenie (mierzone udziałem w rodzajach działalności) ma rolnictwo w gminach: Żukowo i Przdokowo (po 1,3% w 2021 roku), największe w gminach: Przywidz i Sierakowice (3,6%).

Rysunek II.2. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON według rodzajów działalności w 2021

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS, dostęp: 07.09.2022.

Aby dokładniej prześledzić znaczenie poszczególnych sekcji (wg. systemu REGON) na wykresach przedstawiono liczbę podmiotów zarejestrowanych w tym rejestrze w poszczególnych gminach. W celu oceny dynamiki zmian dane obejmują lata 2015-2021.

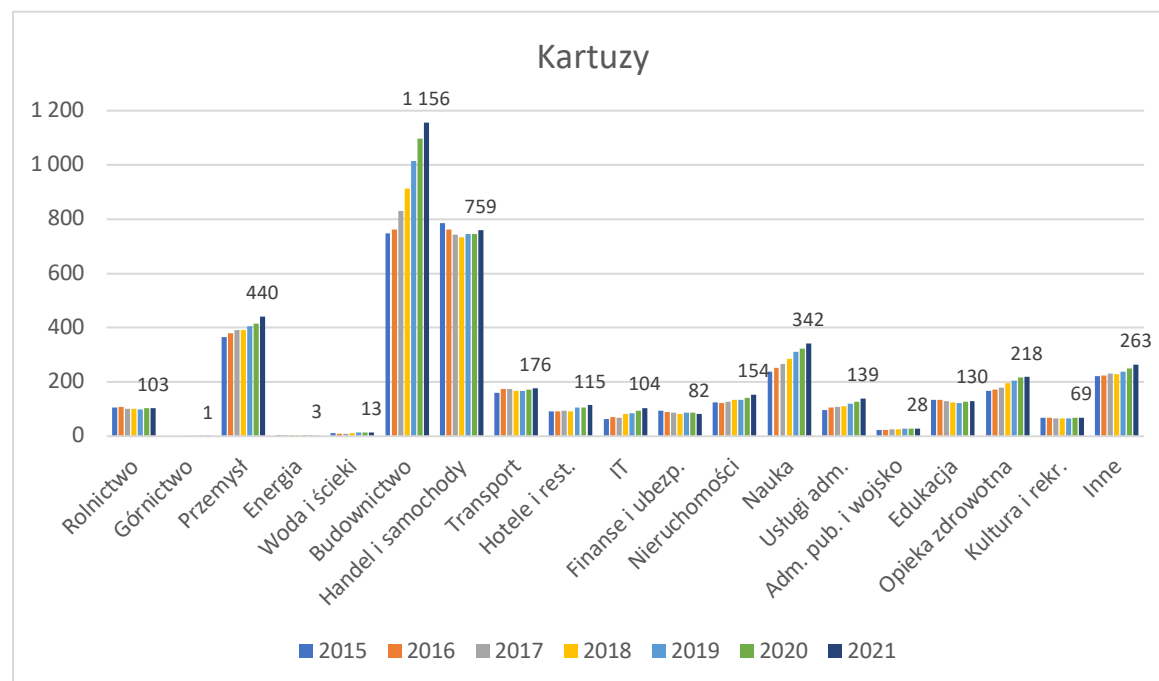
Tabela II.4. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON według rodzajów działalności 2014, 2019 i 2021

gmina	2014				2019				2021			
	ogółem	rolnictwo	przemysł i budownictwo	pozostała działalność	ogółem	rolnictwo	przemysł i budownictwo	pozostała działalność	ogółem	rolnictwo	przemysł i budownictwo	pozostała działalność
	jedn.	%			jedn.	%			jedn.	%		
Żukowo	4083	2,1	31,4	66,5	5805	1,5	30,3	68,2	6908	1,3	30,1	68,6
Kartuzy	3483	3,1	32,1	64,8	3962	2,5	36,3	61,2	4313	2,4	37,4	60,2
Sierakowice	1541	6,5	43,6	49,9	1918	4,2	49,6	46,2	2070	3,6	49,8	46,7
Przodkowo	802	2,5	37,8	59,7	1071	1,8	40,4	57,8	1269	1,3	41,4	57,4
Stężycza	815	2,2	39,8	58,0	1010	2,1	44,2	53,8	1109	1,6	45,2	53,2
Somonino	775	2,5	47,5	50,1	984	2,0	48,9	49,1	1087	1,4	49,7	48,9
Chmielno	644	3,9	39,9	56,2	804	2,9	43,7	53,5	872	2,9	43,8	53,3
Przywidz	503	5,4	38,2	56,5	609	3,9	41,4	54,7	662	3,6	40,9	55,4
Sulęczyno	370	3,2	40,5	56,2	455	2,6	48,1	49,2	495	2,6	48,7	48,7
REGION	13016	3,2	35,9	61,0	16618	2,3	38,1	59,6	18785	2,0	38,2	59,8

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS, dostęp: 07.09.2022.

Jak już wspomniano, w okresie tym zwiększył się udział budownictwa i przemysłu. Szczególnie duży przyrost (kosztem pozostałej działalności i rolnictwa) miał miejsce w gminach: Sulęczyno (z 40,5% w 2019 do 48,7% w 2021 roku), Stężycza (39,8 i 45,2%) oraz Chmielno (39,9 i 43,8%).

Wykres II.2. Liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON w latach 2015-2021 w gminie Kartuzy

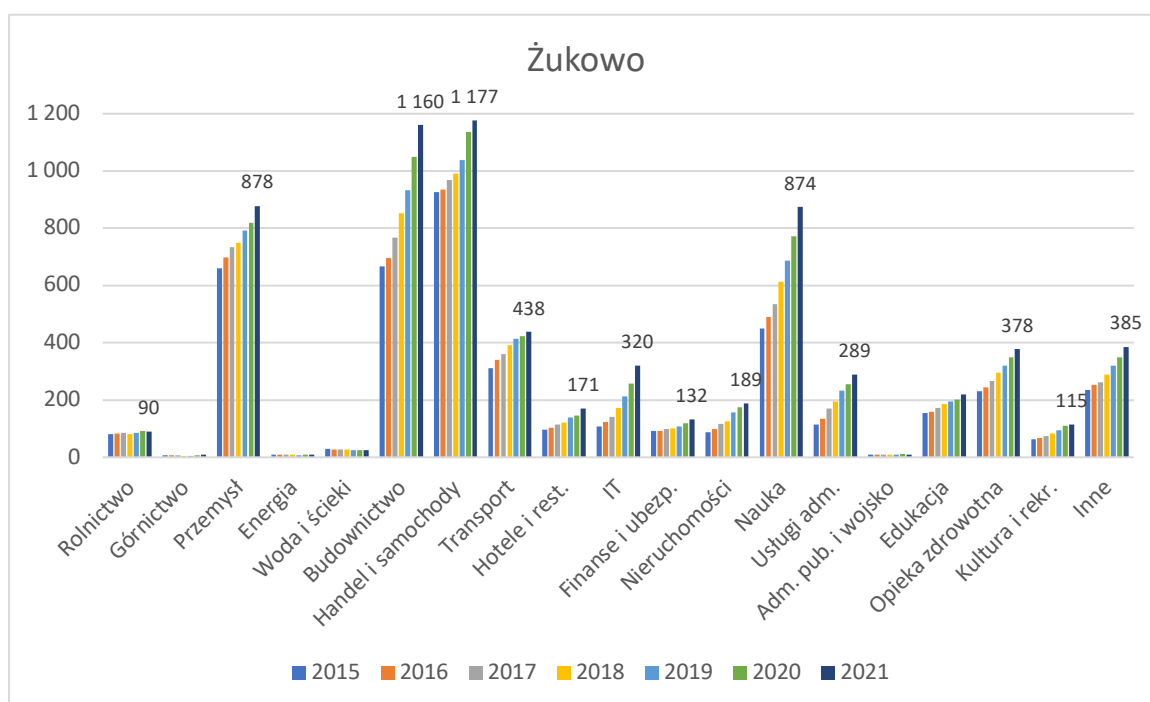

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS, dostęp: 07.09.2022.

W gminie Kartuzy (w 2021 roku) najwięcej podmiotów było zarejestrowanych w sekcji budownictwo (1156). Druga pod względem liczebności była sekcja handel i samochody (759), następnie przemysł (440), nauka (342) oraz opieka zdrowotna (218). Najmniej funkcjonowało w sekcjach górnictwo (1), energia (3), woda i ścieki (13) oraz administracja publiczna i wojsko (28).

W latach 2015-2021 liczba przedsiębiorstw w sekcji budownictwo zwiększyła się z 761 do 1156. Na uwagę zasługuje wzrost liczby firm w sekcji nauka (z 253 w 2015 roku do 342 w 2021). Należy podkreślić to, że w gminie, w której duże znaczenie ma rolnictwo, liczba przedsiębiorstw zarejestrowanych w tej sekcji spadła z 108 w 2015 do 103 w 2021 roku.

Wykres II.3. Liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON w latach 2015-2021 w gminie Żukowo

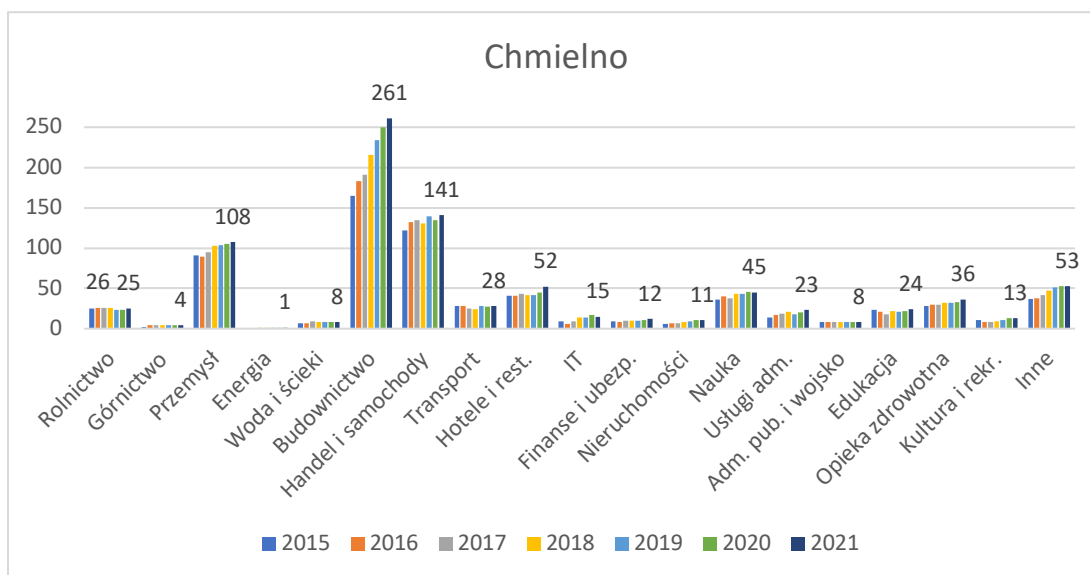

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS, dostęp: 07.09.2022.

W gminie Żukowo najwięcej przedsiębiorstw funkcjonowało w sekcji handel i samochody (1177), wyprzedzając budownictwo (1160), przemysł (878), naukę (874). Najmniej działało w: górnictwie (9), energii (9), wodzie i ściekach (10) oraz administracji publicznej i wojsku (25).

Charakterystyczny dla gminy Żukowo jest wzrost liczby zarejestrowanych przedsiębiorstw w 2021 roku (poza górnictwem, energią, wodą i ściekami oraz administracją publiczną i wojskiem) we wszystkich sekcjach (w tym w rolnictwie z 84 do 90).

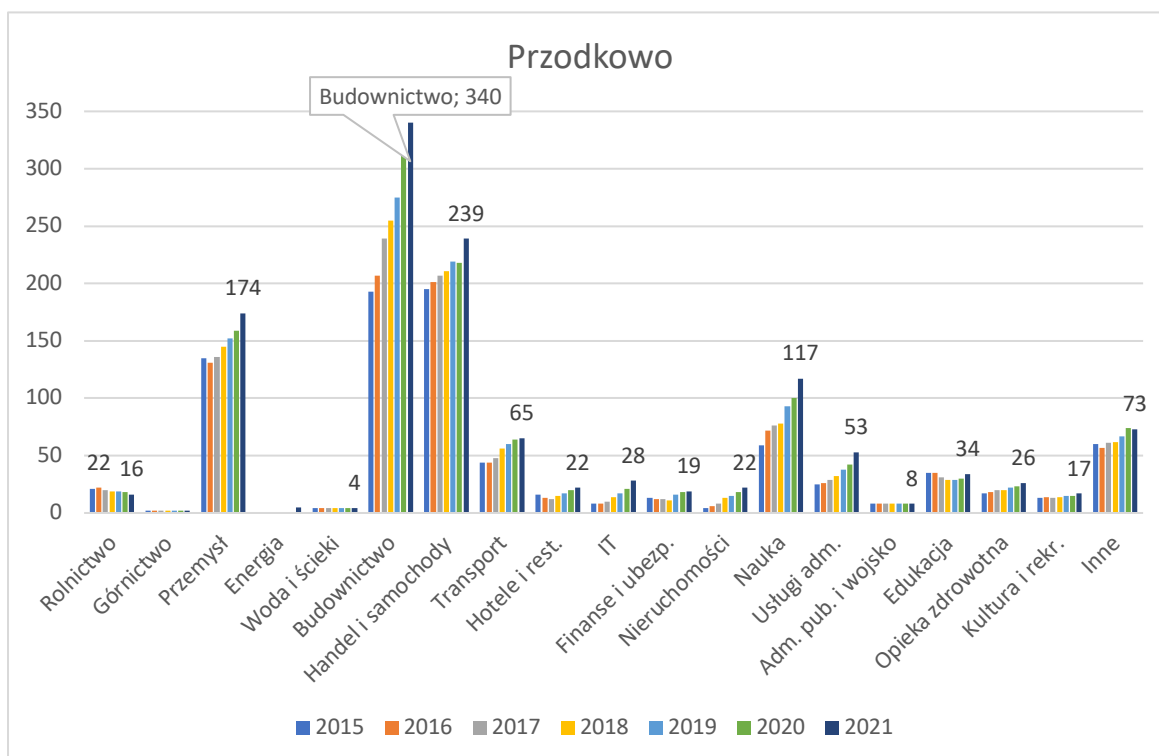
Wykres II.4. Liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON w latach 2015-2021 w gminie Chmielno

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS, dostęp: 07.09.2022.

Największa liczba przedsiębiorstw w 2021 roku w gminie Chmielno była zarejestrowana w budownictwie (261), następnie w handlu i samochodach (141) oraz w przemyśle. Najmniej podmiotów było czynnych w sekcjach: energia (1), górnictwo (4), woda i ścieki (8) oraz administracja publiczna i wojsko (8).

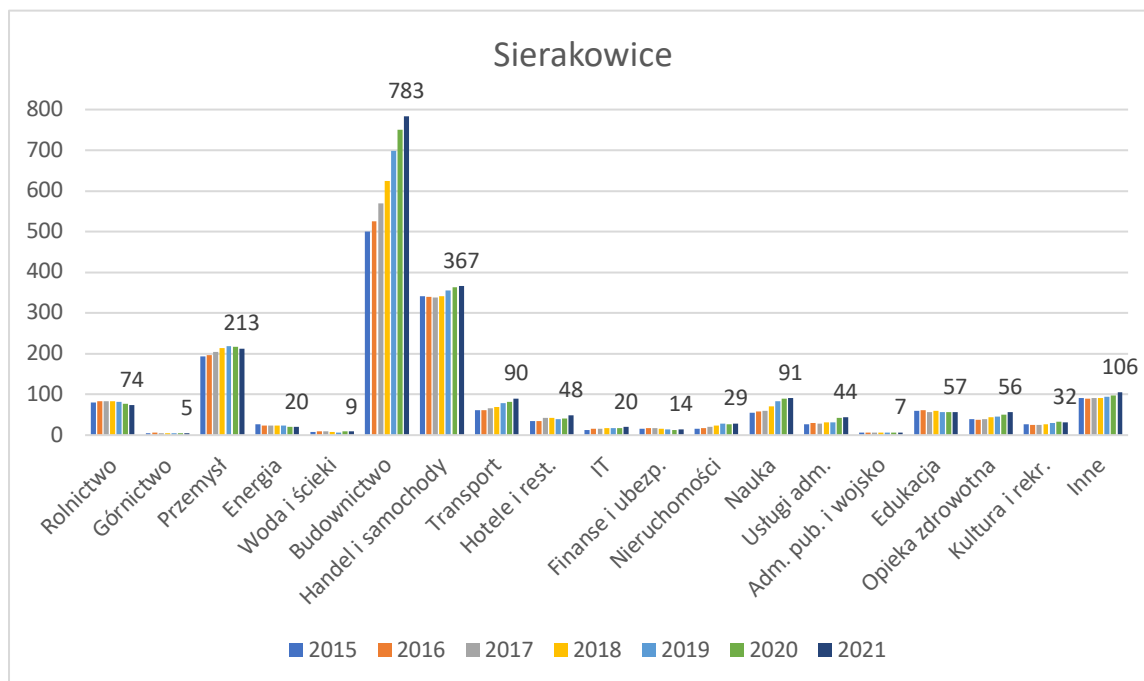
Wykres II.5. Liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON w latach 2015-2021 w gminie Przodkowo

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS, dostęp: 07.09.2022.

Najwięcej podmiotów (w 2021) roku w gminie Przdkowo było zarejestrowanych w sekcji budownictwo (340), następnie w handlu i samochodach (239), przemyśle (174) oraz w nauce (117). Najmniej firm funkcjonowało w górnictwie (2), energii (2), wodzie i ściekach (4) oraz w administracji publicznej i wojsku (8).

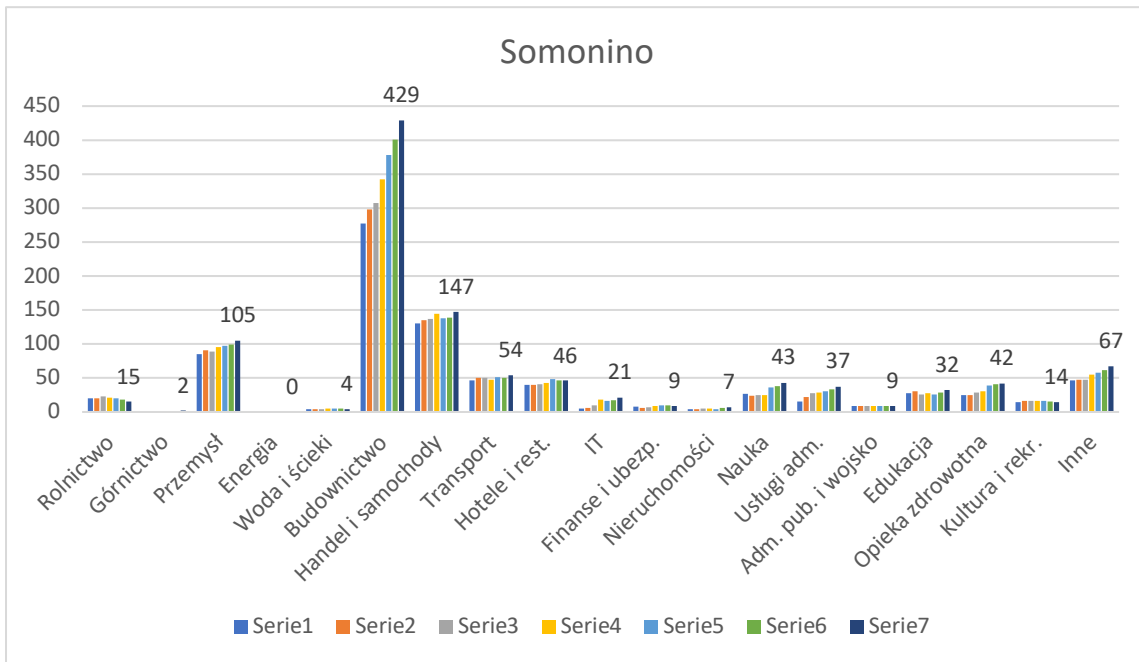
Wykres II.6. Liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON w latach 2015-2021 w gminie Sierakowice

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS, dostęp: 07.09.2022.

W gminie Sierakowice najwięcej podmiotów działało (w 2021 roku) w budownictwie (783), handlu i samochodach (367), przemyśle (213). Najmniejsza ich liczba była zarejestrowana w sekcjach: górnictwo (5), administracja publiczna i wojsko (7) oraz woda i ścieki (9).

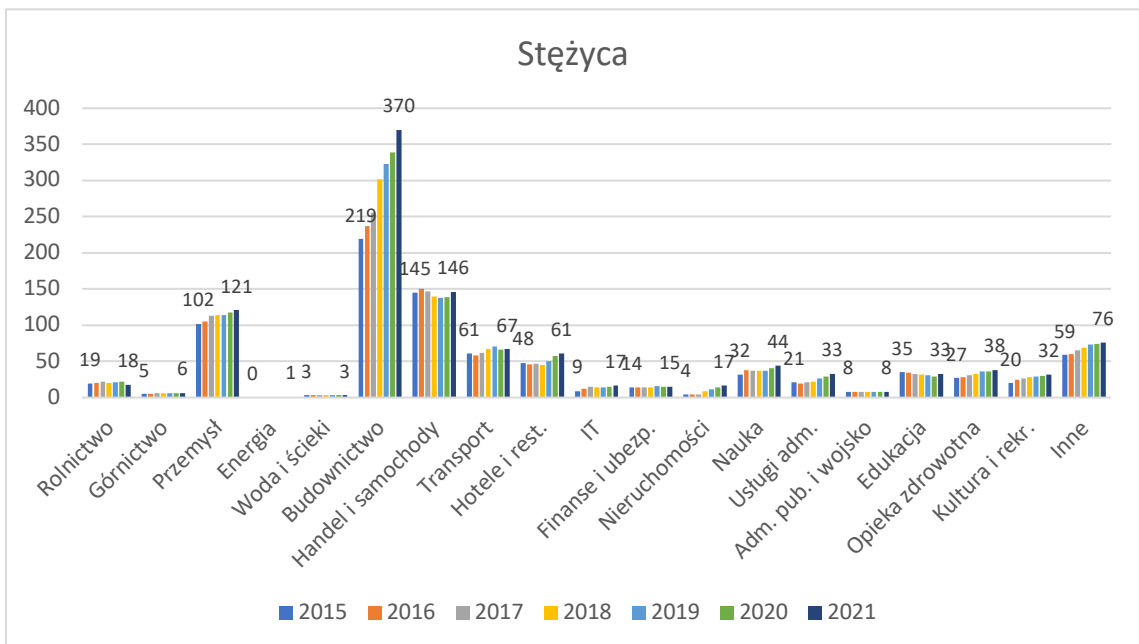
Wykres II.7. Liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON w latach 2015-2021 w gminie Somonino

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS, dostęp: 07.09.2022.

W gminie Somonino najwięcej podmiotów w 2021 roku działało w budownictwie (429), następnie w handlu i samochodach (147), przemyśle (105). W sekcji energia nie było zarejestrowanej żadnej firmy. Poza tym, przedsiębiorcy najmniej zainteresowani wykazywali sekcjami: górnictwo (2), woda i ścieki (4), nieruchomości (7).

Wykres II.8. Liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON w latach 2015-2021 w gminie Stężycza

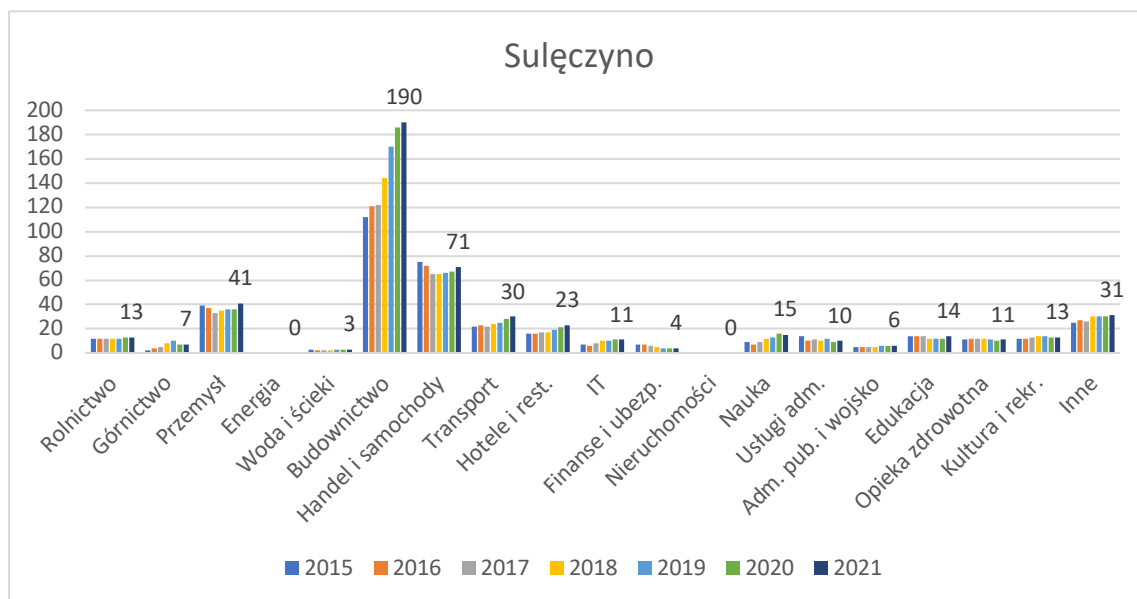

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS, dostęp: 07.09.2022.

W gminie Stężycza najwięcej przedsiębiorstw w 2021 roku było zarejestrowanych w sekcji budownictwo (370), następnie w handlu i samochodach (146), przemyśle (121).

W sekcji energia nie było zarejestrowanej żadnej firmy, w wodzie i ściekach 3, w górnictwie 6 w administracji publicznej i wojsku 8.

Wykres II.9. Liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON w latach 2015-2021 w gminie Sulęcyno

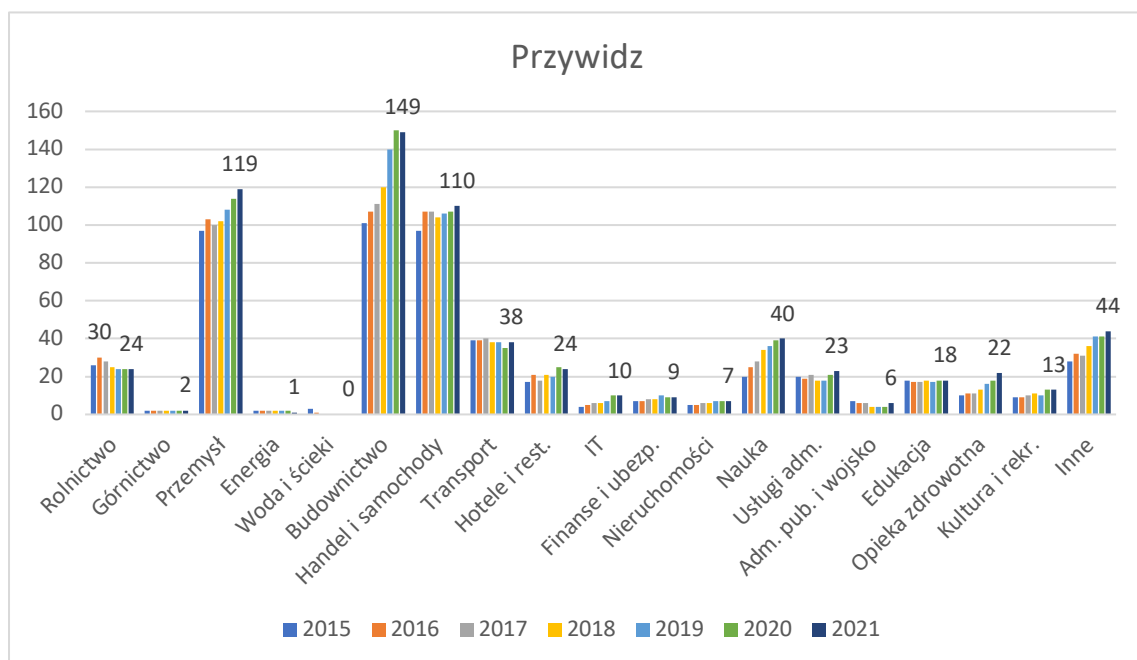

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS, dostęp: 07.09.2022.

Najwięcej firm (190) w gminie Sulęcyno (w 2021 roku) działało w budownictwie, następnie w sekcji handel i samochody (71), w przemyśle (41), w transporcie (30).

Nie było zarejestrowanych firm w sekcjach: energia oraz nieruchomości. Najmniej funkcjonowało w sekcjach: woda i ścieki (3), finanse i ubezpieczenia (4).

Wykres II.10. Liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON w latach 2015-2021 w gminie Przywidz

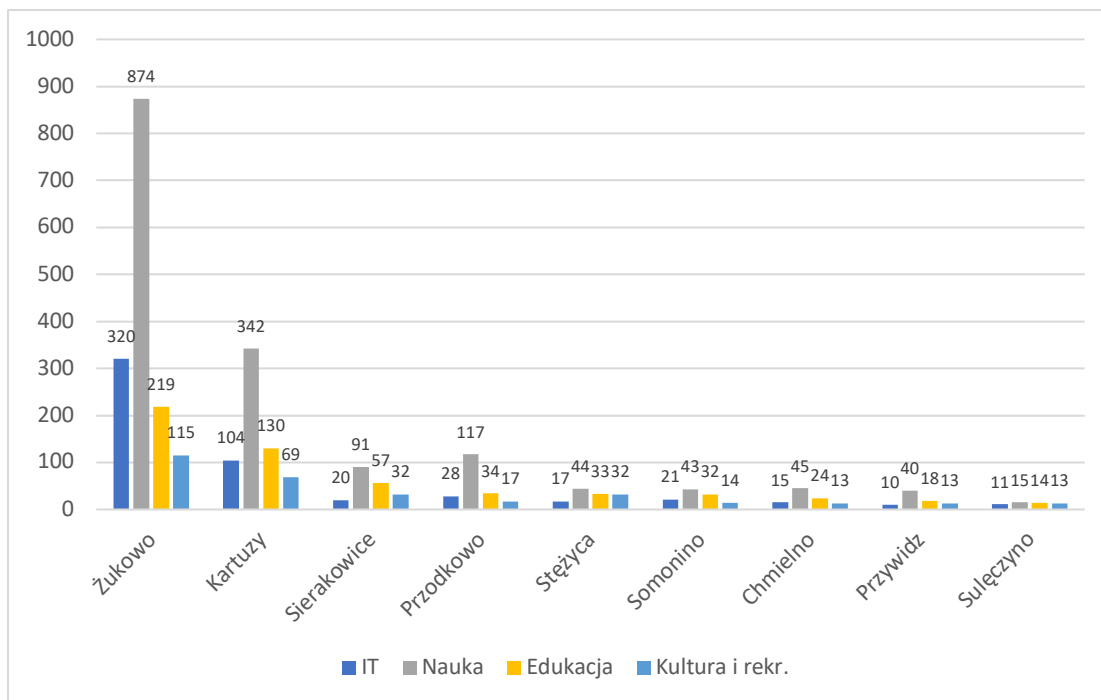
Źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS, dostęp: 07.09.2022.

Najwięcej firm w gminie Przywidz działało w sekcji budownictwo (149), następnie w przemyśle (119), handlu i samochodach (110). W sekcji woda i ścieki nie było zarejestrowanego żadnego przedsiębiorstwa, w energii 1, w górnictwie 2, administracji publicznej i wojsku 6.

Jak wynika z przedstawionych danych we wszystkich gminach najczęściej podmiotów działa w sekcji budownictwo (w 2021 roku). Jedynym wyjątkiem jest Żukowo, gdzie liczba zarejestrowanych podmiotów w budownictwie (1160) jest niższa niż w sekcji handel i samochody (1177).

Z punktu widzenia rozwoju gospodarczego istotne znaczenie mają sektory innowacyjne i kreatywne. Podział według sekcji umożliwia ich identyfikację, ale na tym poziomie dezagregacji danych, informacja jest dość ogólna. Do nowoczesnych można zaliczyć: IT, naukę, edukację, kulturę i rekreację. Liczbę przedsiębiorstw działających w tych sektorach w kaszubskich gminach przedstawiono na wykresie.

Wykres II.11. Liczba przedsiębiorstw zarejestrowanych w sektorach nowoczesnych w gminach powiatu kartuskiego i w gminie Przywidz w 2021 roku

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS, dostęp: 07.09.2022.

Największa liczba przedsiębiorstw zaliczanych do sektorów nowoczesnych (w 2021 roku) zarejestrowana była w gminie Żukowo.

Drugą w tym rankingu jest gmina Kartuzy, jednak różnice w liczbie zarejestrowanych tu podmiotów w porównaniu do gminy Żukowo są znaczące. Liczba przedsiębiorstw działających w Żukowie w IT jest ponad trzykrotnie wyższa niż w gminie Kartuzy; w nauce na 10 firm funkcjonujących w gminie Kartuzy przypada 25 w Żukowie, w edukacji 17, w kulturze i rekreacji 16.

Dystans dzielący pozostałe gminy od „liderów” jest jeszcze bardziej widoczny. Relatywnie najmniej podmiotów jest zarejestrowanych w sektorach nowoczesnych w gminach: Sulęczytno, Przywidz, Chmielno, Somonino i Stężyca.

Tabela II.5. Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON w roku 2021 w najważniejszych sekcjach PKD

Jednostka	Liczba nowych podm. na 1000 mieszk.	Przemysł	Budownictwo	Handel i samochody	Transport i magazynowanie	Hotele i restauracje	Informacja i komunikacja	Finanse i ubezpieczenia	Nieruchomości	Nauka i technika	Usługi administracyjne	Edukacja	Opieka zdrowotna	Kultura i rekreacja	Pozostałe
POLSKA	9,6														
POMORSKIE	11,6														
Przywidz	8,8	10	9	10	0	0	0	1	1	6	2	1	4	2	7
Chmielno	8,8	4	28	10	3	8	0	1	2	1	5	0	3	2	3
Kartuzy	9,9	40	118	38	8	12	13	4	12	21	24	8	12	4	23
Przodkowo	11,7	15	24	23	5	2	2	1	3	14	12	3	2	3	10
Sierakowice	7,5	8	76	17	8	9	2	2	4	6	2	2	6	1	11
Somonino	10,2	8	51	19	4	2	3	1	1	5	4	4	3	2	6
Stężycza	9,8	12	45	17	4	4	2	1	2	3	5	3	2	3	3
Sulęczyno	7,8	5	19	5	3	3	2	0	0	0	3	2	1	0	1
Żukowo	14,7	65	120	86	43	21	53	13	26	90	37	14	27	7	43
REGION	10,9	167	490	225	78	61	77	24	51	146	94	37	60	24	107

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS, dostęp: 07.09.2022.

Jak widać, pandemia nie wpłynęła na zahamowanie skłonności do zakładania nowych przedsiębiorstw, o czym świadczy wskaźnik nowo zarejestrowanych podmiotów w 2021. Ich liczba na 1000 mieszkańców (w 2021 roku) kształtowała się na poziomie 10,9% (relatywnie więcej niż przeciętnie w kraju (9,6) i nieco mniej niż na Pomorzu (11,6).

Być może wśród tej grupy znajdują się te firmy, które zrezygnowały z działalności w czasie izolacji społecznej, a po tym okresie zdecydowały się na reaktywowanie działalności.

Najbardziej popularną sekcją jest budownictwo (490 nowo zarejestrowanych), następnie handel i samochody (225), przemysł (167) oraz nauka i technika (146).

Budownictwo w gminach kaszubskich jest działalnością, która tradycyjnie jest najbardziej atrakcyjna dla przedsiębiorców (największa liczba funkcjonujących przedsiębiorstw), a znacząca liczba nowo zarejestrowanych w tym sektorze świadczy o boomie budowlanym. Warto dodać, że duża część tych, „przypisanych” formalnie do Kaszub firm, wykonuje prace budowlane w Trójmieście.

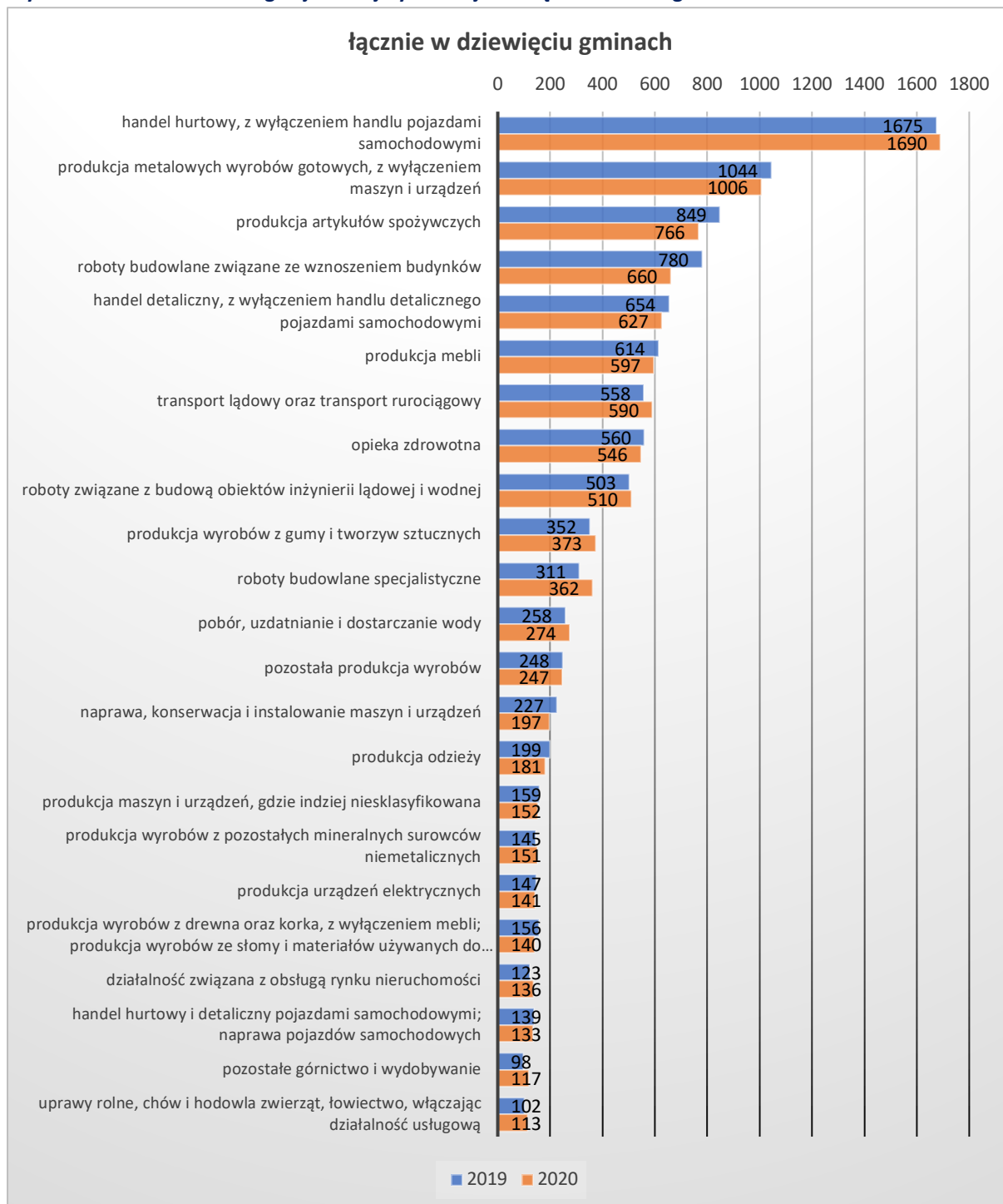
Zwraca uwagę znaczna popularność nauki i techniki. Jest to pozytywny symptom, ponieważ wzrost podmiotów działających w tym sektorze może przyczynić się do wzrostu poziomu innowacyjności gospodarki.

Najmniej popularne dla przedsiębiorców branże to finanse i ubezpieczenia (24 nowo zarejestrowanych firm) oraz kultura i rekreacja (również 24). Relatywnie mało (36) przybyło w edukacji. Zwraca uwagę przestrzenne zróżnicowanie liczby nowo zakładanych firm. Najwięcej zarejestrowano ich w gminie Żukowo i Kartuzy, najmniej w Sulęcynie i Przywidzu.

III. Analiza zatrudnienia w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw

Liczba zatrudnionych w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw (zarejestrowanych w KRS) w roku 2020 wynosiła 10 920 osób i zmniejszyła się w porównaniu do 2019 roku o 1181 osób, co jest bardzo znaczącym spadkiem (9,3%).

Wykres III.1. Zatrudnienie wg najważniejszych sekcji PKD łącznie w 9-ciu gminach w roku 2020 i 2019

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Tabela III.1. Struktura i dynamika zatrudnienia w najważniejszych PKD łącznie w 9-ciu gminach

Sekcja PKD		Procentowy udział w łącznym zatrudnieniu MSP				Zmiana			
		2017	2018	2019	2020	2018-2019		2019-2020	
						osób	%	osób	%
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	14,3	14,5	15,1	15,5	181	12,1	16	0,9
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	9,6	10,0	9,4	9,2	10	1,0	-38	-3,7
10	produkcja artykułów spożywczych	7,2	7,1	7,6	7,0	116	15,9	-82	-9,7
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	6,8	7,1	7,0	6,0	48	6,5	-120	-15,3
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	7,0	6,2	5,9	5,7	15	2,4	-27	-4,2
31	produkcja mebli	6,4	5,9	5,5	5,5	9	1,4	-17	-2,8
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	4,1	4,4	5,0	5,4	106	23,5	32	5,7
86	opieka zdrowotna	4,7	5,4	5,0	5,0	1	0,2	-14	-2,4
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	4,1	4,7	4,5	4,7	23	4,7	7	1,4
22	produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	3,8	3,2	3,2	3,4	17	5,2	22	6,1
43	roboty budowlane specjalistyczne	2,3	2,5	2,8	3,3	53	20,7	51	16,3
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	2,3	2,4	2,3	2,5	12	4,9	16	6,2
32	pozostała produkcja wyrobów	2,6	2,6	2,2	2,3	-17	-6,6	-1	-0,4
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	2,0	2,5	2,0	1,8	-32	-12,5	-30	-13,1
14	produkcja odzieży	2,1	2,2	1,8	1,7	-28	-12,2	-18	-9,0
28	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	1,7	1,3	1,4	1,4	26	19,3	-7	-4,6
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	0,7	1,0	1,3	1,4	38	35,8	6	4,2
27	produkcja urządzeń elektrycznych	1,3	1,4	1,3	1,3	3	2,1	-6	-4,0
16	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	1,4	1,1	1,4	1,3	38	31,9	-17	-10,7
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1,1	1,3	1,1	1,2	-10	-7,5	13	10,7
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	1,1	1,1	1,3	1,2	25	21,7	-6	-4,1
08	pozostałe górnictwo i wydobywanie	1,1	1,1	0,9	1,1	-11	-10,1	19	18,9
01	uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	0,9	1,0	0,9	1,0	1	0,7	11	11,1
łącznie		9740	10333	11101	10920	768	7,4	-181	-1,6

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Sekcją, która zatrudnia najwięcej osób jest handel hurtowy, w którym pracowało 1675 osób w 2019 i 1690 w 2020 roku. Kolejną, z punktu widzenia liczby osób zatrudnionych, jest sekcja produkcja wyrobów metalowych (odpowiednio 1044 i 1006 osób), produkcja artykułów spożywczych (849 i 766 osób), budowa budynków (780 i 660 osób), handel detaliczny (654 i 627 osób), produkcja mebli (624 i 597 osób), transport (558 i 590 osób), opieka zdrowotna (560 i 546 osób) oraz budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej (503 i 510 osób). Pozostałe sekcje są mniej istotne z punktu widzenia zatrudnienia, ponieważ pracowało w mniej niż 500 pracowników, zarówno w 2019, jak i 2020 roku.

W 2020 w porównaniu do 2019 roku w większości rodzajów działalności gospodarczej odnotowano spadek zatrudnienia, co zapewne było związane z pandemią COVID-19.

Niektóre sekcje „oparły się” jednak kryzysowi i zwiększyły zatrudnienie. Należą do nich: handel hurtowy, budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej, produkcja tworzyw sztucznych, roboty budowlane specjalistyczne, pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody, pozostałe górnictwo i wydobywanie, produkcja wyrobów z surowców, obsługa rynku nieruchomości, uprawy rolne i chów zwierząt.

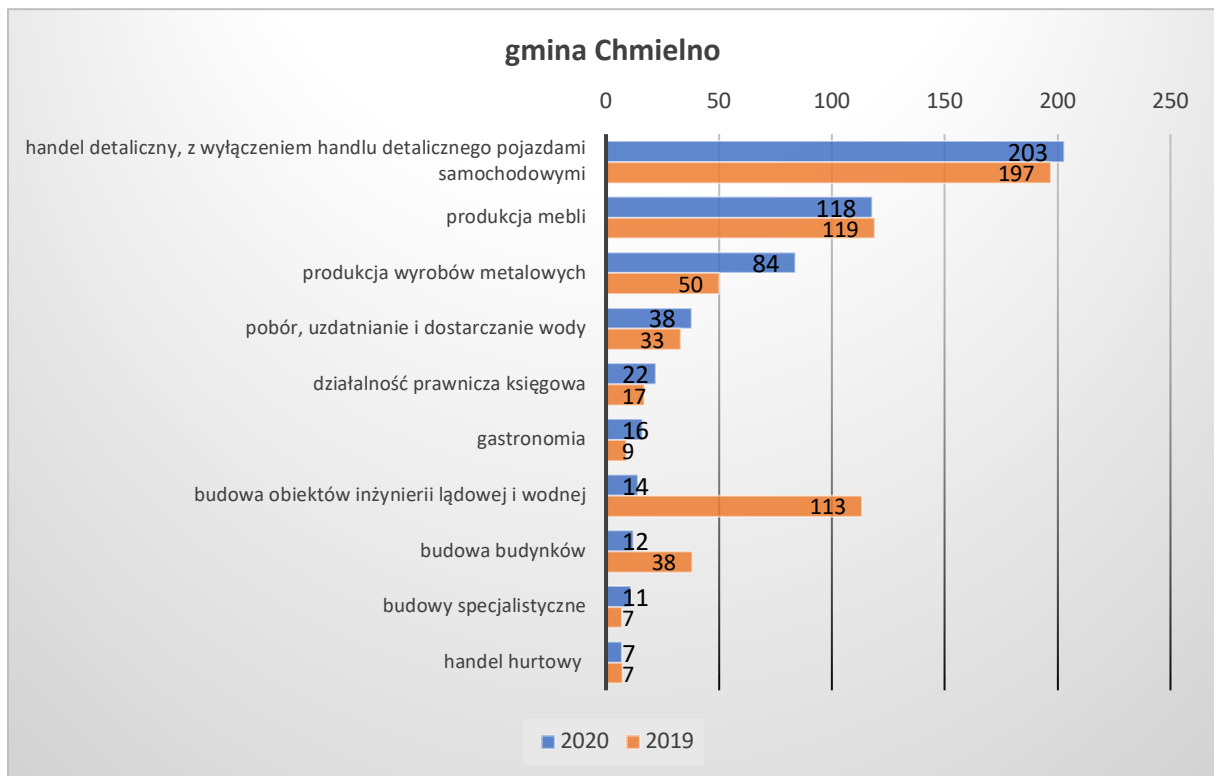
Zmiany w liczbie zatrudnionych (w 2019-2019 roku) wpłynęły na udziały, w jakim poszczególne sekcje uczestniczą w zatrudnieniu. W 2018-2019 i 2019-2020 nastąpił wzrost udziałów w zatrudnieniu następujących sekcji: handel hurtowy (12,1 i 1,0%), transport (23,5 i 5,7%), budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej (4,7 i 1,4%), produkcja tworzyw sztucznych (5,2 i 6,1%), roboty budowlane specjalistyczne (20,7 i 16,3%), pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody (4,9 i 6,2%), produkcja wyrobów z surowców niemetalicznych (35,8 i 4,2%), uprawy rolne i chów zwierząt (0,7 i 11,1%).

W obydwu tych okresach zmniejszyły swoje udziały w zatrudnieniu następujące sekcje: naprawa maszyn i urządzeń (-12,5 i -13,1%), produkcja odzieży (-12,2 i -9,0%) oraz pozostała produkcja wyrobów (-6,6 i -0,4%).

Zmiany w strukturze zatrudnienia w pozostałych sekcjach polegały na tym, że w okresie 2018-2019 zwiększały one swój udział w zatrudnieniu, a w latach 2019-2020 zmniejszały. Szczególnie widoczny spadek nastąpił w sekcji produkcja artykułów spożywczych, która w latach 2018-2019 zwiększyła swój udział w zatrudnieniu o 15,9%, natomiast w 2019-2020 nastąpiło zmniejszenie udziału o -9,7%. Podobnie, bardzo znaczące zmiany nastąpiły w udziałach produkcji wyrobów z drewna: w latach 2018-2019 udział wzrósł o 31,9%, natomiast w 2019-2020 spadł o -10,7%.

Struktura zatrudnienia jest pochodną struktury gospodarki poszczególnych gmin, w której różne sekcje mają odmienną rangę i znaczenie. Na poniższych rysunkach i w tabelach pokazano, jak wyglądała struktura zatrudnienia i jej zmiany w gminach powiatu kartuskiego i w gminie Przywidz w latach 2017-2020.

Wykres III.2. Zatrudnienie wg najważniejszych sekcji PKD w gminie Chmielno w roku 2020 i 2019

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Najwięcej osób w gminie Chmielno zatrudnionych było, zarówno w 2019, jak i 2020 roku, w handlu detalicznym – było to odpowiednio 205 i 197 osób. Następne miejsce zajmowała produkcja mebli (118 i 119). W produkcji wyrobów metalowych liczba zatrudnionych spadła z 84 w 2019 do 50 w 2020 roku.

Przyrost liczby zatrudnionych nastąpił natomiast w sekcji: budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej z 14 w 2019 do 113 w 2020 roku.

Zmiany w liczbie zatrudnionych w poszczególnych latach znajdują swoje odzwierciedlenie w udziałach, w jakich poszczególne sekcje partycypują w zatrudnieniu. Poprawiła się względna pozycja produkcji wyrobów metalowych, której udział w zatrudnieniu zwiększył się w 2018-2019 o 117,4%, a w 2019-2020 o 68% oraz pozostałego górnictwa i wydobywania o 2,1 i 108,3%.

W tych dwóch okresach wzrosły również udziały sekcji budowy specjalistyczne (o 133,3 i 57,1%). Szczególnie wyróżnia się gastronomia, której udział w zatrudnieniu zwiększył się w 2018-2019 roku o 346,0%, a w 2019-2020 o 79,4%.

Spadki (zarówno w 2018-2019 oraz w 2019-2020) zanotowała sekcja budowa budynków (-35,1% i -8,5%), budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej (-4,0 i -87,7%), handel hurtowy (-33,2 i -4,5%) oraz produkcja mebli (-3,3 i -0,8%).

Sekcją, która w 2018-2019 zmniejszyła, a w 2019-2020 zwiększyła swoje udziały jest działalność prawnicza i księgową (-31,7 i 29,9%). Natomiast pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody w 2018-2019 utrzymało zatrudnienie na niezmiennym poziomie, a w 2019-2020 powiększyło o 15,2%.

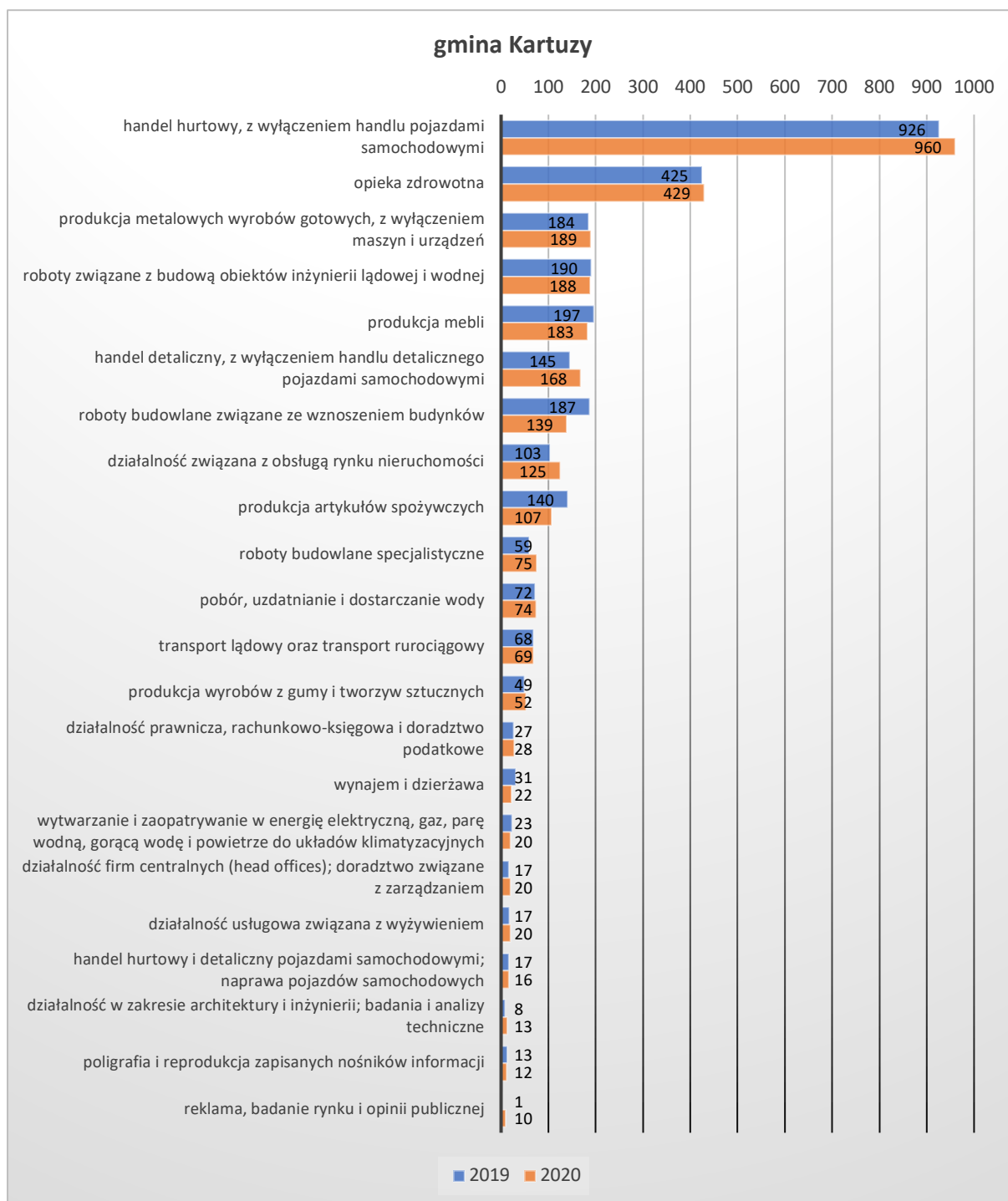
Generalnie jednak, w roku 2019 względem 2018 roku zatrudnienie wzrosło o 0,6%, natomiast w roku 2020 wobec 2019 spadło o -10,9%.

Tabela III.2. Struktura i dynamika zatrudnienia w najważniejszych PKD w gminie Chmielno

Sekcja PKD		Procentowy udział w łącznym zatrudnieniu MSP				Zmiana			
		2018-2019		2019-2020					
		osób	%	osób	%				
		2017	2018	2019	2020				
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	36,2	32,1	32,9	38,0	6	3,1	6	3.1
31	produkcja mebli	22,2	20,7	19,9	22,1	-4	-3,3	-1	-0.8
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	3,3	3,9	8,3	15,7	27	117,4	34	68.0
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	4,4	5,5	5,5	7,1	0	0,0	5	15.2
69	działalność prawnicza, rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe	4,3	4,2	2,8	4,1	-8	-31,7	5	29.9
56	działalność usługowa związana z wyżywieniem	0,2	0,3	1,5	3,0	7	346,0	7	79.4
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	20,6	19,8	18,9	2,6	-5	-4,0	-99	-87.7
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	6,3	9,8	6,4	2,2	-21	-35,1	-26	-68.5
43	roboty budowlane specjalistyczne	0,2	0,5	1,2	2,1	4	133,3	4	57.1
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	2,1	1,8	1,2	1,3	-4	-33,2	0	-4.5
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	0,0	0,3	0,5	0,6	1	50,0	0	0.0
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	0,0	0,3	0,3	0,4	0	1,0	0	-1.0
62	działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	0,2	0,5	0,3	0,4	-1	-33,3	0	0.0
08	pozostałe górnictwo i wydobywanie	0,1	0,1	0,1	0,2	0	2,1	1	108.3
38	działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	0,0	0,1	0,2	0,2	1	122,2	0	0.0
łącznie liczba osób		544	596	599	534	4	0,6	-65	-10,9

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Wykres III.3. Zatrudnienie wg najważniejszych sekcji PKD w gminie Kartuzy w roku 2020 i 2019

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

W gminie Kartuzy w 2019 roku w sektorze MSP było zatrudnionych 2999 osób, natomiast w 2020 roku 2997 osób. Nie widać zatem, aby kryzys związany z pandemią drastycznie obniżył liczbę zatrudnionych. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że w 2018 roku w porównaniu do 2017 liczba zatrudnionych wzrosła o 176 osób, a w 2019 względem 2018 o 346 osób, czyli tempo przyrostu w 2020 roku zostało zahamowane.

Tabela III.3. Struktura i dynamika zatrudnienia w najważniejszych PKD w gminie Kartuzy

Sekcja PKD		Procentowy udział w łącznym zatrudnieniu MSP				Zmiana			
		2017	2018	2019	2020	2018-2019		2019-2020	
						osób	%	osób	%
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	30,0	30,4	30,9	32,0	119	14,8	34	3.6
86	opieka zdrowotna	16,5	16,0	14,2	14,3	-1	-0,2	4	1.0
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	7,3	7,4	6,2	6,3	-13	-6,5	5	2.6
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	6,5	7,8	6,3	6,3	-16	-7,7	-2	-1.3
31	produkcja mebli	7,1	6,2	6,6	6,1	33	19,9	-14	-6.9
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	5,3	5,1	4,8	5,6	11	7,8	23	15.7
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	4,3	4,4	6,2	4,6	70	59,7	-48	-25.8
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3,4	4,6	3,4	4,2	-18	-14,8	21	20.8
10	produkcja artykułów spożywczych	3,1	2,9	4,7	3,6	63	81,8	-33	-23.8
43	roboty budowlane specjalistyczne	2,2	1,5	2,0	2,5	19	45,8	16	26.4
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	2,8	2,6	2,4	2,5	3	4,3	2	2.8
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	2,9	2,1	2,3	2,3	13	23,6	0	0.6
22	produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	0,7	0,9	1,6	1,7	25	107,2	4	7.2
69	działalność prawnicza, rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe	0,6	0,9	0,9	0,9	2	7,7	1	3.8
77	wynajem i dzierżawa	1,0	0,8	1,0	0,7	10	47,0	-8	-27.5
35	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1,0	0,8	0,8	0,7	1	4,5	-3	-13.0
70	działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	0,2	0,1	0,6	0,7	14	404,2	3	18.4
56	działalność usługowa związana z wyżywieniem	0,3	0,8	0,6	0,7	-4	-18,4	2	14.4
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	0,7	0,4	0,6	0,5	6	62,2	0	-2.3
71	działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	0,2	0,2	0,3	0,4	4	77,0	5	56.8
18	poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	0,8	0,5	0,4	0,4	-1	-7,1	-1	-6.8
73	reklama, badanie rynku i opinii publicznej	0,4	0,3	0,0	0,3	-7	-82,0	9	594.4
88	pomoc społeczna bez zakwaterowania	0,0	0,3	0,5	0,3	7	100,0	-5	-35.7
78	działalność związana z zatrudnieniem	0,1	0,3	0,2	0,3	-2	-26,1	2	34.2

Sekcja PKD		Procentowy udział w łącznym zatrudnieniu MSP				Zmiana			
		2018-2019		2019-2020					
		osób	%	osób	%				
		2017	2018	2019	2020				
64	finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	0,2	0,3	0,3	0,2	0	0,0	-1	-12.5
81	działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni	0,1	0,1	0,1	0,2	1	30,7	3	78.6
14	produkcja odzieży	0,2	0,7	0,2	0,2	-12	-65,3	0	-1.9
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	0,4	0,4	0,2	0,2	-3	-30,0	-1	-14.3
66	działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne	0,2	0,2	0,1	0,2	0	0,0	2	50.0
79	działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane	0,0	0,1	0,1	0,2	0	0,0	2	64.3
93	działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	0,2	0,2	0,2	0,2	0	3,6	0	-1.0
55	zakwaterowanie	0,1	0,2	0,2	0,1	0	-6,9	-1	-21.6
x	pozostałe	1,4	0,5	1,2	0,5	23	181,8	-21	-57.9
łącznie liczba osób		2477	2653	2999	2997	347	13,1	-2	-0,1

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Względna stabilizacja zatrudnienia w gminie Kartuzy nie oznaczała, że „hibernacji” uległy udziały, w którym poszczególne sekcje partycypują w zatrudnieniu.

Część z nich zwiększyła swoje udziały, zarówno w latach 2018-2019, jak i 2019-2020. Pierwszą z tych sekcji jest handel hurtowy (zatrudnia najwięcej pracowników), którego udział w zatrudnieniu w latach 2018-2019 wzrósł o 14,8%, a w 2019-2020 o 3,6%.

Następne sekcje, które odnotowały wzrost udziałów w zatrudnieniu w tych dwóch okresach to: handel detaliczny (odpowiednio 7,8% i 15,7%), roboty budowlane specjalistyczne (45,8 i 26,4%), pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody (4,4 i 2,8%), produkcja tworzyw sztucznych (107,3 i 7,2%), działalność prawnicza i księgową (7,7 i 3,8%), działalność związana z zarządzaniem (404,2 i 18,4%), architektura i inżynieria techniczna (77,0 i 56,9%) oraz produkcja odzieży (30,7 i 78,6%).

W gminie Kartuzy działają również sekcje, których udział w zatrudnieniu w 2018-2019 zmniejszył się, natomiast w 2019-2020 wzrósł. Należą do nich: opieka zdrowotna (-0,2 i 1,0%), gastronomia (-18,4 oraz 14,4%), produkcja wyrobów metalowych (-6,5 i 2,6%), reklama (-82,0% i 594,4%), działalność związana z zatrudnieniem (-26,1 i 34,2%), obsługa rynku nieruchomości (-14,8 i 20,8%).

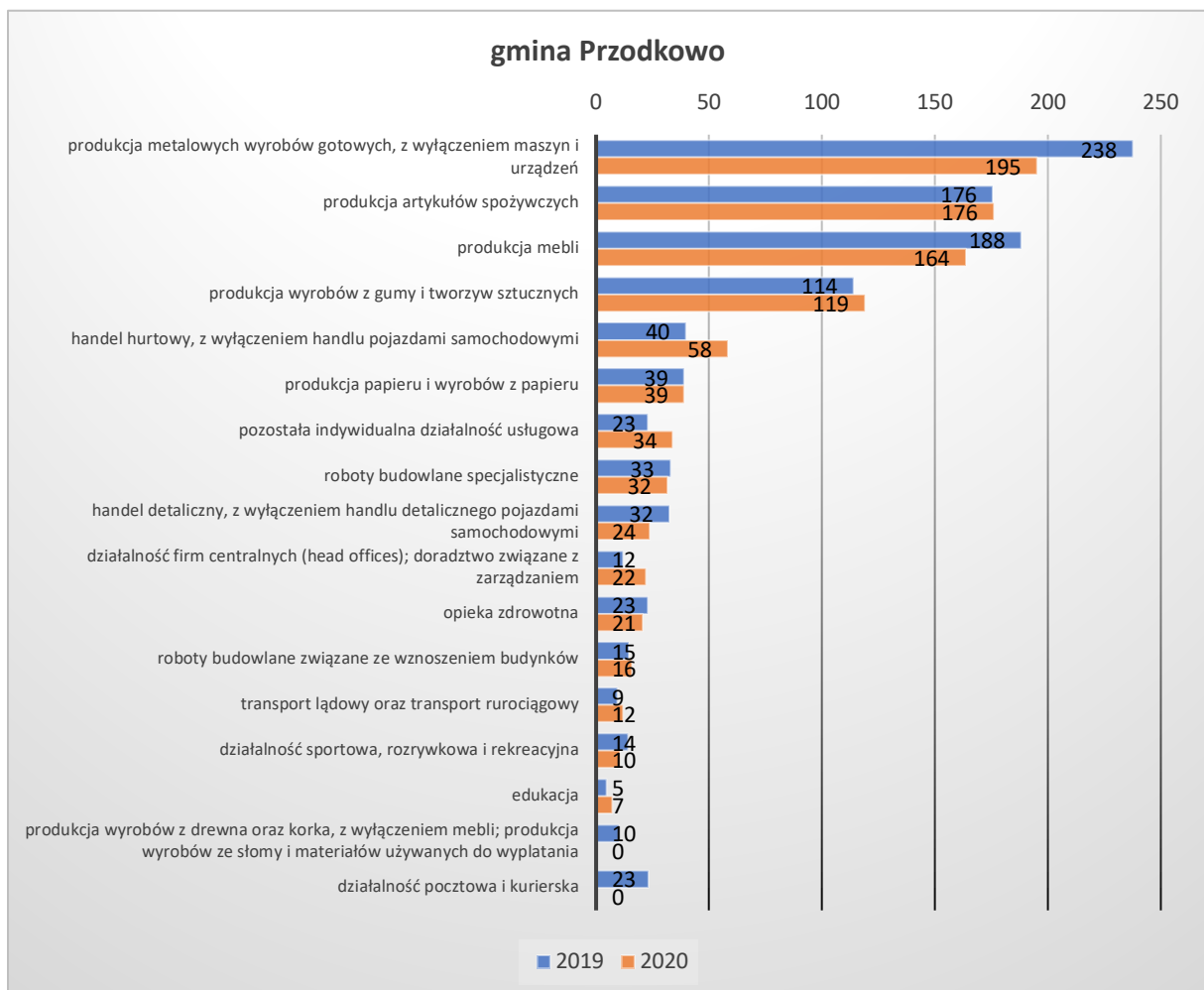
Do sekcji, których udziały w zatrudnieniu w latach 2018-2019 wzrosły, a w 2019-2020 spadły należą: produkcja mebli (19,9 i -6,9%), budowa budynków (59,7%, -25,8%), produkcja artykułów spożywczych (81,8 i -23,8%), wynajem i dzierżawa (47,0 i -27,5%), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię (4,6 i -13,0%), handel samochodowy (62,2 i -2,3%), pomoc społeczna (100,0 i -35,7%), finansowa działalność usługowa (0 i -12,5%), a także sport, rozrywka i rekreacja (3,6 i -1,0%).

Obserwując udziały poszczególnych sekcji w zatrudnieniu w gminie Kartuzy w latach 2017-2020 widzimy ich pewną stabilność. Przez okres czterech lat sekcje utrzymywały swoje udziały w zatrudnieniu na podobnym poziomie, nie nastąpiły radykalne przeobrażenia strukturalne, które by wpłynęły na strukturę popytu na pracę.

Można postawić pytanie, jak w związku z pandemią zmieniała się sytuacja branż, które wydają się najbardziej wrażliwe na kryzys. Zaobserwować można spadek udziałów w 2019-2020 takich sekcji, jak zakwaterowanie, sport, rekreacja i rozrywka, wynajem i dzierżawa, ale gastronomia zwiększyła swój udział w zatrudnieniu z 0,6 do 0,7%, a organizacja turystyki z 0,1 do 0,2%.

Zastanawia natomiast spadek udziału pomocy społecznej, która – wydawać by się mogło – w okresie pandemii powinna zwiększyć swoją aktywność.

Wykres III.4. Zatrudnienie wg najważniejszych sekcji PKD w gminie Przdokowo w roku 2020 i 2019

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

W gminie Przodkowo w 2020 roku w sektorze MSP zatrudnione były 932 osoby, a w 2019 roku 998 (spadek o -6,6%). Najwięcej osób było zaangażowanych w produkcji wyrobów metalowych (w 2019 roku 238 osób, w 2020 roku 195). Kolejną, ważną z punktu widzenia zatrudnienia, była sekcja produkcja artykułów spożywczych, która w 2019 i 2020 roku utrzymała zatrudnienie na poziomie 176 osób. Produkcja mebli zredukowała zatrudnienie z 188 (w 2019) do 164 w 2020 roku. Zwiększyło się natomiast zatrudnienie w produkcji tworzyw sztucznych (z 114 do 119) oraz handlu hurtowym (z 40 do 58).

Tabela III.4. Struktura i dynamika zatrudnienia w najważniejszych PKD w gminie Przodkowo

Sekcja PKD		Procentowy udział w łącznym zatrudnieniu MSP				Zmiana			
		2018		2019		2018-2019		2019-2020	
		2017	2018	2019	2020	osób	%	osób	%
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	20,4	25,2	23,8	20,9	-12	-4,7	-42	-17.8
10	produkcja artykułów spożywczych	13,8	19,3	17,6	18,9	-15	-8,1	0	0.2
31	produkcja mebli	25,3	20,2	18,9	17,6	-12	-5,9	-25	-13.0
22	produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	12,4	11,3	11,4	12,8	2	1,8	5	4.4
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	3,1	3,8	4,0	6,3	2	5,6	19	47.0
17	produkcja papieru i wyrobów z papieru	4,2	3,7	3,9	4,2	2	5,4	0	0.0
96	pozostała indywidualna działalność usługowa	3,3	2,9	2,3	3,6	-6	-20,7	11	47.8
43	roboty budowlane specjalistyczne	2,3	2,3	3,3	3,4	10	42,4	-1	-3.9
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	7,0	2,6	3,2	2,6	7	27,5	-9	-26.7
70	działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	0,0	0,1	1,2	2,4	11	-	10	85.4
86	opieka zdrowotna	1,5	2,6	2,3	2,2	-3	-9,9	-2	-9.8
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	0,6	1,0	1,5	1,7	4	41,8	1	9.6
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	0,5	0,5	0,9	1,3	5	94,9	2	25.1
93	działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	1,2	1,4	1,4	1,1	0	0,2	-4	-26.4
85	edukacja	0,6	0,4	0,5	0,8	0	10,4	2	47.8
16	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	3,1	2,1	1,0	0,0	-11	-52,8	-10	-100.0
53	działalność pocztowa i kurierska	0,0	0,0	2,3	0,0	23	-	-23	-100.0
x	pozostałe	0,8	0,3	0,4	0,4	1	40,0	-1	-21.3
łącznie liczba osób		886	989	998	932	9	0,9	-66	-6,6

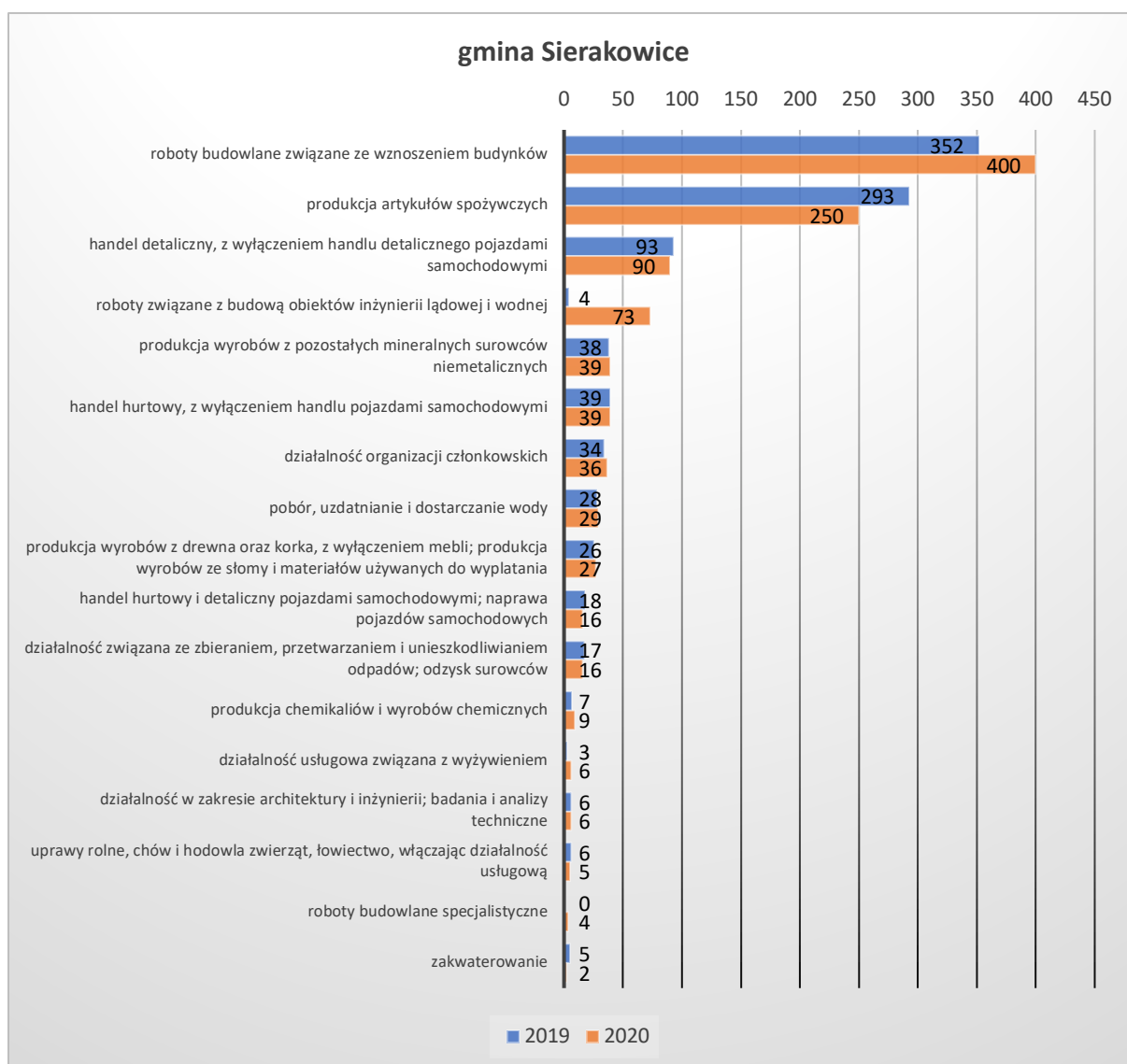
Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Zmianom bezwzględnej liczby zatrudnionych towarzyszyły „przetrasowania” w udziałach poszczególnych sekcji w zatrudnieniu. W roku 2020 i 2019 powiększył się udział następujących sekcji: produkcja wyrobów z tworzyw sztucznych (w 2019 o 1,8, a w 2020 o 4,4%), handlu hurtowego (odpowiednio o 5,6 i 47,0%), działalności firm związanych z zarządzaniem (o 1043,3 i 85,4%), budowy budynków (41,8 i 9,6%), transportu lądowego (94,9 i 25,1%) oraz edukacji (10,4 i 47,8%).

Największy spadek udziałów w 2020 względem 2019 odnotowano w sekcjach: handel detaliczny (27,5 w 2018-2019 i -26,7% w 2019-2020 roku), działalność sportowa i rekreacyjna (w 2018-2019 minimalny wzrost 0,2% i zmniejszenie o -26,4% w 2019-2020).

W obydwu okresach 2018-2019 i 2019-2020 zmniejszenie udziałów odnotowały następujące sekcje: produkcja wyrobów metalowych (- 4,7 i -17,8%), produkcja mebli (odpowiednio -5,9 i -13,0%), opieka zdrowotna (-9,9 i -9,8%) oraz produkcja wyrobów z drewna (-52,8 w 2018-2019 roku), natomiast w 2020 nie zarejestrowano zatrudnienia w tej sekcji.

Wykres III.5. Zatrudnienie wg najważniejszych sekcji PKD w gminie Sierakowice w roku 2020 i 2019

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

W gminie Sierakowice sektor MSP w 2020 roku zatrudniał 1057 osób, w porównaniu do 988 w 2019 roku. Od 2017 roku liczba ta systematycznie wzrastała, chociaż przyrosty te z roku na rok nie były duże (w 2018 do 2017 15 osób, 2019 do 2018 59 osób).

Tabela III.5. Struktura i dynamika zatrudnienia w najważniejszych PKD w gminie Sierakowice

Sekcja PKD		Procentowy udział w łącznym zatrudnieniu MSP				Zmiana			
		2017	2018	2019	2020	2018-2019		2019-2020	
						osób	%	osób	%
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	37,4	37,8	35,6	37,8	1	0,2	48	13.6
10	produkcja artykułów spożywczych	31,5	31,6	29,7	23,7	-1	-0,3	-43	-14.7
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	10,7	10,4	9,4	8,5	-4	-4,2	-3	-3.2
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	0,3	0,5	0,4	6,9	-1	-20,0	69	>100
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	1,3	2,1	3,8	3,7	19	96,0	1	2.6
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	2,5	2,7	4,0	3,7	14	55,4	0	-0.8
94	działalność organizacji członkowskich	4,4	3,6	3,5	3,4	0	1,1	2	6.5
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	2,8	2,8	2,8	2,7	2	7,7	1	3.6
16	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	1,4	1,4	2,6	2,6	13	96,5	2	6.3
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	0,0	0,0	1,8	1,5	18	-	-2	-11.1
38	działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	1,3	1,6	1,8	1,5	2	16,0	-2	-8.6
20	produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	2,5	0,7	0,7	0,9	0	5,4	3	37.2
56	działalność usługowa związana z wyżywieniem	1,0	0,6	0,3	0,6	-3	-56,8	3	131.7
71	działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	0,9	0,6	0,6	0,6	0	0,0	0	0.0
01	uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	0,8	0,8	0,6	0,5	-1	-14,2	-1	-16.9
43	roboty budowlane specjalistyczne	0,1	0,1	0,0	0,4	0	-8,0	3	728.3
55	zakwaterowanie	0,4	0,5	0,5	0,2	0	0,0	-3	-60.0
x	pozostałe	0,5	2,0	1,9	0,9	0	1	-10	-50.7
łącznie		914	929	988	1057	59	6,3	69	7,0

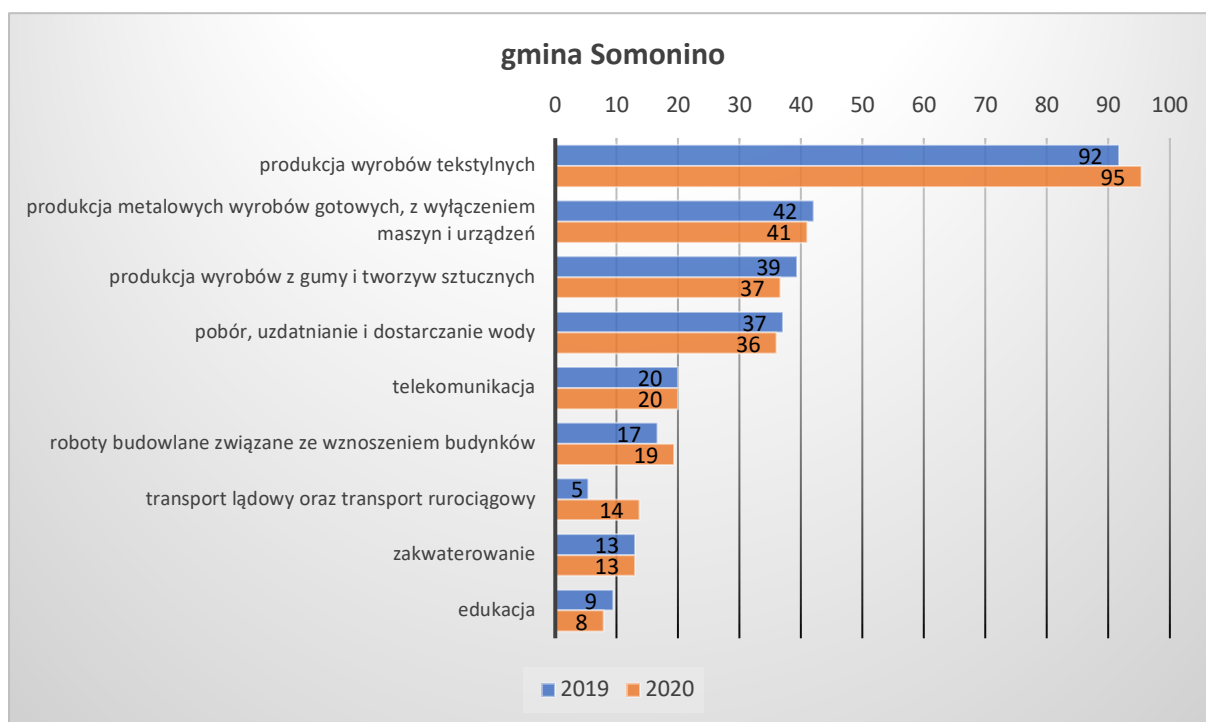
Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Największa, z punktu widzenia liczby zatrudnionych, była sekcja budowa budynków; w 2019 roku stwarzała miejsca pracy dla 352, a w 2020 dla 400 osób, Kolejne miejsce zajmowała produkcja artykułów spożywczych, gdzie w 2019 roku pracowało 293, a w 2020 roku 250 osób. W handlu detalicznym zatrudnionych było odpowiednio 93 i 90 pracowników. Istotny wzrost obserwujemy w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej: z 4 zatrudnionych w 2019 do 73 w 2020 roku.

Zmiany w liczbie zatrudnionych znalazły swoje odzwierciedlenie w udziałach, w jakich poszczególne sekcje partycypowały w ogólnym zatrudnieniu. W obydwu okresach (2018-2019 i 2019-2020) nastąpił wzrost udziału następujących sekcji: produkcja wyrobów z surowców niemetalicznych (96,0 i 2,6%) działalność organizacji członkowskich (1,1 i 6,5%), pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody (7,7 i 3,6%), produkcja wyrobów z drewna (96,5 i 6,3%) oraz produkcja chemikaliów (5,4 oraz 37,2%). Udziały tych sekcji w zatrudnieniu wzrosły, ale liczba pracujących w nich osób jest niewielka.

Zwraca uwagę fakt, że w dwóch najważniejszych, z punktu widzenia liczby zatrudnionych, sekcjach: budowa budynków oraz produkcja artykułów spożywczych nastąpił spadek udziałów w zatrudnieniu zarówno w 2018-2019, jak 2019-2020 roku.

Wykres III.6. Zatrudnienie wg najważniejszych sekcji PKD w gminie Somonino w roku 2020 i 2019

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

W gminie Somonino w 2020 roku zatrudnionych w sektorze MSP było 307 osób, w porównaniu do 308 w 2019 roku. Najwięcej z nich pracowało w produkcji wyrobów tekstylnych (92 osoby w 2019 i 95 w 2020 roku). W produkcji wyrobów metalowych zatrudnienie kształtowało się w tych dwóch latach na poziomie 41 i 42 osoby, w produkcji tworzyw 39 i 37, w poborze, uzdatnianiu i dostarczaniu wody 37 i 39.

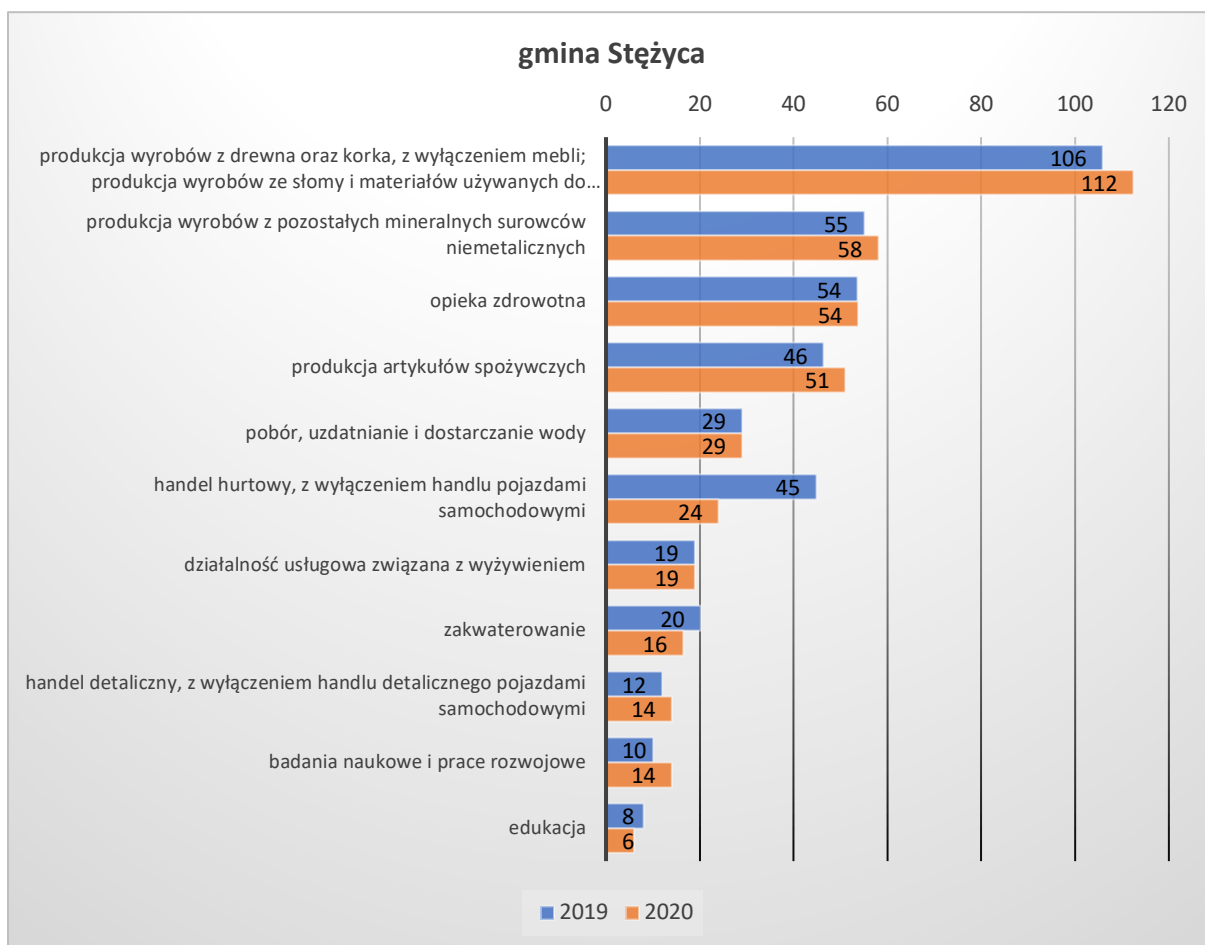
Tabela III.6. Struktura i dynamika zatrudnienia w najważniejszych PKD w gminie Somonino

Sekcja PKD		Procentowy udział w łącznym zatrudnieniu MSP				Zmiana			
		2018-2019		2019-2020		2018-2019		2019-2020	
		2017	2018	2019	2020	osób	%	osób	%
13	produkcja wyrobów tekstylnych	34,5	32,3	29,7	31,1	2	2,8	4	4.0
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	7,3	5,9	13,6	13,4	26	159,4	-1	-2.4
22	produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	26,5	16,4	12,7	12,0	-6	-13,4	-3	-6.7
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	9,4	13,4	12,0	11,7	0	0,0	-1	-2.7
61	telekomunikacja	5,0	7,2	6,5	6,5	0	0,0	0	0.0
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	4,1	6,0	5,4	6,3	0	0,0	3	16.8
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	0,7	1,8	1,7	4,5	0	5,1	8	157.3
55	zakwaterowanie	3,1	4,3	4,2	4,2	1	8,3	0	0.0
85	edukacja	2,2	3,5	3,0	2,6	0	-2,8	-2	-16.2
43	roboty budowlane specjalistyczne	0,0	0,0	0,0	1,9	0	-	6	-
69	działalność prawnicza, rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe	0,0	0,0	1,3	1,6	4	-	1	25.0
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	0,0	0,0	1,3	1,3	4	-	0	0.0
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	0,3	1,4	1,3	1,2	0	4,8	0	-7.3
x	pozostałe	6,8	7,8	7,1	1,7	0	11,5	-17	-0.5
łącznie liczba osób		382	277	308	307	32	11,5	-2	-0,5

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Z punktu widzenia udziałów, w jakim poszczególne sekcje partycypują w zatrudnieniu, dwie spośród nich zmniejszyły udział, zarówno w 2018-2019, jak i 2019-2020. Są to produkcja tworzyw sztucznych (-13,4% i -6,7%) oraz edukacja (-2,8 i -16,2%). W największym stopniu w 2020 w porównaniu do 2019 zwiększył się w zatrudnieniu udział transportu lądowego (o 157,3%, w 2018-2019 o 5,1%), co oznaczało, że udział tej sekcji w zatrudnieniu w 2020 roku wyniósł 4,5%. Udział sekcji budowa budynków w 2019-2020 zwiększył się o 16,7%. Zakwaterowanie utrzymało liczbę zatrudnionych, ale trzeba zastrzec, że jest ona naprawdę niewielka (13 osób zarówno w 2019, jak i 2020 roku).

Wykres III.7. Zatrudnienie wg najważniejszych sekcji PKD w gminie Stężycza w roku 2020 i 2019

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

W gminie Stężycza w 2020 roku w sektorze MSP zatrudnionych było 405 osób; 12 mniej niż w 2019. Najwięcej spośród nich pracowało w sekcji: produkcja wyrobów z drewna (106 w 2019 i 112 w 2020 roku). Kolejną, pod względem liczebności zatrudnionych, była produkcja wyrobów metalicznych ze wskaźnikami 55 w 2019 i 58 w 2020 roku oraz opieka zdrowotna, odpowiednio 54 i 54. W produkcji artykułów spożywczych zatrudnionych było 46 osób w 2019 i 51 w 2020 roku.

Tabela III.7. Struktura i dynamika zatrudnienia w najważniejszych PKD w gminie Stężycza

Sekcja PKD		Procentowy udział w łącznym zatrudnieniu MSP				Zmiana			
						2018-2019		2019-2020	
		2017	2018	2019	2020	osób	%	osób	%
16	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	29,7	22,7	25,4	27,8	21	25,2	7	6.2
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	9,8	12,2	13,2	14,3	10	21,1	3	5.4
86	opieka zdrowotna	3,1	10,0	12,9	13,3	16	43,8	0	0.4
10	produkcja artykułów spożywczych	14,8	12,6	11,1	12,6	-1	-1,2	5	10.0

Sekcja PKD		Procentowy udział w łącznym zatrudnieniu MSP				Zmiana			
		2018-2019		2019-2020					
		osób	%	osób	%				
		2017	2018	2019	2020				
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	9,9	7,5	7,0	7,2	1	3,6	0	0.0
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	16,0	14,9	10,7	5,9	-11	-19,5	-21	-46.4
56	działalność usługowa związana z wyżywieniem	0,5	5,1	4,5	4,7	0	-0,6	0	0.6
55	zakwaterowanie	4,6	4,3	4,8	4,1	4	25,2	-4	-18.4
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	4,3	3,8	2,9	3,5	-2	-14,3	2	16.7
72	badania naukowe i prace rozwojowe	0,1	0,8	2,4	3,5	7	233,3	4	40.0
85	edukacja	2,5	3,2	1,9	1,5	-4	-33,3	-2	-25.0
52	magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	0,9	0,8	0,7	0,7	0	0,0	0	0.0
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	0,6	0,3	0,5	0,5	1	100,0	0	0.0
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	1,5	1,9	1,7	0,4	0	0,0	-5	-74.0
łącznie liczba osób		325	373	417	405	44	11,71	-12	-2,92

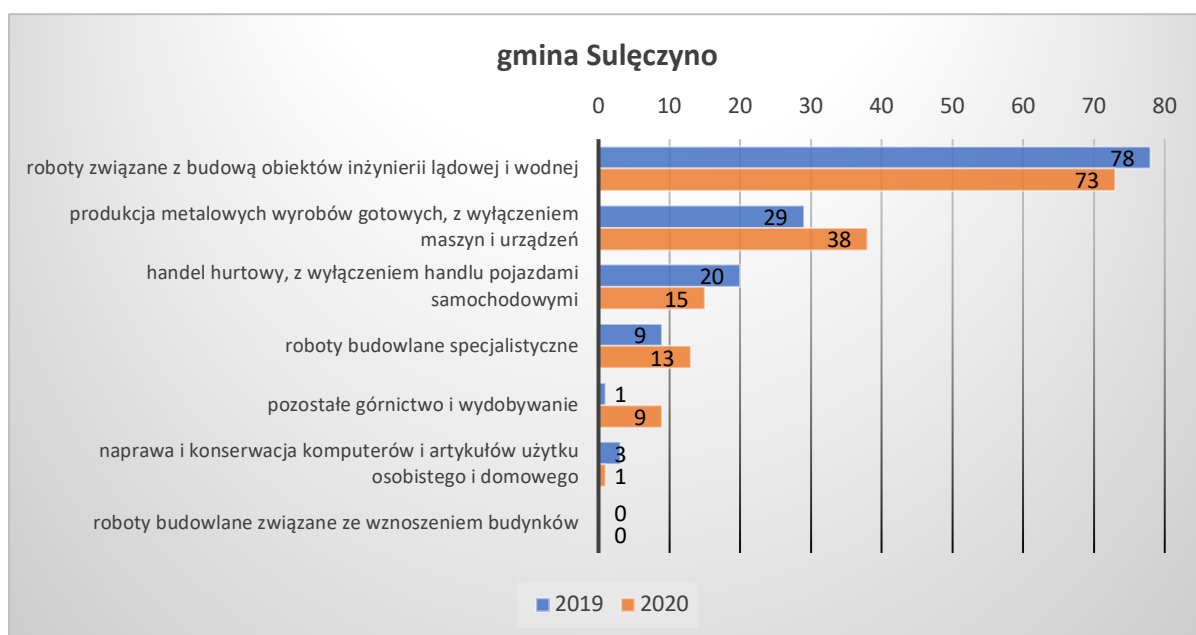
Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

W latach 2018-2019 i 2019-2020 udział sekcji produkcja wyrobów z drewna zwiększył się odpowiednio o 25,2% i o 6,2%. Swoje udziały poprawiły również: produkcja wyrobów z surowców niemetalicznych (o 21,1% w 2018-2019 oraz o 5,4% w 2019-2020), opieka zdrowotna o 43,8% i 0,4%), badania naukowe i prace rozwojowe (o 233,3% i 40,0%).

W 2019-2020 poprawiła się też względna pozycja handlu detalicznego, którego udział w latach 2018-2019 spadł o -14,3%, natomiast w 2019-2020 wzrósł o 16,7%. Spadki w obydwu okresach odnotował handel hurtowy (-19,5% i -46,4%).

Zmniejszył się też udział zatrudnionych w edukacji. W 2018 roku udział tej sekcji w całości zatrudnienia wynosił 3,2%, w 2019 1,9%, a w 2020 skurczył się do 1,5%.

Wykres III.8. Zatrudnienie wg najważniejszych sekcji PKD w gminie Sulęcyno w roku 2020 i 2019

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

W gminie Sulęcyno w sektorze MSP w 2020 roku zatrudnionych było 149 osób, wobec 148 w 2019 roku. Relatywnie największe zatrudnienie generowała sekcja budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej, w której zatrudnienie w 2019 roku znalazło 78, a w 2020 roku 73 osoby. W produkcji wyrobów metalowych odpowiednie wskaźniki wyniosły 29 i 38.

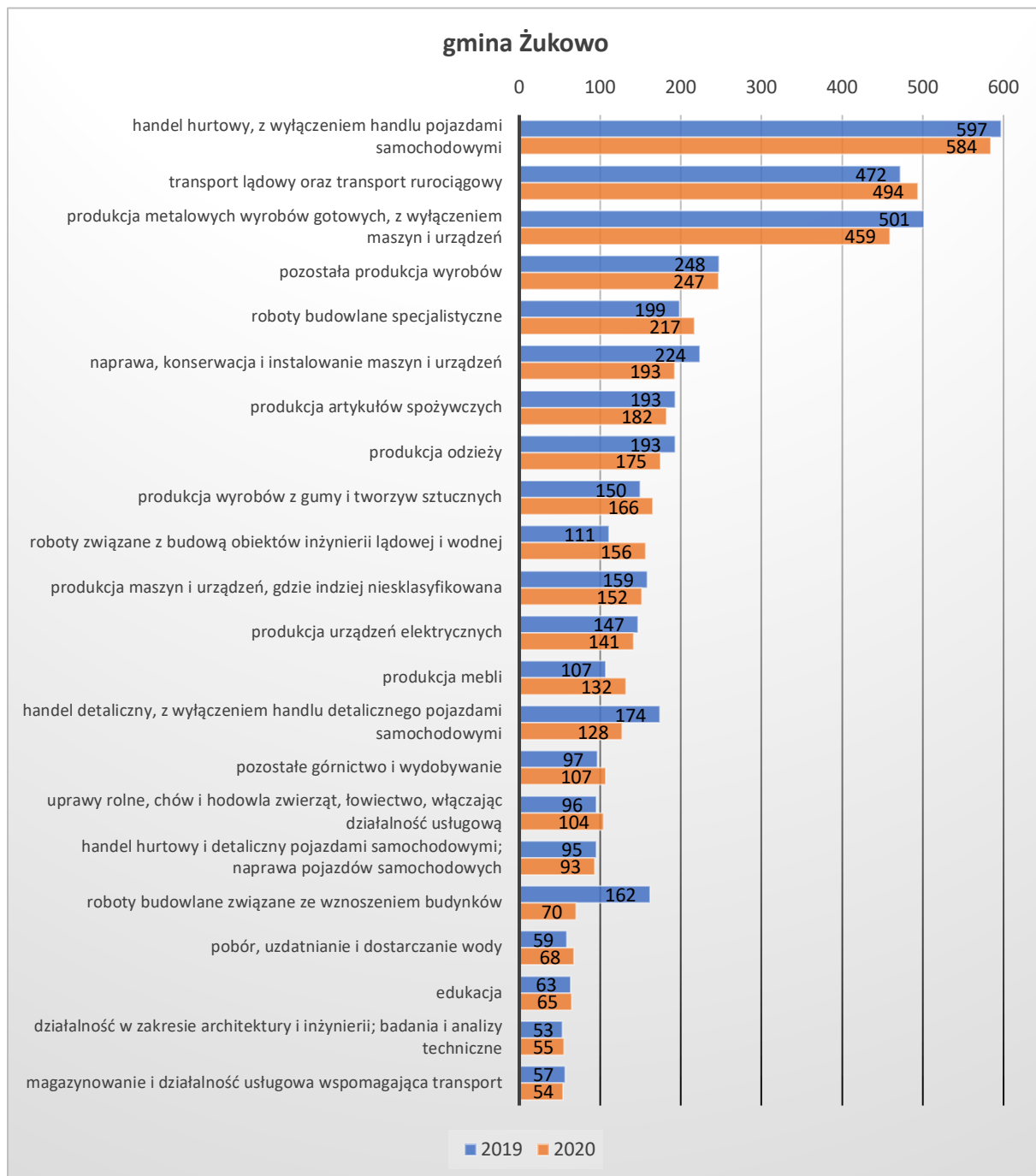
Tabela III.8. Struktura i dynamika zatrudnienia w najważniejszych PKD w gminie Sulęcyno

Sekcja PKD		Procentowy udział w łącznym zatrudnieniu MSP				Zmiana			
						2018-2019		2019-2020	
		2017	2018	2019	2020	osób	%	osób	%
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	42,8	45,9	52,6	49,0	11	16,4	-5	-6.4
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	29,9	24,0	19,5	25,5	-6	-17,1	9	31.0
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	18,0	15,7	13,5	10,1	-3	-13,0	-5	-25.0
43	roboty budowlane specjalistyczne	3,3	6,2	6,1	8,7	0	0,0	4	44.4
08	pozostałe górnictwo i wydobywanie	0,0	0,0	0,7	6,0	1	-	8	800.0
95	naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego	1,7	1,4	2,1	0,7	1	52,5	-2	-67.2
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	0,8	5,5	0,0	0,0	-2	-100,0	0	-
61	telekomunikacja	0,0	0,0	5,4	0,0	0	0,0	-8	-100.0
łącznie liczba osób		117	146	148	149	2	1,6	1	0,4

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

W latach 2018-2019 i 2019-2020 nastąpiły spadki udziałów w zatrudnieniu handlu hurtowego; odpowiednio o -13,0 i -25,0%. Produkcja wyrobów metalowych w 2018-2019 obniżyła udział o -17,1%, a w 2019-2020 powiększyła o 31,0%. Znaczący spadek w latach 2019-2020 nastąpił w sekcji naprawa komputerów (o -67,2%), a telekomunikacja przestała zatrudniać pracowników.

Wykres III.9. Zatrudnienie wg najważniejszych sekcji PKD w gminie Żukowo w roku 2020 i 2019

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

W gminie Żukowo w 2020 roku zatrudnionych było 4451 pracowników; ich liczba spadła o 97 osób w porównaniu do 2019 roku. Najwięcej pracowało w handlu hurtowym (597 w 2019 i 584 w 2020 roku). Kolejną sekcją był transport lądowy (odpowiednio 477 i 494 osoby), produkcja wyrobów metalowych (501 i 459), pozostała produkcja wyrobów (248 i 247), roboty budowlane specjalistyczne (199 i 217).

Tabela III.9. Struktura i dynamika zatrudnienia w najważniejszych PKD w gminie Żukowo

Sekcja PKD		Procentowy udział w łącznym zatrudnieniu MSP				Zmiana			
		2017	2018	2019	2020	2018-2019		2019-2020	
						osób	%	osób	%
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	12,7	12,5	13,1	13,1	63	11,8	-13	-2.2
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	8,0	9,0	10,4	11,1	86	22,3	21	4.5
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	12,2	12,0	11,0	10,3	-12	-2,4	-42	-8.4
32	pozostała produkcja wyrobów	6,2	6,2	5,4	5,5	-16	-6,2	-1	-0.4
43	roboty budowlane specjalistyczne	3,4	4,1	4,4	4,9	24	13,6	18	9.2
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	4,7	6,0	4,9	4,3	-34	-13,4	-31	-13.8
10	produkcja artykułów spożywczych	4,1	2,9	4,2	4,1	70	57,2	-11	-5.7
14	produkcja odzieży	5,0	4,9	4,2	3,9	-16	-7,7	-18	-9.3
22	produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	3,5	3,6	3,3	3,7	-4	-2,4	16	10.5
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	1,9	1,9	2,4	3,5	28	34,0	45	40.6
28	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	4,2	3,1	3,5	3,4	26	19,3	-7	-4.6
27	produkcja urządzeń elektrycznych	3,2	3,4	3,2	3,2	3	2,1	-6	-4.0
31	produkcja mebli	2,5	2,7	2,3	3,0	-8	-7,0	25	23.4
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	4,4	4,1	3,8	2,9	-2	-1,3	-46	-26.7
08	pozostałe górnictwo i wydobywanie	2,6	2,5	2,1	2,4	-12	-11,1	10	10.4
01	uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	2,0	2,2	2,1	2,3	2	1,6	8	8.8
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	2,2	2,2	2,1	2,1	-1	-1,1	-2	-2.0
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	3,6	3,9	3,6	1,6	-5	-2,9	-92	-56.7
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	1,0	1,2	1,3	1,5	6	11,3	9	15.3
85	edukacja	2,0	1,4	1,4	1,5	5	8,1	2	2.4
71	działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	1,3	1,2	1,2	1,2	0	0,0	2	4.3
52	magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	1,4	1,7	1,3	1,2	-16	-21,9	-3	-5.3
86	opieka zdrowotna	0,0	1,2	0,9	1,0	-13	-24,7	4	10.3

Sekcja PKD		Procentowy udział w łącznym zatrudnieniu MSP				Zmiana			
		2018		2019		2018-2019		2019-2020	
		2017	2018	2019	2020	osób	%	osób	%
18	poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	0,8	0,7	0,7	0,8	2	7,8	2	5.9
96	pozostała indywidualna działalność usługowa	1,1	0,3	0,9	0,8	31	281,8	-7	-16.7
70	działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	0,2	0,6	0,9	0,6	15	60,0	-13	-31.7
26	produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	0,6	0,6	0,5	0,6	-2	-8,0	5	20.8
69	działalność prawnicza, rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe	0,1	0,2	0,3	0,5	2	20,0	10	88.4
87	pomoc społeczna z zakwaterowaniem	0,5	0,5	0,4	0,5	-6	-23,5	4	20.0
61	telekomunikacja	0,3	0,3	0,5	0,4	10	76,9	-4	-17.4
66	działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne	0,3	0,2	0,2	0,4	3	40,7	7	65.9
88	pomoc społeczna bez zakwaterowania	0,6	0,0	0,4	0,4	16	-	0	-0.6
29	produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli	0,0	0,0	0,1	0,3	5	-	10	189.4
58	działalność wydawnicza	0,8	0,5	0,3	0,3	-9	-42,3	1	7.3
74	pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0,3	0,3	0,3	0,3	-1	-8,9	1	6.4
56	działalność usługowa związana z wyżywieniem	0,4	0,3	0,5	0,3	8	63,0	-10	-47.1
63	działalność usługowa w zakresie informacji	0,1	0,2	0,2	0,2	0	0,0	0	0.0
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0,3	0,3	0,2	0,2	-1	-8,5	-2	-21.3
53	działalność pocztowa i kurierska	0,0	0,0	0,1	0,2	4	-	4	100.0
73	reklama, badanie rynku i opinii publicznej	0,3	0,3	0,3	0,2	2	12,8	-6	-46.6
94	działalność organizacji członkowskich	0,2	0,2	0,2	0,2	3	31,1	-4	-35.0
x	pozostałe	1,3	0,6	0,9	1,1	12	44,3	11	27.3
łącznie liczba osób		4066	4286	4554	4451	268	6,2	-103	-2,3

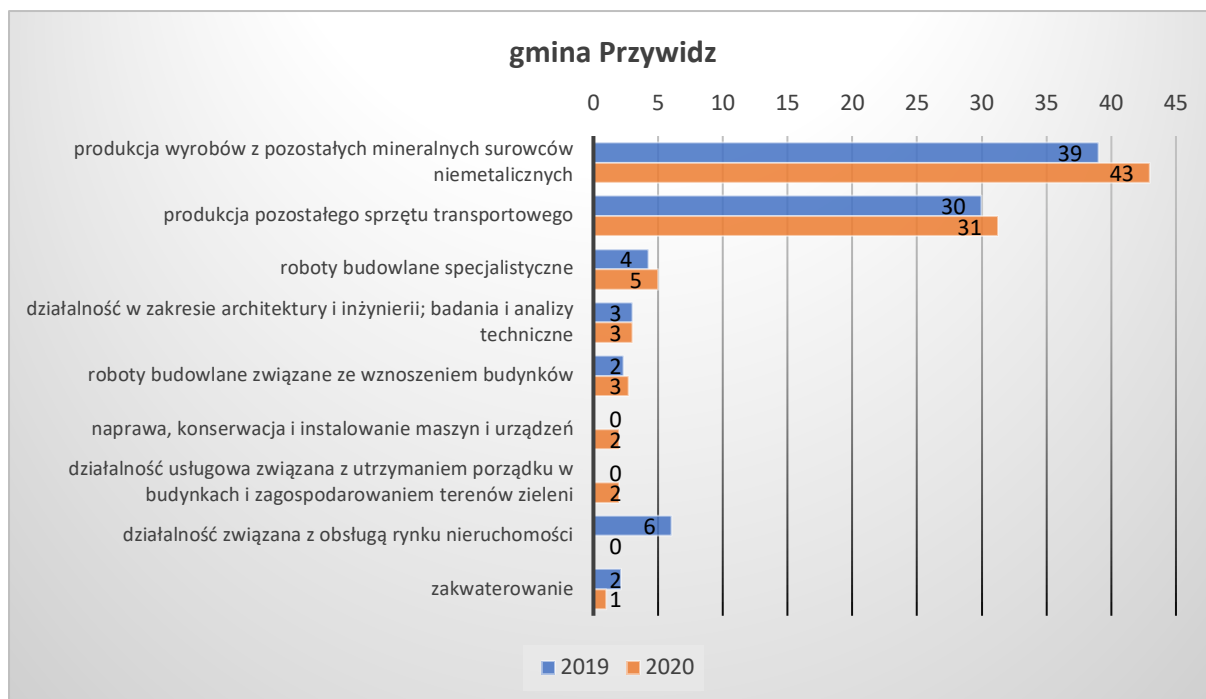
Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

W latach 2018-2019 oraz 2019-2020 udział w zatrudnieniu powiększyły następujące sekcje: transport lądowy (o 22,3 i 4,5%), budowa obiektów inżynierii lądowej (o 34,0 i 40,6%), pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody (11,3 i 15,3%), poligrafia (7,8 i 5,9%), uprawy rolne, chów zwierząt (1,7 i 1,8%), produkcja pojazdów samochodowych, działalność prawnicza i księgową (o 20,0 i 88,5%), usługi finansowe i ubezpieczeniowe (40.7 i 65,9%).

W obydwóch okresach zmniejszył się udział w zatrudnieniu następujących sekcji: produkcja wyrobów metalowych (o -2,4 i -8,4%), pozostała produkcja wyrobów (o -6,3 i -0,4%), naprawa maszyn i urządzeń (-13,4 i -13,8%), handel detaliczny (-1,3% i -26,7%), handel i naprawa samochodów (-1,1 i -2,0%), budowa budynków (-2,9 i -56,7%), magazynowanie (-21,9 i -5,3%).

Do sekcji, które w 2018-2019 zmniejszyły, a w 2019-2020 powiększyły swój udział w zatrudnieniu należą: produkcja wyrobów z tworzyw sztucznych (-2,4 w 2018-2019 i 10,4% w 2019-2020), produkcja mebli (-7,0 i 23,4%), pozostałe górnictwo i wydobywanie (-11,1 i 10,4%), usługi architektury i inżynierii (-0,1% i 4,3%), opieka zdrowotna (-24,7 i 10,3%), produkcja komputerów (-8,0 i 20,8%) oraz pomoc społeczna (-23,5 i 20,0%).

Wykres III.10. Zatrudnienie wg najważniejszych sekcji PKD w gminie Przywidz w roku 2020 i 2019

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Tabela III.10. Struktura i dynamika zatrudnienia w najważniejszych PKD w gminie Przywidz

Sekcja PKD		Procentowy udział w łącznym zatrudnieniu MSP				Zmiana			
						2018-2019		2019-2020	
		2017	2018	2019	2020	osób	%	osób	%
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	46,5	31,3	43,8	46,9	12	44,4	4	10,3
30	produkcja pozostałego sprzętu transportowego	0,0	51,6	33,7	34,0	-14	-32,5	1	4,2
43	roboty budowlane specjalistyczne	8,1	8,1	4,8	5,4	-3	-39,6	1	18,2
71	działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	1,1	0,3	3,4	3,3	3	-	0	0,0
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	10,2	3,2	2,6	2,9	0	-15,8	0	15,4
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	0,0	0,0	0,0	2,2	0	0,0	2	100,0
81	działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni	10,5	2,3	0,0	2,2	-2	-100,0	2	100,0

Sekcja PKD		Procentowy udział w łącznym zatrudnieniu MSP				Zmiana			
		2018-2019		2019-2020					
		osób	%	osób	%				
		2017	2018	2019	2020				
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	22,3	0,1	6,8	0,0	6	-	-6	-100,0
55	Zakwaterowanie	0,3	1,2	2,4	1,1	1	114,0	-1	-53,3
x	Pozostałe	1,1	1,8	2,6	2,0	0	0,0	1	-
Łączna liczba osób		28	86	89	92	3	3,4	3	3,1

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Do ostatniej grupy należą sekcje, które zwiększyły swój udział w okresie 2018-2019, a zmniejszyły w 2019-2020. Są to: handel hurtowy (11,8 i -2,2%), produkcja artykułów spożywczych (57,2 i -5,1%), inna produkcja maszyn i urządzeń (19,3 i -4,6%), produkcja urządzeń elektrycznych (2,1 i -4,0%), pozostała indywidualna działalność usługowa (281,8 i -16,7%), działalność związana z zarządzaniem (60,0 i -31,7%), telekomunikacja (76,9 i -17%), gastronomia (63,0 i -47,1%), reklama 12,9 i -46,6%, działalność organizacji członkowskich (31,1 i -35,0%).

W gminie Przywidz w sektorze MSP w 2020 roku zatrudnione były zaledwie 92 osoby (o 3 więcej niż w 2019). Sekcją, która zatrudnia najwięcej pracowników jest produkcja wyrobów z surowców niemetalicznych (39 osób w 2019 i 43 w 2020 roku).

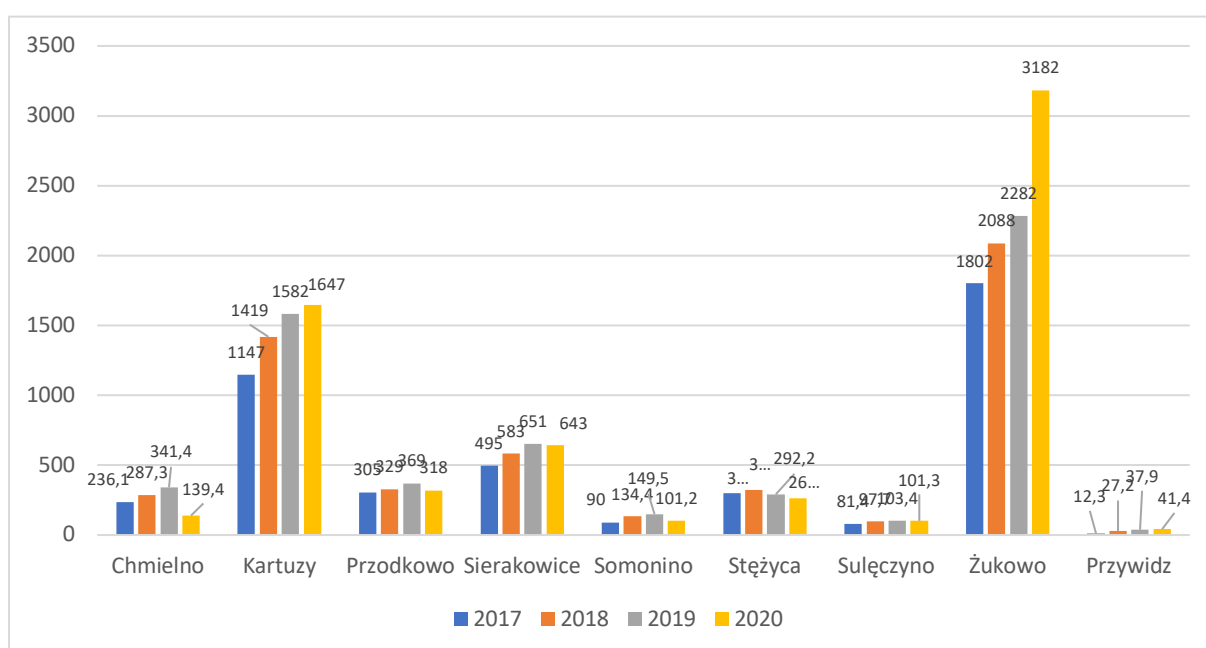
Drugą pod względem liczby zatrudnionych jest sekcja produkcja pozostałego sprzętu samochodowego, w której w 2019 roku zatrudnionych było 30, a w 2019 31 osób.

Ze względu na niewielką liczbę zatrudnionych analiza zmian i dynamiki w strukturze zatrudnienia nie jest istotna, ponieważ znaczące różnice i zmiany w udziałach poszczególnych sekcji w zatrudnieniu dotyczą zaledwie kilku osób.

IV. Analiza wielkości i struktury branżowej przychodów w sektorze MSP

Obok analizy zatrudnienia zaraportowanego do KRS przez małe i średnie przedsiębiorstwa ważne jest także przyjrzenie się przychodom generowanym w tych firmach oraz ich dynamice w ostatnich latach. W kolejnym etapie analizy zderzenie przychodów z wielkością zatrudnienia będzie ważnym sposobem na ocenę efektywności przedsiębiorstw mierzonej produktywności pracy. W tym kontekście istotne jest dokonanie oceny zróżnicowanej po sektorach. Jednak analizując wielkość i strukturę przychodów należy uwzględnić to, że ceny produktów i usług zmieniają się, a ich wzrost (stabilizacja lub rzadziej spadek) może się różnić między sekcjami.

Wykres IV.1. Przychody sektora MSP (w mln PLN) w latach 2017-2020 w gminach powiatu kartuskiego i w gminie Przywidz

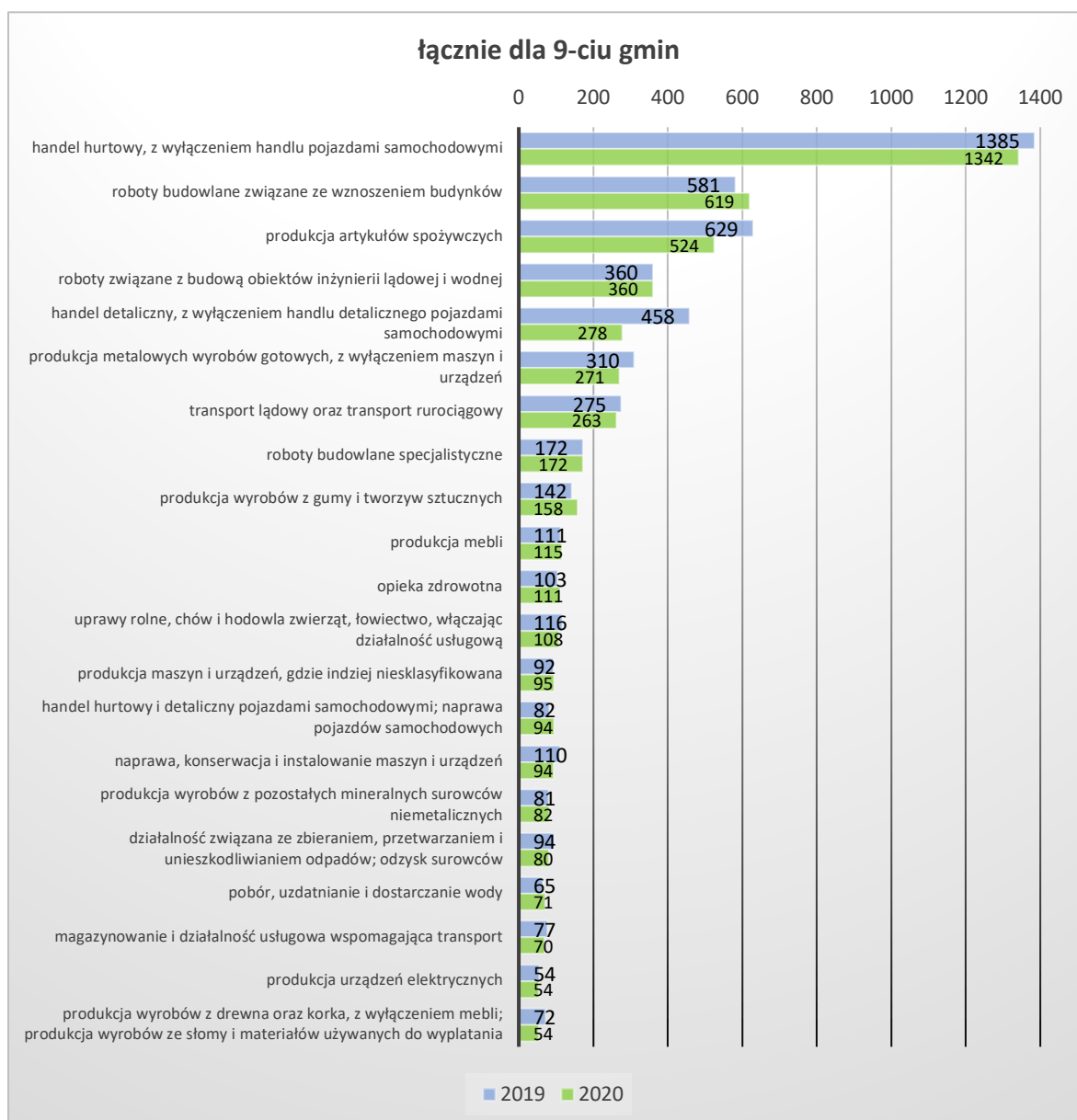
Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Najwięcej przychodów generuje sektor MSP w gminie Żukowo. Sytuacja taka utrzymywała się w całym okresie 2017-2020. Drugą jest gmina Kartuzy, trzecią Sierakowice. Najmniej przychodów w sektorze MSP powstaje w gminach Przywidz i Somonino.

Najwięcej przychodów powstaje w sekcji handel hurtowy. W 2020 roku wynosiły one 1342 mln PLN, co stanowiło 24,7% sumy generowanej przez pozostałe sekcje. Należy odnotować, że w porównaniu do 2019 roku przychody skurczyły się o kwotę 43 mln PLN (3,11%).

Kolejną, najważniejszą z punktu widzenia przychodów, jest działalność związana z budową budynków (581 mln PLN). W stosunku do 2019 roku nastąpił tu wzrost o 38 mln (6,51%).

Wykres IV.2. Przychody w mln PLN w najważniejszych sekcjach PKD w 9-ciu gminach łącznie w roku 2019 i 2020

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Spośród 21 wymienionych sekcji w 11 nastąpił spadek wielkości przychodów w 2020 roku (w porównaniu do 2019). Największy miał miejsce w handlu detalicznym (o 105 mln, czyli -39,31%), produkcji wyrobów z drewna (o 18 mln PLN, -25,54%), produkcji artykułów spożywczych (105 mln PLN -16,62%), odpadach i odzysku surowców (-15,58%), naprawie maszyn i urządzeń (-15,14%).

W 2019 roku (względem 2018) spadek przychodów miał miejsce tylko w dwóch sekcjach: (produkcji mebli o -6,55%) i produkcji urządzeń elektrycznych (o 16,97%).

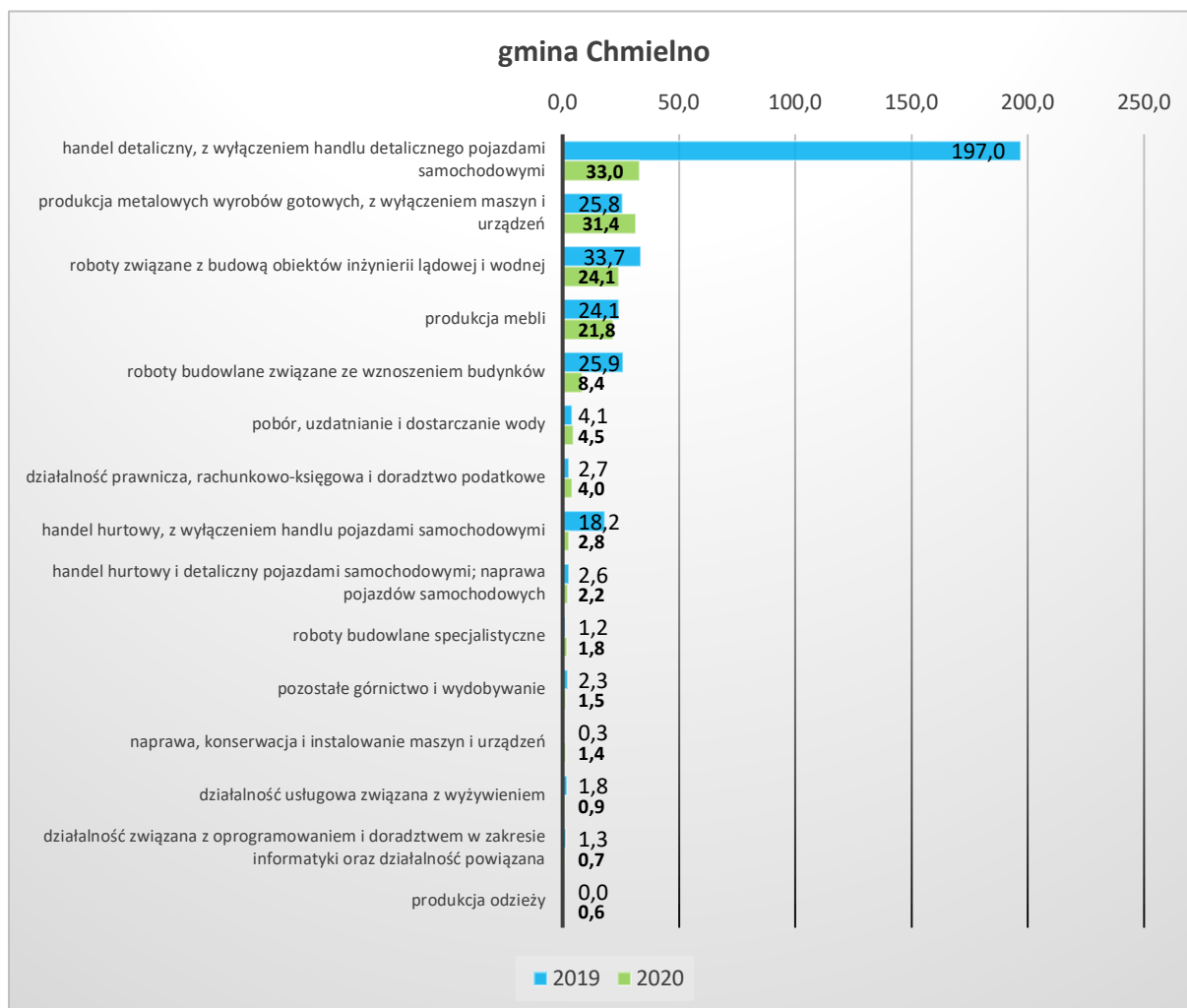
Tabela IV.1. Struktura i dynamika wielkości przychodów w najważniejszych sekcjach PKD łącznie w 9-ciu gminach

PKD	Procentowy udział w sumie przychodów MSP				Procentowa zmiana	
	2017	2018	2019	2020	2018-2019	2019-2020
handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	26,2	25,5	23,8	24,7	2,61	-3,11
roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	7,7	8,8	10,0	11,4	25,05	6,57
produkcja artykułów spożywczych	12,5	11,5	10,8	9,7	3,03	-16,62
roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	4,8	6,2	6,2	6,6	9,05	0,06
handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	8,6	8,1	7,9	5,1	6,64	-39,31
produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	4,9	5,1	5,3	5,0	14,30	-12,72
transport lądowy oraz transport rurociągowy	4,4	4,4	4,7	4,8	18,40	-4,45
roboty budowlane specjalistyczne	2,1	2,6	3,0	3,2	27,21	0,03
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	2,1	2,3	2,5	2,9	15,23	11,07
produkcja mebli	2,6	2,3	1,9	2,1	-6,55	3,79
opieka zdrowotna	1,7	1,7	1,8	2,0	12,71	7,26
uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	2,4	2,1	2,0	2,0	6,18	-7,12
produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	1,8	1,8	1,6	1,8	-4,55	2,89
handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	1,5	1,2	1,4	1,7	25,34	15,22
naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	2,0	2,3	1,9	1,7	-9,48	-15,14
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	1,0	1,2	1,4	1,5	30,49	1,85
działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	1,3	1,7	1,6	1,5	3,59	-15,58
pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	1,1	1,2	1,1	1,3	5,43	9,60
magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	1,6	1,5	1,3	1,3	-0,14	-9,27
produkcja urządzeń elektrycznych	1,4	1,2	0,9	1,0	-16,97	-0,18
produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	1,3	1,1	1,2	1,0	29,07	-25,54
łącznie przychody w mln PLN	4470	5288	5809	5422	9,85	-6,66

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

W 2020 roku w porównaniu do 2019 suma przychodów sektora MSP w gminie Chmielno uległa poważnej redukcji (z 341,4 mln PLN w 2019 do 139,4 mln PLN w 2020 roku, czyli o 59,16%). Wskazuje to duże załamanie, które nastąpiło w sektorach produkcyjnym i usługowym, szczególnie, że w poprzednich latach (od 2017 roku) miał miejsce systematyczny wzrost przychodów.

Wykres IV.3. Przychody w mln PLN w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Chmielno w roku 2020 i 2019

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Największy spadek przychodów w 2020 w porównaniu do 2019 nastąpił w handlu detalicznym. Wyniósł on 164 mln PLN. Jednocześnie sekcja ta zanotowała największe zmniejszenie udziału, w jakim partycypowała w ogólnej sumie przychodów, generowanych przez sektor MSP.

Zmniejszenie udziału w przychodach sektora MSP w tym okresie (-84,3%) nastąpiło również w handlu hurtowym. W 2020 roku jego przychody kształtowały się poziomie 18,2 mln (a w 2019 2,8 mln PLN).

Bardzo znaczące zmiany w przychodach w 2020 roku (w stosunku do 2019) odnotowano w następujących sekcjach: budowa budynków (-67,50%), gastronomia (-51,25%), IT (-47,01%).

Część przedsiębiorstw funkcjonujących w gminie Chmielno utrzymała lub nawet powiększyła swoje udziały w przychodach wszystkich sekcji. W latach 2018-2019 i 2019-2020 były to: działalność prawnicza i księgową (odpowiednio 16,6% i 49,97%), roboty specjalistyczne budowlane (34,08% i 48,43%) oraz pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody (0,35% oraz 8,53%).

Tabela IV.2. Struktura i dynamika wielkości przychodów w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Chmielno

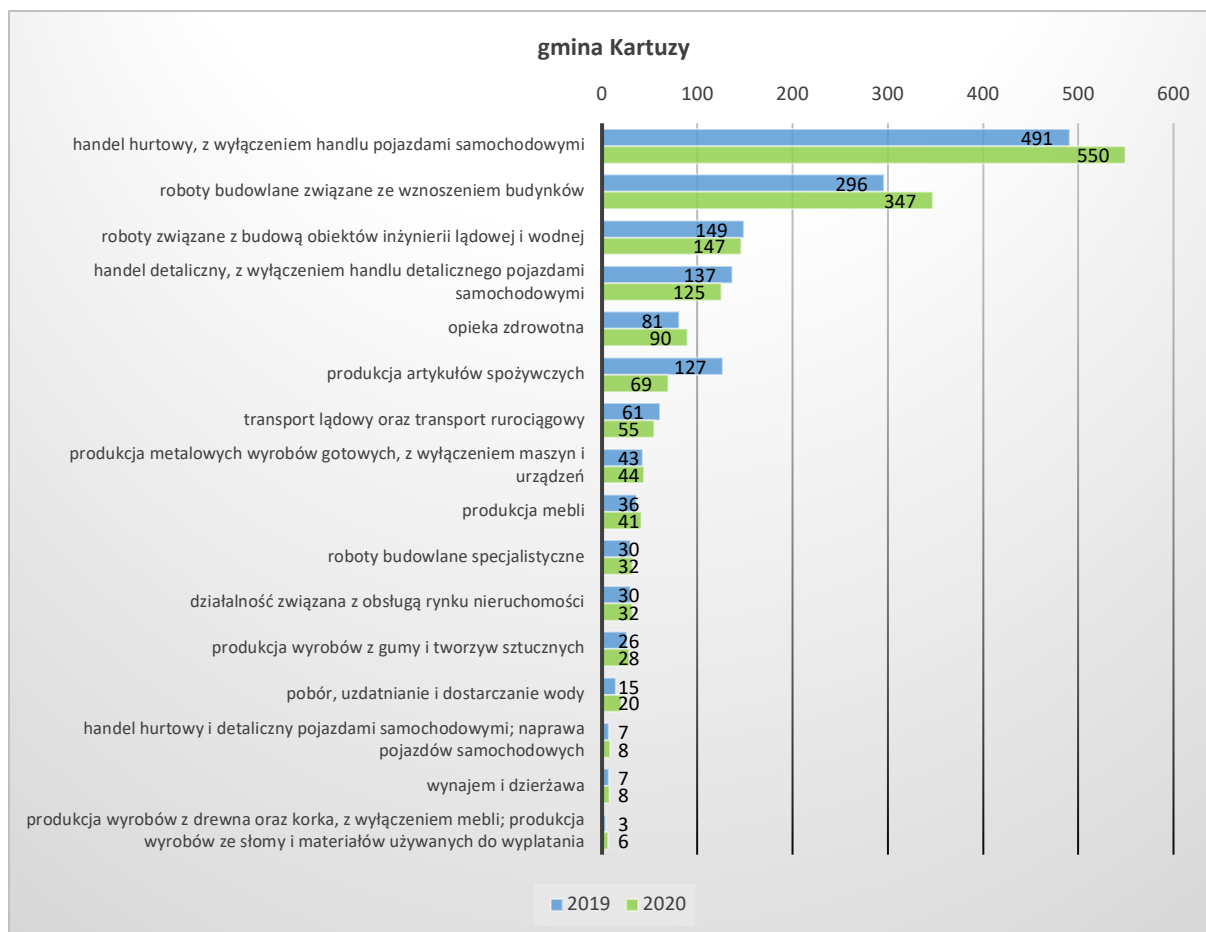
PKD	Procentowy udział w sumie przychodów MSP				Procentowa zmiana	
	2017	2018	2019	2020	2018-2019	2019-2020
handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	64,6	62,2	57,7	23,7	10,34	-83,26
produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	2,3	2,6	7,6	22,5	239,89	21,68
roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	9,6	9,9	9,9	17,3	18,25	-28,50
produkcja mebli	8,9	8,0	7,1	15,6	5,47	-9,63
roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	4,0	6,3	7,6	6,0	43,40	-67,50
pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	0,9	1,4	1,2	3,2	0,35	8,53
działalność prawnicza i księgową	0,9	0,8	0,8	2,9	16,16	49,97
handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	7,0	6,4	5,3	2,0	-1,29	-84,38
handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	0,5	0,3	0,8	1,6	194,20	-18,00
roboty budowlane specjalistyczne	0,0	0,3	0,4	1,3	34,08	48,43
pozostałe górnictwo i wydobywanie	0,7	0,9	0,7	1,1	-13,57	-35,13
naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	0,0	0,0	0,1	1,0	-	324,90
gastronomia	0,0	0,0	0,5	0,6	3078,78	-51,25
informatyka	0,4	0,4	0,4	0,5	20,82	-47,01
produkcja odzieży	0,0	0,0	0,0	0,4	-	-
działalność sportowa i rekreacyjna	0,2	0,4	0,1	0,3	-78,24	40,02
łącznie przychody w mln PLN	236,1	287,3	341,4	139,4	18,84	-59,16

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Jak już na to wskazywały udziały w przychodach, w gminie Chmielno znajdują się jednak sekcje, które w 2020 roku (względem 2019) odnotowały wzrost przychodów. Należą do nich: produkcja wyrobów metalowych (z 25,8 mln do 31,4 mln), działalność prawnicza i księgową (wzrost z 2,7 mln do 4,0 mln PLN), roboty budowlane specjalistyczne (z 1,2 mln do 1,8 mln PLN), naprawa maszyn i urządzeń (z 0,3 mln do 1,4 mln).

Kryzys związany z pandemią „odczuł” również sektor MSP w gminie Kartuzy, jednak jego skala była inna niż w gminie Chmielno. W 2020 roku (w porównaniu do 2019) nastąpił wzrost przychodów, ale był on mniejszy niż w poprzednich latach. W 2020 roku względem 2019 zwiększyły się one z 1 mld 582 mln do 1 mld 647 mln, czyli o 65 mln (4,10%), podczas gdy w roku 2019 (względem 2018 roku) przychody wzrosły o 565 mln z kwoty 1 mld 419 mln do 1 mld 582 mln (o 11,52%).

Wykres IV.4. Przychody w mln PLN w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Kartuzy w roku 2020 i 2019

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Widać zatem, że pandemia w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw w gminie Kartuzy spowodowała zahamowanie tempa wzrostu, a nie jego załamanie.

Największy spadek udziału w przychodach sektora MSP nastąpił w sekcji przemysł spożywczy. Miał on miejsce zarówno w 2020 roku względem 2019 (o 14 mln, czyli o -20,42%), jak w 2019 wobec 2018 (o - 45,14%).

Kolejną sekcją, która odnotowała spadek udziału w przychodach sektora MSP zarówno w 2019-2020, jak i 2018-2019 jest budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej. Spadek ten w 2019-2020 roku był niższy niż 2018-2019. Należy dodać, że w gminie realizowane są inwestycje, których celem jest uregulowanie gospodarki wodnej oraz rekultywacja jezior.

W dwóch sekcjach: produkcja mebli oraz gastronomia zmniejszenie udziału w przychodach miało miejsce w 2018-2019 (-12,81%), natomiast nastąpił wzrost udziału w latach 2019-2020 (25,26%). W produkcji mebli spadek udziału w latach 2018-2019 wyniósł -18,23%, a wzrost w latach 2019-2020 osiągnął 15,99%. Z kolei, udział reklamy w przychodach MSP w 2019-2020 zwiększył się o 22,16, a w 2019-2020 spadł o 9,16%.

W pozostałych rodzajach działalności również nastąpiły zmiany udziałów, w jakim poszczególne sekcje partycypowały w przychodach MSP; wskaźniki te przedstawiono w tabeli IV.3.

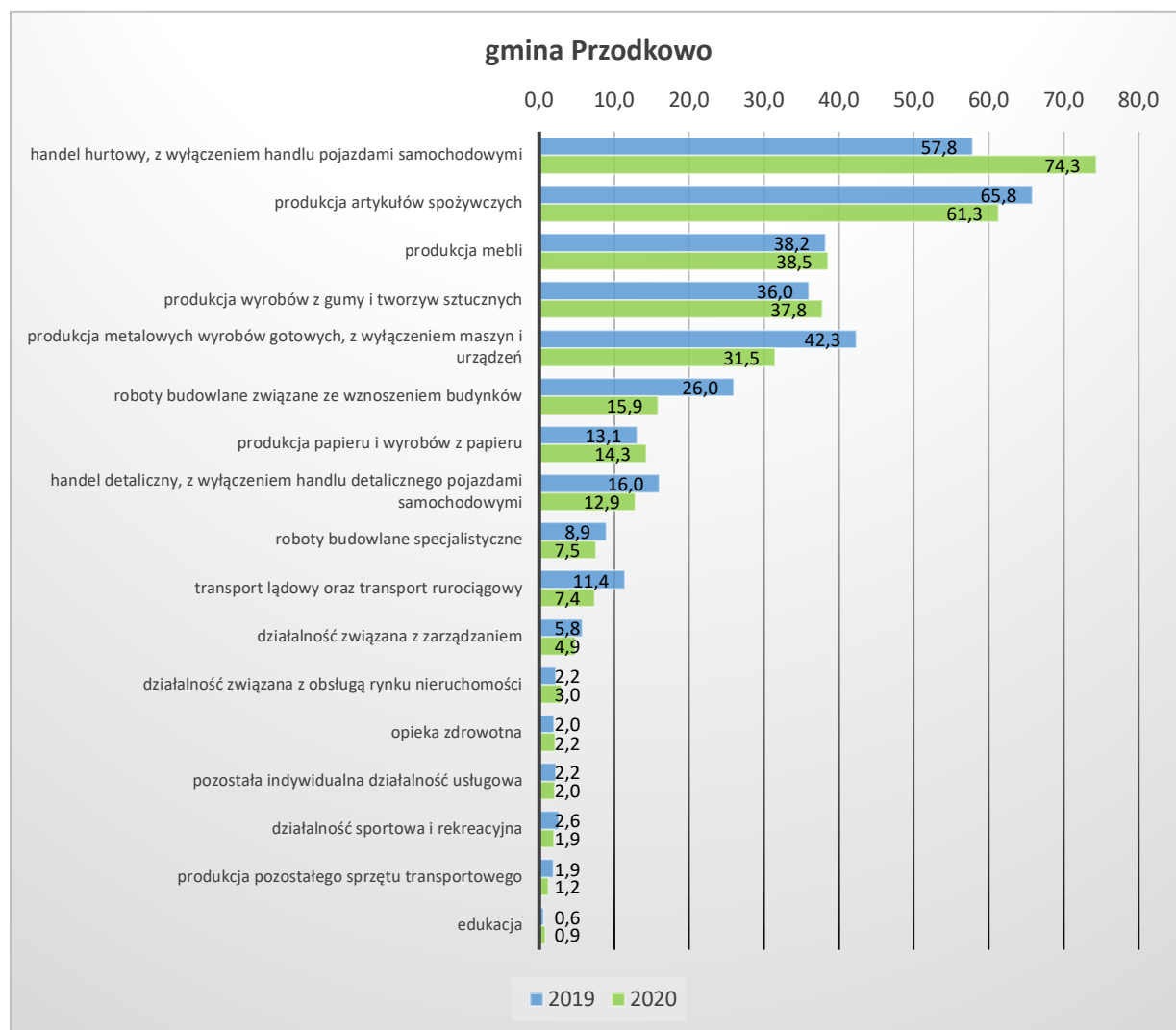
Tabela IV.3. Struktura i dynamika wielkości przychodów w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Kartuzy

PKD	Procentowy udział w sumie przychodów MSP				Procentowa zmiana	
	2017	2018	2019	2020	2018-2019	2019-2020
handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	33,4	30,7	31,0	33,4	12,76	11,99
roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	11,7	13,6	18,7	21,1	53,22	17,28
roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	7,6	11,1	9,4	8,9	-5,60	-1,72
handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	9,8	9,2	8,6	7,6	4,34	-8,23
opieka zdrowotna	5,8	5,1	5,1	5,4	12,86	10,50
produkcja artykułów spożywczych	11,3	11,2	8,0	4,2	-20,42	-45,14
transport lądowy oraz transport rurociągowy	4,0	3,8	3,8	3,3	12,82	-9,93
produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	3,2	2,7	2,7	2,7	10,52	2,73
produkcja mebli	3,7	3,1	2,3	2,5	-18,23	15,99
roboty budowlane specjalistyczne	1,3	1,6	1,9	2,0	29,98	8,36
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2,5	2,0	1,9	1,9	5,85	5,07
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	0,9	1,0	1,6	1,7	76,57	8,92
pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	1,1	0,9	0,9	1,2	9,68	40,48
handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	0,5	0,5	0,5	0,5	3,44	9,72
wynajem i dzierżawa	0,4	0,6	0,5	0,5	-7,90	6,93
produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	0,1	0,1	0,2	0,4	86,80	79,86
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię	0,5	0,4	0,4	0,4	2,44	4,05
działalność związana z zatrudnieniem	0,4	0,4	0,3	0,3	-5,29	1,45
gastronomia	0,0	0,3	0,2	0,2	-12,81	25,26
działalność prawnicza i księgową	0,2	0,2	0,2	0,2	20,77	4,71
działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	0,0	0,0	0,1	0,2	163,20	105,75
pomoc społeczna bez zakwaterowania	0,0	0,1	0,1	0,2	47,89	40,41

PKD	Procentowy udział w sumie przychodów MSP				Procentowa zmiana	
	2017	2018	2019	2020	2018-2019	2019-2020
reklama	0,2	0,2	0,2	0,2	22,16	-9,16
łącznie przychody w mln PLN	1147	1419	1582	1647	11,52	4,10

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Wykres IV.5. Przychody w mln PLN w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Przodkowo w roku 2020 i 2019

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

W gminie Przodkowo w latach 2017-2019 odnotowano systematyczny wzrost przychodów sektora MSP: w 2017 roku kształtowały się na poziomie 305 mln, 2018 – 329 mln, w 2019 – 369 mln PLN. W roku 2020 względem 2019 roku nastąpił ich spadek do kwoty 318 mln PLN (o -13,96%).

W 2020 roku w porównaniu do 2019 wzrosły przychody następujących sekcji: handel hurtowy (o 16,5 mln PLN), produkcja papieru i wyrobów z papieru 1,2 mln PLN, obsługa rynku nieruchomości o 0,8 mln PLN, działalność sportowa i rekreacyjna o 0,7 mln, produkcja mebli o 0,3 mln PLN, edukacja o 0,3 mln PLN oraz opieka zdrowotna o 0,2 mln PLN.

Największe zmniejszenie przychodów w ujęciu bezwzględnym (w roku 2020 w relacji do 2019) nastąpiło w sekcjach: produkcja wyrobów metalowych (o 10,8 mln PLN), budowa budynków o 10,7 mln PLN, transport lądowy o 4 mln PLN oraz handel spożywczy o 3,1 mln PLN.

Tabela IV.4. Struktura i dynamika wielkości przychodów w najważniejszych PKD w gminie Przodkowo

PKD	Procentowy udział w sumie przychodów MSP				Procentowa zmiana	
	2017	2018	2019	2020	2018-2019	2019-2020
handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	21,7	18,9	15,7	23,4	-6,70	28,53
produkcja artykułów spożywczych	19,3	18,4	17,8	19,3	8,96	-6,87
produkcja mebli	13,4	11,9	10,3	12,1	-1,99	0,90
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	9,7	10,2	9,7	11,9	6,79	5,10
produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	9,9	13,7	11,5	9,9	-6,05	-25,61
roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	0,7	3,3	7,0	5,0	139,86	-38,88
produkcja papieru i wyrobów z papieru	3,9	3,9	3,5	4,5	2,13	9,43
handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	8,8	5,1	4,3	4,0	-3,81	-19,77
roboty budowlane specjalistyczne	1,7	2,7	2,4	2,4	2,24	-15,66
transport lądowy oraz transport rurociągowy	1,0	2,5	3,1	2,3	36,35	-35,02
działalność związana z zarządzaniem	0,5	0,7	1,6	1,5	136,59	-16,15
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0,3	0,5	0,6	0,9	30,40	35,46
opieka zdrowotna	0,6	0,6	0,5	0,7	7,39	7,51
pozostała indywidualna działalność usługowa	0,5	0,5	0,6	0,6	34,83	-9,13
działalność sportowa i rekreacyjna	0,7	0,8	0,7	0,6	-4,32	-26,25
produkcja pozostałego sprzętu transportowego	0,2	0,3	0,5	0,4	81,26	-33,79
edukacja	0,1	0,1	0,2	0,3	37,06	38,46
łącznie przychody w mln PLN	305	329	369	318	12,36	-13,98

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Zmiany w wartości przychodów spowodowały też przesunięcia w udziałach, w jakim poszczególne sekcje uczestniczą w ich tworzeniu. Relatywnie najbardziej stabilne (odnotowano w nich wzrost udziału w przychodach, zarówno w 2018-2019, jak i w 2019-2020) były sekcje: produkcja wyrobów z tworzyw sztucznych (odpowiednio 6,79 i 5,10%), produkcja papieru i wyrobów z papieru (2,13 i 9,43%), obsługa rynku nieruchomości (30,40 oraz 35,46%), opieka zdrowotna (7,39 i 7,51%) oraz edukacja 37,06 i 38,46%). Sekcją, w której zarejestrowano wzrost udziału w przychodach w 2019-2020 w porównaniu do spadku w 2018-2019 była produkcja mebli (-1,99 i 0,90%). Do sekcji, w których nastąpił spadek udziału w przychodach w obydwu porównywanych okresach należą handel detaliczny (-3,81% i -19,77%), oraz produkcja pozostałego sprzętu transportowego (-4,32 oraz -26,25%).

Generalnie w dziesięciu sekcjach w roku 2020 w porównaniu do 2019 nastąpił spadek ich udziału w przychodach.

Tabela IV.5. Struktura i dynamika wielkości przychodów w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Sierakowice

PKD	Procentowy udział w sumie przychodów MSP				Procentowa zmiana	
	2017	2018	2019	2020	2018-2019	2019-2020
produkcja artykułów spożywczych	38,3	36,6	34,8	31,9	6,29	-9,58
roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	22,7	23,6	22,3	23,8	5,47	5,20
działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	11,2	15,4	14,2	12,0	3,08	-16,61
handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	8,9	7,5	9,3	9,3	37,51	-1,19
handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	6,7	6,2	5,9	6,0	6,18	1,20
roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	0,3	1,4	2,5	3,6	100,31	44,04
produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	1,1	2,0	2,0	2,4	9,78	19,48
produkcja wyrobów chemicznych	1,5	0,2	1,2	2,3	483,73	87,99
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	2,1	2,3	1,9	2,1	-8,87	8,53
pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	1,4	1,3	1,3	1,4	12,31	6,34
roboty budowlane specjalistyczne	0,4	0,4	0,8	1,3	132,90	56,51
działalność związana z zatrudnieniem	0,0	0,0	0,0	1,1	-	-
uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	4,5	2,3	2,5	1,1	21,98	-57,14
handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	0,0	0,0	0,5	0,8	-	56,52
działalność organizacji członkowskich	0,5	0,4	0,4	0,4	-2,76	8,86
łącznie przychody w mln PLN	495	583	651	643	11,71	-1,21

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

W 2020 roku wobec 2019 w gminie Sierakowice nastąpił spadek całkowitych przychodów sektora MSP o 8 mln PLN (-1,21%). W poprzednich latach (2017-2019) łączna suma przychodów sektora z roku na rok wzrastała.

Gmina Sierakowice różni się jednak od pozostałych. Nietypowe jest to, że spadek udziałów w przychodach 2020 roku wobec 2019 nastąpił tylko w czterech sekcjach: uprawy rolne i chów zwierząt, (-57,14%), odpady i odzysk surowców (-16,6%), produkcja artykułów spożywczych (-9,58%), handel detaliczny (-1,19%).

Jedna sekcja, produkcja z surowców niemetalicznych, odnotowała spadek udziału w przychodach (w 2019 roku w stosunku do 2018), natomiast wzrost w 2019-2020 roku. Zmiany udziałów w strukturze przychodów, spowodowanych głównie pandemią, nie był tak spektakularny, jak w innych gminach.

Wykres IV.6. Przychody w mln PLN w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Sierakowice w roku 2020 i 2019

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

W 2020 w porównaniu do 2019 roku zwiększyły się przychody sekcji budowa budynków (o 7,5 mln PLN), budowa obiektów inżynierii lądowej (z 16,1 do 23,2 mln PLN), produkcja z surowców niemetalicznych (z 12,3 do 13,4 mln), pobór, dostarczanie wód z 8,6 do 9,1 mln PLN), roboty budowlane specjalistyczne (z 5,3 do 8,2 mln), oraz handel i naprawa samochodów (z 3,4 do 5,4 mln PLN).

Zmiany w wielkości i strukturze przychodów sektora MSP w gminie Somonino były dość dynamiczne. W roku 2020 wobec 2019 suma przychodów sektora skurczyła się o 48 mln 300 tys. PLN, czyli -32,32%. Jest to bardzo znaczący spadek.

Znalazł on również swój wyraz w udziałach, w jakim sekcje partycypują w tworzeniu przychodów. Najwięcej „stracił” handel hurtowy, którego udział w przychodach w 2018 roku wynosił 34,4%, a rok później spadł do 4,4%. Oznaczało to, że udział tej sekcji w ogólnej sumie przychodów obniżył się o 91,97%. W 2020 roku w porównaniu do 2019 zmniejszył się również udział zakwaterowania (o -24,85) i był to kolejny spadek udziału tej sekcji (nastąpił on również 2019 roku w stosunku do 2018 o 0,37%).

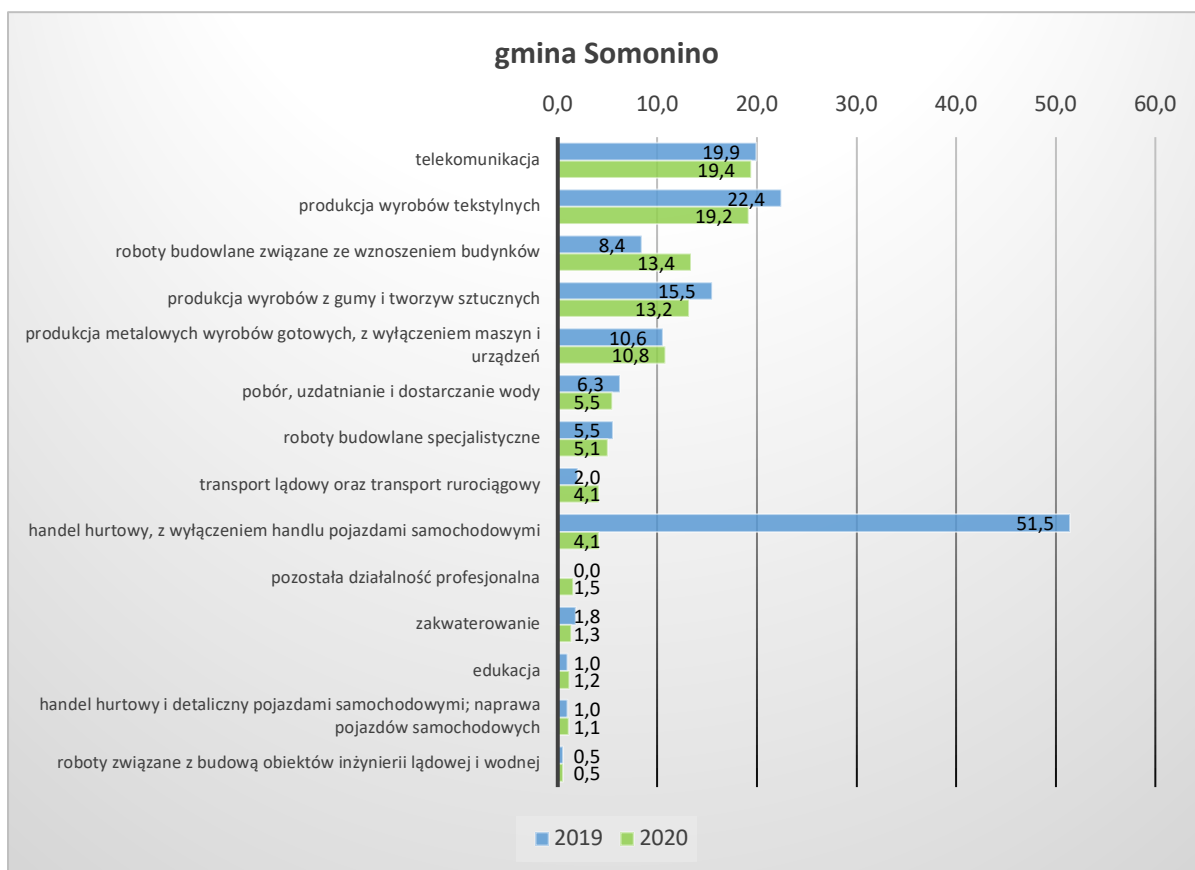
Spadki w tych dwóch okresach odnotowano również w sekcji pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody (odpowiednio -17,60 i -12,87%)

Tabela IV.6. Struktura i dynamika wielkości przychodów w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Somonino

PKD	Procentowy udział w sumie przychodów MSP				Procentowa zmiana	
	2017	2018	2019	2020	2018-2019	2019-2020
telekomunikacja	9,4	13,6	13,3	19,2	9,50	-2,50
produkcja wyrobów tekstylnych	16,0	14,8	15,0	19,0	13,44	-14,43
roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	6,6	13,9	5,6	13,2	-54,85	58,82
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	1,2	11,1	10,3	13,0	4,19	-14,77
produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	9,9	7,0	7,1	10,7	13,35	2,52
pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	7,6	5,7	4,2	5,4	-17,60	-12,87
roboty budowlane specjalistyczne	0,0	1,1	3,7	5,0	259,60	-8,23
transport lądowy oraz transport rurociągowy	1,5	1,4	1,3	4,1	9,07	105,69
handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	41,8	26,7	34,4	4,1	44,03	-91,97
pozostała działalność profesjonalna	0,0	0,0	0,0	1,5	-	-
zakwaterowanie	1,9	1,3	1,2	1,3	-0,37	-24,85
edukacja	1,0	0,7	0,7	1,2	6,85	16,68
handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	0,6	0,9	0,7	1,1	-13,47	9,96
roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	0,0	0,0	0,3	0,5	-	2,56
łącznie przychody w mln PLN	90,9	134,1	149,5	101,2	11,52	-32,32

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Wykres IV.7. Przychody w mln PLN w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Somonino w roku 2020 i 2019

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

W 2019 roku handel hurtowy przynosił 51,5 mln przychodów, w 2020 roku kwota ta spadła do 4,1 mln PLN. Jeżeli chodzi o kolejnych „przegranych”, to kolejno pod względem „utraconych” przychodów należy wymienić: produkcję wyrobów tekstylnych (spadek o 3 mln PLN), pobór, uzdatnianie wody 0,8 mln PLN, produkcja wyrobów z tworzyw sztucznych (o 2,3 mln), roboty budowlane specjalistyczne (0,4 mln), zakwaterowanie (0,5 mln PLN).

Tabela IV.7. Struktura i dynamika wielkości przychodów w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Stężycza

PKD	Procentowy udział w sumie przychodów MSP				Procentowa zmiana	
	2017	2018	2019	2020	2018-2019	2019-2020
produkcja artykułów spożywczych	36,8	29,3	39,1	38,7	20,64	-11,43
handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	32,4	42,1	20,5	18,9	-55,96	-17,64
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	8,4	10,2	13,0	14,4	15,46	-0,52
produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	9,6	7,3	11,6	12,4	43,42	-4,25
roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	3,4	4,5	6,0	6,4	21,22	-3,62

PKD	Procentowy udział w sumie przychodów MSP				Procentowa zmiana	
	2017	2018	2019	2020	2018-2019	2019-2020
handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	2,2	2,1	2,2	2,4	-5,95	-4,49
opieka zdrowotna	1,2	1,5	1,9	2,3	11,04	11,13
pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	1,6	1,6	2,2	2,1	28,84	-14,39
badania naukowe i prace rozwojowe	0,0	0,3	1,4	0,8	282,33	-51,38
magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	0,3	0,3	0,5	0,6	36,14	13,42
gastronomia	0,1	0,0	0,3	0,4	2084,68	9,15
zakwaterowanie	0,4	0,4	0,4	0,3	5,20	-43,85
roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	0,2	0,3	0,7	0,2	87,63	-69,99
łącznie przychody w mln PLN	300,6	323,5	292,2	261,9	-9,67	-10,38

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

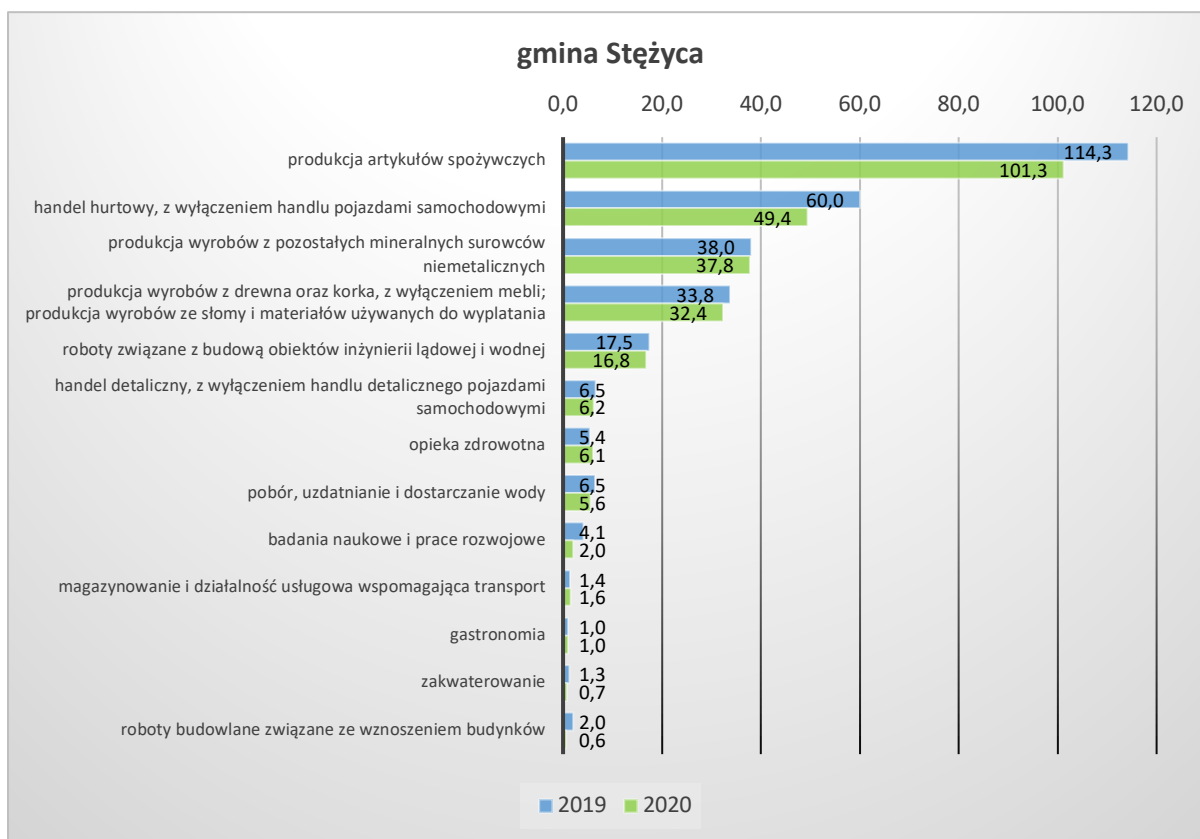
W gminie Stężycza w 2020 roku (w stosunku do 2019) nastąpił spadek przychodów sektora MSP z 292,2 mln do 261,9 mln. Zwraca uwagę fakt, że był to kolejny rok, w którym przychody sektora się obniżyły (w 2019 wyniosły, jak wspomniano 292,2, a w 2018 323,5 mln PLN).

Spadek popytu w gminie Stężycza „przeżyła” gastronomia, udział w ogólnych przychodach w latach 2018-2019 zwiększył się o 2084,68%, natomiast w 2019-2020 wzrósł o 9,15 (mimo to, sekcja ta zwiększyła udział w przychodach, jakie generują w gminie małe i średnie przedsiębiorstwa z 0,3% w 2019 do 0,4% w 2020 roku).

Widoczny jest spadek przychodów w sekcji zakwaterowanie, której udział w przychodach zmniejszył się z 0,4% w 2019 do 0,3% w 2020 roku (przychody w 2020 względem 2019 obniżyły się o -43,85%).

Podobne symptomy można zauważyć w sekcji budowa budynków (spadek przychodów spowodował skurczenie się udziału tej sekcji w ogólnej sumie przychodów sektora MSP z 0,7 w 2019 do 0,2% w 2020 roku). Może to jednak być spowodowane cyklem budownictwa i związane było z oddawaniem do użytku gotowych obiektów.

Wykres IV.8. Przychody w mln PLN w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Stężycza w roku 2020 i 2019

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

W ujęciu wartościowym najwięcej przychodów stracił przemysł spożywczy, którego przychody w 2020 roku zmniejszyły się do poziomu 101,3 podczas, gdy w 2019 roku wynosiły 114,3 mln PLN. Kolejną największą „stratę” poniósł handel hurtowy (spadek o 10,6 mln, z kwoty 60 mln PLN do 49,4 mln).

Przychody sekcji produkcja wyrobów niemetalicznych spadły z 38 do 37,8 mln, wyrobów z drewna z 33,8 do 32,4, a budowy obiektów inżynierii lądowej i wodnej z 17,5 do 16,8 mln PLN.

Gmina Sulęczyo odnotowała spadek przychodów sektora MSP w 2020 o sumę 57 mln PLN. Jest to bardzo znaczący spadek (-15,03%).

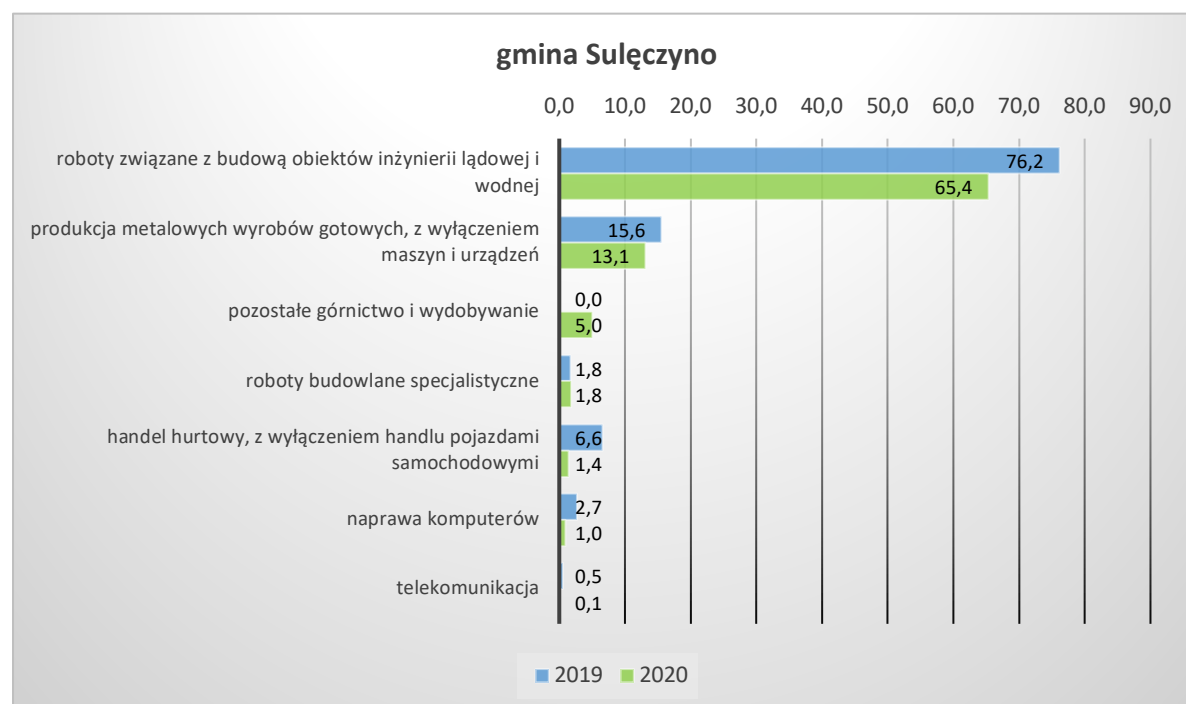
W 2020 roku w stosunku do 2019 tylko dwie sekcje zwiększyły swój udział w sumie ogólnych przychodów: roboty budowlane specjalistyczne (o 3,71%) oraz górnictwo i wydobywanie. Wzrost znaczenia górnictwa był spektakularny, na co zapewne wpłynął fakt, że w 2019 roku nie zarejestrowała ona żadnych przychodów, natomiast w 2020 ich kwota wyniosła 5 mln PLN.

Tabela IV.8. Struktura i dynamika wielkości przychodów w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Sulęcyno

PKD	Procentowy udział w sumie przychodów MSP				Procentowa zmiana	
	2017	2018	2019	2020	2018-2019	2019-2020
roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	61,4	65,7	73,7	74,4	18,74	-14,21
produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	17,3	13,5	15,1	14,9	17,86	-15,81
pozostałe górnictwo i wydobywanie	0,1	0,0	0,0	5,7	-	>100,00
roboty budowlane specjalistyczne	0,4	1,5	1,7	2,1	16,55	3,71
handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	17,8	15,6	6,4	1,6	-56,63	-78,16
naprawa komputerów	1,9	2,0	2,6	1,1	35,01	-63,66
telekomunikacja	0,5	1,1	0,5	0,1	-51,76	-80,48
roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	0,6	0,5	0,0	0,0	-100,00	-
łącznie przychody w mln PLN	81,4	97,7	103,4	87,9	5,78	-15,03

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Wykres IV.9. Przychody w mln PLN w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Sulęcyno w roku 2020 i 2019

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej odnotowała w 2020 roku spadek przychodów o 10,8 mln PLN. Sekcjami, w których nastąpił spadek przychodów były również produkcja wyrobów metalowych (o 2,5 mln PLN), handel hurtowy (o 5,4 mln PLN) naprawa komputerów (z 2,7 mln do 1 mln PLN), a także telekomunikacja (z 0,5 mln do 0,1 mln PLN).

Tabela IV.9. Struktura i dynamika wielkości przychodów w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Żukowo

PKD	Procentowy udział w sumie przychodów MSP				Procentowa zmiana	
	2017	2018	2019	2020	2018-2019	2019-2020
handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	28,5	28,9	28,0	27,5	6,11	-6,15
transport lądowy oraz transport ruroc.	8,0	8,0	8,7	8,9	19,31	-2,18
produkcja metalowych wyrobów gotowych, bez maszyn i urządzeń	6,9	7,5	7,6	6,4	9,94	-19,19
roboty budowlane specjalistyczne	3,8	4,6	5,2	5,2	23,37	-3,75
uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, w tym działalność usługowa	4,2	4,6	4,4	4,5	3,89	-0,93
produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	4,5	4,6	4,0	4,4	-4,55	2,89
naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	4,7	5,7	4,8	4,2	-8,45	-16,27
produkcja artykułów spożywczych	3,7	4,0	4,2	4,0	15,14	-8,47
roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	2,2	2,7	2,9	3,8	15,95	25,03
roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	4,4	4,0	3,3	3,6	-8,86	5,11
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	3,0	2,9	2,8	3,6	7,59	20,95
handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	3,4	2,7	2,9	3,5	20,09	15,70
magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	3,9	3,6	3,3	3,1	-1,04	-11,32
handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	3,0	2,9	2,8	2,8	5,29	-2,89
produkcja urządzeń elektrycznych	3,4	3,1	2,4	2,5	-16,97	-0,18
pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	1,0	1,1	1,1	1,2	4,15	4,80
pozostałe górnictwo i wydobywanie	1,4	1,1	1,1	1,2	6,51	1,21
działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	1,1	1,1	1,0	1,0	-1,86	-1,80
produkcja komputerów	0,7	0,6	0,7	0,9	27,79	26,85
pozostała działalność profesjonalna	0,5	0,4	0,3	0,7	3,42	105,06
produkcja mebli	0,7	0,6	0,6	0,6	-2,47	5,89
opieka zdrowotna	0,0	0,5	0,5	0,6	14,28	7,01
usługi finansowe oraz ubezpieczenia	0,2	0,1	0,4	0,5	243,70	36,18
produkcja odzieży	0,7	0,7	0,6	0,5	-6,05	-15,69
edukacja	0,4	0,5	0,4	0,5	1,34	9,40
produkcja pojazdów samochodowych	0,1	0,1	0,5	0,4	593,73	-24,01
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0,3	0,5	0,3	0,3	-38,54	22,05
pozostała indywidualna działalność usługowa	0,4	0,3	0,2	0,3	-22,52	17,09
poligrafia	0,3	0,3	0,3	0,3	8,05	-12,68
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię	0,0	0,0	0,1	0,3	1064,05	128,59
łącznie przychody w mln PLN	1802	2088	2282	2182	9,29	-4,35

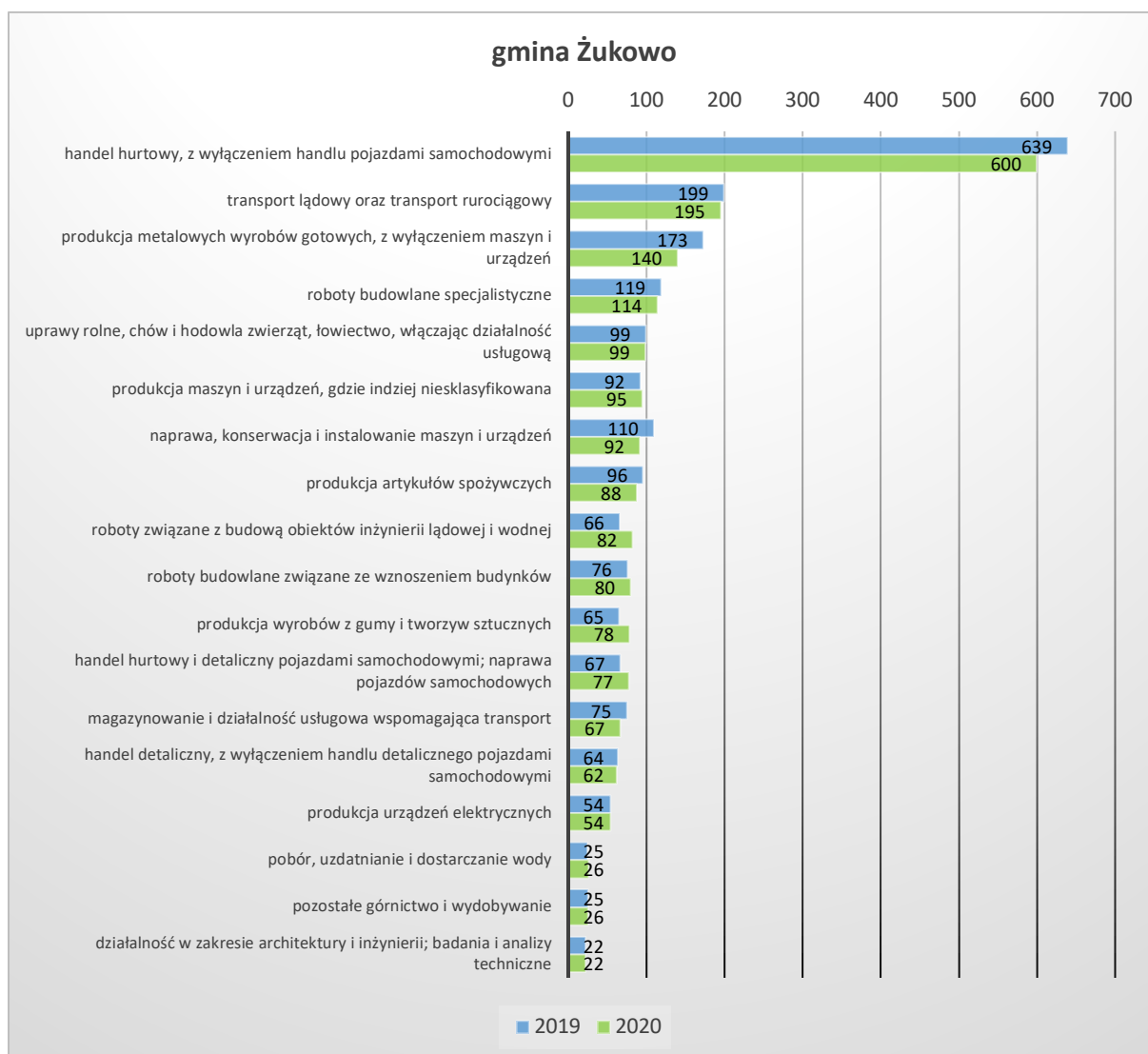
Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

W gminie Żukowo przychody sektora MSP w roku 2020 (w porównaniu do 2019) zmniejszyły się o 100 mln PLN (z 2 mld 282 mln w 2019 do 2 mld 182 mln w 2020 roku). W latach 2017-2019 przychody rok do roku wzrastały. Zmiany, w jakich poszczególne sekcje uczestniczyły w przychodach były widoczne, zarówno w 2019 roku w porównaniu do 2018, jak i 2020 względem 2019.

W tych dwóch okresach obniżyły się udziały następujących sekcji: naprawy maszyn i urządzeń (-8,45 i -16,27) produkcja urządzeń elektrycznych (z -16,97 i -0,18%), architektury i inżynierii (-1,86 i -1,80%), odzieży (-6,05 i -15,69%) magazynowania (-1,04 i -11,32).

Cztery sekcje obniżyły udział w przychodach w 2018-2019, natomiast podwyższyły w okresie 2019-2020. Były to inna produkcja maszyn i urządzeń (odpowiednio -4,55 i 2,89%), budowa budynków (-8,86% i 5,11%), produkcja mebli (-2,47% i 5,89%).

Wykres IV.10. Przychody w mln PLN w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Żukowo w roku 2020 i 2019

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Obniżenie udziału w przychodach w 2020 w porównaniu do 2019 (a wzrostem w 2018-2019) nastąpiło w handlu hurtowym, transporcie lądowym, produkcji wyrobów metalowych, robotach budowlanych specjalistycznych, uprawach rolnych, chowie zwierząt, handlu detalicznym, produkcji pojazdów samochodowych, poligrafii.

Największy spadek przychodów (w ujęciu wartościowym w roku 2020 w porównaniu do 2019) nastąpił w sekcjach handel hurtowy (o 39 mln), produkcja wyrobów metalowych (33 mln PLN), naprawa maszyn i urządzeń (18 mln PLN) oraz produkcji artykułów spożywczych (8 mln PLN).

Wzrost przychodów miał miejsce w sekcjach: budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 16 mln PLN), produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych o 13 mln PLN, w handlu i naprawie samochodów (10 mln PLN), w pozostałym górnictwie i wydobywaniu (o 1 mln PLN).

Tabela IV.10. Struktura i dynamika wielkości przychodów w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Przywidz

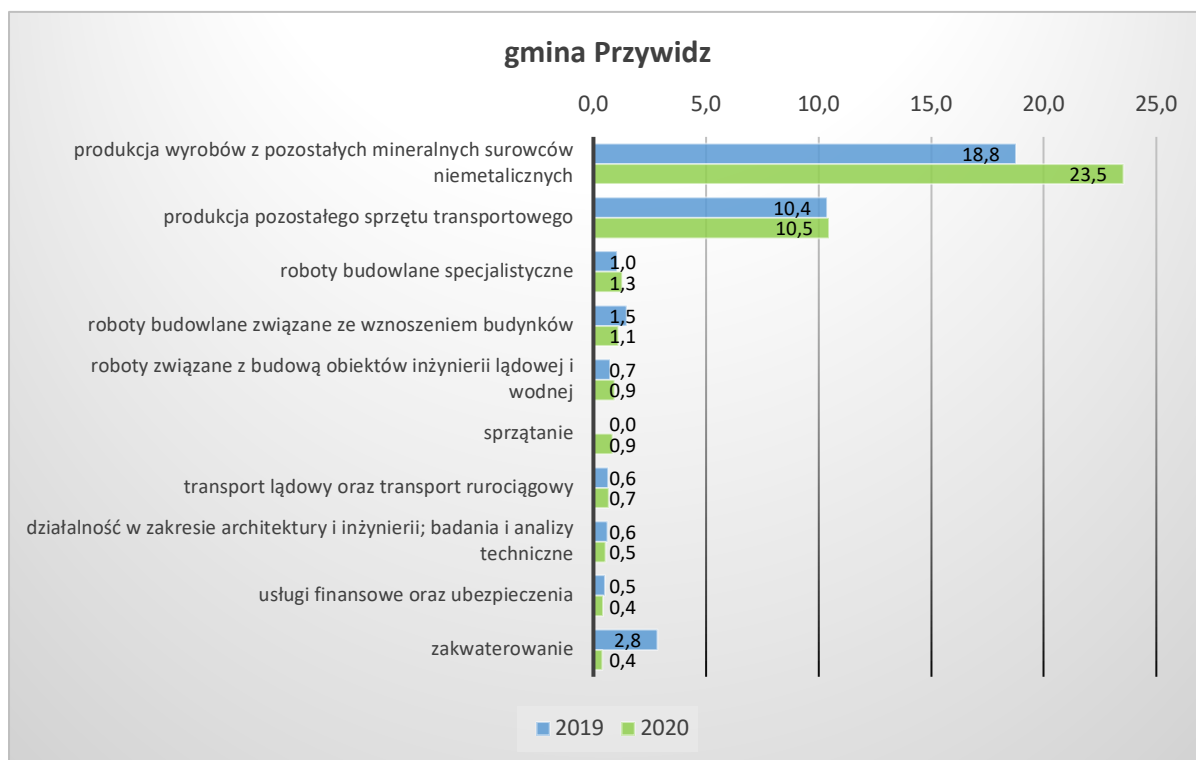
PKD	Procentowy udział w sumie przychodów MSP				Procentowa zmiana	
	2017	2018	2019	2017	2018-2019	2019-2020
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	59,8	42,3	49,5	56,8	63,24	25,45
produkcja pozostałego sprzętu transportowego	0,0	37,8	27,4	25,3	1,06	0,87
roboty budowlane specjalistyczne	11,1	4,7	2,7	3,1	-19,53	24,04
roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	11,7	4,9	3,9	2,7	12,37	-25,05
roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	0,0	0,0	1,9	2,2	-	25,21
sprzątanie	3,1	2,1	0,0	2,1	-100,00	-
transport lądowy oraz transport rurociągowy	5,3	2,5	1,7	1,7	-6,06	7,36
działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	0,4	0,9	1,6	1,3	146,37	-12,12
usługi finansowe oraz ubezpieczenia	3,4	1,6	1,3	1,0	17,28	-14,41
zakwaterowanie	2,5	0,6	7,5	0,9	1670,25	-86,36
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	0,0	0,0	0,1	0,8	698,28	947,31
handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	1,9	0,7	0,6	0,8	30,44	40,85
handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	0,0	1,8	1,6	0,7	20,57	-52,15
naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	0,0	0,0	0,0	0,6	-	-
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię	59,8	42,3	49,5	56,8	63,24	25,45
łącznie przychody w mln PLN	12,3	27,2	37,9	41,4	39,46	9,25

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Sektor MSP w gminie Przywidz jest słabszy niż w innych gminach. Populacja przedsiębiorstw jest tu mniej liczna, co przekłada się na wielkość zatrudnienia i generowane przez ten sektor przychody. Są one najniższe spośród wszystkich badanych gmin.

W 2020 roku kształtowały się na poziomie 41,4 mln i wzrosły w stosunku do 2019 roku o 3,5 mln PLN, czyli o 9,25%. Wyższy wzrost przychodów nastąpił w 2019 roku w relacji do 2018; w okresie tym przychody wzrosły o 10,7 mln PLN.

Wykres IV.11. Przychody w mln PLN w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Przywidz w roku 2020 i 2019

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

W uwzględnionych w analizie sekcjach relatywnie największe straty w przychodach odnotowała sekcja zakwaterowanie (o -2,4 mln), budowa budynków (o 400 tys. PLN), następnie usługi finansowe (o 100 tys. PLN, architektura i inżynieria (o 100 tys. PLN).

Wzrost przychodów nastąpił w sekcjach: produkcja surowców niemetalicznych (o 4,7 mln PLN), roboty budowlane specjalistyczne (o 300 tys. PLN), budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 200 tys. PLN), sprzątanie (o 900 tys.), transporcie lądowym (100 tys.).

V. Analiza przewag komparatywnych sektora MSP w gminach

V.1. Analiza przewag komparatywnych gmin w zakresie zatrudnienia na tle Polski i województwa pomorskiego

W celu wskazania przewag komparatywnych w regionie Szwajcarii Kaszubskiej oraz w poszczególnych gminach wyznaczone zostały współczynniki lokalizacji LQ (*Location Quotient*). LQ nazywany jest także wskaźnikiem specjalizacji regionalnej; pozwala na wskazanie w danym regionie branż (sektorów), które są wyjątkowe na tle całej gospodarki narodowej lub na tle większego regionu, jakim jest województwo.

Wartość $LQ > 1$ wskazuje, że w danym sektorze w regionie odnotowano relatywnie większe zatrudnienie w porównaniu ze średnią dla Polski lub dla województwa pomorskiego. Inaczej mówiąc branża ta jest „nadreprezentowana” w danym regionie (na tle kraju). Można to interpretować, że gminę (czy też region) w danej branży charakteryzuje specjalizacja, bądź przewaga komparatywna, w porównaniu do kraju czy województwa.

W zasadzie, jednoznacznie lepsza pozycja danej branży ma miejsce wówczas, gdy współczynnik $LQ > 1,5$. W części analizy dotyczącej LQ w zatrudnieniu, przychodach i produktywności, przyjęto jednak, że $LQ > 1$ wskazuje już na powstanie takiej „załączkowej” przewagi i wyliczono branże, które ją uzyskały. Potwierdzenie, czy się utrzymała, wymaga dalszej obserwacji sektorów, w których się pojawiła.

Warto jeszcze raz podkreślić, że właśnie te branże powinny być monitorowane i w uzasadnionych przypadkach wspierane, ponieważ utrwalenie i zwiększenie przewagi komparatywnej może doprowadzić do ugruntowania ich pozycji na rynku i ewentualnej ekspansji na rynki zagraniczne.

$LQ < 1$ wskazuje na gorszą sytuację danego sektora w regionie i oznacza pewien względny „niedobór” zatrudnienia (bądź w zakresie przychodów czy produktywności) w tej branży, w porównaniu z Polską bądź województwem.

LQ umożliwia identyfikację tych ekonomicznych „klejnotów”, w zakresie których region się specjalizuje. Formułę wyznaczania współczynnika LQ można zapisać w następujący sposób:

$$LQ_{PKD_r} = \frac{\frac{\text{Łączne zatrudnienie w MŚP w danym PKD w regionie } r}{\text{Łączne zatrudnienie w MŚP ogółem w regionie } r}}{\frac{\text{Łączne zatrudnienie w MŚP w danym PKD w całej Polsce}}{\text{Łączne zatrudnienie w MŚP ogółem w całej Polsce}}}$$

Należy zastrzec, że dane statystyczne na podstawie których przeprowadzona została analiza nie są danymi pełnymi, gdyż nie wszystkie firmy mają obowiązek składania sprawozdań rocznych w KRS. Dlatego, w celu zapewnienia porównywalności, łączne zatrudnienie dla całej Polski oraz dla województwa pomorskiego ustalone zostały na podstawie bazy danych InfoCredit.

Tabela V.1. Współczynniki LQ zatrudnienia dla sekcji PKD łącznie w 9-ciu gminach względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
31	produkcja mebli	4,68	4,41	3,14	3,01
08	pozostałe górnictwo i wydobywanie	2,6	3,31	3,98	4,9
14	produkcja odzieży	3,07	2,79	5,51	4,73
87	pomoc społeczna z zakwaterowaniem	0	2,54	0	5,07
53	działalność pocztowa i kurierska	1,14	2,45	2,26	4,28
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	2,22	2,2	3,18	3,2
96	pozostała indywidualna działalność usługowa	2,09	2,12	1,7	1,71
10	produkcja artykułów spożywczych	2,27	2,03	2,04	1,78
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	2,44	2,02	2,38	1,94
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	1,65	1,9	1,63	1,89
88	pomoc społeczna bez zakwaterowania	2,21	1,77	2,67	2,11
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	1,93	1,75	1,62	1,45
86	opieka zdrowotna	1,45	1,43	1,28	1,18
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	1,23	1,4	0,83	0,96
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	0,57	1,35	0,62	1,49
43	roboty budowlane specjalistyczne	1,15	1,34	0,84	0,97
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	1,28	1,27	1,65	1,62
27	produkcja urządzeń elektrycznych	1,35	1,20	1,32	1,2
61	telekomunikacja	1,58	1,16	1,01	0,73
13	produkcja wyrobów tekstylnych	1,09	1,14	4,33	4,29
16	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	0,8	1,09	0,8	1,1
01	uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	0,96	1,04	1,25	1,3
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	1,01	0,99	1,66	1,64
22	produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	0,96	0,92	1,28	1,24
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	0,95	0,89	1,17	1,09
85	edukacja	0,94	0,82	1,09	1
56	działalność usługowa związana z żywnością	0,61	0,74	0,81	0,88

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
18	poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	0,71	0,73	1,04	1,01
28	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	0,67	0,58	0,52	0,44

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Wysokimi wskaźnikami LQ dotyczącymi zatrudnienia, zarówno w 2019, jak i w 2020 roku wyróżniała się produkcja mebli, ze współczynnikami na poziomie 4,68 i 4,41 względem kraju i oraz 3,14 i 3,01 wobec Pomorza.

Kolejnymi sekcjami o wysokiej przewadze lokalizacyjnej były: pozostałe górnictwo i wydobywanie (wobec Polski 2,6 i 3,31, województwa 5,51 oraz 4,73), produkcja odzieży (3,07 i 2,79 oraz 5,51 i 4,73), działalność pocztowa i kurierska (odpowiednio 1,14 i 2,45 oraz 2,26 i 4,28).

Pomoc społeczna z zakwaterowaniem miała w 2020 roku wskaźniki LQ względem Polski na poziomie 2,54, wobec Pomorza 5,07.

Do pozostałych sekcji wyróżniających się przewagą wobec kraju i województwa, zarówno w 2019, jak i 2020 roku należały: pobór uzdatnianie i dostarczanie wody, pozostała indywidualna działalność usługowa produkcja artykułów spożywczych, roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków, roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej, pomoc społeczna bez zakwaterowania, produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń, produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń, opieka zdrowotna, handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi, produkcja urządzeń elektrycznych, produkcja wyrobów tekstylnych.

Przewagę lokalizacyjną wobec Polski ma sekcja naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń (w 2019 roku 1,23 a w 2020 1,4), natomiast nie ma jej względem Pomorza (odpowiednio 0,83 i 0,96). Transport lądowy oraz transport rurociągowy „poprawił” swoją względną pozycję wobec Polski i województwa w 2020 roku, kiedy wskaźniki przewagi lokalizacyjnej wzrosły względem kraju z 0,57 do 1,35 a Pomorza z 0,62 do 1,49. W telekomunikacji wskaźnik w stosunku do województwa obniżył się w 2020 roku do poziomu 0,73 z 1,01 w 2019. Wobec Polski był wyższy zarówno w 2019, jak i 2020 roku (1,58 i 1,16).

Wskaźniki niższe niż w kraju, a wyższe niż na Pomorzu charakteryzują sekcje: produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (0,96 i 0,92), handel detaliczny z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi (0,95 i 0,89 oraz 1,17 i 1,09), produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (0,96 i 0,92 oraz 1,28 i 1,24).

Sekcja produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania miała wskaźniki niższe od Polski i Pomorza w 2019 roku (odpowiednio 0,8 i 0,8), natomiast w 2020 roku wzrosły do poziomu (1,09 i 1,1).

Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową w 2019 roku miała wskaźnik względem Polski na poziomie 0,96, w 2020 1,04. W porównaniu do Pomorza przewaga utrzymywała się zarówno w 2019, jak i w 2020 roku. (1,25 i 1,3). Edukacja posiadała „przewagę lokalizacyjną” wobec województwa (1,09 i 1), natomiast nie miała jej względem kraju (0,94 i 0,82). Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji w 2019 roku miała wskaźnik na poziomie 0,71 i 0,73 w porównaniu z krajem oraz 1,04 i 1,01 (w relacji do województwa). Wszystkie pozostałe sekcje cechowały wskaźniki LQ niższe od 1, zarówno względem kraju, jak i Pomorza.

Analizując przewagę, jaka cechuje gminy powiatu kartuskiego oraz gminę Przywidz w zakresie kształtowania się współczynnika lokalizacji dla zatrudnienia, warto przyrzeć się sekcjom, w których przewaga ta jest największa. Są wśród nich:

- **sekcje związane stricte z wytwarzaniem dóbr:**

produkcja mebli, produkcja odzieży, produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń, produkcja urządzeń elektrycznych, produkcja wyrobów tekstylnych;

- **sekcje związane z usługami budowlanymi:**

roboty budowlane związane z wznoszeniem budynków, roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej, roboty budowlane specjalistyczne;

- **sekcje usługowe (należy zastrzec, że takie rodzaje usług, jak opieka zdrowotna, pomoc społeczna, pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody, działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem unieszkodliwianiem odpadów, świadczą przedsiębiorstwa, które należą w całości lub częściowo do JST, co oznacza, że nie działają na zasadach rynkowych).**

pomoc społeczna z zakwaterowaniem, działalność pocztowa i kurierska, pobór, dostarczanie i uzdatnianie wody, pozostała indywidualna działalność usługowa, opieka zdrowotna, naprawa konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń, telekomunikacja.

Wśród sekcji o największej przewadze wskaźnika LQ znajdują się w zasadzie wyłącznie te (poza telekomunikacją i częściowo produkcją urządzeń elektrycznych), które zaliczane są do branż tradycyjnych. Potwierdza to wnioski, że w gospodarce powiatu kartuskiego i gminie Przywidz najwięcej miejsc pracy oferują sektory o niskim poziomie innowacyjności.

Działalność, którą można zakwalifikować jako sprzyjającą wzrostowi innowacyjności i nowoczesności charakteryzują niskie wskaźniki LQ (zarówno względem kraju, jak i Pomorza).

Są one następujące (za rok 2020): edukacja wobec Polski 0,82, wobec Pomorza 1, pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (0,43 i 0,48), badania naukowe i prace rozwojowe (0,25 i 0,34), działalność usługowa w zakresie informacji (0,22 i 0,3), działalność związana z oprogramowaniem doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana 0,02 i 0,02).

Tabela V.2. Współczynniki LQ zatrudnienia dla sekcji PKD w gminie Chmielno względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
31	produkcja mebli	18,26	17,95	12,25	12,66
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	5,48	6,25	7,85	8,96
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	5,85	6,12	7,19	7,60
56	działalność usługowa związana z wyżywieniem	0,47	3,75	0,63	4,52
69	działalność prawnicza, rachunkowo-księgowa i doradztwo podatkowe	2,07	2,59	2,60	3,30
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	1,89	1,39	1,59	1,20
43	roboty budowlane specjalistyczne	0,62	0,99	0,45	0,74
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	2,58	0,77	2,52	0,77
08	pozostałe górnictwo i wydobywanie	0,00	0,58	0,00	0,82
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	0,00	0,30	0,00	0,23
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	0,28	0,28	0,32	0,33
62	działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	0,17	0,16	0,17	0,17
38	działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	0,14	0,14	0,18	0,18

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Największą przewagę lokalizacyjną dotyczącą zatrudnienia ma w gminie Chmielno produkcja mebli. Wskaźnik ten był wyższy, względem Polski i województwa pomorskiego, zarówno w 2019, jak i 2020 roku. Wysokie wskaźniki LQ dla sekcji pobór wody może wiązać się z faktem, że usługi tego typu są najczęściej świadczone przez spółki JST, więc trudno uznać, że ich przewaga jest rezultatem ich przewagi konkurencyjnej.

Kolejną sekcją o wyraźnych przewagach lokalizacyjnych jest handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi (w 2020 roku 6,25 względem Polski i 7,60 w porównaniu do województwa pomorskiego). LQ (w 2020 roku) na poziomie 3,75 w 2020 roku względem kraju, a 4,52 względem Pomorza wyróżniała się działalność usługowa związana z wyżywieniem.

Zwraca uwagę obniżenie się przewagi sekcji: roboty budowlane związane z wznoszeniem budynków. W 2020 roku wskaźnik LQ względem Polski kształtował się na poziomie 2,58, względem Pomorza 2,52, natomiast w 2020 spadł do poziomu 0,77.

Tabela V.3. Współczynniki LQ zatrudnienia dla sekcji PKD w gminie Kartuzy względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
31	produkcja mebli	5,10	4,62	3,42	3,26
86	opieka zdrowotna	3,92	4,12	3,44	3,54
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	2,86	2,92	3,66	3,66
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	2,88	2,74	2,84	2,67
88	pomoc społeczna bez zakwaterowania	3,39	2,17	4,11	2,34
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	2,04	2,02	2,92	2,90
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	1,75	1,40	1,71	1,41
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0,93	1,30	0,89	1,28
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	1,09	1,18	0,92	1,02
39	działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami	0,51	1,09	29,77	8,35
10	produkcja artykułów spożywczych	1,27	0,92	1,14	0,86
43	roboty budowlane specjalistyczne	0,61	0,84	0,44	0,62
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	0,68	0,81	0,84	1,01
35	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0,96	0,80	1,25	1,04
18	poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	0,65	0,62	0,95	1,03
70	działalność firm centralnych (<i>head offices</i>); doradztwo związane z zarządzaniem	0,43	0,51	0,47	0,56
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	0,56	0,50	0,61	0,50
73	reklama, badanie rynku i opinii publicznej	0,00	0,50	0,00	0,77
69	działalność prawnicza, rachunkowo-księgowa i doradztwo podatkowe	0,41	0,46	0,51	0,58
77	wynajem i dzierżawa	0,00	0,36	0,00	0,37
64	finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	0,41	0,36	0,32	0,26
56	działalność usługowa związana z żywnością	0,36	0,36	0,48	0,43
30	produkcja pozostałego sprzętu transportowego	0,65	0,35	0,16	0,09
81	działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni	0,00	0,31	0,00	0,29

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
66	działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne	0,18	0,28	0,21	0,36
78	działalność związana z zatrudnieniem	0,18	0,21	0,22	0,24
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	0,16	0,14	0,27	0,20
01	uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	0,00	0,13	0,00	0,17
55	zakwaterowanie	0,12	0,13	0,10	0,11
22	produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	0,12	0,10	0,16	0,13
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	0,14	0,08	0,16	0,09
71	działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	0,05	0,05	0,03	0,03
52	magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	0,03	0,02	0,01	0,01
16	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	0,46	0,00	0,46	0,00
26	produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	0,11	0,00	0,06	0,00
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	0,03	0,00	0,02	0,00
58	działalność wydawnicza	0,07	0,00	0,08	0,00
95	naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego	1,34	0,00	1,48	0,00

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Do sekcji o najwyższym wskaźniku LQ należą; produkcja mebli (LQ względem Polski w 2019 roku 5,10, w 2020 roku 4,62), (wobec województwa odpowiednio 3,42 i 3,26), opieka zdrowotna (3,92 i 4,12 oraz 3,44 i 3,54), handel hurtowy z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi (2,86 i 2,92 oraz 3,66 i 3,66), roboty budowlane związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (2,88 i 2,74) oraz (2,84 i 2,67), pomoc społeczna bez zakwaterowania (3,39 i 2,17 oraz 4,11 i 2,34), pobór, dostarczanie i uzdatnianie wody (2,04 i 2,02 oraz 2,92 i 2,90), roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków (1,75 i 1,40 oraz 1,71 i 1,41). W 2020 roku wskaźniki LQ względem kraju i Pomorza poprawiła sekcja działalność związana z obsługą rynku nieruchomości: 1,3 i 1,28).

Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń utrzymywała przewagę wobec Polski, zarówno w 2019, jak i 2020 roku (1,09 i 1,18), natomiast względem Pomorza w 2020 (1,02).

Wskaźniki LQ w działalności związanej z rekultywacją i pozostałą działalnością usługową związaną z gospodarką odpadami były wyższe względem Polski tylko w 2020 roku (1,09, w 2019 roku 0,51), w porównaniu do Pomorza (odpowiednio 29,77 i 8,35).

Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi miał wskaźnik na poziomie wyższym od jedności w porównaniu do Pomorza tylko w 2020 roku (1,02), podobnie, jak poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji (1,03).

Wskaźniki niższe niż w kraju (0,96 i 0,80), a wyższe niż w województwie (1,25 i 1,04) w 2019 i 2020 roku miała sekcja wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych.

Reasumując: do sekcji związanych z przemysłem przetwórczym, posiadających wyższe wskaźniki LQ względem kraju i Pomorza należą: produkcja mebli, produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń. Budownictwo reprezentuje sekcja roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków. Pozostałe sekcje o wysokim współczynniku LQ to usługi, w tym typu komunalnego.

Podobnie, jak w przypadku całego powiatu kartuskiego i gminy Przywidz, w zatrudnieniu dominują branże tradycyjne.

Tabela V.4. Współczynniki LQ zatrudnienia dla sekcji PKD w gminie Przdkowo względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
31	produkcja mebli	14,54	13,14	9,75	9,27
96	pozostała indywidualna działalność usługowa	8,21	11,43	6,66	9,42
10	produkcja artykułów spożywczych	4,72	5,15	4,26	4,82
17	produkcja papieru i wyrobów z papieru	5,17	4,66	7,93	8,10
22	produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	4,59	4,43	6,12	5,44
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	4,58	3,92	3,86	3,38
70	działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	0,72	1,82	0,78	1,97
43	roboty budowlane specjalistyczne	1,53	1,20	1,12	0,89
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	0,28	0,58	0,36	0,72
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	0,38	0,35	0,46	0,44
30	produkcja pozostałego sprzętu transportowego	0,00	0,28	0,00	0,07
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	0,14	0,16	0,15	0,16
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0,07	0,07	0,07	0,07
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	0,08	0,04	0,08	0,04

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Najwyższe LQ w gminie Przodkowo względem kraju i województwa pomorskiego ma produkcja mebli. W 2019 roku wskaźniki wyniosły 14,54, a w 2020 13,4 (w porównaniu do Polski) oraz w 9,75 (w 2019) i 9,27 (w 2020 roku) względem województwa.

Drugą, odnotowującą największą „przewagę” sekcją jest pozostała indywidualna działalność usługowa; w 2019 i 2020 roku, współczynniki kształtowały się na poziomie 8,21 i 11,43 wobec Polski i 6,66 oraz 9,42 względem województwa.

Kolejną sekcją wykazującą „przewagę” dotyczącą koncentracji zatrudnienia jest produkcja artykułów spożywczych – wobec kraju 4,72 (2019 rok) i 5,15 (2020) oraz wobec Pomorza (4,26) w 2019 i (4,82) w 2020 roku.

Lista sekcji, w których – oprócz wymienionych - współczynniki LQ kształtują się powyżej jedności jest następująca: produkcja papieru i wyrobów z papieru -wobec Polski (5,17 i 4,66), województwa (7,93 i 8,10), produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (4,59 i 4,43) oraz (6,12 i 5,44) oraz produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń (4,58 i 3,92) oraz (3,86 i 3,38). Jedną z sekcji, roboty budowlane specjalistyczne, miała w roku 2019 i 2020 współczynnik LQ wyższy wobec Polski (1,53 i 1,20) oraz województwa w 2019 roku (1,12). W 2020 spadł do poziomu 0,89.

Z kolei w 2020 roku wskaźniki LQ wzrosły w sekcji działalność firm centralnych (*head offices*); doradztwo związane z zarządzaniem do poziomu 1,82 (wobec kraju) i 1,97 (wobec Pomorza) w porównaniu do 2019 roku (odpowiednio 0,72 i 0,78). We wszystkich pozostałych sekcjach współczynniki LQ dla gminy Przodkowo były niższe od jedności.

Podobnie, jak w innych gminach widać, że w zatrudnieniu mają „przewagę” sekcje zaliczane do przemysłów tradycyjnych. Wśród nich znajduje się jedna usługowa; sklasyfikowana jako: pozostała indywidualna działalność usługowa. Zwraca uwagę wzrost znaczenia (ocenianego z punktu widzenia LQ) sekcji: działalność firm centralnych (*head offices*); doradztwo związane z zarządzaniem.

Do sekcji, których wskaźniki LQ są wyższe w gminie Sierakowice niż w Polsce i województwie należą: produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych, w latach 2019 i 2020 wobec kraju (2,61 i 2,45) wobec województwa (4,30 i 3,60), pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody (2,35 i 2,21) oraz (3,36 i 3,16), produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania (2,10 i 1,92) oraz (2,11 i 1,75), handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi (1,40 i 1,25) oraz 1,72 i 1,56).

Sekcja: roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej miała w 2019 roku wskaźniki LQ niższe względem Polski (0,19 i 0,19), natomiast w 2020 roku wzrosły do poziomu 3,13 i 3,05. Może być to związane z podjęciem budowy dużych obiektów, co powoduje z reguły wzrost zatrudnienia.

Tabela V.5. Współczynniki LQ zatrudnienia dla sekcji PKD w gminie Sierakowice względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	12,07	12,87	11,81	12,97
10	produkcja artykułów spożywczych	7,85	6,34	7,07	5,93
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	0,19	3,13	0,19	3,05
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	2,61	2,45	4,30	3,60
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	2,35	2,21	3,36	3,16
16	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	2,10	1,92	2,11	1,75
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	1,40	1,25	1,72	1,56
56	działalność usługowa związana z żywnością	0,00	0,74	0,00	0,90
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	0,85	0,70	0,96	0,81
01	uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	0,57	0,46	0,75	0,58
71	działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	0,44	0,42	0,26	0,25
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	0,33	0,34	0,42	0,43
66	działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne	0,27	0,26	0,30	0,34
55	zakwaterowanie	0,44	0,18	0,38	0,16
69	działalność prawnicza, rachunkowo-księgowa i doradztwo podatkowe	0,16	0,15	0,20	0,19
26	produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	0,00	0,15	0,00	0,08
78	działalność związana z zatrudnieniem	0,00	0,08	0,00	0,10
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0,00	0,03	0,00	0,03
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	0,05	0,02	0,05	0,02

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Tabela V.6. Współczynniki LQ zatrudnienia dla sekcji PKD w gminie Somonino względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
13	produkcja wyrobów tekstylnych	43,56	49,23	172,27	191,05
61	telekomunikacja	24,65	25,66	15,77	15,87
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	12,68	12,44	18,16	17,84
55	zakwaterowanie	4,64	5,22	4,00	4,58
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	3,28	3,33	2,76	2,87
69	działalność prawnicza, rachunkowo-księgowa i doradztwo podatkowe	1,31	1,70	1,65	2,17
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	0,00	0,92	0,00	0,92
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	0,76	0,78	0,76	0,76
73	reklama, badanie rynku i opinii publicznej	0,00	0,63	0,00	0,97
86	opieka zdrowotna	2,29	0,00	2,01	0,00
56	działalność usługowa związana z wyżywieniem	0,49	0,00	0,65	0,00

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

W gminie Somonino ranking sekcji uszeregowanych z punktu widzenia wielkości wskaźników LQ „otwiera” produkcja wyrobów tekstylnych, dla której wskaźniki te w 2019 i 2020 roku kształtowały się względem Polski na poziomie 43,56 i 49,23, wobec województwa 172,27 i 191,05. Wskazuje to na to, bardzo dużą koncentrację zatrudnienia, znacząco odbiegającej od przeciętnych.

Drugie miejsce zajmuje telekomunikacja (w 2019 i w 2020 roku wskaźniki LQ względem Polski wynosiły (24,65 i 25,66) oraz wobec województwa (15,77 i 15,87).

Kolejne są: pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody w 2019 i 2020 wobec Polski (12,68 i 12,44) i względem województwa (18,16 i 17,84), zakwaterowanie (odpowiednio) (4,64 i 5,22) oraz (4,00 i 4,58), produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń (3,28 i 3,33) oraz (2,76 i 2,87), działalność prawnicza, rachunkowo-księgowa i doradztwo podatkowe (1,31 i 1,70) oraz 1,65 i 2,17.

Wszystkie pozostałe sekcje cechują wskaźniki niższe od 1, co oznacza, że z punktu widzenia zatrudnienia, ich znaczenie jest niższe niż przeciętnie w Polsce i w województwie pomorskim.

Tabela V.7. Współczynniki LQ zatrudnienia dla sekcji PKD w gminie Stężyca względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
16	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	13,40	23,57	13,46	21,51
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	11,37	9,87	18,75	14,47
56	działalność usługowa związana z wyżywieniem	6,73	6,59	8,93	7,95
72	badania naukowe i prace rozwojowe	5,14	6,54	7,80	12,63
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	7,60	6,18	10,89	8,86
10	produkcja artykułów spożywczych	3,85	3,62	3,47	3,39
86	opieka zdrowotna	2,89	2,55	2,54	2,19
85	edukacja	4,17	2,48	4,84	2,83
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	0,74	0,59	0,94	0,74
52	magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	0,70	0,58	0,27	0,23
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	0,57	0,55	0,70	0,68
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	0,29	0,24	0,29	0,23
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	0,75	0,00	0,73	0,00
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0,10	0,00	0,10	0,00

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

W gminie Stężyca w 2019 i 2020 roku następujące sekcje miały wskaźniki wyższe od jedności, zarówno względem Polski, jak i województwa pomorskiego: produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania (13,40 i 23,57 względem kraju) oraz (13,46 i 21,51 w porównaniu do Pomorza).

Kolejne sekcje, uszeregowane wg wysokości wskaźników, to:

- produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (11,37 i 9,87) oraz (18,75 i 14,47),
- działalność usługowa związana z wyżywieniem (6,73 i 6,59) oraz (8,93 i 7,95),
- badania naukowe i prace rozwojowe (5,14 i 6,54) oraz (7,80 i 12,63),
- pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody (7,60 i 6,18) oraz (10,89 i 8,86),
- produkcja artykułów spożywczych (3,85 i 3,62) oraz (3,47 i 3,39),
- opieka zdrowotna (2,89 i 2,55) oraz 2,54 i 2,19),

- edukacja (4,17 i 2,48) oraz (4,84 i 2,83).

Pozostałe sekcje zatrudniają mniej pracowników niż przeciętnie w Polsce i w województwie.

Wśród sekcji, o wyższym od jedności wskaźniku LQ, zwracają uwagę badania naukowe i prace rozwojowe oraz edukacja. Są to rodzaje działalności, sprzyjające wzrostowi poziomu wykształcenia i mogące się przyczynić do poprawy konkurencyjności i innowacyjności gospodarki regionalnej.

Tabela V.8. Współczynniki LQ zatrudnienia dla sekcji PKD w gminie Sulęcyno względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	23,14	20,69	22,87	20,17
08	pozostałe górnictwo i wydobywanie	1,78	15,99	2,73	22,67
95	naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego	0,00	7,18	0,00	11,23
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	3,51	4,49	2,95	3,87
43	roboty budowlane specjalistyczne	2,56	3,58	1,87	2,67
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	1,20	0,87	1,53	1,09
61	telekomunikacja	15,30	0,00	9,79	0,00

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

W gminie Sulęcyno do sekcji charakteryzujących się wskaźnikami LQ wyższymi od jedności (w 2019 i 2020 roku) należą:

- roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej w 2019 i 2020 roku względem kraju (23,14 i 20,69) i województwa (22,87 i 20,17),
- pozostałe górnictwo i wydobywanie (1,78 i 15,99) oraz (2,73 i 22,67),
- produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń (3,51 i 4,49) oraz (2,95 i 3,87),
- roboty budowlane specjalistyczne (2,56 i 3,58) oraz (1,87 i 2,67).

Sekcja naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego w 2020 roku miała wskaźnik LQ względem kraju na poziomie 7,18 i Pomorza 11,23.

Tabela V.9. Współczynniki LQ zatrudnienia dla sekcji PKD w gminie Żukowo względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
08	pozostałe górnictwo i wydobywanie	6,91	7,79	10,59	11,04
14	produkcja odzieży	8,27	7,18	14,84	12,71
87	pomoc społeczna z zakwaterowaniem	0,00	6,54	0,00	5,24
53	działalność pocztowa i kurierska	3,07	6,30	6,08	14,72
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	3,30	3,52	2,23	2,75
27	produkcja urządzeń elektrycznych	3,63	3,08	3,56	3,08
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	1,04	3,00	1,13	2,99
88	pomoc społeczna bez zakwaterowania	3,17	2,92	3,84	3,14
96	pozostała indywidualna działalność usługowa	3,64	2,77	2,95	2,28
31	produkcja mebli	2,29	2,52	1,54	1,77
01	uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	2,42	2,45	3,16	3,13
43	roboty budowlane specjalistyczne	1,99	2,21	1,45	1,65
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	2,55	2,14	2,14	1,85
85	edukacja	2,16	1,88	2,51	2,15
28	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	1,80	1,50	1,40	1,10
61	telekomunikacja	1,92	1,45	1,23	0,90
18	poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	1,39	1,41	2,03	2,33
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	1,37	1,40	1,96	2,01
22	produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	1,37	1,25	1,82	1,54
10	produkcja artykułów spożywczych	1,41	1,25	1,27	1,17
26	produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	1,04	1,09	0,56	0,56
74	pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0,97	1,09	0,91	0,95
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	1,10	1,05	1,23	1,22
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	0,94	1,04	0,93	1,02
52	magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	1,17	1,01	0,46	0,40
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	0,84	0,75	1,08	0,95
58	działalność wydawnicza	0,69	0,70	0,78	0,70

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
30	produkcja pozostałego sprzętu transportowego	0,00	0,66	0,00	0,17
66	działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne	0,38	0,61	0,42	0,78
63	działalność usługowa w zakresie informacji	0,62	0,56	0,86	0,80
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	1,35	0,53	1,32	0,54
70	działalność firm centralnych (<i>head offices</i>); doradztwo związane z zarządzaniem	0,81	0,49	0,88	0,53
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	0,66	0,43	0,81	0,54
29	produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli	0,16	0,42	0,28	0,92
56	działalność usługowa związana z wyżywieniem	0,66	0,34	0,88	0,40
69	działalność prawnicza, rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe	0,11	0,33	0,14	0,41
86	opieka zdrowotna	0,30	0,32	0,26	0,28
71	działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	0,16	0,19	0,09	0,11
94	działalność organizacji członkowskich	0,16	0,17	0,16	0,21
77	wynajem i dzierżawa	0,13	0,14	0,15	0,14
55	zakwaterowanie	0,10	0,10	0,08	0,08
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	0,11	0,09	0,19	0,13
38	działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	0,06	0,07	0,08	0,09
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0,09	0,07	0,08	0,06
93	działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	0,13	0,06	0,14	0,08
78	działalność związana z zatrudnieniem	0,00	0,04	0,00	0,05
82	działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej	0,04	0,03	0,03	0,03
80	działalność detektywistyczna i ochroniarska	0,09	0,03	0,07	0,02
20	produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	0,02	0,02	0,03	0,03
62	działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	0,02	0,02	0,02	0,02

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

W gminie Żukowo do sekcji, charakteryzujących się wskaźnikami LQ wyższymi od jedności, zaliczanych do sektorów związanych z przemysłem, należą:

- pozostałe górnictwo i wydobywanie względem Polski w 2019 i 2020 (6,91 i 7,79), wobec województwa (10,59 i 11,04),
- produkcja odzieży (8,27 i 7,18) oraz (14,84 i 12,71),
- produkcja urządzeń elektrycznych (3,63 i 3,08) oraz (3,56 i 3,08),
- produkcja mebli (2,29 i 2,52) oraz (1,54 i 1,77),
- produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń (2,55 i 2,14) oraz (2,14 i 1,85).
- produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej nie sklasyfikowana (1,80 i 1,50) oraz (1,40 i 1,10),
- produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (1,37 i 1,25) oraz (1,27 i 1,17),
- produkcja artykułów spożywczych (1,41 i 1,25) oraz (1,27 i 1,17).

Jak wynika z przedstawionej listy, do sekcji związanych z produkcją materialną, wyróżniających się wysokim wskaźnikiem LQ należą te, które zaliczane są do przemysłów tradycyjnych.

W tym kontekście, na wyróżnienie zasługują: telekomunikacja (wskaźniki w 2019 i 2020 względem kraju 1,92 i 1,45 oraz województwa 1,23 i 0,90), poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji (1,92 i 1,45 oraz 2,03 i 2,33), a także edukacja (2,16 i 1,88) oraz (2,51 i 2,15).

Jedna sekcja związana jest z sektorem budowlanym: roboty budowlane specjalistyczne (1,99 i 2,21) oraz (1,45 i 1,65), jedna z transportem: transport lądowy oraz transport rurociągowy (1,04 i 3,00) oraz (1,13 i 2,99).

Zwraca uwagę sekcja: uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową. Żukowo jest jedyną – spośród badanych – gminą, która ma ponadprzeciętną koncentrację zatrudnienia w tym sektorze (w 2019 i 2020 roku wskaźniki względem kraju były na poziomie 2,42 i 2,45, wobec Pomorza 3,16 i 3,13).

Do sektorów usługowych, zatrudniających więcej niż przeciętnie w Polsce, należą w gminie Żukowo:

- działalność pocztowa i kurierska (3,07 i 6,30) oraz (6,08 i 14,72),
- naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń (3,30 i 3,52) oraz (2,23 i 2,75),
- pozostała indywidualna działalność usługowa (3,64 i 2,77) oraz (2,95 i 2,28),
- pomoc społeczna bez zakwaterowania (3,17 i 2,92) oraz (3,84 i 3,14),
- pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody (1,37 i 1,25) oraz 1,82 i 1,54),
- handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych (1,10 i 1,05) oraz 1,23 i 1,22),
- magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport (wskaźnik LQ względem Polski 1,17 i 1,010 natomiast niższy niż dla Pomorza (0,46 i 0,40),

- oraz wspomniana już edukacja.

Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych, zaliczana do branż nowoczesnych ma wskaźniki LQ wyższe od przeciętnej dla kraju w 2019 i 2020 roku) 1,04 i 1,09, natomiast niższe dla Pomorza (0,56 i 0,56).

Tabela V.10. Współczynniki LQ zatrudnienia dla sekcji PKD w gminie Przywidz względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	45,53	47,63	75,13	69,85
81	działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni	0,00	4,38	0,00	4,08
71	działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	3,73	3,67	2,18	2,23
43	roboty budowlane specjalistyczne	3,06	3,66	2,23	2,73
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	0,00	2,42	0,00	1,89
55	zakwaterowanie	2,98	1,56	2,57	1,36
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3,23	0,00	3,11	0,00

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Najwyższe współczynniki LQ w gminie Przywidz, świadczące o wysokiej koncentracji zatrudnienia, ma sekcja produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych. Wynosiły one w 2019 roku 45,53 w 2020 47,63 względem Polski i 75,13 oraz 69,85 wobec województwa pomorskiego.

Do sekcji, których poziom LQ był wyższy od 1, zarówno w 2019, jak i 2020 względem kraju i województwa, należały ponadto:

- działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne (odpowiednio 3,73 i 3,67) oraz (2,18 i 2,23),
- roboty budowlane specjalistyczne (3,06 i 3,66) oraz (2,23 i 2,73),
- zakwaterowanie (2,98 i 1,56) oraz (2,57 i 1,36).

Wskaźnik LQ dla działalności usługowej związanej z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni w 2020 wynosił względem Polski 4,38, wobec województwa 4,08.

Z kolei w sekcji naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń kształtował się na poziomie 2,42 i 1,89 (w 2020 roku), a w działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości w 2019 roku osiągnęła poziom 3,23 (względem kraju i 3,11 względem Pomorza).

V.2. Analiza przewag komparatywnych gmin w zakresie przychodów na tle Polski i województwa pomorskiego

Podobnie jak przy analizie zatrudnienia, również dla wielkości przychodów firm zlokalizowanych w badanych gminach, wyznaczone zostały współczynniki lokalizacji LQ dla poszczególnych branż. Tym razem wartości współczynnika LQ wyliczono w następujący sposób:

$$LQ_{PKD,r} = \frac{\frac{\text{Suma wartości sprzedaży w MŚP w danym PKD w regionie } r}{\text{Suma wartości sprzedaży w MŚP ogółem w regionie } r}}{\frac{\text{Suma wartości sprzedaży w MŚP w danym PKD w całej Polsce}}{\text{Suma wartości sprzedaży w MŚP ogółem w całej Polsce}}}$$

W celu zapewnienia porównywalności wartości łącznych przychodów dla całej Polski oraz dla całego województwa pomorskiego wyliczono wskaźniki na podstawie bazy danych otrzymanej z InfoCredit, czyli nie tak kompleksowej, jak dostępna jest dla 9-ciu analizowanych gmin łącznie.

Przychód określany jest jako łączna wartość pieniężna, uzyskana ze sprzedaży dóbr lub usług w danym okresie rozliczeniowym. Przychód firmy obejmuje wartość netto (bez podatku VAT). Przychód pomniejszony o koszt uzyskania stanowi dochód przedsiębiorstwa.

Tabela V.11. Współczynniki LQ wartości przychodów dla sekcji PKD łącznie w 9-ciu gminach względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	3,54	3,71	3,15	3,30
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	3,16	3,49	3,78	4,47
31	produkcja mebli	2,84	3,19	2,20	2,74
08	pozostałe górnictwo i wydobywanie	1,93	2,58	2,50	3,17
10	produkcja artykułów spożywczych	2,75	2,49	2,16	2,06
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	2,12	2,34	1,85	1,95
01	uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	2,03	2,02	2,01	1,97
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	2,14	1,99	1,11	1,16
43	roboty budowlane specjalistyczne	1,58	1,75	1,34	1,38
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	1,71	1,67	1,38	1,41
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	1,52	1,58	1,21	1,17
28	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	1,31	1,56	0,85	0,89

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
16	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	1,90	1,54	1,94	1,54
74	pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0,65	1,51	0,67	1,44
87	pomoc społeczna z zakwaterowaniem	1,09	1,49	3,72	3,06
22	produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	1,25	1,43	1,49	1,73
14	produkcja odzieży	1,33	1,39	2,30	2,33
27	produkcja urządzeń elektrycznych	1,37	1,39	1,25	1,40
38	działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	1,62	1,38	2,43	1,86
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	1,25	1,36	1,56	1,67
86	opieka zdrowotna	1,11	1,31	1,05	1,11
96	pozostała indywidualna działalność usługowa	0,82	1,29	0,63	0,83
13	produkcja wyrobów tekstylnych	1,27	1,16	5,51	6,13
30	produkcja pozostałego sprzętu transportowego	1,03	1,08	0,18	0,25
61	telekomunikacja	1,08	1,04	0,45	0,39
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	0,96	1,00	1,18	1,23
26	produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	0,76	0,92	0,36	0,46
52	magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	0,84	0,81	0,24	0,22
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	1,20	0,77	1,52	1,06
71	działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	0,53	0,56	0,32	0,33
78	działalność związana z zatrudnieniem	0,35	0,55	0,32	0,53
95	naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego	0,98	0,52	1,11	0,63
88	pomoc społeczna bez zakwaterowania	0,41	0,50	1,04	1,79
94	działalność organizacji członkowskich	0,33	0,49	0,46	0,72
56	działalność usługowa związana z żywnością	0,35	0,48	0,34	0,42
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	0,34	0,44	0,33	0,43
18	poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	0,39	0,39	0,72	0,87
85	edukacja	0,34	0,39	0,52	0,63
17	produkcja papieru i wyrobów z papieru	0,31	0,36	0,68	0,74

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
69	działalność prawnicza, rachunkowo-księgowa i doradztwo podatkowe	0,30	0,35	0,41	0,47
93	działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	0,35	0,30	0,32	0,32
53	działalność pocztowa i kurierska	6,82	0,30	10,55	1,91
55	zakwaterowanie	0,29	0,28	0,19	0,19
77	wynajem i dzierżawa	0,23	0,27	0,23	0,27
29	produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli	0,29	0,27	0,57	0,62
80	działalność detektywistyczna i ochroniarska	0,09	0,24	0,07	0,24
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0,19	0,23	0,21	0,25
20	produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	0,13	0,22	0,19	0,32
32	pozostała produkcja wyrobów	2,42	0,21	2,51	0,23
66	działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne	0,13	0,20	0,15	0,20
70	działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	0,17	0,18	0,33	0,31
72	badania naukowe i prace rozwojowe	0,27	0,16	0,44	0,23
35	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0,09	0,16	0,20	0,31
81	działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni	0,07	0,15	0,05	0,12
39	działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami	0,07	0,12	0,99	0,35
73	reklama, badanie rynku i opinii publicznej	0,14	0,12	0,65	0,48
58	działalność wydawnicza	0,29	0,08	0,31	0,06
63	działalność usługowa w zakresie informacji	0,06	0,06	0,08	0,06
91	działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała działalność związana z kulturą	0,04	0,05	0,04	0,05
62	działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	0,03	0,05	0,03	0,06
82	działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej	0,03	0,04	0,04	0,07
79	działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane	0,02	0,04	0,09	0,13
11	produkcja napojów	0,02	0,02	0,02	0,02

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
64	finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszków emerytalnych	0,01	0,01	0,01	0,01

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Do sektorów PKD, których przychody były relatywnie wyższe od tych, które osiągnęły w kraju i w województwie, należały branże:

● budowlane:

- roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (współczynniki LQ względem Polski w 2019 i 2020 roku (3,54 i 3,71) oraz województwa (3,15 i 3,30),

- roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków: (2,12 i 2,34) oraz (1,85 i 1,95),

-roboty budowlane specjalistyczne (1,58 i 1,75) oraz (1,34 i 1,38).

● przemysłowe (przemysł przetwórczy):

- produkcja mebli (2,84 i 3,19) oraz (2,20 i 2,74),

- produkcja artykułów spożywczych (2,75 i 2,49) oraz (2,16 i 2,06),

- produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń (1,71 i 1,67) oraz (1,38 i 1,41),

- produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania (1,90 i 1,54) oraz (1,94 i 1,54),

- produkcja odzieży (1,33 i 1,39) oraz (2,50 i 2,33),

- produkcja urządzeń elektrycznych (1,37 i 1,39) oraz (1,25 i 1,40),

- produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (1,25 i 1,36) oraz (1,56 i 1,67),

- produkcja wyrobów tekstylnych (1,27 i 1,16) oraz (5,51 i 6,13),

- produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (1,25 i 1,43) oraz (1,49 i 1,73).

Dwie sekcje przemysłowe mają współczynniki LQ wyższe względem kraju, natomiast niższe niż w województwie. Są to:

- produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej nie sklasyfikowana (1,31 i 1,56) oraz (0,85 i 0,89),

- produkcja pozostałego sprzętu transportowego (1,03 i 1,08) oraz (0,18 i 0,25).

● transportowe:

- transport lądowy oraz transport rurociągowy (1,52 i 1,58) oraz (1,21 i 1,17),

● usługowe:

- pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody (3,16 i 3,49) oraz (3,78 i 4,47),
- naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń (2,14 i 1,99) oraz 1,11 i 1,16),
- pomoc społeczna z zakwaterowaniem (1,09 i 1,49) oraz (3,72 i 3,06),
- działalność prawnicza, rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe (1,41 i 5,03) oraz (1,95 i 6,38),
- działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców (1,62 i 1,38) oraz (2,43 i 1,86),
- opieka zdrowotna (1,11 i 1,31) oraz 1,05 i 1,11).

Telekomunikacja miała współczynniki LQ wyższe względem Polski, natomiast niższe niż w województwie (1,08 i 1,04) oraz (0,45 i 0,39).

W pozostałej indywidualnej działalności usługowej w 2020 roku współczynnik LQ był wyższy względem Polski (1,29), natomiast względem województwa, zarówno w 2019, jak i 2020 był niższy.

Na szczególną uwagę zasługuje sekcja: uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową. W 2019 i 2020 roku współczynniki LQ względem Polski wynosiły (2,03 i 2,02), względem województwa (2,01 i 1,97).

Szwajcaria Kaszubska jest obszarem o ogromnych walorach turystycznych, tymczasem z sekcjach związanych z turystyką wskaźniki LQ są bardzo niskie. Wniosek, że jest to wynikiem pandemii COVID-19, która w 2019 i 2020 roku znacząco ograniczyła ruch ludności i możliwości wypoczyniania, szczególnie w dużych obiektach (hotele, pensjonaty), czy grupowych formach wypoczynku (wycieczki, turnusy wczasowe) nie jest uzasadniony. Współczynniki LQ mają charakter względny i liczone są wobec analogicznych przychodów generowanych przez te sekcje w kraju i w województwie pomorskim (w tym samym czasie).

Do działalności, które związane są z turystyką, których współczynniki LQ dotyczące przychodów są niższe niż w kraju i w województwie należą: działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane (0,02 i 0,04 względem kraju) i (0,09 i 0,13 względem Pomorza), działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna (0,35 i 0,30) oraz (0,32 w 2019 i 2020 roku), zakwaterowanie (0,29 i 0,28) oraz (0,19 w 2019 i w 2020 roku) wynajem i dzierżawa (0,23 i 0,27) oraz (0,23 i 0,27).

Tabela V.12. Współczynniki LQ wartości przychodów dla sekcji PKD w gminie Chmielno względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
31	produkcja mebli	10,46	23,41	8,13	20,09
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	5,64	9,65	5,02	8,59
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	3,44	8,58	4,11	10,99
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	2,42	7,53	1,95	6,38
69	działalność prawnicza, rachunkowo-księgowa i doradztwo podatkowe	1,41	5,03	1,91	6,88
08	pozostałe górnictwo i wydobywanie	2,71	4,62	3,52	5,67
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	8,81	3,56	11,09	4,90
14	produkcja odzieży	0,00	2,57	0,00	4,30
56	działalność usługowa związana z żywnością	0,92	1,64	0,89	1,41
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	1,61	1,24	1,40	1,03
93	działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	0,28	1,20	0,26	1,27
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	0,11	1,19	0,06	0,69
43	roboty budowlane specjalistyczne	0,19	0,71	0,16	0,56
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	0,19	0,39	0,18	0,38
62	działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	0,22	0,27	0,26	0,34
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	0,21	0,08	0,27	0,10
38	działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	0,00	0,00	0,00	0,00

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Tabela V.13. Współczynniki LQ wartości przychodów dla sekcji PKD w gminie Kartuzy względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	5,39	4,97	4,79	4,43
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	3,97	4,31	3,45	3,61
31	produkcja mebli	3,34	3,77	2,60	3,23
86	opieka zdrowotna	3,21	3,50	3,01	2,97
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	2,60	3,30	3,11	4,22
88	pomoc społeczna bez zakwaterowania	1,25	1,46	3,21	5,17
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	1,24	1,34	1,54	1,66
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	1,32	1,15	1,66	1,58
10	produkcja artykułów spożywczych	2,04	1,08	1,60	0,90
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	1,23	1,08	0,98	0,80
43	roboty budowlane specjalistyczne	1,00	1,08	0,85	0,85
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	0,87	0,89	0,70	0,76
22	produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	0,84	0,84	1,00	1,02
77	wynajem i dzierżawa	0,76	0,83	0,77	0,82
95	naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego	0,71	0,70	0,80	0,84
56	działalność usługowa związana z żywnością	0,36	0,64	0,35	0,55
16	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	0,32	0,57	0,33	0,57
78	działalność związana z zatrudnieniem	0,59	0,55	0,54	0,53
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0,56	0,55	0,61	0,61
69	działalność prawnicza, rachunkowo-księgowo i doradztwo podatkowe	0,43	0,42	0,58	0,57
39	działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami	0,25	0,39	3,63	1,14
30	produkcja pozostałego sprzętu transportowego	0,90	0,38	0,15	0,09
14	produkcja odzieży	0,20	0,27	0,34	0,45
35	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0,24	0,25	0,50	0,50

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
93	działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	0,23	0,23	0,21	0,24
81	działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni	0,26	0,22	0,19	0,18
71	działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	0,11	0,21	0,07	0,12
73	reklama, badanie rynku i opinii publicznej	0,19	0,18	0,87	0,72
91	działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała działalność związana z kulturą	0,16	0,17	0,16	0,17
18	poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	0,19	0,15	0,34	0,35
01	uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	0,02	0,14	0,02	0,13
79	działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane	0,06	0,13	0,32	0,43
58	działalność wydawnicza	0,91	0,13	0,99	0,11
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	0,11	0,12	0,11	0,12
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	0,08	0,12	0,10	0,14
55	zakwaterowanie	0,10	0,11	0,07	0,08
26	produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	0,11	0,09	0,05	0,04
52	magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	0,01	0,06	0,00	0,02
82	działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej	0,00	0,06	0,00	0,08
70	działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	0,04	0,05	0,07	0,09
64	finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	0,03	0,03	0,03	0,03
66	działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne	0,03	0,03	0,03	0,03
74	pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0,07	0,02	0,07	0,02
85	edukacja	0,03	0,02	0,04	0,03
80	działalność detektywistyczna i ochroniarska	0,06	0,02	0,05	0,02
63	działalność usługowa w zakresie informacji	0,02	0,01	0,02	0,01
62	działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	0,01	0,01	0,01	0,01

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	0,02	0,00	0,01	0,00
38	działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	0,00	0,00	0,00	0,00
94	działalność organizacji członkowskich	0,01	0,00	0,02	0,00

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Najwyższą przewagę w przychodach, ocenianą przy pomocy wskaźników LQ, w gminie Kartuzy mają sekcje związane:

- z budownictwem:

-roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej w 2019 i 2020 roku względem kraju, odpowiednio (5,39 i 4,97) oraz względem województwa (4,79 i 4,43),

-roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków (3,97 i 4,31) oraz (3,45 i 3,61).

Sytuacja w sekcji roboty budowlane specjalistyczne wyglądała następująco: w 2019 i w 2020 roku wskaźniki względem kraju kształtowały się na poziomie (1,00 i 1,08), względem województwa 0,85 i 0,85).

Kolejnymi, pod względem wysokości wskaźników LQ dotyczących przychodów, są dwie sekcje związane z usługami: opieka zdrowotna (3,21 i 3,50) oraz (3,01 i 2,97) oraz pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody (2,60 i 3,30) oraz (3,11 i 4,22).

Listę sekcji, w których współczynniki LQ są wyższe w latach 2019 i 2020, zarówno względem Polski, jak i województwa, zamykają dwie związane

- z handlem:

-handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi (1,24 i 1,34 wobec kraju) oraz (1,54 i 1,66 wobec Pomorza),

-handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi (1,32 i 1,15) oraz (1,66 i 1,58).

Transport lądowy oraz transport rurociągowy wyróżniał się wyższymi współczynnikami względem kraju (1,23 i 1,08), a niższymi wobec województwa (0,98 i 0,80).

Produkcja artykułów spożywczych w 2019 i w 2020 roku miała współczynniki LQ wyższe wobec Polski (2,04 i 1,08) i względem województwa w 2019 roku (1,60), natomiast w 2020 wynosił on 0,90.

Nietypowe, w porównaniu do innych kaszubskich gmin jest to, że wśród sekcji charakteryzujących się wyższymi od jedności wskaźnikami LQ znajduje się tylko jedna związana z przemysłem przetwórczym, a mianowicie produkcja artykułów spożywczych, która w 2019 i 2020 roku miała współczynniki LQ na poziomie (2,04 i 1,08) w porównaniu do kraju, natomiast względem województwa w 2019 roku (1,60) i (0,90) w 2020 roku.

Na uwagę zasługuje fakt, że wszystkie sekcje, które wyróżniają się wyższymi LQ dotyczącymi przychodów (zarówno względem kraju, jak i województwa) zaliczane są do tradycyjnych dziedzin wytwórczości, że nie ma wśród nich tych branż, które przyczyniają się do wzrostu poziomu nowoczesności i innowacyjności gospodarki.

Podobnie, jak w przypadku całego powiatu kartuskiego i gminy Przywidz, niższe – niż dla Polski i Pomorza – są wskaźniki LQ dla sekcji powiązanych z turystyką i rekreacją.

Tabela V.14. Współczynniki LQ wartości przychodów dla sekcji PKD w gminie Przdokowo względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
31	produkcja mebli	15,31	18,17	11,90	15,59
17	produkcja papieru i wyrobów z papieru	4,91	6,09	10,72	12,64
22	produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	4,98	5,82	5,92	7,06
96	pozostała indywidualna działalność usługowa	3,71	5,23	2,83	3,38
10	produkcja artykułów spożywczych	4,53	4,96	3,56	4,11
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	3,67	3,31	2,97	2,81
93	działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	2,58	2,76	2,37	2,92
30	produkcja pozostałego sprzętu transportowego	1,87	1,54	0,32	0,35
70	działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	1,48	1,51	2,81	2,56
43	roboty budowlane specjalistyczne	1,29	1,31	1,10	1,03
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	1,49	1,02	1,30	0,86
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	0,63	0,94	0,78	1,17
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	0,99	0,76	0,79	0,57
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	0,66	0,61	0,83	0,84
86	opieka zdrowotna	0,34	0,44	0,32	0,37
85	edukacja	0,28	0,43	0,42	0,70
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0,17	0,27	0,19	0,30

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
13	produkcja wyrobów tekstylnych	0,00	0,07	0,00	0,36
01	uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	0,03	0,03	0,03	0,03
38	działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	0,02	0,01	0,03	0,02
72	badania naukowe i prace rozwojowe	0,00	0,01	0,00	0,01
69	działalność prawnicza, rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe	0,00	0,01	0,00	0,01
77	wynajem i dzierżawa	0,01	0,00	0,01	0,00
53	działalność pocztowa i kurierska	105,16	0,00	162,73	0,00
16	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	9,19	0,00	9,37	0,00

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych InfoCredit.

W gminie Przdokowo, współczynniki wyższe od jedności, wskazujące na wyższą koncentrację przychodów w sekcji PKD, w porównaniu do Polski i województwa cechują następujące rodzaje działalności gospodarczej, związanej z:

- przemysłem przetwórczym:

- produkcja mebli (15,31 i 18,17) oraz (11,90 i 15,59),
- produkcja papieru i wyrobów z papieru (4,91 i 6,09) oraz (10,72 i 12,64),
- produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (4,98 i 5,82) oraz (5,92 i 7,06),
- produkcja artykułów spożywczych (4,53 i 4,96) oraz (3,56 i 4,11),
- produkcja pozostałego sprzętu transportowego (1,87 i 1,54) oraz (0,32 i 0,35),
- produkcja artykułów spożywczych (4,53 i 4,96) oraz (3,56 i 4,11),
- produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń (3,67 i 3,31) oraz (2,97 i 2,81),
- produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania 2019 roku względem Polski (9,19) oraz w porównaniu do województwa (9,37).

- budownictwem:

- roboty budowlane specjalistyczne w 2019 i 2020 roku względem kraju (1,29 i 1,31) oraz (1,10 i 1,03),
- roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków (1,49 i 1,02) oraz (1,30 oraz 0,86).

- usługami:

- pozostała indywidualna działalność usługowa (3,71 i 5,23) oraz (2,83 i 3,38),
- działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna (2,58) i 2,76) oraz (2,37 i 2,92),
- działalność firm centralnych (*head offices*); doradztwo związane z zarządzaniem (1,48 i 1,51) oraz (2,81 i 2,56),
- działalność pocztowa i kurierska w 2019 roku (105,16) i 162,73).

Na uwagę zasługuje sekcja uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową ze współczynnikami 0,003, zarówno względem, Polski, jak i województwa, w 2019 i 2020 roku.

Tabela V.15. Współczynniki LQ wartości przychodów dla sekcji PKD w gminie Sierakowice względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020

Sekcja PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
38	działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	14,21	11,30	21,26	15,21
10	produkcja artykułów spożywczych	8,85	8,19	6,95	6,79
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	4,74	4,87	4,12	4,07
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	3,73	3,77	4,46	4,83
16	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	3,01	3,70	3,07	3,71
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	1,42	2,02	1,26	1,80
78	działalność związana z zatrudnieniem	0,00	1,97	0,00	1,90
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	1,71	1,87	2,13	2,29
94	działalność organizacji członkowskich	1,33	1,77	1,83	2,59
20	produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	0,97	1,67	1,43	2,45
01	uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	2,53	1,10	2,50	1,07
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	0,89	0,90	1,13	1,24
43	roboty budowlane specjalistyczne	0,43	0,70	0,37	0,56
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	0,37	0,37	0,46	0,46
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	0,13	0,21	0,12	0,21
93	działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	0,08	0,15	0,08	0,16
56	działalność usługowa związana z żywnością	0,12	0,14	0,12	0,12

Sekcja PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
69	działalność prawnicza, rachunkowo-księgowa i doradztwo podatkowe	0,11	0,11	0,14	0,15
26	produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	0,06	0,08	0,03	0,04
35	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0,03	0,05	0,05	0,09
71	działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	0,05	0,04	0,03	0,03
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0,00	0,04	0,00	0,05
55	zakwaterowanie	0,05	0,04	0,03	0,03
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	0,04	0,04	0,03	0,03
66	działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne	0,02	0,03	0,03	0,03
31	produkcja mebli	0,06	0,00	0,05	0,00

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych InfoCredit.

W gminie Sierakowice (w 2019 i 2020 roku) przewagę w przychodach, w porównaniu do Polski i Pomorza, miały następujące sekcje zaliczane do:

● przemysłu przetwórczego:

- produkcja artykułów spożywczych (8,85 i 8,19) oraz (6,95 i 6,79),
- produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania (3,01 i 3,70) oraz (3,07 i 3,71),
- produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (1,71 i 1,87) oraz (2,13 i 2,29),
- produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych (0,97 i 1,67) oraz (1,43 i 2,45),
- działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców (14,21 i 11,30) oraz (21,26 i 15,21)

● budownictwa:

- roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (1,42 i 2,02) oraz (1,26 i 1,80),

● usług:

- handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi (wyższy od jedności współczynnik LQ tylko względem Pomorza w 2019 roku 1,13, w 2020 roku 1,24,
- pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody (3,73 i 3,77) oraz (4,46 i 4,83),
- działalność organizacji członkowskich (1,33 i 1,77) oraz (1,83 i 2,59),

- działalność związana z zatrudnieniem w 2020 roku względem Polski 1,97, względem województwa 1,90,

Na szczególne wyróżnienie zasługuje sekcja uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową; współczynniki LQ względem Polski kształtowały się w latach 2019 i 2020 na poziomie 2,53 i 1,10, wobec województwa 2,50 i 1,07.

Tabela V.16. Współczynniki LQ wartości przychodów dla sekcji PKD w gminie Somonino względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
13	produkcja wyrobów tekstylnych	47,40	59,37	205,62	312,63
61	telekomunikacja	37,39	50,36	15,82	19,11
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	11,89	14,38	14,22	18,41
74	pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0,00	6,91	0,00	6,60
22	produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	5,30	6,37	6,30	7,73
55	zakwaterowanie	2,07	3,77	1,33	2,57
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	2,26	3,58	1,83	3,04
43	roboty budowlane specjalistyczne	1,97	2,75	1,67	2,18
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	1,20	2,71	1,04	2,27
85	edukacja	1,11	1,85	1,69	3,00
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	0,43	1,34	0,35	0,99
88	pomoc społeczna bez zakwaterowania	0,35	0,50	0,89	1,77
69	działalność prawnicza, rachunkowo-księgowa i doradztwo podatkowe	0,05	0,35	0,07	0,48
32	pozostała produkcja wyrobów	0,21	0,31	0,22	0,34
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	0,19	0,29	0,17	0,26
73	reklama, badanie rynku i opinii publicznej	0,19	0,28	0,88	1,17
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	0,16	0,27	0,15	0,27
94	działalność organizacji członkowskich	0,08	0,23	0,11	0,33
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	1,38	0,16	1,71	0,20
82	działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej	0,01	0,05	0,01	0,07
86	opieka zdrowotna	1,10	0,00	1,03	0,00

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Do sekcji, których współczynniki LQ dotyczące przychodów były wyższe od jedności, czyli charakteryzowały się wyższymi przychodami niż wykazywały te sekcje w Polsce i w województwie pomorskim, należały:

- związane z przemysłem przetwórczym:

- produkcja wyrobów tekstylnych (47,40 i 59,37) oraz (205,62 i 312,63),
- produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (5,30 i 6,37) oraz (6,30 i 7,73),
- produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń (2,26 i 3,58) oraz (1,33 i 2,57),

- z budownictwem:

- roboty budowlane specjalistyczne (1,97 i 2,75) oraz (1,67 i 2,18),
- roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków (1,20 i 2,71) oraz (1,04 i 2,27)

- z usługami:

- telekomunikacja (37,39 i 50,36) oraz (15,82 i 19,11),
- pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody (11,89 i 14,38) oraz (14,22 i 18,41),
- edukacja (1,11 i 1,85) oraz (1,69 i 3,00),
- opieka zdrowotna w 2019 względem Polski 1,10, wobec województwa 1,03.

Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi miał wskaźniki LQ wyższe od jedności, zarówno względem Polski, jak i województwa tylko w 2019 roku (odpowiednio 1,38 i 1,71).

Transport lądowy oraz transport rurociągowy odnotował współczynnik wyższy od jedności tylko w 2020 roku względem kraju (1,34).

Na szczególną uwagę zasługują bardzo wysokie współczynniki dotyczące telekomunikacji. Jest to sekcja zaliczana do branż nowoczesnych, innowacyjnych.

Zwraca uwagę to, że wśród sekcji wyróżniających się wyższymi wskaźnikami LQ nie ma żadnych związanych z rolnictwem, turystyką i gastronomią.

Tabela V.17. Współczynniki LQ wartości przychodów dla sekcji PKD w gminie Stężyca względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
16	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	17,61	19,13	17,96	19,19
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	11,70	12,93	14,62	15,84
10	produkcja artykułów spożywczych	9,95	9,94	7,81	8,24
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	6,30	5,65	7,53	7,23
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	3,42	3,59	3,04	3,20
72	badania naukowe i prace rozwojowe	4,53	2,27	7,18	3,20
86	opieka zdrowotna	1,17	1,48	1,09	1,26
56	działalność usługowa związana z żywnością	0,58	1,05	0,56	0,90
55	zakwaterowanie	0,75	0,77	0,48	0,53
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	0,82	0,76	1,02	0,94
52	magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	0,31	0,38	0,09	0,11
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	0,34	0,36	0,43	0,49
85	edukacja	0,19	0,12	0,29	0,20
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	0,14	0,05	0,13	0,04
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0,01	0,02	0,01	0,02

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

W gminie Stężyca wskaźniki LQ wskazujące na wyższe od przeciętnych dla danej sekcji w Polsce i w województwie pomorskim miały rodzaje działalności gospodarczej związane:

- z przemysłem przetwórczym:

- produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania (17,61 i 19,13) oraz (17,96 i 19,19),

- produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (11,70 i 12,93) oraz (14,62 i 15,84),

- produkcja artykułów spożywczych (9,95 i 9,94) oraz (7,81 i 8,24),

- z budownictwem:

- roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (3,42 i 3,59) oraz (3,04 i 3,20),

- z działalnością usługową:

- pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody (6,30 i 5,65) oraz (7,53 i 7,23),
- badania naukowe i prace rozwojowe (4,53 i 2,27) oraz (7,18 i 3,20).

Na szczególną uwagę zasługuje sekcja badania naukowe i prace rozwojowe; obejmuje ona działalność, która ma znaczenie dla podnoszenia poziomu innowacyjności w gospodarce.

Zwracają uwagę niskie współczynniki charakteryzujące: działalność usługową związaną z wyżywieniem oraz (w 2020 roku LQ względem Polski 1,05), w pozostałych latach niższe od 1 oraz zakwaterowanie.

Brak również notowań dla sektora rolnictwa i aktywności z nim związanych.

Tabela V.18. Współczynniki LQ wartości przychodów dla sekcji PKD w gminie Sulęcyno względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	42,14	41,58	37,51	37,03
08	pozostałe górnictwo i wydobywanie	0,09	24,89	0,12	30,55
95	naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego	44,21	19,23	49,92	23,16
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	4,83	4,99	3,90	4,23
43	roboty budowlane specjalistyczne	0,90	1,14	0,77	0,90
61	telekomunikacja	1,44	0,31	0,61	0,12
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	0,26	0,07	0,32	0,08

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

W gminie Sulęcyno do sekcji, w których wskaźniki LQ dotyczące przychodów są wyższe od jedności, (w 2019 i 2020 roku) zaliczamy:

- roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej, względem Polski (42,14 i 41,58), względem województwa (37,51 i 37,03),
- produkcję metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń (4,83 i 4,99) oraz (3,90 i 4,23)

Sekcja pozostałe górnictwo i wydobywanie miała wskaźniki wyższe od jedności tylko w 2020 roku; kształtowały się na poziomie 24,89 względem kraju i 30,55 względem województwa.

Roboty budowlane specjalistyczne w 2020 roku miały wskaźnik LQ w roku 2020 względem kraju w wysokości 1,14, a w telekomunikacji w 2019 (wobec Polski) na poziomie 1,44.

Tabela V.19. Współczynniki LQ wartości przychodów dla sekcji PKD w gminie Żukowo względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
08	pozostałe górnictwo i wydobywanie	4,50	5,11	5,84	6,27
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	5,41	4,85	2,80	2,82
01	uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	4,44	4,60	4,38	4,47
28	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	3,33	3,88	2,17	2,21
87	pomoc społeczna z zakwaterowaniem	2,76	3,70	9,48	7,59
27	produkcja urządzeń elektrycznych	3,49	3,46	3,18	3,48
74	pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1,62	3,42	1,67	3,26
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	3,09	3,18	3,69	4,07
14	produkcja odzieży	3,25	3,10	5,62	5,17
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	2,80	2,91	2,24	2,17
43	roboty budowlane specjalistyczne	2,78	2,88	2,36	2,28
96	pozostała indywidualna działalność usługowa	1,49	2,44	1,14	1,58
26	produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	1,84	2,19	0,86	1,09
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	2,43	2,14	1,96	1,82
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	1,65	2,11	1,47	1,88
52	magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	2,10	1,93	0,61	0,53
22	produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	1,46	1,76	1,73	2,13
71	działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	1,22	1,20	0,73	0,70
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	1,12	1,11	1,39	1,37
10	produkcja artykułów spożywczych	1,07	1,03	0,84	0,86
31	produkcja mebli	0,84	0,94	0,65	0,81
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	0,72	0,89	0,68	0,87
18	poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	0,86	0,85	1,58	1,91
85	edukacja	0,70	0,78	1,07	1,26
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	0,70	0,75	0,61	0,62
53	działalność pocztowa i kurierska	0,33	0,75	0,51	4,75

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
94	działalność organizacji członkowskich	0,45	0,70	0,62	1,02
29	produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli	0,73	0,67	1,44	1,54
80	działalność detektywistyczna i ochroniarska	0,20	0,59	0,15	0,58
32	pozostała produkcja wyrobów	6,15	0,50	6,38	0,55
56	działalność usługowa związana z żyzywieniem	0,40	0,45	0,39	0,38
66	działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne	0,29	0,44	0,34	0,44
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	0,43	0,43	0,54	0,59
86	opieka zdrowotna	0,33	0,38	0,31	0,32
78	działalność związana z zatrudnieniem	0,48	0,36	0,44	0,35
55	zakwaterowanie	0,21	0,28	0,13	0,19
30	produkcja pozostałego sprzętu transportowego	0,00	0,25	0,00	0,06
61	telekomunikacja	0,22	0,23	0,09	0,09
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	0,40	0,22	0,50	0,27
70	działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	0,17	0,19	0,32	0,32
35	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0,07	0,18	0,15	0,36
69	działalność prawnicza, rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe	0,22	0,17	0,30	0,23
73	reklama, badanie rynku i opinii publicznej	0,21	0,14	0,98	0,60
63	działalność usługowa w zakresie informacji	0,15	0,14	0,18	0,13
13	produkcja wyrobów tekstylnych	0,13	0,13	0,55	0,68
88	pomoc społeczna bez zakwaterowania	0,15	0,13	0,37	0,45
72	badania naukowe i prace rozwojowe	0,12	0,12	0,19	0,17
38	działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	0,07	0,10	0,11	0,14
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0,08	0,10	0,09	0,11
62	działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	0,03	0,10	0,04	0,12
58	działalność wydawnicza	0,10	0,09	0,11	0,08
82	działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej	0,07	0,07	0,09	0,10
93	działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	0,24	0,06	0,22	0,06

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
20	produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	0,06	0,05	0,09	0,08
77	wynajem i dzierżawa	0,06	0,05	0,06	0,05
11	produkcja napojów	0,05	0,04	0,05	0,05

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

W sektorze MSP w gminie Żukowo, do sekcji, w których współczynniki LQ, charakteryzujące przychody są wyższe zarówno względem kraju, jak i województwa należą następujące sekcje związane z:

● **przemysłem:**

- pozostałe górnictwo i wydobywanie (4,50 i 5,11) i (5,84 i 6,27),
- produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana (3,33 i 3,88) oraz (2,17 i 2,21),
- produkcja odzieży (3,25 i 3,10) oraz (5,62 i 5,17),
- produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (1,84 i 2,19) oraz (0,86 i 1,09),
- produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń (2,43 i 2,14) oraz (1,96 i 1,82),
- produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (1,46 i 1,76) oraz (1,73 i 2,13),
- produkcja artykułów spożywczych (1,07 i 1,03) oraz (1,73 i 2,13),
- produkcja urządzeń elektrycznych (3,49 i 3,46) oraz (3,18 i 3,48).

● **usługami:**

- naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń (5,41 i 4,85) oraz (2,80 i 2,82),
- pomoc społeczna z zakwaterowaniem (2,76 i 3,70) oraz (9,48 i 7,59),
- pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (1,62 i 3,42) oraz (1,67 i 3,26),
- pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody (3,09 i 3,18) oraz (3,69 i 4,07),
- pozostała indywidualna działalność usługowa (1,49 i 2,44) oraz (1,14 i 1,58)

oraz sekcja, której współczynniki LQ są wyższe od jedności względem Polski, a niższe wobec województwa,

- działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne (1,22 i 1,20) oraz (0,73 i 0,70).

● **transportem:**

- transport lądowy oraz transport rurociągowy (2,80 i 2,91) oraz (2,24 i 2,17),
- magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport (2,10 i 1,93) oraz (0,61 i 0,53),

Sekcją, mającą wyższe współczynniki od krajowych i wojewódzkich, jest jeszcze handel hurtowy z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi (1,12 i 1,11) oraz (1,39 i 1,37).

Warto podkreślić, że w przychodach wyróżnia się sekcja uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową w 2019 i 2020 roku względem kraju (4,44 i 4,60) oraz wobec województwa (4,38 i 4,47).

Tabela V.20. Współczynniki LQ wartości przychodów dla sekcji PKD w gminie Przywidz względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
30	produkcja pozostałego sprzętu transportowego	101,83	100,42	17,46	23,13
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	44,49	50,88	55,59	62,34
81	działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni	0,00	9,25	0,00	7,39
55	zakwaterowanie	12,98	2,66	8,30	1,81
43	roboty budowlane specjalistyczne	1,46	1,71	1,24	1,36
71	działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	2,06	1,58	1,23	0,92
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	1,11	1,25	0,99	1,11
66	działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne	1,02	0,86	1,19	0,86
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	0,00	0,64	0,00	0,37
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	0,83	0,55	0,73	0,46
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	0,54	0,54	0,43	0,40
22	produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	0,04	0,39	0,05	0,48
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	0,38	0,17	0,36	0,17
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	0,03	0,03	0,03	0,04

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Wśród sekcji o współczynniku LQ wyższym od jedności w gminie Przywidz wyróżniają się dwie sekcje związane z:

- **przemysłem przetwórczym:**

- produkcja pozostałego sprzętu transportowego ze wskaźnikami w 2019 i 2020 roku względem kraju (101,83 i 100,42) oraz względem województwa (17,46 i 23,13),

- produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych, ze wskaźnikami na poziomie (44,49 i 50,88) oraz (55,59 i 62,34).

Na liście sekcji o relatywnie wysokim LQ względem Polski i Pomorza znajdują się jeszcze dwie związane

● **budownictwem**

- roboty budowlane specjalistyczne (1,46 i 1,71) oraz (1,24 i 1,36),

- roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (1,11 i 1,25) oraz (0,99 i 1,11).

● **z usługami:**

- zakwaterowanie (12,98 i 2,66) oraz (8,30 i 1,81).

Niektóre sekcje miały wskaźniki wyższe od jedności, ale „nie utrzymywały” poziomu przez okres dwóch lat. Były one związane z działalnością usługową:

- działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne (2,06 i 1,58) oraz (1,23 i 0,92),

- działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni (w 2020 roku 9,25 względem kraju i 7,39 wobec Pomorza),

- działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne (1,02 i 0,86) oraz (1,19 i 0,86).

V.3. Przewagi komparatywne sektorów PKD na tle Polski i województwa pomorskiego – współczynniki LQ dla produktywności

Jak już wspomniano, podmioty małe i większe powinny podawać informację o zatrudnieniu zgodnie z odpowiednimi załącznikami nr 5 i 1 do Ustawy o Rachunkowości. Mimo, że w sprawozdaniach znajduje się rubryka zatrudnienie, nie wszyscy przekazują pełną informację, a poza tym część pracowników wykonuje pracę w oparciu o umowę zlecenie.

Przy analizie produktywności (przychód na jednego zatrudnionego) należy zatem pamiętać, że w firmie może być tylko jedna osoba zatrudniona w oparciu o umowę o pracę (co ujmują sprawozdania i statystyki), natomiast kilkanaście w oparciu o umowę zlecenie, co „wymyka” się ewidencji i sztucznie „winduje” wskaźnik produktywności.

Generalnie, we wszystkich gminach i sekcjach poziom produktywności nie jest stabilny. Oprócz wspomnianych problemów związanych z brakiem kompleksowych danych, jest to zapewne związane z pandemią, która wywołała ogromne zmiany w funkcjonowaniu przedsiębiorstw, doprowadzając do czasowych przestojów, przejścia wielu pracowników na tryb pracy *on line* oraz zwiększenia obrotów handlu i dostaw realizowanych przez internet. Wpływało to na zmiany w produktywności pracy. Kryzys w zróżnicowany sposób oddziaływał na poszczególne branże gospodarki; niektóre są bardziej wrażliwe, inne bardziej odporne na wahania koniunktury.

Tabela V.21. Struktura i dynamika produktywności pracy w najważniejszych PKD łącznie w 9-ciu gminach

PKD		Stosunek do średniej produktywności wszystkich MSP				Procentowa zmiana	
		2017	2018	2019	2020	2018-2019	2019-2020
52	magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	3,83	3,01	2,17	2,33	-	+
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	1,41	1,86	1,66	2,27	+	+
66	działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne	1,42	0,36	1,84	2,09	+	+
78	działalność związana z zatrudnieniem		1,70	1,43	1,97	-	+
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	2,01	1,48	2,46	1,80	+	-
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	1,94	1,75	1,57	1,75	+	+
95	naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego	1,10	1,95	0,03	1,59	-	+
74	pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0,50	0,70	1,18	1,36	+	+
94	działalność organizacji członkowskich	0,92	0,77	0,65	1,21	-	+
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	1,21	0,55	1,16	1,17	+	+
28	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	0,94	1,41	0,90	1,15	-	+
80	działalność detektywistyczna i ochroniarska		5,78	0,55	1,06	-	+
10	produkcja artykułów spożywczych	1,50	1,14	1,16	1,02	+	-
08	pozostałe górnictwo i wydobywanie	0,45	0,41	0,24	1,00	-	+
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	0,93	0,85	0,78	0,97	+	+
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	0,57	0,90	1,04	0,97	+	-
30	produkcja pozostałego sprzętu transportowego			0,81	0,97		+
01	uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	1,59	2,02	1,11	0,96	-	-

PKD		Stosunek do średniej produktywności wszystkich MSP				Procentowa zmiana	
		2017	2018	2019	2020	2018-2019	2019-2020
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	1,19	0,84	1,07	0,79	+	-
22	produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	0,69	0,86	0,72	0,75	-	+
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	1,02	1,23	1,12	0,70	+	-
29	produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli			3,04	0,67		-
26	produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	1,23	0,51	0,72	0,66	+	-
38	działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców			0,23	0,64		+
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0,64	0,42	0,45	0,63	+	+
17	produkcja papieru i wyrobów z papieru	0,67	0,68	0,57	0,60	-	+
27	produkcja urządzeń elektrycznych		0,84	0,57	0,58	-	+
16	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	0,76	1,36	0,44	0,57	-	+
43	roboty budowlane specjalistyczne	0,73	0,97	1,03	0,52	+	-

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

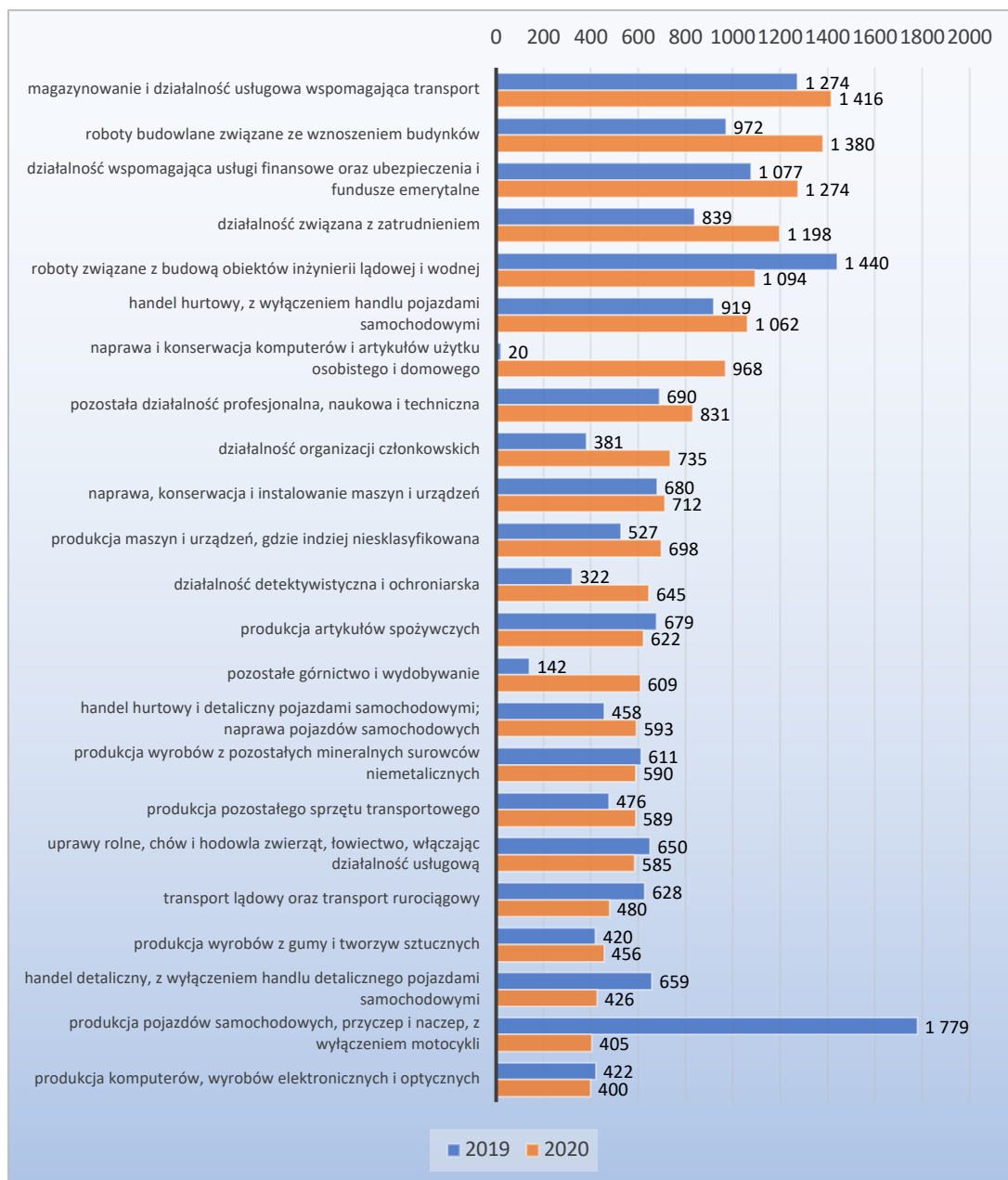
Najwyższą produktywnością w relacji do całego sektora MSP wyróżniała się sekcja magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport. Wskaźnik ten w latach 2017 zmniejszył się od poziomu 3,83 w 2017 do 2,33 w 2020 roku. Kolejną sekcją charakteryzującą się wysoką produktywnością są roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków.

Wyższą, od przeciętnej w całym sektorze MSP, produktywnością 2020 roku wykazywały jeszcze w 2020 roku następujące sekcje: działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne (2,09), działalność związana z zatrudnieniem (1,97), roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (1,80), handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi (1,75), naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego (1,59), pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (1,36), działalność organizacji członkowskich (1,21), naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń (1,17), produkcja maszyn gdzie indziej nie sklasyfikowana (1,15), działalność detektywistyczna i ochroniarska (1,06), produkcja artykułów spożywczych.

Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową zmniejszyły względną produktywność z 1,59 i 2,02 i 1,11 w latach 2017, 2018 2019 do 0,96 w 2020 roku.

Warto zauważyć, że wskaźnik względnej produktywności nie jest stabilny; w kolejnych latach podlegał wahaniom. Są one rezultatem przeobrażeń dokonujących się we wszystkich sekcjach PKD i związanych z tym dostosowań.

Wykres V.1. Produktywność pracy wg najważniejszych sekcji PKD łącznie w 9-ciu gminach w roku 2020 i 2019 w tys. zł na pracownika

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Najwyższą produktywnością na jednego pracownika cechuje się sekcja magazynowanie i działalność usługowa (w 2019 roku 1274 tys. PLN, a w 2020 1416 tys. PLN). Kolejną są roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków (972 tys. i 1380 tys. PLN). Wysoki przyrost produktywności z roku na rok jest prawdopodobnie związany ze specyfiką robót budowlanych, w których może nastąpić kumulacja sprzedaży i przychodów w momencie sprzedaży gotowych obiektów do eksploatacji.

Wysoki wskaźnik przychodów na jednego pracownika potwierdza znaczenie budownictwa w powiecie kartuskim i w gminie Przywidz. Wysokie miejsce w rankingu znajduje jeszcze jedna związana z budownictwem działalność, a mianowicie roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej.

Kolejna, pod względem przychodów na jednego zatrudnionego jest działalność związana z zatrudnieniem, która obejmuje wyszukiwanie miejsc pracy i działalność związaną z pozyskaniem pracowników, działalnością agencji pracy tymczasowej. Produktywność tej sekcji wzrosła w 2020 roku w porównaniu do 2019, co mogło być spowodowane przestojami w pracy niektórych firm, ze względu na pandemię COVID-19.

W trzynastu sekcjach widoczny jest wzrost produktywności w 2020 roku w stosunku do 2019, w dziewięciu nastąpił spadek przychodów na pracownika.

Tabela V.22. Współczynniki LQ produktywności dla sekcji PKD łącznie w 9-ciu gminach względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
80	działalność detektywistyczna i ochroniarska	1,02	7,09	1,04	9,13
29	produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli	3,78	6,89	4,21	7,27
78	działalność związana z zatrudnieniem	1,11	4,60	0,86	3,82
58	działalność wydawnicza	1,51	3,87	1,45	3,31
72	badania naukowe i prace rozwojowe	1,25	3,13	1,31	2,29
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	0,38	3,04	0,36	3,00
28	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	0,59	2,97	0,50	2,31
01	uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	35,43	2,39	26,81	1,83
14	produkcja odzieży	0,17	2,28	0,16	2,15
74	pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0,28	1,90	0,30	2,10
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	1,19	1,82	1,07	1,67
26	produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	0,41	1,56	0,36	1,51
20	produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	0,84	1,38	1,01	1,78
94	działalność organizacji członkowskich	0,57	1,37	0,77	1,65
52	magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	0,70	1,29	0,53	0,90
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	0,85	1,23	0,75	1,03

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
95	naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego	0,41	1,20	0,42	0,93
38	działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	0,20	1,13	0,24	1,18
82	działalność związana z administracyjną obsługą biur i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej	0,73	1,10	1,10	1,92
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	0,53	1,07	0,40	0,80
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	0,64	1,03	0,66	1,15
43	roboty budowlane specjalistyczne	0,75	1,03	0,88	1,09
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0,31	1,02	0,36	1,15

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Najwyższy wskaźnik LQ względem Polski i województwa w 2020 roku ma sekcja działalność detektywistyczna i ochroniarska. Można przypuszczać, że dotyczy ona przede wszystkim funkcjonowania agencji ochrony mienia, ponieważ sekcja ta obejmuje działalność ochroniarską związaną z transportem pieniędzy, papierów wartościowych lub innych wartościowych rzeczy, działalność ochroniarską w zakresie obsługi i monitorowania elektronicznych systemów bezpieczeństwa, takich jak: alarmy przeciwwłamaniowe czy przeciwpożarowe, włącznie z ich sprzedażą, instalacją i naprawą, ale tylko w przypadku, gdy są świadczone łącznie z niniejszą działalnością.

Druga jest produkcja pojazdów samochodowych, przyczep, naczep, z wyłączeniem motocykli w 2020 roku wskaźnik LQ względem Polski 6,89, w porównaniu do województwa 9,13.

Warto odnotować fakt, że na liście sekcji o najwyższej przewadze produktywności znalazły się dwie, zaliczane do nowoczesnych sektorów gospodarki, a mianowicie badania naukowe i prace rozwojowe (3,13 wobec kraju i 2,29 względem Pomorza) oraz pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (w 2020 roku wskaźniki 1,90 i 2,10).

Część sekcji w 2020 roku poprawiła swoje notowania, w niektórych natomiast ich względna sytuacja się pogorszyła.

Należy jeszcze raz podkreślić, że duży wpływ na produktywność mogą mieć zmiany w zatrudnieniu (redukcji pracujących osób w oparciu o umowę o pracę lub zmiany warunków i zatrudnieniu ich w oparciu o umowę zlecenie).

Tego typu dostosowania mogły wystąpić szczególnie w okresie pandemii, kiedy szereg przedsiębiorstw zaprzestało na pewien czas działalności. Sytuacja ta dotyczy nie tylko gmin kaszubskich, ale całego kraju.

Tabela V.23. Struktura i dynamika produktywności pracy w najważniejszych PKD w gminie Chmielno

PKD		Stosunek do średniej produktywności wszystkich MSP				Procentowa zmiana + wzrost, - spadek	
		2017	2018	2019	2020	2018-2019	2019-2020
14	produkcja odzieży				4,63		
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	0,25	0,12	0,23	3,63	+	+
08	pozostałe górnictwo i wydobywanie	1,85	3,02	1,84	2,57	-	-
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	0,14	0,29	2,04	1,36	+	-
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych		0,24	0,34	1,25	+	-
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń			0,06	1,25		+
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	0,16	0,18	0,22	0,69	+	-
62	działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	0,49	0,20	0,26	0,62	+	-
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	5,44	5,99	4,68	0,55	+	-
31	produkcja mebli	0,09	0,10	0,08	0,32	+	-
43	roboty budowlane specjalistyczne	0,03	0,16	0,07	0,28	-	-
69	działalność prawnicza, rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe	0,21	0,13	0,07	0,25	-	-
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	0,05	0,07	0,05	0,21	+	-
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	0,70	0,66	0,44	0,17	-	-
56	działalność usługowa związana z wyżywieniem	0,05	0,02	0,17	0,15	+	-
Wartość średnia w tys. zł na prac.		1882	1861	2586	576	+	-

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

W gminie Chmielno relatywnie najwyższą produktywnością cechowała się produkcja odzieży. W 2020 produktywność w tej sekcji w porównaniu do średniej, osiągniętej przez sektor małych i średnich przedsiębiorstw, wynosiła 4,63.

Wskaźnik odnoszący się do pozostałego górnictwa i wydobywania w 2020 roku kształtował się na poziomie 2,57 i zmniejszył się w latach 2018-2018 o -15,4%, a w 2019-2020 o -68,9%.

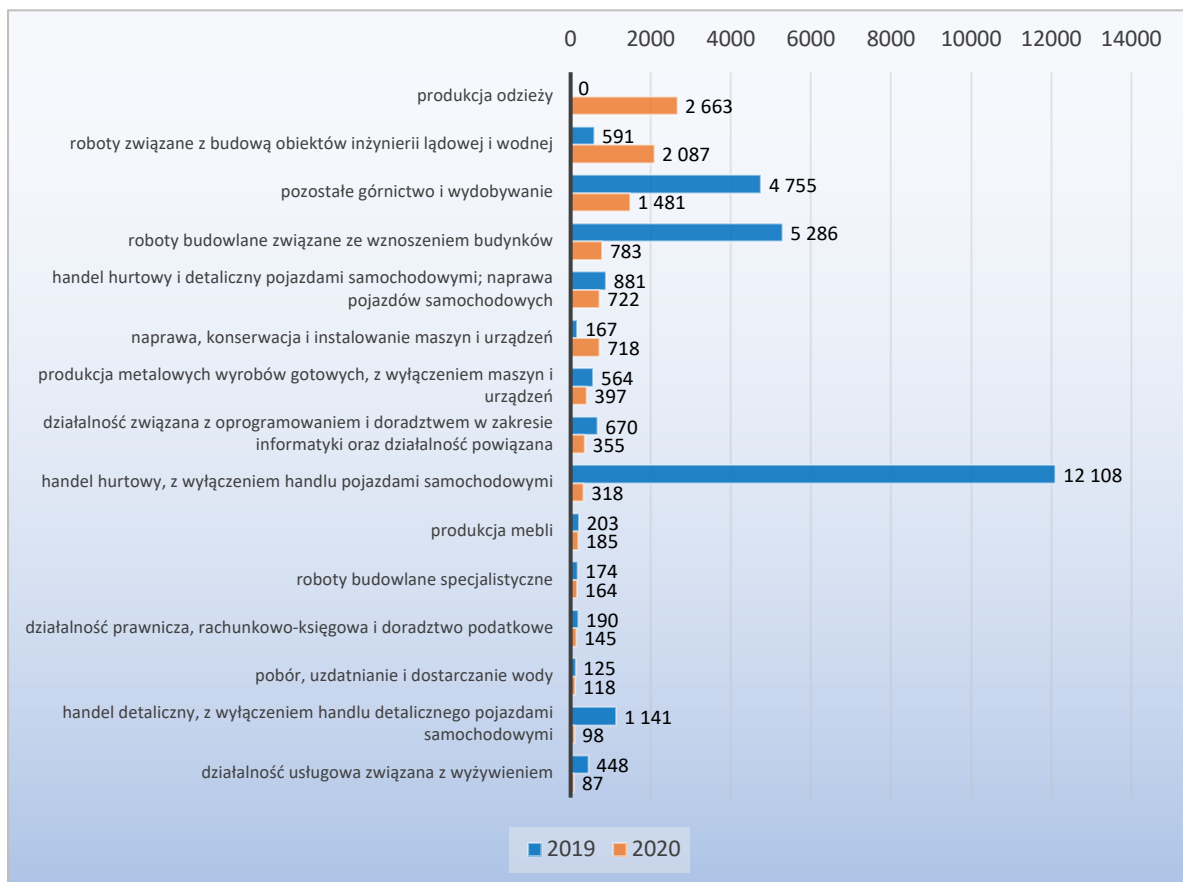
Kolejne w rankingu są roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (w 2020 roku wynosił 3,63). W przypadku tej sekcji nastąpiło znaczne zwiększenie produktywności względem innych MSP; w okresie 2018-2019 (163,9%) i 2019-2020 (253,1%).

Możliwym wytłumaczeniem tak wysokiej dynamiki jest to, że roboty takie wymagają długiego czasu realizacji i ich oddanie do eksploatacji może znacząco zwiększyć przychody firmy w danym roku.

Kolejna sekcja: roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków cechuje się brakiem stabilności poziomu produktywności, o czym świadczą procentowe zmiany w latach 2018-2019 (894,2%) a w 2019-2020 (-85,2%). Podobnie, jak w przypadku budowy obiektów lądowych i wodnych, wpływać na to może cykl trwania budowy i oddawania domów do użytku.

Produktywność, wyższą od przeciętnej, osiągają jeszcze dwie sekcje w 2020 roku: handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych (1,25) oraz naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń (1,25).

Wykres V.2. Produktywność pracy wg najważniejszych sekcji PKD w gminie Chmielno w roku 2020 i 2019 w tys. PLN na pracownika

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Aby uzupełnić obraz kształtowania się produktywności, warto przytoczyć jeszcze dane dotyczące poziomu produktywności, wskazujące, jaki przychód przypada na jednego pracownika.

Najwyższą (w 2019 roku) produktywnością wyróżnił się w 2019 roku handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami (12 108 tys. PLN) W 2020 roku współczynnik ten drastycznie się zmniejszył i wyniósł 318 tys. PLN).

W produkcji odzieży wskaźnik produktywności kształtował się na poziomie 2663 tys. PLN (w 2020 roku), w sekcji roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej 2087 tys. PLN (wobec 591 tys. w 2019 roku).

W sekcji roboty budowlane związane z wznoszeniem budynków współczynniki osiągnęły poziom 5286 tys. PLN w 2019 i 783 tys. W 2020 roku.

Tabela V.24. Współczynniki LQ produktywności dla sekcji PKD w gminie Chmielno względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
14	produkcja odzieży		18,15		17,15
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	0,30	4,80	0,27	4,39
08	pozostałe górnictwo i wydobywanie	2,89	4,23	2,45	3,67
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	0,10	2,12	0,08	1,58
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	0,40	1,31	0,38	1,29
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	1,38	0,88	1,23	0,73
62	działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	0,37	0,87	0,42	1,05
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	0,19	0,73	0,16	0,62
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	0,18	0,73	0,15	0,65
31	produkcja mebli	0,16	0,69	0,19	0,84
69	działalność prawnicza, rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe	0,18	0,60	0,20	0,65
43	roboty budowlane specjalistyczne	0,09	0,38	0,10	0,41
56	działalność usługowa związana z żywnością	0,28	0,33	0,20	0,23
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	2,17	0,26	2,10	0,25
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	0,49	0,19	0,50	0,21

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Wyższa od przeciętnej produktywność znajduje swoje odzwierciedlenie w kształtowaniu się wskaźnika LQ, dotyczącego produktywności. Produkcja odzieży w gminie Chmielno (w 2020) roku miała współczynnik LQ względem Polski na poziomie 18,15, a wobec województwa 17,15.

W sekcji: roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (w 2020 roku) LQ wynosił 4,80 wobec kraju i 4,39 w porównaniu do województwa.

Pozostałe górnictwo i wydobywanie cechowało się „przewagą” produktywności względem Polski w 2019 i 2020 roku (2,89 i 4,23) a wobec Pomorza (2,45 i 3,67).

Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń miała wyższe wskaźniki od kraju i województwa tylko w 2020 roku (odpowiednio 2,12 i 1,58).

Podobna sytuacja odnosiła się do sekcji produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń (w 2020 roku wobec Polski 1,31 i 1,29 w stosunku do Pomorza).

Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków miały większe współczynniki LQ w 2019 roku (1,38 i 1,23)

Działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana osiągnęła wartość LQ wyższą w tylko w porównaniu do województwa w 2020 roku (1,05).

Produktywność w gminie Kartuzy wahała się w poszczególnych latach.

Tabela V.25. Struktura dynamika produktywności pracy w najważniejszych PKD w gminie Kartuzy

PKD		Stosunek do średniej produktywności wszystkich MSP				Procentowa zmiana +wzrost - spadek	
		2017	2018	2019	2020	2018-2019	2019-2020
58	działalność wydawnicza	0,5	0,9	6,3	11,2	+	+
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	1,2	0,7	1,9	5,3	+	+
26	produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	1,2	0,1	0,4	2,9	+	+
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	1,0	0,6	1,2	1,9	+	+
52	magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	0,0	0,0	0,4	1,7		+
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	1,2	2,0	1,0	1,6	-	+
22	produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	4,3	1,4	5,6	1,3	+	-
91	działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała działalność związana z kulturą	0,0	0,7	1,3	0,9	+	-
77	wynajem i dzierżawa	1,4	0,5	0,7	0,6	-	+
95	naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego	0,4	0,5	0,4	0,6	-	+
10	produkcja artykułów spożywczych	4,5	2,0	0,8	0,6	-	-
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	0,9	2,4	1,5	0,6	-	-
01	uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	0,0	7,0	0,9	0,5	-	-
18	poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	0,1	0,1	0,1	0,5	-	+
78	działalność związana z zatrudnieniem	2,0	0,4	1,1	0,5	+	-
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	0,9	0,9	1,4	0,5	-	-

PKD		Stosunek do średniej produktywności wszystkich MSP				Procentowa zmiana +wzrost - spadek	
		2017	2018	2019	2020	2018-2019	2019-2020
85	edukacja	0,2	4,9	2,3	0,5	-	-
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	0,7	1,1	0,7	0,5	-	-
30	produkcja pozostałego sprzętu transportowego	0,0	0,0	0,6	0,4		-
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	0,2	0,1	0,3	0,4	+	+
43	roboty budowlane specjalistyczne	0,4	0,3	0,9	0,4	+	-
62	działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	0,1	0,0	0,4	0,4	+	+
88	pomoc społeczna bez zakwaterowania	0,0	0,1	0,2	0,3	-	+
35	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0,4	0,2	0,3	0,3	-	+
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1,0	0,2	0,7	0,3	+	-
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	0,3	0,1	0,3	0,3	+	+
86	opieka zdrowotna	0,3	0,2	0,3	0,3	+	+
55	zakwaterowanie	0,6	0,2	0,2	0,3	-	+
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	0,4	0,2	0,4	0,3	+	-
73	reklama, badanie rynku i opinii publicznej	0,4	0,2	2,6	0,3	+	-
63	działalność usługowa w zakresie informacji	0,1	0,1	0,2	0,3	+	+
31	produkcja mebli	0,3	0,2	0,2	0,3	-	+
93	działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	0,3	0,1	0,3	0,2	+	+
80	działalność detektywistyczna i ochroniarska	3,4	0,4	0,6	0,2	-	-
94	działalność organizacji członkowskich	1,0	0,2	1,0	0,2	+	-
39	działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami	0,0	0,0	0,4	0,2		-
74	pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0,0	0,2	0,3	0,2	+	-
56	działalność usługowa związana z wyżywieniem	0,1	0,1	0,2	0,2	+	+
71	działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	0,1	0,1	0,2	0,2	+	+
69	działalność prawnicza, rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe	0,2	1,7	0,2	0,1	-	-
14	produkcja odzieży	0,2	0,0	0,1	0,1	+	+

PKD		Stosunek do średniej produktywności wszystkich MSP				Procentowa zmiana +wzrost - spadek	
		2017	2018	2019	2020	2018-2019	2019-2020
81	działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni	0,3	0,3	0,3	0,1	-	-
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	0,1	0,0	0,0	0,1	-	+
66	działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne	0,0	0,1	0,2	0,1	+	-
70	działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	0,3	0,2	0,1	0,1	-	-
64	finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	0,1	0,0	0,1	0,1	+	+
Wartość średnia w tys. zł na prac.		675	1320	758	881	-42,6	16,2

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Największą „przewagę” w produktywności ma działalność wydawnicza (w 2020 roku) wynosiła 11,2 w stosunku do średniej produktywności sektora MSP. Z danych wynika, że wskaźnik ten znacząco się zwiększył, szczególnie w latach 2018-2019, kiedy to wzrósł o 314,2% (w 2019-2020 o 16,6%).

Drugie w rankingu są roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków (średnia produktywność względem sektora MSP w 2020 roku 5,3). Cechuje je również wysoka dynamika zmian wskaźnika (w 2019-2020 nastąpił wzrost o 227,6%).

Kolejną sekcją, wykazującą dużą różnicę w produktywności (w stosunku do „reszty” przedsiębiorstw) jest produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (w 2020 roku wskaźnik na poziomie 2,9). Tu również zwraca uwagę duży wzrost produktywności w stosunku do średniej, szczególnie w okresie w 2019-2020 (747,4%).

Do sekcji, które w 2020 roku wyróżniały się wyższą od przeciętnej produktywnością należały ponadto: roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (1,9), magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport (1,7) handel hurtowy z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi (1,6) oraz produkcja z gumy i tworzyw sztucznych (1,3). Jak wynika z danych, dynamika zmian produktywności w tych sekcjach w latach 2018, 2019 i 2020 była zróżnicowana.

Największy wzrost produktywności nastąpił w magazynowaniu i działalności usługowej wspierającej transport (w 2019-2020 o 390,4%), w handlu hurtowym w latach 2018-2019 spadła o -72,3%, w 2019-2020 wzrosła o 93,6%. Z kolei produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych odnotowała wzrost dynamiki w 2018-2019 (134,2%), natomiast spadek w 2019-2020 (-72,5%).

Jeżeli chodzi o sekcje zaliczane do nowoczesnych branż gospodarki, to ich produktywność w relacji do przeciętnej kształtowała się następująco:

- poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji (0,5), spadek w latach 2018-2019 o -22,9%, wzrost w 2019-2020 o 463,3%),

- działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana (0,4 w stosunku do średniej (wzrost w 2018-2019 o 334,6%, 2019-2020 o 20,2%), pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna wskaźnik 0,2, dynamika (2018-2019 32,2%, 2019-2020 -34,2%),

-edukacja, (wskaźnik 0,5, dynamika 2018-2019 -73,4%, w 2019-2020 -75,6%).

Warto prześledzić też, jak kształtuje się produktywność w sekcjach związanych z szeroko pojętą turystyką i rekreacją. Należą do nich:

- działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała działalność związana z kulturą, wskaźnik produktywności w porównaniu do średniej na poziomie 0,9 (wzrost produktywności w 2019-2020 roku 12.3%, spadek w 2019-2020 -22,2%),

- wynajem i dzierżawa, wskaźnik 0,6% (w latach 2018-2019 spadek o -19,8%, w 2019-2020 wzrost o 7,3%),

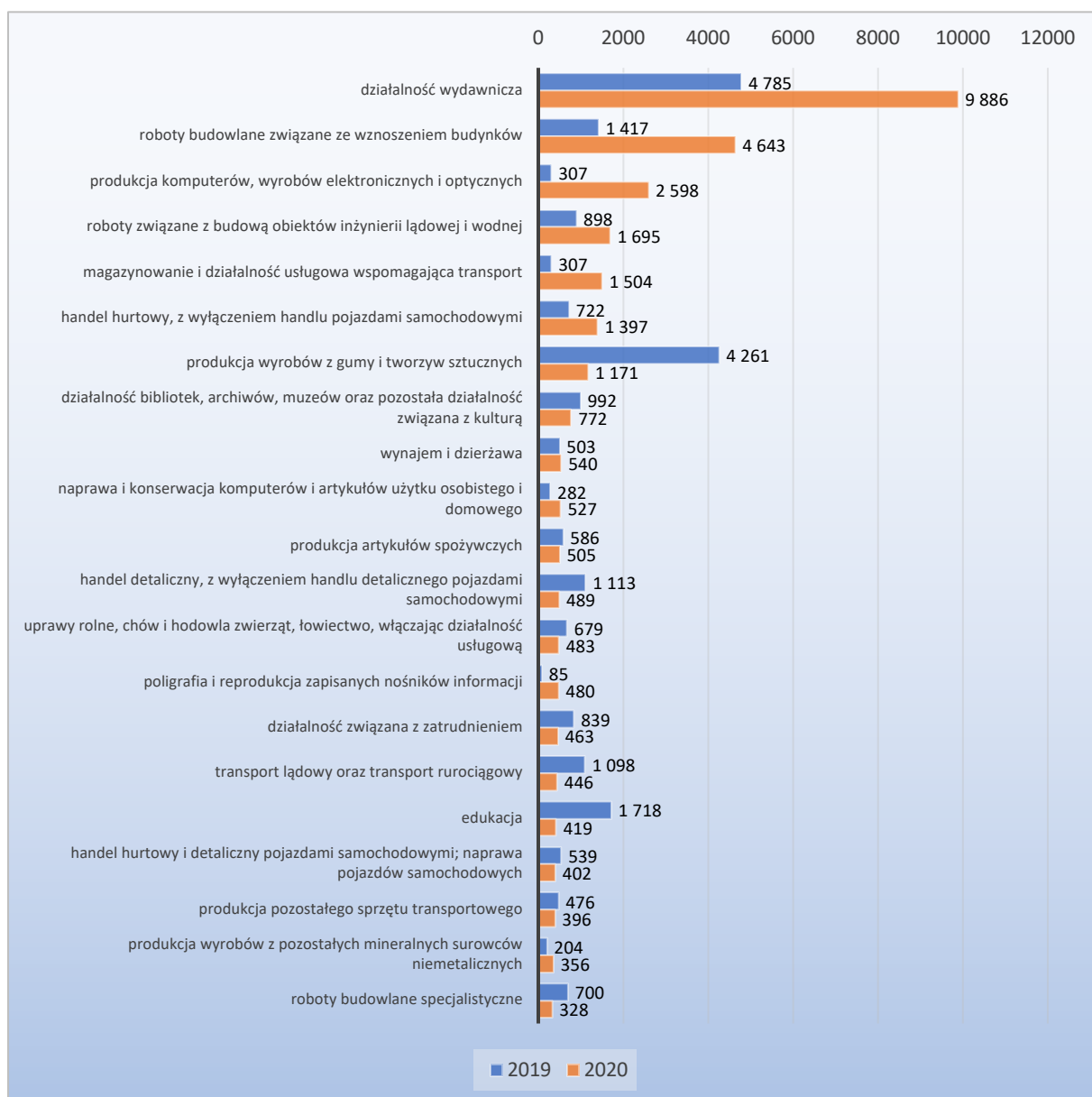
- zakwaterowanie, wskaźnik 0,3, w latach 2018-2019 spadek o -33,6%, w 2019-2020 wzrost o 59,6%,

- działalność usługowa związana z wyżywieniem, wskaźnik 0,2 (w 2018-2019 wzrost o 8,9% w 2019-2020 o 16,9%),

- działalność sportowa, rozrywkowa, rekreacyjna, wskaźnik 0,2, (w latach 2018-2019 wzrost o 18%, w 2019-2020 o 0,7%).

Zwraca uwagę jeszcze jedna sekcja, w której, jak wskazują na to statystyki, sektor małych i średnich przedsiębiorstw nie jest szczególnie aktywny. Są to uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową. Wskaźnik produktywności w tej sekcji relacji do średniej wynosił w 2020 roku 0,5 i obniżył się szczególnie w stosunku do roku 2018.

Wykres V.3. Produktywność pracy wg najważniejszych sekcji PKD w gminie Kartuzy w roku 2020 i 2019 w tys. zł na pracownika

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Największą produktywnością pracy w gminie Kartuzy wyróżniała się sekcja działalność wydawnicza. W 2020 roku wyniosła ona 9886 tys. PLN (w 2019 roku 4785 PLN).

Kolejne są roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków, gdzie przychody na jednego pracownika w 2020 roku kształtowały się na poziomie 4643 tys. PLN (w 2019 1412 tys. PLN).

Następne miejsce zajmuje produkcja komputerów (w 2019 307 tys. PLN, w 2020 2598 tys. PLN), magazynowanie i działalność usługowa związana z transportem (w 2019 307 tys. PLN, w 2020 roku 1504 tys. PLN).

Znaczące spadki produktywności w 2019-2020 odnotowano w sekcjach: produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (4261 tys. w 2019 i 1171 w 2020), w handlu detalicznym, z wyłączeniem handlu detalicznego samochodami (z 1113 tys. w 2019 roku do 489 tys. w 2020 roku), edukacji (1718 tys. w 2019 roku do 419 tys. w 2020 roku).

Tabela V.26. Współczynniki LQ produktywności dla sekcji PKD w gminie Kartuzy względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020

Sekcja PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
58	działalność wydawnicza	9,97	17,54	9,60	15,00
26	produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	0,74	4,96	0,65	4,79
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	1,26	3,40	1,12	2,83
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	1,58	2,55	1,42	2,33
22	produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	8,85	2,04	7,90	2,02
52	magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	0,38	1,58	0,28	1,10
78	działalność związana z zatrudnieniem	2,45	1,15	1,90	0,95
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	0,98	1,11	0,82	0,99
18	poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	0,22	1,11	0,28	1,51
80	działalność detektywistyczna i ochroniarska	2,54	1,09	2,59	1,40
55	zakwaterowanie	0,48	1,00	0,36	0,77
95	naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego	0,53	0,98	0,54	0,75
94	działalność organizacji członkowskich	2,86	0,81	3,87	0,97
91	działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała działalność związana z kulturą	1,05	0,76	1,03	0,79
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	2,04	0,74	1,50	0,56
30	produkcja pozostałego sprzętu transportowego	1,06	0,74	0,72	0,68
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	0,44	0,74	0,43	0,73
86	opieka zdrowotna	0,83	0,73	0,88	0,72
01	uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	1,04	0,62	0,79	0,47
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	1,62	0,61	1,66	0,68
10	produkcja artykułów spożywczych	0,80	0,59	0,70	0,52
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	0,38	0,58	0,29	0,49
31	produkcja mebli	0,41	0,57	0,48	0,69

Sekcja PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	0,73	0,55	0,71	0,55
14	produkcja odzieży	0,46	0,55	0,44	0,52
85	edukacja	2,45	0,52	3,22	0,75
62	działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	0,50	0,51	0,57	0,62
43	roboty budowlane specjalistyczne	1,19	0,50	1,39	0,53
81	działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni	1,07	0,48	0,91	0,42
93	działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	0,44	0,46	0,38	0,39
88	pomoc społeczna bez zakwaterowania	0,28	0,46	0,60	1,51
77	wynajem i dzierżawa	0,49	0,43	0,45	0,41
56	działalność usługowa związana z wyżywieniem	0,31	0,42	0,23	0,30
63	działalność usługowa w zakresie informacji	0,26	0,37	0,22	0,25
69	działalność prawnicza, rachunkowo-księgowa i doradztwo podatkowe	0,55	0,35	0,59	0,38
71	działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	0,38	0,33	0,39	0,32
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0,70	0,30	0,81	0,34
74	pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0,55	0,29	0,60	0,33
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	0,40	0,27	0,34	0,22
39	działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami	0,38	0,24	0,09	0,09
73	reklama, badanie rynku i opinii publicznej	2,04	0,24	6,30	0,64
35	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0,19	0,22	0,31	0,33
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	0,04	0,21	0,03	0,15
70	działalność firm centralnych (<i>head offices</i>); doradztwo związane z zarządzaniem	0,15	0,13	0,27	0,21
79	działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane	0,08	0,09	0,11	0,31
66	działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne	0,12	0,07	0,12	0,06

Sekcja PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
64	finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	0,06	0,06	0,07	0,09

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Tabela V.27. Struktura i dynamika produktywności pracy w najważniejszych PKD w gminie Przdokowo

PKD		Stosunek do średniej produktywności wszystkich MSP				Procentowa zmiana +wzrost - spadek	
		2017	2018	2019	2020	2018-2019	2019-2020
30	produkcja pozostałego sprzętu transportowego	0,3	0,7	1,1	2,7	+	+
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	2,1	2,6	2,0	2,6	-	-
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	0,6	1,1	1,0	1,4	-	-
31	produkcja mebli	0,3	0,5	0,5	1,3	+	+
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	0,4	1,2	0,6	1,2	-	+
13	produkcja wyrobów tekstylnych				1,1		
10	produkcja artykułów spożywczych	0,5	0,6	0,9	1,1	+	+
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0,8		0,3	1,0		+
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	0,0	0,2	4,5	0,9	+	-
17	produkcja papieru i wyrobów z papieru	0,3	0,5	0,5	0,8	-	+
22	produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	0,2	0,4	0,5	0,7	+	-
43	roboty budowlane specjalistyczne	2,2	2,2	0,5	0,5	-	-
70	działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	14,3	5,6	1,3	0,5	-	-
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	0,2	0,3	0,2	0,4	-	+
93	działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	0,0	0,2	0,2	0,3	+	-
85	edukacja	0,1	0,1	0,2	0,3	+	+
86	opieka zdrowotna	0,1	0,1	0,1	0,2	+	+
96	pozostała indywidualna działalność usługowa	0,0	0,1	0,2	0,2	+	\
Wartość średnia w tys. zł na prac.		1212	702	716	464	1,9	-35,1

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

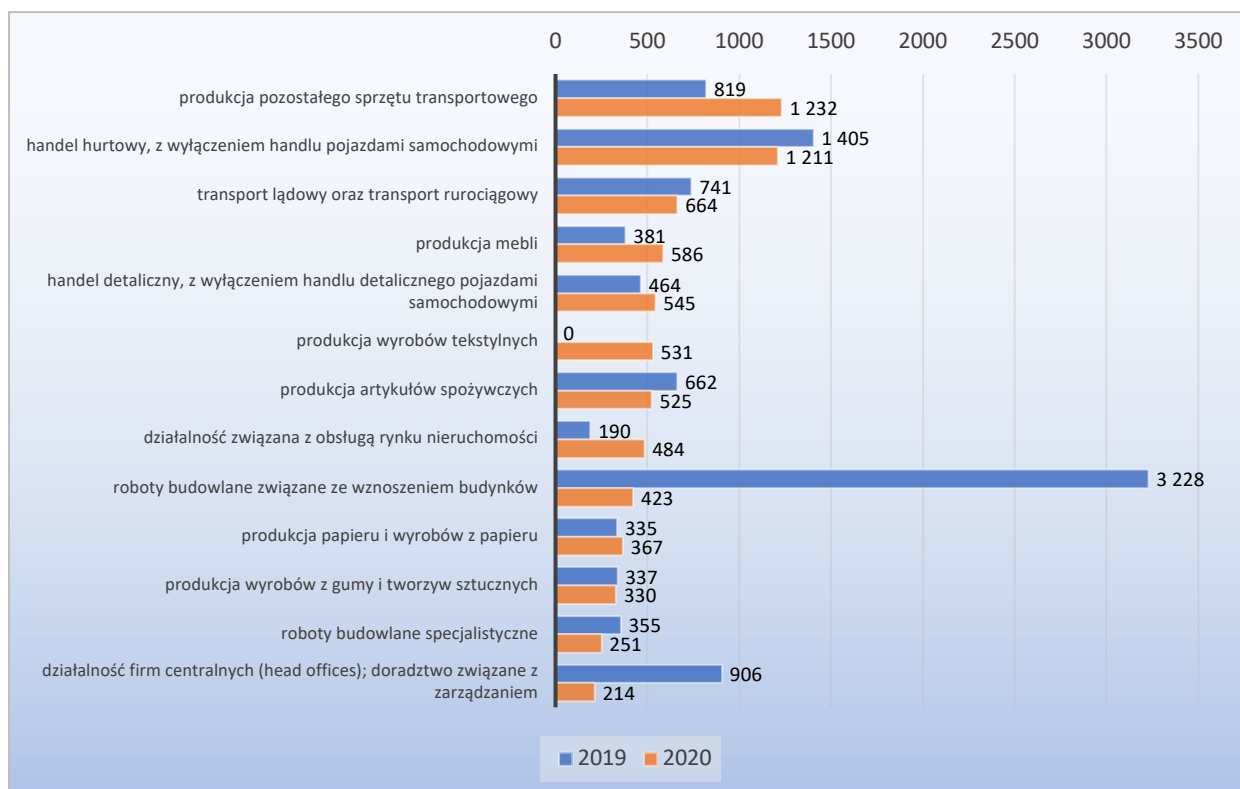
Do sekcji, w których produktywność w gminie Przdokowo w 2020 roku była najwyższa w stosunku do średniej produktywności w sektorze MSP należały:

- produkcja pozostałego sprzętu transportowego (wskaźnik na poziomie 2,7, wzrost produktywności w 2018-2019 o 63,7%, w 2019-2020 o 50,3%),
- handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi (wskaźnik 2,6, spadek w 2018-2019 o -22,6%, w 2019-2020 o -13,8%),
- transport lądowy oraz transport rurociągowy (wskaźnik 1,4, spadek w 2018-2019 o -6,9%, w 2019-2020 -10,4%),
- produkcja mebli (wskaźnik 1,3, wzrost w 2018-2019 o 16,2%, w 2019-2020 o 53,6%),
- handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi (wskaźnik 1,2, w 2018-2019 spadek o -42,6%, w 2019-2020 wzrost o 17,5%),
- produkcja wyrobów tekstylnych, wskaźnik na poziomie 1,1 (w 2020 roku),
- produkcja artykułów spożywczych wskaźnik 1,1 (w 2018-2019 wzrost o 47%, w 2019-2020 spadek o 20,7%).

Działalność związana z rynkiem nieruchomości ma wskaźnik produktywności na poziomie średniej dla całego sektora MSP.

Zwracają uwagę bardzo duże zmiany w wysokości wskaźnika w sekcji roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków. W 2009 roku kształtował się na poziomie 4,5, w 2020 spadł do 0,9. Procentowa zmiana w 2018-2019 wynosiła 1826%, w 2019-2020 -86,9%.

Wykres V.4. Produktywności pracy wg najważniejszych działach PKD w gminie Przodkowo w roku 2020 i 2019 w tys. zł na pracownika

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Największą produktywnością na jednego zatrudnionego w gminie Przdokowo wyróżniała się sekcja produkcja pozostałego sprzętu transportowego (1232 tys. PLN w 2020 roku, 819 tys. W 2019 roku).

Kolejne miejsce zajmował handel hurtowy z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi (1405 tys. w 2019 roku i spadek do poziomu 1211 tys. W 2020 roku). Transport lądowy i rurociągowy również odnotował obniżenie produktywności na jednego zatrudnionego (z 741 tys. W 2019 roku do 664 tys. W 2020 roku).

Zwraca uwagę bardzo duże zmniejszenie przychodów na pracownika w sekcji roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków (z 3228 tys. PLN w 2019 roku do 423 tys. W 2020 roku).

Tabela V.28. Współczynniki LQ produktywności dla sekcji PKD w gminie Przdokowo względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
30	produkcja pozostałego sprzętu transportowego	1,93	4,37	1,32	4,02
13	produkcja wyrobów tekstylnych		2,95		4,01
31	produkcja mebli	1,11	2,72	1,29	3,32
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	1,46	2,10	1,07	1,57
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	0,71	1,28	0,73	1,43
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	0,91	1,22	0,88	1,20
10	produkcja artykułów spożywczych	0,96	1,16	0,83	1,03
22	produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	0,74	1,09	0,66	1,08
17	produkcja papieru i wyrobów z papieru	0,61	1,05	0,87	1,25
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0,27	1,00	0,30	1,13
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	0,35	0,82	0,34	0,81
43	roboty budowlane specjalistyczne	0,64	0,73	0,75	0,77
70	działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	1,65	0,61	2,87	0,96
93	działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	0,38	0,61	0,32	0,52
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	3,04	0,59	2,71	0,49
86	opieka zdrowotna	0,30	0,53	0,32	0,53
96	pozostała indywidualna działalność usługowa	0,33	0,46	0,31	0,36
85	edukacja	0,19	0,29	0,26	0,41

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Wskaźniki LQ wyższe od jedności, wskazujące na przewagę komparatywną danej branży w gminie Przdokowo nad przedsiębiorstwami zarejestrowanymi w tej samej dziedzinie działalności w kraju i w województwie pomorskim, mają następujące sekcje:

W latach 2019 i 2020

- produkcja pozostałego sprzętu transportowego względem Polski (1,93 i 4,37), względem województwa (1,32 i 4,02),
- transport lądowy oraz transport rurociągowy względem kraju (1,46, 2,10) oraz wobec województwa pomorskiego (1,07 i 1,57),

oraz w 2020 roku produkcja wyrobów tekstylnych (2,95 względem kraju i 4,01 wobec Pomorza).

Przewagę lokalizacyjną w 2020 roku (poprawa sytuacji w porównaniu do 2019 roku, kiedy współczynnik LQ był mniejszy od jedności) względem kraju i województwa wykazywały następujące sekcje:

- handel detaliczny (1,28 względem Polski i 1,43 w porównaniu do województwa),
- handel hurtowy (1,22 względem Polski i 1,20 w porównaniu do województwa),
- produkcja artykułów spożywczych (1,16 względem Polski i 1,03 w porównaniu do województwa),
- produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (1,09 względem Polski i 1,08 w porównaniu do województwa),
- produkcja papieru i wyrobów z papieru (1,05 względem Polski i 1,25 w porównaniu do województwa).

W 2020 roku dwie sekcje straciły przewagę lokalizacyjną, którą miały w stosunku do kraju (ale nie Pomorza) w 2019 roku. Są to działalność firm centralnych (*head offices*); doradztwo związane z zarządzaniem (1,65 w 2019 roku i 0,61 w 2020 roku) oraz roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków (3,04 w 2019 roku i 2,71 w 2020 roku).

Zwracają uwagę niskie wskaźniki dotyczące edukacji (w 2020 roku 0,29 względem Polski i 0,41 wobec Pomorza).

Tabela V.29. Struktura i dynamika produktywności pracy w najważniejszych PKD w gminie Sierakowice

PKD		Stosunek do średniej produktywności wszystkich MSP				Procentowa zmiana + wzrost - spadek	
		2017	2018	2019	2020	2018-2019	2019-2020
78	działalność związana z zatrudnieniem				8,01		
01	uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	3,28	16,79	12,02	3,80	-	-
20	produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	0,18	0,01	0,09	1,79	+	+
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	3,16	0,31	0,36	1,49	-	-

PKD		Stosunek do średniej produktywności wszystkich MSP				Procentowa zmiana + wzrost - spadek	
		2017	2018	2019	2020	2018-2019	2019-2020
35	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych				1,09		
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości				1,07		
43	roboty budowlane specjalistyczne	2,60	0,24	0,92	1,01	+	-
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	1,88	0,05	0,03	0,83	-	+
16	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	0,24	0,04	0,05	0,60	-	-
10	produkcja artykułów spożywczych	0,28	0,03	0,04	0,57	+	+
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	0,17	0,02	0,03	0,52	+	+
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	0,26	0,03	0,05	0,44	-	-
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	0,50	0,04	0,03	0,39	-	+
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych				0,38		+
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	0,33	0,08	0,32	0,36	+	-
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	0,16	0,02	0,02	0,35	+	+
93	działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna		0,01	0,00	0,30	-	+
26	produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych		0,00	0,01	0,24	+	+
69	działalność prawnicza, rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe	0,32	0,01	0,02	0,23	+	+
66	działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne	0,20	0,01	0,01	0,11	+	-
94	działalność organizacji członkowskich	0,03	0,00	0,01	0,08	-	+
Wartość średnia w tys. zł na prac.		1706	19135	12433	887	-35,0	-92,9

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Największą przewagę (w stosunku do średniej produktywności w sektorze MSP) ma w gminie Sierakowice sekcja działalność związana z zatrudnieniem (w 2020 roku wskaźnik na poziomie 8,0).

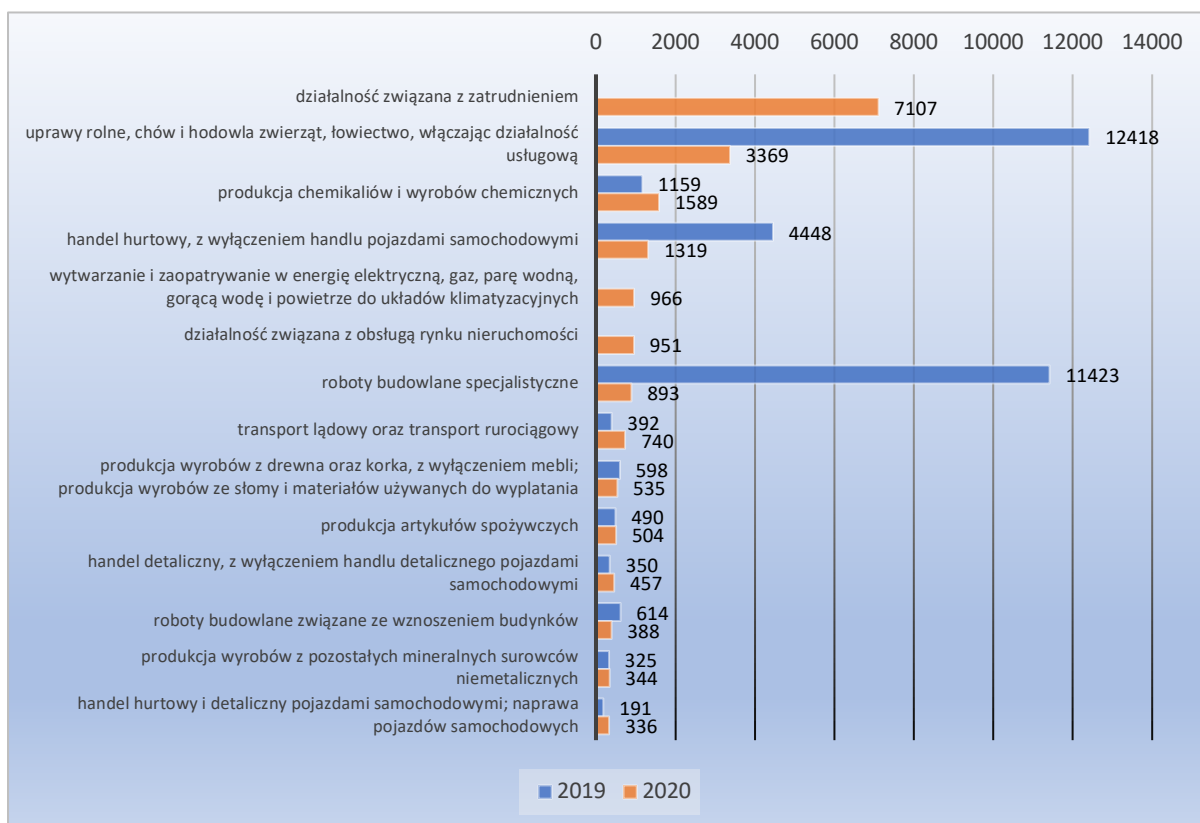
Kolejna to uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową. Poziom wskaźnika w tej sekcji w 2020 roku kształtował się na poziomie 3,80, jednak warto odnotować znaczne wahania w jego wysokości (procentowa zmiana w 2018-2019 wyniosła -53,5%, w 2019-2020 -97,7%).

Produkcja chemikaliów w 2020 roku miała wskaźnik na poziomie 1,79 i zanotowała znaczny jego wzrost w latach 2018-2020.

Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi, zmniejszył poziom produktywności (o -25,5% w 2018-2019 i o -70,3% w 2019-2020) a mimo to utrzymał przewagę w relacji do średniej produktywności sektora MSP (1,49 w 2020 roku).

W 2020 roku jeszcze trzy sekcje wyróżniały się wskaźnikiem produktywności, przewyższającym średni poziom sektora. Były to: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (1.09), działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (1,07) oraz roboty budowlane specjalistyczne (1,01).

Wykres V.5. Produktywność pracy wg najważniejszych sekcji PKD w gminie Sierakowice w roku 2020 i 2019 w tys. zł na pracownika

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Produktywność (mierzona przychodami na jednego zatrudnionego) znacznie się wahała w latach 2019 i 2020. W sekcji uprawy rolne przychód na 1 pracownika zmniejszył się z 12418 w 2019 roku do 3369 tys. w 2020 roku.

Duże spadki wskaźnika nastąpiły również w handlu hurtowym z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi (z 4448 tys. w 2019 roku do 1319 tys. PLN w 202) oraz w sekcji roboty budowlane specjalistyczne (z 11423 tys. w 2019 roku do 893 tys. w 2020 roku).

Tabela V.30. Współczynniki LQ produktywności dla sekcji PKD w gminie Sierakowice względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
78	działalność związana z zatrudnieniem		17,46		14,51
01	uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	14,00	4,29	10,59	3,28
20	produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	0,09	1,57	0,11	2,02
43	roboty budowlane specjalistyczne	1,19	1,35	1,39	1,44
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	0,09	1,26	0,08	1,12
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	0,04	1,23	0,03	0,92
16	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	0,09	1,14	0,09	1,25
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości		1,03		1,16
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	0,17	0,69	0,16	0,68
35	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych		0,68		1,03
93	działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	0,00	0,60	0,00	0,50
10	produkcja artykułów spożywczych	0,04	0,58	0,04	0,52
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	0,03	0,56	0,03	0,63
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	0,04	0,56	0,03	0,47
69	działalność prawnicza, rachunkowo-księgowa i doradztwo podatkowe	0,04	0,55	0,04	0,59
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	0,43	0,47	0,39	0,43
26	produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	0,03	0,40	0,02	0,39
94	działalność organizacji członkowskich	0,02	0,29	0,02	0,35
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	0,03	0,28	0,03	0,23
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	0,01	0,22	0,01	0,19
55	zakwaterowanie	0,01	0,17	0,01	0,13

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Wysokim wskaźnik LQ, wskazującym na znaczną przewagę lokalizacyjną względem kraju i województwa, ma w gminie Sierakowice działalność związana z zatrudnieniem (w 2020 roku 17,46 względem Polski i 14,51 wobec województwa).

Mimo znaczących wahań, przewagę lokalizacyjną, w 2019 i w 2020 roku, zarówno względem Polski, jak i Pomorza utrzymują uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową (w 2019 i 2020 roku wskaźniki na poziomie 14,00 i 4,29 względem Polski oraz 10,59 i 3,28 wobec Pomorza).

Roboty budowlane specjalistyczne to jeszcze jedna sekcja, która ma przewagę lokalizacyjną względem Polski i Pomorza, zarówno w 2019 i 2020 roku (względem kraju 1,19 i 1,35, względem województwa 1,39 i 1,44).

Tabela V.31. Struktura i dynamika produktywności pracy w najważniejszych PKD w gminie Somonino

PKD		Stosunek do średniej produktywności wszystkich MSP				Procentowa zmiana +wzrost - spadek	
		2017	2018	2019	2020	2018-2019	2019-2020
74	pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna				5,52		
43	roboty budowlane specjalistyczne				3,06		
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	12,72			2,35		
61	telekomunikacja	0,30	2,81	3,64	1,62	+	-
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	0,23	2,56	1,48	0,95	-	+
22	produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	0,15	1,01	1,44	0,60	+	-
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	0,33	1,12	1,25	0,50	-	-
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	0,28	0,91	0,88	0,48	-	+
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	0,22	1,78	0,92	0,44	-	+
73	reklama, badanie rynku i opinii publicznej			3,04	0,42		-
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	0,13	0,63	0,62	0,25	-	-
85	edukacja	0,07	0,30	0,39	0,25	+	+
13	produkcja wyrobów tekstylnych	0,09	0,42	0,52	0,22	+	-
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej			0,46	0,22		+
88	pomoc społeczna bez zakwaterowania		0,20	0,28	0,11	+	-
55	zakwaterowanie	0,09	0,44	0,28	0,11	-	-
69	działalność prawnicza, rachunkowo-księgowo i doradztwo podatkowe			0,04	0,07		+
Wartość średnia w tys. zł na prac.		14.1	324	274	601	-15,5	119,4

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

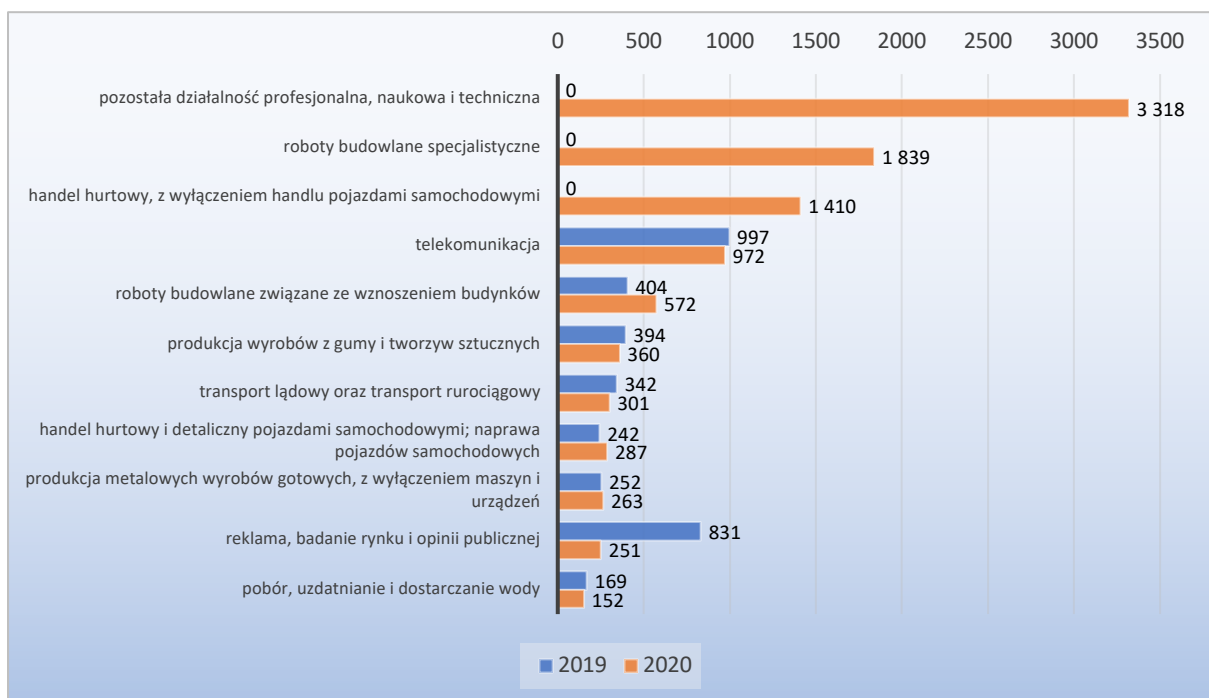
W 2020 roku wskaźnik LQ wyższy od jedności względem Polski miała sekcja produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania (1,14) i wobec województwa (1,25) oraz działalność związana z rynkiem nieruchomości (odpowiednio 1,03 i 1,16).

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych miało przewagę wobec Pomorza w 2020 roku (wskaźnik 1,03).

Najwyższą produktywnością w relacji do średniej w sektorze MSP, w gminie Somonino, wyróżniała się pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (wskaźnik 5,52). Kolejnymi sekcjami były: roboty budowlane specjalistyczne (wskaźnik 3,06), handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi (2,35) oraz telekomunikacja 1,62).

Podobnie, jak w innych gminach, widać, że produktywność w różnych branżach podlegała znacznym wahaniom, zmieniając swoją względną pozycję wobec całego sektora MSP.

Wykres V.6. Produktywność pracy wg najważniejszych sekcji PKD w gminie Somonino w roku 2020 i 2019 w tys. zł na pracownika

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Największą produktywnością na jednego zatrudnionego wyróżniała się sekcja pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, w której przychód na pracownika w 2020 roku wynosił 3318 tys. PLN. Kolejne miejsca zajmowały roboty budowlane specjalistyczne 1839 tys. PLN, handel hurtowy z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi 1410 tys. PLN.

Telekomunikacja, zaliczana do nowoczesnych branż gospodarki, odnotowała spadek przychodu na jednego pracownika w 2020 w porównaniu do 2019 (z 997 tys. do 972 tys.).

Wzrost nastąpił natomiast w sekcji roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków (z 404 tys. w 2019 roku do 572 tys. w 2020 roku).

Zwraca uwagę duży spadek wskaźnika w reklamie, badaniu rynku i opinii publicznej (z 831 tys. w 2019 do 251 w 2020 roku).

Tabela V.32. Współczynniki LQ produktywności dla sekcji PKD w gminie Somonino względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020

PKD	LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
	2019	2020	2019	2020
74	pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	8,27	9,15	
43	roboty budowlane specjalistyczne	4,11	4,37	
61	telekomunikacja	3,68	1,52	2,44
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	1,09	1,08	
22	produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	2,26	0,92	2,02
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	2,28	0,90	1,90
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	1,68	0,83	1,61
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	1,76	0,74	1,30
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	1,00	0,61	0,89
13	produkcja wyrobów tekstylnych	1,42	0,56	1,56
55	zakwaterowanie	0,60	0,35	0,44
73	reklama, badanie rynku i opinii publicznej	2,43	0,35	7,49
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	0,62	0,29	0,56
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	0,50	0,28	0,42
85	edukacja	0,42	0,27	0,55
69	działalność prawnicza, rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe	0,10	0,16	0,11
88	pomoc społeczna bez zakwaterowania	0,43	0,15	0,91
86	opieka zdrowotna	1,17	1,25	

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Współczynniki wskazujące na dużą przewagę lokalizacyjną względem Polski i województwa pomorskiego miała sekcja pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (odpowiednio 8,27 i 9,15).

Roboty budowlane specjalistyczne miały analogiczne wskaźniki na poziomie 4,11 i 4,37, a handel hurtowy z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi 1,09 i 1,08.

Telekomunikacja w 2019 i 2020 roku utrzymywała przewagę lokalizacyjną względem Polski, ale wobec województwa pomorskiego tylko w 2019 roku.

Sekcje: produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody, produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń oraz transport lądowy i rurociągowy oraz opieka zdrowotna straciły przewagę lokalizacyjną w 2020 roku w porównaniu do 2019, zarówno względem kraju, jak i województwa.

Tabela V.33. Struktura i dynamika produktywności pracy w najważniejszych PKD w gminie Stężycza

PKD		Stosunek do średniej produktywności wszystkich MSP				Procentowa zmiana +wzrost -spadek	
		2017	2018	2019	2020	2018-2019	2019-2020
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	5,18	11,95	9,62	9,96	-	-
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	1,88	2,03	1,46	2,44	-	+
10	produkcja artykułów spożywczych	1,23	0,87	1,37	1,25	+	-
52	magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	0,35	0,29	0,52	0,63	+	+
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	0,51	0,41	0,60	0,53	+	-
16	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	0,39	0,33	0,49	0,44	+	-
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	0,79	0,33	0,40	0,40	-	-
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	0,15	0,15	0,25	0,23	+	-
72	badania naukowe i prace rozwojowe	0,09	0,30	0,45	0,17	+	-
86	opieka zdrowotna	0,35	0,12	0,11	0,13	-	+
56	działalność usługowa związana z wyżywieniem	0,08	0,04	0,06	0,07	+	+
55	zakwaterowanie	0,08	0,06	0,07	0,05	-	-
85	edukacja	0,03	0,01	0,05	0,04	+	-
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	0,12	0,13	0,22	0,00	+	-
Wartość średnia w tys. zł na prac,		997	1.05	907	845	-24,7	-6,9

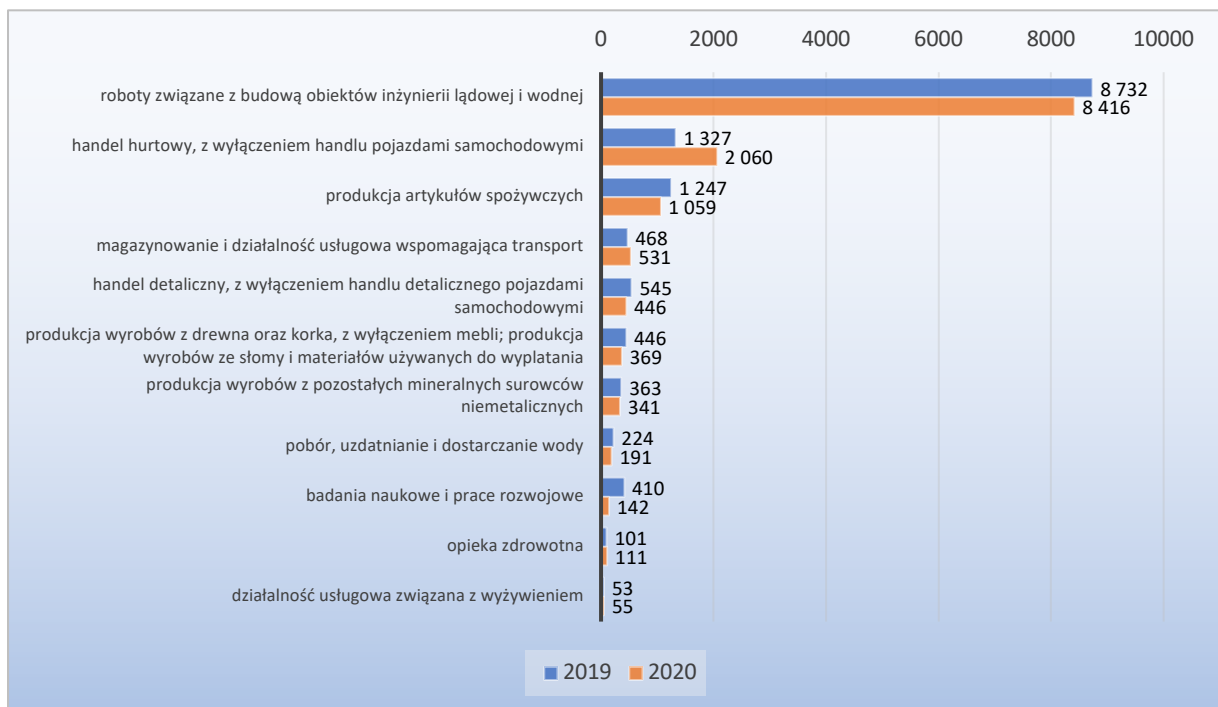
Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

W gminie Stężycza największą przewagę w produktywności w stosunku wszystkich małych i średnich przedsiębiorstw miały roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej. Wskaźnik ten w 2020 roku kształtował się na poziomie 9,6 i podlegał zmianom w latach 2017 -2020. W okresie 2018-2019 obniżył się o 39,4%, a w 2019-2020 o -3,6%.

Kolejną sekcją, cechującą się produktywnością wyższą od przeciętnej niż w sektorze MSP, był handel hurtowy z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi. Wskaźnik utrzymywał się na poziomie wyższym od średniej produktywności w całym okresie 2017-2020, jakkolwiek w latach 2018 -2019 zmniejszył się -45,8%, a w 2019-2020 wzrósł o 55,2%.

W gminie Stężycza działa jeszcze jedna sekcja wykazująca wyższą od przeciętnej produktywność. Jest to produkcja artykułów spożywczych (w 2020 roku wskaźnik na poziomie 1,25, spadek w porównaniu do 2019 roku o -15,1%).

Wykres V.7. Produktywność wg najważniejszych PKD w gminie Stężycza w roku 2020 i 2019 w tys. zł na pracownika

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Wyższa produktywność znajduje swoje odzwierciedlenie w przychodach przypadających na jednego zatrudnionego w różnych sekcjach. Najwyższą produktywnością wyróżniają się roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (8416 tys. PLN w 2020 roku, 8732 tys. PLN w 2019 roku).

Druga jest sekcja handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi, w której produktywność na jednego zatrudnionego w 2019 roku wynosiła 1327 tys. PLN, a w 2020 2060 tys. PLN.

Niepokojący jest fakt, że w wielu sekcjach produktywność oceniana przez pryzmat wskaźnika przychodów na jednego zatrudnionego zmniejszyła się w 2020 w porównaniu do 2019 roku.

Tabela V.34. Współczynniki dla PKD w gminie Stężyca względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	12,79	13,18	11,53	12,07
10	produkcja artykułów spożywczych	1,42	1,29	1,24	1,14
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	0,68	1,14	0,65	1,12
16	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	0,89	0,82	0,91	0,91
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	0,91	0,81	0,76	0,72
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	0,57	0,58	0,43	0,49
52	magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	0,48	0,58	0,36	0,40
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	0,66	0,58	0,68	0,64
86	opieka zdrowotna	0,27	0,31	0,29	0,31
72	badania naukowe i prace rozwojowe	0,97	0,31	1,01	0,22
55	zakwaterowanie	0,15	0,17	0,11	0,13
56	działalność usługowa związana z żywnością	0,09	0,14	0,07	0,10
85	edukacja	0,05	0,04	0,06	0,06

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Wskaźnik LQ, wskazujący na przewagę lokalizacyjną w gminie Stężyca, miały następujące sekcje:

- roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej – wskaźnik względem Polski w 2019 roku 12,79, w 2020 roku 13,18, a względem województwa 11,53 i 12,07,
- produkcja artykułów spożywczych wobec kraju (1,42 i 1,29), wobec Pomorza (1,24 i 1,14).

Sekcja handel hurtowy z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi miała przewagę tylko w 2020 roku, względem Polski 1,14, względem województwa 1,12.

Wszystkie pozostałe sekcje miały wskaźniki na poziomie niższym od jedności, co wskazuje na brak przewagi lokalizacyjnej w zakresie produktywności.

Tabela V.35. Struktura i dynamika produktywności pracy w najważniejszych PKD w gminie Sulęcyno

PKD		Stosunek do średniej produktywności wszystkich MSP				Procentowa zmiana +wzrost -spadek	
		2017	2018	2019	2020	2018-2019	2019-2020
95	naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego	1,49	2,13	1,89	1,87	-	+
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	1,95	1,96	1,98	1,41	+	-
08	pozostałe górnictwo i wydobywanie	1,73		0,05	1,08		+
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	0,78	0,82	1,15	0,68	+	-
43	roboty budowlane specjalistyczne	0,16	0,36	0,42	0,27	+	-
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	0,14	0,16	0,24	0,19	+	-
61	telekomunikacja	0,81	0,30	0,14		-	-
Wartość średnia w tys. zł na prac.		522	464	462	519	-0,43	12,3

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

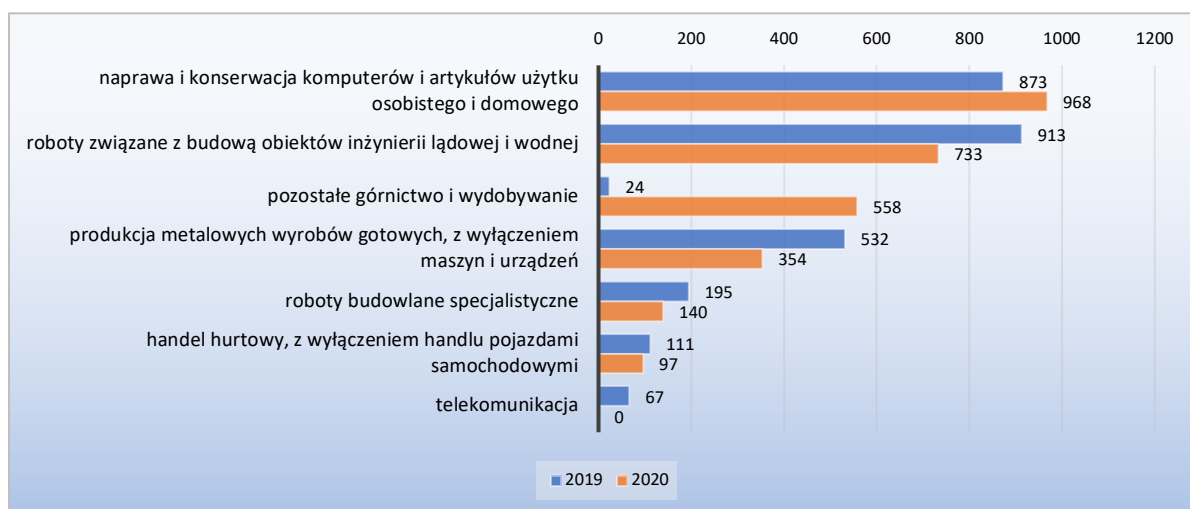
W gminie Sulęcyno, na wyróżnienie ze względu na wysoką produktywność, zasługuje sekcja naprawa, konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego. Była ona wyższa od średniej w sektorze MSP w latach 2017-2020, jakkolwiek w roku 2018-2019 odnotowano jej obniżenie (o 11,5%). W okresie 2019-2020 zwiększyła się natomiast o 10,8%.

Drugą sekcją, wykazującą się większą od średniej produktywnością, we wszystkich badanych latach są roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej. Tu z kolei obserwujemy procentowy spadek w 2019-2020 roku, o -19,7%.

W 2017 i 2020 roku wskaźnik wyższy od przeciętnej miała sekcja pozostałe górnictwo i wydobywanie (1,73 i 1,08).

Produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń miała wskaźnik na poziomie 1,15 w 2019 roku, ale w 2019 obniżył się do 0,68.

Wykres V.8. Produktywność pracy wg najważniejszych sekcji PKD w gminie Sulęcyno w roku 2020 i 2019 w tys. zł na pracownika

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Najwyższe przychody na jednego zatrudnionego ma sekcja naprawa, konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego. W 2020 roku wynosił on 960 tys. PLN, w porównaniu do 873 tys. PLN w 2019 roku.

Obiekty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej zanotowały spadek produktywności na jednego pracownika z 913 tys. w 2019 roku do 733 tys. PLN w 2020.

Zwiększył się natomiast bardzo istotnie przychód na jedną osobę pracującą w sekcji pozostałe górnictwo i wydobywanie (z 24 tys. w 2019 roku do 558 tys. w 2020 roku).

Tabela V.36. Współczynniki LQ produktywności dla sekcji PKD w gminie Sulęcyno względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
95	naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego	2,67	3,04	2,74	2,35
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	2,63	1,87	2,37	1,71
08	pozostałe górnictwo i wydobywanie	0,08	1,77	0,07	1,53
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	2,10	1,29	2,02	1,27
43	roboty budowlane specjalistyczne	0,54	0,36	0,64	0,38
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	0,11	0,09	0,11	0,09
61	telekomunikacja	0,15		0,10	

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Przewagę w zakresie kształtowania się wskaźnika LQ, zarówno względem Polski, jak i województwa w 2019 i 2020 roku mają trzy sekcje:

- naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego względem Polski (w 2019 2,67, w 2020 3,04) i wobec województwa (2,74 i 2,35),
- roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej względem kraju (2,63 i 1,87) i względem Pomorza (2,37 i 1,71),
- produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń wobec Polski (2,10 i 1,29) względem Pomorza (2,02 i 1,27).

Sekcja pozostałe górnictwo i wydobywanie miała wskaźnik LQ wyższy od jedności w 2020 roku. Kształtował się on na poziomie 1,77 wobec Pomorza i 1,53 względem Polski.

Tabela V.37. Struktura i dynamika produktywności pracy w najważniejszych PKD w gminie Żukowo

PKD		Stosunek do średniej produktywności wszystkich MSP				Procentowa zmiana +wzrost -spadek	
		2017	2018	2019	2020	2018-2019	2019-2020
29	produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli		4,10	4,73	3,07	-	-
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	0,45	0,20	0,42	2,43	+	+
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	2,05	1,04	1,18	2,36	-	+
72	badania naukowe i prace rozwojowe	0,27	0,15	1,39	1,96	+	+
80	działalność detektywistyczna i ochroniarska	0,53	2,00	0,36	1,70	-	+
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1,57	2,89	0,53	1,63	-	+
01	uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	2,95	0,92	1,71	1,53	+	+
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	1,06	0,43	1,22	1,41	+	+
52	magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	2,22	1,44	2,03	1,29	-	-
20	produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych		1,24	1,82	1,23	-	-
66	działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne	0,83	0,74	1,39	1,17	+	+
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	0,50	0,34	18,54	1,17	+	-
28	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	1,38	0,41	0,58	1,16	-	+
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	1,83	6,97	2,72	1,03	-	-
43	roboty budowlane specjalistyczne	1,10	0,51	1,03	0,94	+	+

PKD		Stosunek do średniej produktywności wszystkich MSP				Procentowa zmiana +wzrost -spadek	
		2017	2018	2019	2020	2018-2019	2019-2020
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	0,69	0,42	1,10	0,92	+	+
35	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych			0,74	0,64		+
74	pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0,63	0,22	0,35	0,64	-	+
62	działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	0,18	0,11	0,21	0,61	+	+
38	działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	1,05	0,25	0,37	0,59	-	+

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

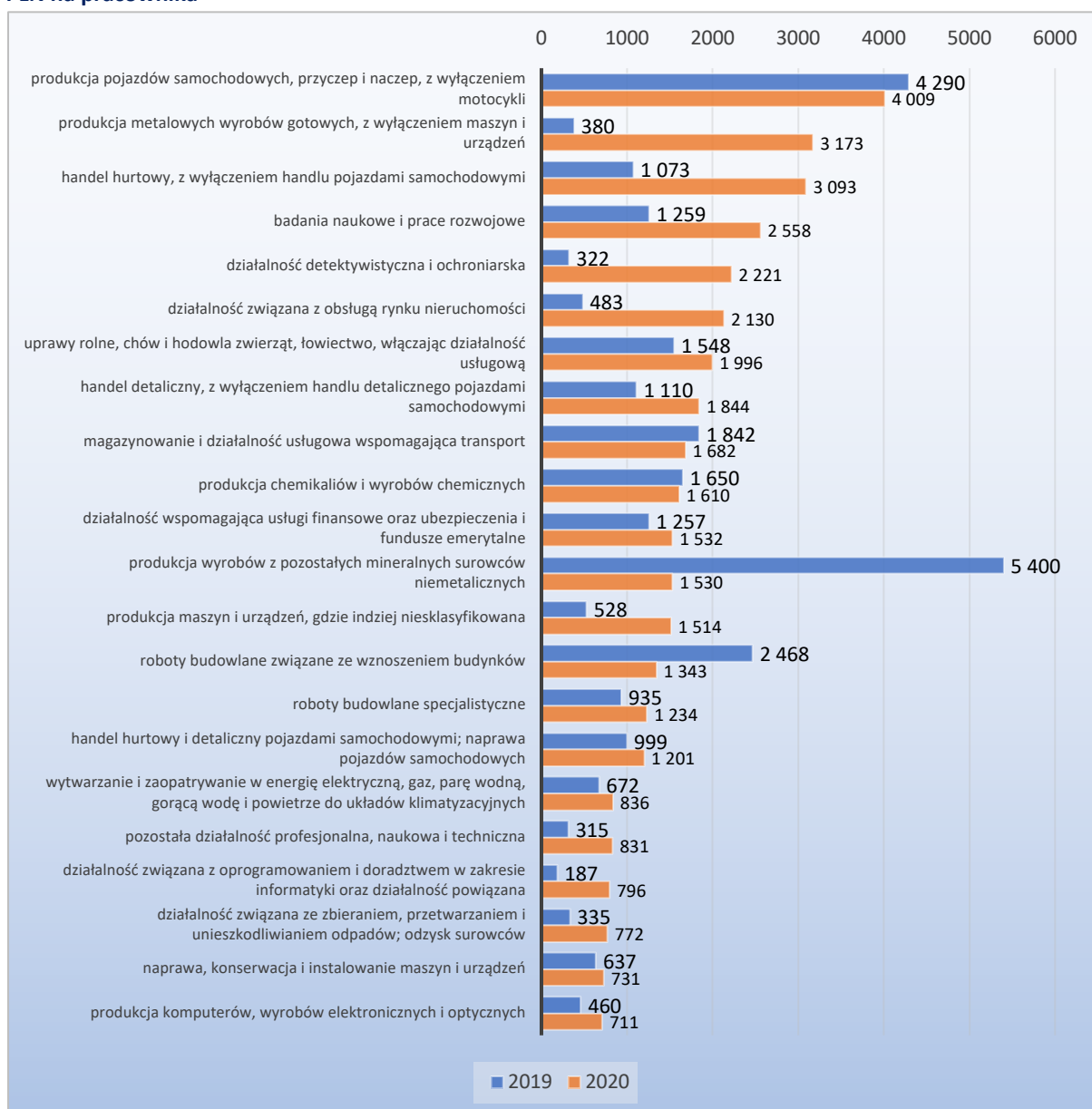
W gminie Żukowo, najwyższą produktywnością względem całego sektora MSP wyróżnia się sekcja produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep z wyłączeniem motocykli. W 2020 roku wskaźnik charakteryzujący tę przewagę wyniósł 3,07 i obniżył się w stosunku do poprzednich lat.

Produkcja metalowych wyrobów gotowych mała wskaźnik wskazujący na wyższą od średniej produktywność tylko w 2020 roku.

Do działalności, które wykazywały przewagę w produktywności nad średnią osiąganą w danej sekcji we wszystkich latach należą jeszcze: handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi, magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport, produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych (za rok 2017 brak danych), roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków

W pozostałych sekcjach produktywność nie cechowała się stabilnością i w niektórych latach była wyższa, w innych niższa od jedności.

Wykres V.9. Produktywność wg najważniejszych działów PKD w gminie Żukowo w roku 2020 i 2019 w tys. PLN na pracownika

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Najwyższą produktywnością na jednego pracownika wyróżnia się sekcja produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep z wyłączeniem motocykli. Przychód na jednego zatrudnionego w 2020 roku wyniósł 4009 tys. PLN i obniżył się w stosunku do 2019 roku, kiedy kształtował się na poziomie 4290 tys. PLN. Kolejną sekcją o wysokiej produktywności jest produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń (3173 tys. PLN w 2020 roku), następny handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi (3093 tys. PLN w 2020 roku).

Na uwagę zasługuje sekcja badania naukowe i prace rozwojowe z produktywnością 2558 tys. PLN w 2020 roku.

Warto odnotować fakt, że w 2020 roku w stosunku do 2019 przychody na jednego zatrudnionego wzrosły w 17 sekcjach, a zmniejszyły się w czterech. Szczególnie drastyczny spadek nastąpił w sekcji produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych z 5400 w 2019 roku do 1530 w 2020 roku.

Tabela V.38. Współczynniki LQ produktywności dla sekcji PKD w gminie Żukowo względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
80	działalność detektywistyczna i ochroniarska	1,62	7,90	1,65	10,16
29	produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli	6,96	5,35	7,74	5,65
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	0,76	4,60	0,74	4,54
78	działalność związana z zatrudnieniem		3,70		3,08
72	badania naukowe i prace rozwojowe	2,97	3,55	3,11	2,60
28	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	1,09	2,31	0,92	1,79
01	uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	1,99	1,73	1,50	1,32
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	26,45	1,69	20,06	1,41
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0,53	1,56	0,61	1,76
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	1,35	1,54	1,38	1,72
94	działalność organizacji członkowskich	0,78	1,53	1,05	1,84
43	roboty budowlane specjalistyczne	1,33	1,27	1,56	1,35
52	magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	1,89	1,19	1,42	0,83
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	0,55	1,10	0,53	1,09
20	produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	1,81	1,08	2,19	1,39
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	1,71	1,04	1,43	0,93
74	pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0,55	0,95	0,60	1,05
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	1,13	0,95	0,87	0,71
26	produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	0,93	0,91	0,81	0,88
38	działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	0,56	0,88	0,65	0,92

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
62	działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	0,29	0,85	0,33	1,04
82	działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej	1,33	0,85	2,03	1,49
55	zakwaterowanie	1,34	0,81	0,99	0,63
66	działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne	0,85	0,75	0,89	0,59
32	pozostała produkcja wyrobów	1,80	0,71	1,08	0,57
27	produkcja urządzeń elektrycznych	1,16	0,67	1,08	0,67
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	1,83	0,66	1,63	0,55

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Najwyższy wskaźnik LQ, zarówno względem Polski, jak i województwa ma sekcja działalność detektywistyczna i ochroniarska. Jak już wcześniej wspomniano, w sekcji tej zawarta jest również pilnowanie i monitorowanie obiektów. Zważywszy, że wskaźniki LQ oznaczają przewagę produktywności w danej sekcji w stosunku do kraju i województwa, tak wysokie wskaźniki są zastanawiające. Można domniemywać, że wynika to z tego, że większość zatrudnionych w niej pracowników wykonuje swoje obowiązki w oparciu o umowy zlecenie.

Drugą w rankingu współczynników LQ jest produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli (w 2020 roku 5,35 względem Polski i 5,65 względem województwa).

Kolejną, utrzymującą przewagę, w całym okresie obserwacji są badania naukowe i prace rozwojowe. Jest to fakt, wymagający szczególnego wyeksponowania, ponieważ jest to działalność sprzyjająca podnoszeniu poziomu innowacyjności.

Ponadto, w 2019 i 2020 roku wyższymi wskaźnikami produktywności od przeciętnych w Polsce i w województwie wyróżniały się następujące sekcje: produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana, handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi, roboty budowlane specjalistyczne, produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych, pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody.

Warto zauważyć, że również sekcja uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową miała współczynniki LQ wyższe od jedności względem Polski i Pomorza, zarówno w 2019, jak i w 2002 roku.

Tabela V.39. Struktura i dynamika produktywności pracy w najważniejszych PKD w gminie Przywidz

PKD		Stosunek do średniej produktywności wszystkich MSP				Procentowa zmiana +wzrost - spadek	
		2017	2018	2019	2020	2018-2019	2019-2020
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej			4,76	6,50		-
66	działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne	1,82		4,52	2,33		-
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	3,44	9,83	0,64	1,03	-	-
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	0,41	0,24	0,22	0,65	+	+
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych		0,19	0,16	0,53	+	+
55	zakwaterowanie	2,86	0,07	1,10	0,46		-
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	0,32	0,22	0,25	0,40	+	-
30	produkcja pozostałego sprzętu transportowego		0,13	0,16	0,40	+	-
71	działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	0,13	0,58	0,09	0,22	-	-
43	roboty budowlane specjalistyczne	0,44	0,09	0,13	0,21	+	-
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0,15	0,17	0,49		+	-
Wartość średnia w tys. zł na prac.		1347	1739	2218	838	27,5	-62,2

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

W gminie Przywidz, produktywnością wyższą od przeciętnej w sektorze MSP, wyróżniały się trzy sekcje:

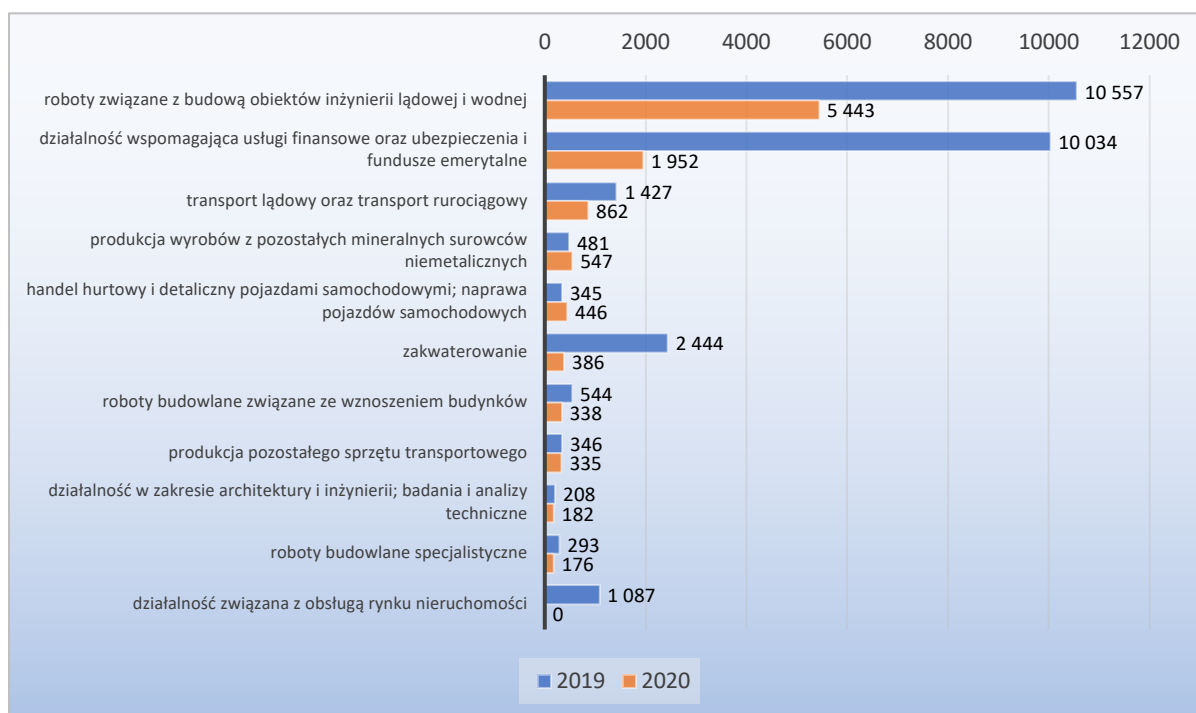
- roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej, w 2019 roku wskaźnik na poziomie 4,76, w 2020 6,50,

- działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne, w 2019 wskaźnik 4,76, w 2020 6,50

- transport lądowy oraz transport rurociągowy poprawił swoją przewagę w 2020 roku (1,03) od 0,64 w 2019 roku. Zauważalne są duże wahania względnej produktywności w tej sekcji w poszczególnych latach.

Sekcja zakwaterowanie w 2019 roku miała wskaźnik produktywności wyższy od przeciętnej (1,10), ale w 2020 roku obniżył się do poziomu 0,46.

Wykres V.10. Produktywność pracy wg najważniejszych sekcji PKD w gminie Przywidz w roku 2020 i 2019 w tys. zł na pracownika

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Najwyższe przychody na jednego zatrudnionego powstawały w sekcji roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej, w 2019 roku wynosiły one 10557 tys. PLN, w 2020 spadły 5443 tys. PLN.

Kolejną sekcją o najwyższej produktywności na jednego pracownika wyróżniała się działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne 10034tys., w 2020 bardzo drastyczny spadek do 1952 tys. PLN.

Sekcjami, w których odnotowano wzrost produktywności na jednego zatrudnionego w 2020 w porównaniu do 2019 roku były: handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych (z 345 do 446 tys. PLN), produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (z 481 w 2019 roku do 547 tys. w 2020 roku).

We wszystkich pozostałych sekcjach odnotowano spadek przychodów na jedną osobę zatrudnioną w 2020 roku w porównaniu do 2019.

Tabela V.40. Współczynniki LQ produktywności dla sekcji PKD w gminie Przywidz względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020

PKD		LQ względem całej Polski		LQ względem województwa pomorskiego	
		2019	2020	2019	2020
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	6,33	8,60	5,71	7,87
81	działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni		1,86		1,60
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	0,91	1,51	0,67	1,13
55	zakwaterowanie	2,38	1,51	1,77	1,17
66	działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne	2,79	1,49	2,92	1,17
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	0,31	0,94	0,23	0,79
30	produkcja pozostałego sprzętu transportowego	0,26	0,66	0,18	0,61
71	działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	0,17	0,38	0,18	0,37
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	0,09	0,31	0,07	0,26
43	roboty budowlane specjalistyczne	0,17	0,28	0,20	0,30
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	0,17	0,26	0,15	0,22
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń		0,23		0,17
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0,49		0,56	

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Przewagę lokalizacyjną, a tym samym lepszą pozycję konkurencyjną, mają w stosunku do kraju i województwa następujące, działające w gminie Przywidz, sekcje:

- roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej względem kraju (w 2019 roku 6,33, w 2020 8,60), wobec Pomorza (5,71 i 7,87),
- zakwaterowanie (2,38 i 1,51 wobec kraju) oraz (1,77 i 1,17 względem województwa),
- działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne (2,79 i 1,49 względem kraju) i (2,92 i 1,17 wobec Pomorza).

Działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni miała współczynnik wyższy od 1 w 2020 roku. Kształtował się na poziomie 1,86 względem Polski i 1,60 wobec województwa.

Podobna sytuacja dotyczyła transportu lądowego oraz transportu rurociągowego; w 2020 roku wskaźnik LQ w porównaniu do Polski wynosił 1,51, względem województwa 1,17.

VI. "TOP 10" firm w gminach Szwajcarii Kaszubskiej w roku 2020

Kolejny etap analizy polegał na zidentyfikowaniu firm najlepszych zarówno w całym regionie Szwajcarii Kaszubskiej, jak i w poszczególnych wchodzących w jej skład gminach. Wskazano firmy, które w roku 2020 okazały się najlepsze pod względem:

- przychodów wskazanych w sprawozdaniu rocznym (przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi),
- zysków z rachunku zysków i strat,
- wielkości zatrudnienia,
- dynamiki aktywów, która wyznaczona została na podstawie zmian wartości aktywów w roku 2020 w stosunku do roku 2019,
- wartości niematerialne i prawne zadeklarowanych w bilansie firmy, czyli zgodnie z prawem to nabyte przez jednostkę, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby jednostki.

Klasyfikacji firm dokonano na podstawie danych zgłoszonych do KRS przez firmy sektora małych i średnich przedsiębiorstw, które jako lokalizację swojej działalności wskazały jedną z badanych gmin. Należy przy tym ponownie zaznaczyć, że tej klasyfikacji nie można było dokonać na podstawie danych z roku 2021. Nie ma dostępu do danych dla tego roku, gdyż firmy mają czas na złożenie sprawozdań rocznych do 30 września 2022 roku.

Na liście największych firm w badanych gminach znajdują się przedsiębiorstwa reprezentujące różne sekcje, wymienione poniżej, związane:

- ze sprzedażą:

- sprzedaż hurtowa perfum i kosmetyków,
- sprzedaż hurtowa i detaliczna samochodów osobowych i furgonetek,
- sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana żywności, napojów i wyrobów tytoniowych,
- sprzedaż detaliczna wyrobów farmaceutycznych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach,
- sprzedaż hurtowa drewna, materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego,
- sprzedaż hurtowa sprzętu elektronicznego i telekomunikacyjnego oraz części do niego,
- sprzedaż detaliczna odzieży prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach.

- z produkcją

- produkcja grzejników i kotłów centralnego ogrzewania,
- produkcja wyrobów budowlanych z betonu,
- przetwórstwo herbaty i kawy,

- obróbka mechaniczna elementów metalowych,
- produkcja wyrobów z mięsa, włączając wyroby z mięsa drobiowego,
- przetwarzanie i konserwowanie mięsa, z wyłączeniem mięsa z drobiu,
- produkcja metalowych elementów stolarki budowlanej,
- produkcja pozostałych mebli.

oraz

wydobywanie żwiru i piasku; wydobywanie gliny i kaolinu

● z budownictwem:

- roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowane,
- roboty związane z budową rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych,
- realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków.

Transport reprezentuje sekcja: pozostały transport lądowy pasażerski, gdzie indziej niesklasyfikowany.

Oprócz tego, na liście TOP 10 znajdują się firmy usługowe, z sekcji:

- wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi,
- pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody,
- działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne.

Jak widać z zestawienia, na liście największych firm z sektora MSP, najwięcej spośród nich działa w branży handlowej, czyli zajmuje się pośrednictwem, a nie wytwórczością.

Tabela VI.1. „TOP 10” w roku 2020 we wszystkich dziewięciu gminach

lp	Przychody	Zysk	Zatrudnienie	Dynamika aktywów	Wartość Niematerialna i Prawna
1	Anro-Trade sp.j. Eksport Import R. Walder i T. Walder	Wibo Adamczak sp.k.	Przewozy Autobusowe Gryf Sp. z o.o. sp.k.	Wodkan-Grzenkowicz Sp. z o.o.	MAK Roaster Sp. z o.o.
	Sprzedaż hurtowa i detaliczna samochodów osobowych i furgonetek	Sprzedaż hurtowa perfum i kosmetyków	Pozostały transport lądowy pasażerski, gdzie indziej niesklasyfikowany	Roboty związane z budową rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych	Przetwórstwo herbaty i kawy
	Żukowo	Kartuzy	Żukowo	Kartuzy	Sierakowice
2	Przedsiębiorstwo Budowlane Granit Sp. z o.o.	Terma Sp. z o.o.	Elwoz Eco Sp. z o.o.	Triada Augusto Pomorze D. i T. Aleksandrowicz S.J.	Sim Gdynia Holding Sp. z o.o. sp.k.
	Realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków	Produkcja grzejników i kotłów centralnego ogrzewania	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	Sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	Obróbka mechaniczna elementów metalowych
	Kartuzy	Żukowo	Sierakowice	Chwaszczyno	Żukowo
3	Ubojnia Drobiu Gosz Sp. z o.o.	Triada Augusto Pomorze D. i T. Aleksandrowicz S.J.	Anro-Trade sp.j. Eksport Import R. Walder i T. Walder	Morad Sp. z o.o.	Kapeo Polska Sp. z o.o.
	Produkcja wyrobów z mięsa, włączając wyroby z mięsa drobiowego	Sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	Sprzedaż hurtowa i detaliczna samochodów osobowych i furgonetek	Sprzedaż hurtowa drewna, materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego	Roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowane
	Sierakowice	Żukowo	Żukowo	Kartuzy	Sulęcyno
4	Triada Augusto Pomorze D. i T. Aleksandrowicz S.J.	Suchocki sp.k.	Sim Gdynia Sp. z o.o. sp.k.	Spółka Komunalna Żukowo Sp. z o.o.	Vita Dziel Kazimierska - Mróz sp.j.
	Sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	Roboty związane z budową rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych	Obróbka mechaniczna elementów metalowych	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	Sprzedaż detaliczna wyrobów farmaceutycznych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
	Żukowo	Żukowo	Żukowo	Żukowo	Kartuzy
5	Terma Sp. z o.o.	Anro-Trade sp.j. Eksport Import R. Walder i T. Walder	Terma Sp. z o.o.	Elwoz Eco Sp. z o.o.	Nazar Sp. z o.o. sp.k.
	Produkcja grzejników i kotłów centralnego ogrzewania	Sprzedaż hurtowa i detaliczna samochodów osobowych i furgonetek	Produkcja grzejników i kotłów centralnego ogrzewania	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	Produkcja wyrobów z mięsa, włączając wyroby z mięsa drobiowego
	Żukowo	Żukowo	Żukowo	Sierakowice	Żukowo

lp	Przychody	Zysk	Zatrudnienie	Dynamika aktywów	Wartość Niematerialna i Prawna
6	Wibo Adamczak sp.k.	Elwoz Eco Sp. z o.o.	FKP Sp. z o.o.	Wibo Adamczak sp.k.	Investpol Sp. z o.o.
	Sprzedaż hurtowa perfum i kosmetyków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	Produkcja metalowych elementów stolarki budowlanej	Sprzedaż hurtowa perfum i kosmetyków	Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi
	Kartuzy	Sierakowice	Przodkowo	Kartuzy	Żukowo
7	Rzeźnia Mięspol Sp. z o.o. sp.k.	Zdrojewscy Sp. z o.o. sp.k.	BURHENS Sp. z o.o.	Firma Budowlana Granit	Phonedecor Sp. z o.o.
	Przetwarzanie i konserwowanie mięsa, z wyłączeniem mięsa z drobiu	Produkcja wyrobów budowlanych z betonu	Produkcja pozostałych mebli	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	Sprzedaż hurtowa sprzętu elektronicznego i telekomunikacyjnego oraz części do niego
	Stężycza	Stężycza	Przodkowo	Kartuzy	Kartuzy
8	Kolanko Sp. z o.o. sp.k.	Newsda Sp. z o.o. sp.k.	Ubojnia Drobiu Gosz Sp. z o.o.	Przedsiębiorstwo Budowlane Granit Sp. z o.o.	Aryton Sp. z o.o.
	Sprzedaż hurtowa drewna, materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego	Produkcja pozostałych mebli	Produkcja wyrobów z mięsa, włączając wyroby z mięsa drobiowego	Realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków	Sprzedaż detaliczna odzieży prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
	Żukowo	Kartuzy	Sierakowice	Kartuzy	Chmielno
9	Marba-Sport Marcin Mocarcki sp.k.	Marba-Sport Marcin Mocarcki sp.k.	Wibo Adamczak sp.k.	Przewozy Autobusowe Gryf Sp. z o.o. sp.k.	Eldro Technologie Sp. z o.o.
	Sprzedaż hurtowa odzieży i obuwia	Sprzedaż hurtowa odzieży i obuwia	Sprzedaż hurtowa perfum i kosmetyków	Pozostały transport lądowy pasażerski, gdzie indziej niesklasyfikowany	Działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne
	Żukowo	Żukowo	Kartuzy	Żukowo	Żukowo
10	Wodkan-Grzenkowicz Sp. z o.o.	MAK Roaster Sp. z o.o.	Aryton Sp. z o.o.	Chmurzyński Sychta Sp. z o.o. sp.k.	Przewozy Autobusowe Gryf Sp. z o.o. sp.k.
	Roboty związane z budową rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych	Przetwórstwo herbaty i kawy	Sprzedaż detaliczna odzieży prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	Wydobywanie żwiru i piasku; wydobywanie gliny i kaolinu	Pozostały transport lądowy pasażerski, gdzie indziej niesklasyfikowany
	Kartuzy	Sierakowice	Chmielno	Borowiec	Żukowo

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Tabela VI.2. „TOP 10” w roku 2020 w gminie Chmielno

lp	Przychody	Zysk	Zatrudnienie	Dynamika aktywów	Wartość Niematerialna i Prawna
1	Aryton Sp. z o.o.	Estimet Sp. z o.o.	Aryton Sp. z o.o.	Romado - Brzeziński Sp. z o.o.	Aryton Sp. z o.o.
	Sprzedaż detaliczna odzieży prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	Produkcja konstrukcji metalowych i ich części	Sprzedaż detaliczna odzieży prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	Roboty związane z budową dróg i autostrad	Sprzedaż detaliczna odzieży prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
2	Fogia Furniture Sp. z o.o.	Fogia Furniture Sp. z o.o.	Fogia Furniture Sp. z o.o.	Estimet Sp. z o.o.	Fogia Furniture Sp. z o.o.
	Produkcja pozostałych mebli	Produkcja pozostałych mebli	Produkcja pozostałych mebli	Produkcja konstrukcji metalowych i ich części	Produkcja pozostałych mebli
3	Estimet Sp. z o.o.	Prywatne Przedsiębiorstwo ELWOZ Kazimierz Woźniak	Oktan Bir Brzescy Sp. z o.o.	Oktan Bir Brzescy Sp. z o.o.	Eko-Wysypisko Sp. z o.o.
	Produkcja konstrukcji metalowych i ich części	Roboty związane z budową linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych	Sprzedaż detaliczna paliw do pojazdów silnikowych na stacjach paliw	Sprzedaż detaliczna paliw do pojazdów silnikowych na stacjach paliw	Zbieranie odpadów innych niż niebezpieczne
4	Prywatne Przedsiębiorstwo ELWOZ Kazimierz Woźniak	Romado - Brzeziński Sp. z o.o.	Vosse Sp. z o.o.	Vosse Sp. z o.o.	Estimet Sp. z o.o.
	Roboty związane z budową linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych	Roboty związane z budową dróg i autostrad	Obróbka mechaniczna elementów metalowych	Obróbka mechaniczna elementów metalowych	Produkcja konstrukcji metalowych i ich części
5	Vosse Sp. z o.o.	Vosse Sp. z o.o.	Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.	Medidea Sp. z o.o.	Wan Sp. z o.o.
	Obróbka mechaniczna elementów metalowych	Obróbka mechaniczna elementów metalowych	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	Sprzedaż hurtowa wyrobów farmaceutycznych i medycznych	Sprzedaż detaliczna wyrobów tekstylnych, odzieży i obuwia prowadzona na straganach i targowiskach
6	Romado - Brzeziński Sp. z o.o.	Oktan Bir Brzescy Sp. z o.o.	Estimet Sp. z o.o.	Wd Development Sp. z o.o.	H-D Sp. z o.o.
	Roboty związane z budową dróg i autostrad	Sprzedaż detaliczna paliw do pojazdów silnikowych na stacjach paliw	Produkcja konstrukcji metalowych i ich części	Realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków	Działalność rachunkowo-księgową; doradztwo podatkowe
7	Oktan Bir Brzescy Sp. z o.o.	Auto - Sport Sp. z o.o. S.K.	Kancelaria Podatkowo-Rachunkowa Sp. z o.o.	Kruszywa Pomorze Sp. z o.o.	Biuro Obsługi Biznesu Centrum + Sp. z o.o.
	Sprzedaż detaliczna paliw do pojazdów silnikowych na stacjach paliw	Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	Działalność rachunkowo-księgową; doradztwo podatkowe	Wydobywanie żwiru i piasku; wydobywanie gliny i kaolinu	Działalność rachunkowo-księgową; doradztwo podatkowe
8	Wd Development Sp. z o.o. sp.k.	Rymipol Sp. z o.o.	Krzewi Róg Sp. z o.o. sp.k.	Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.	Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.
	Realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody

lp	Przychody	Zysk	Zatrudnienie	Dynamika aktywów	Wartość Niematerialna i Prawna
9	Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.	Wd Development Sp. z o.o. sp.k.	Rymipol Sp. z o.o.	Kancelaria Podatkowo-Rachunkowa Sp. z o.o.	Prywatne Przedsiębiorstwo ELWOZ Kazimierz Woźniak
	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	Realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	Działalność rachunkowo-księgowa; doradztwo podatkowe	Roboty związane z budową linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych
10	Kancelaria Podatkowo-Rachunkowa Sp. z o.o.	Jobtech Sp. z o.o.	Sun Supply Sp. z o.o.	Sun Supply Sp. z o.o.	-
	Działalność rachunkowo-księgowa; doradztwo podatkowe	Naprawa i konserwacja statków i łodzi	Wykonywanie instalacji elektrycznych	Wykonywanie instalacji elektrycznych	-

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Uwaga: Dla firm zlokalizowanych w gminie Chmielno, które składają roczne sprawozdania finansowe do KRS, brakowało odpowiednich danych o wartościach niematerialnych i prawnych. Dlatego w tej kategorii wskazano mniej niż 10 najlepszych firm.

Tabela VI.3. Miejsca firm z listy TOP 10 pod względem przychodów, zysku, zatrudnienia, dynamiki aktywów oraz wartości niematerialnej i prawnej w gminie Chmielno

L.p.	Nazwa firmy	Miejsce pod względem przychodów	Miejsce pod względem zysku	Miejsce pod względem zatrudnienia	Miejsce pod względem dynamiki aktywów	Miejsce pod względem wartości niematerialnej i prawnej
1.	Aryton Sp.z oo	1		1		1
2.	Fogia Furniture sp. Z oo	2	2	2		2
3.	Estimet sp.z oo	3	1	6	2	4
4.	Prywatne Przedsiębiorstwo ELWOZ Kazimierz Woźniak	4	3			9
5.	Vosse sp. z oo	5	5	4	4	
6.	Romado Brzezinski sp. z oo	6	4		1	
7.	Oktan Bir Brzescy sp. Z oo.	7	6	3	3	
8.	Wd Development sp.z oo sp.k.	8	9		6	
9.	Gminne przedsiębiorstwo komunalne sp.z oo	9				
10.	Kancelaria Podatkowo Rachunkowa Sp. Z oo	10		7	9	

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Tabela VI.4. „TOP 10” w roku 2020 w gminie Kartuzy

lp	Przychody	Zysk	Zatrudnienie	Dynamika aktywów	Wartość Niematerialna i Prawna
1	Przedsiębiorstwo Budowlane Granit Sp. z o.o.	Wibo Adamczak sp.k.	Wibo Adamczak sp.k.	Wodkan-Grzenkowicz Sp. z o.o.	Vita Dziel Kazimierska - Mróz sp.j.
	Realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków	Sprzedaż hurtowa perfum i kosmetyków	Sprzedaż hurtowa perfum i kosmetyków	Roboty związane z budową rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych	Sprzedaż detaliczna wyrobów farmaceutycznych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
2	Wibo Adamczak sp.k.	Newsda Sp. z o.o. sp.k.	WROŃSKI Sp.J.	Morad Sp. z o.o.	Phonedecor Sp. z o.o.
	Sprzedaż hurtowa perfum i kosmetyków	Produkcja pozostałych mebli	Sprzedaż hurtowa drewna, materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego	Sprzedaż hurtowa drewna, materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego	Sprzedaż hurtowa sprzętu elektronicznego i telekomunikacyjnego oraz części do niego
3	Wodkan-Grzenkowicz Sp. z o.o.	Przedsiębiorstwo Budowlane Granit Sp. z o.o.	Wroński Sp. z o.o. sp.k.	Wibo Adamczak sp.k.	Wibo Adamczak sp.k.
	Roboty związane z budową rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych	Realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków	Sprzedaż hurtowa drewna, materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego	Sprzedaż hurtowa perfum i kosmetyków	Sprzedaż hurtowa perfum i kosmetyków
4	Firma Budowlana Granit Sp. z o.o.	CSA Sp. z o.o.	Przedsiębiorstwo Drogowo-Mostowe Dromos Sp. z o.o.	Firma Budowlana Granit Sp. z o.o.	Morad Sp. z o.o.
	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	Produkcja konstrukcji metalowych i ich części	Roboty związane z budową dróg i autostrad	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	Sprzedaż hurtowa drewna, materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego
5	Boterm Sp. z o.o.	Przedsiębiorstwo Drogowo-Mostowe Dromos Sp. z o.o.	Morad Sp. z o.o.	Przedsiębiorstwo Budowlane Granit Sp. z o.o.	Bell-Dom Sp. z o.o. sp.k.
	Sprzedaż detaliczna paliw do pojazdów silnikowych na stacjach paliw	Roboty związane z budową dróg i autostrad	Sprzedaż hurtowa drewna, materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego	Realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych
6	Morad Sp. z o.o.	Klinar Sp. z o.o.	Mat-Bud Sp. z o.o.	Spółdzielnia Mieszkaniowa Kaszuby	CSA Sp. z o.o.
	Sprzedaż hurtowa drewna, materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego	Produkcja wyrobów dla budownictwa z tworzyw sztucznych	Produkcja mebli biurowych i sklepowych	Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi	Produkcja konstrukcji metalowych i ich części
7	WROŃSKI Sp.J.	Flize Gres Sp. z o.o. sp.k.	Kartuskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.	Kartuskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.	Kartuskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.
	Sprzedaż hurtowa drewna, materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody

lp	Przychody	Zysk	Zatrudnienie	Dynamika aktywów	Wartość Niematerialna i Prawna
8	Przedsiębiorstwo Drogowo-Mostowe Dromos Sp. z o.o.	Kartuskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.	Boterm Sp. z o.o.	Boterm Sp. z o.o.	Drew-Met Sp. z o.o. sp.k.
	Roboty związane z budową dróg i autostrad	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	Sprzedaż detaliczna paliw do pojazdów silnikowych na stacjach paliw	Sprzedaż detaliczna paliw do pojazdów silnikowych na stacjach paliw	Produkcja wyrobów tartacznych
9	Sprzedaż Hurt Detal Przetwórstwo Ryb Ryby Mielewczyk Jan i Wspólnicy sp.j.	Wodkan-Grzenkowicz Sp. z o.o.	Wodkan-Grzenkowicz Sp. z o.o.	Parkiet Stark Sp. z o.o. sp.k.	Elus Sp. z o.o.
	Przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków	Roboty związane z budową rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych	Roboty związane z budową rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych	Pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach	Sprzedaż hurtowa elektrycznych artykułów użytku domowego
10	Pekazet Sp. z o.o. sp.k.	Boterm Sp. z o.o.	CSA Sp. z o.o.	Kartuskie Centrum Caritas	Karub Meble i Profile Giete Sp. z o.o.
	Transport drogowy towarów	Sprzedaż detaliczna paliw do pojazdów silnikowych na stacjach paliw	Produkcja konstrukcji metalowych i ich części	Pomoc społeczna bez zakwaterowania dla osób w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych	Produkcja konstrukcji metalowych i ich części

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Tabela VI.5. Miejsca firm z listy TOP 10 pod względem przychodów, zysku, zatrudnienia, dynamiki aktywów oraz wartości niematerialnej i prawnej w gminie Kartuzy

L.p.	Nazwa firmy	Miejsce pod względem przychodów	Miejsce pod względem zysku	Miejsce pod względem zatrudnienia	Miejsce pod względem dynamiki aktywów	Miejsce pod względem wartości niematerialnej i prawnej
1	Przedsiębiorstwo Budowlane Granit Sp. z o.o.	1	4		5	
2	Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe Koszałka Sp. zoo	2	2	2		1
3	Wibo Adamczak sp.k.	3	1	3	3	5
4	Wodkan-Grzenkowicz Sp.zoo	4			1	
5	Firma Budowlana Granit sp. z o.o.	5	4		4	
6	Powiatowe Centrum Zdrowia	6	8	1		4
7	Boterm Sp. z o.o.	7			8	
8	Morad Sp. z o.o.	8		7	2	6
9	WROŃSKI Sp.j.	9		5		
10	Przedsiębiorstwo Drogowo-Mostowe Dromos Sp. z o.o.	10	6	6		

Tabela VI.6. „TOP 10” w roku 2020 w gminie Przodkowo

lp	Przychody	Zysk	Zatrudnienie	Dynamika aktywów	Wartość Niematerialna i Prawna
1	Dorota & Kazik Trapkowska Piekarski sp.j.	Sulmin Borkowski Sp. z o.o.	FKP Sp. z o.o.	Sulmin Borkowski Sp. z o.o.	BURHENS Sp. z o.o.
	Sprzedaż hurtowa owoców i warzyw	Przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków	Produkcja metalowych elementów stolarki budowlanej	Przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków	Produkcja pozostałych mebli
2	BURHENS Sp. z o.o.	BURHENS Sp. z o.o.	BURHENS Sp. z o.o.	Kmba Sp. z o.o.	Bau-Form Sp. z o.o. sp.k.
	Produkcja pozostałych mebli	Produkcja pozostałych mebli	Produkcja pozostałych mebli	Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi	Sprzedaż hurtowa maszyn wykorzystywanych w górnictwie, budownictwie oraz inżynierii lądowej i wodnej
3	FKP Sp. z o.o.	Piekarnia Janca sp.j.	Piekarnia Janca sp.j.	Pomorskie Centrum Edukacji - Sp. z o.o.	FKP Sp. z o.o.
	Produkcja metalowych elementów stolarki budowlanej	Produkcja pieczywa; produkcja świeżych wyrobów ciastkarskich i ciastek	Produkcja pieczywa; produkcja świeżych wyrobów ciastkarskich i ciastek	Placówki wychowania przedszkolnego	Produkcja metalowych elementów stolarki budowlanej
4	Budmax Polska Sp. z o.o.	Dorota & Kazik Trapkowska Piekarski sp.j.	Shadow-System Sp. z o.o.	Bau-Form Sp. z o.o. sp.k.	Shadow-System Sp. z o.o.
	Sprzedaż hurtowa drewna, materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego	Sprzedaż hurtowa owoców i warzyw	Produkcja wyrobów dla budownictwa z tworzyw sztucznych	Sprzedaż hurtowa maszyn wykorzystywanych w górnictwie, budownictwie oraz inżynierii lądowej i wodnej	Produkcja wyrobów dla budownictwa z tworzyw sztucznych
5	Sulmin Borkowski Sp. z o.o.	Bau-Form Sp. z o.o. sp.k.	Eurolastic Polska Sp. z o.o.	Zemar Dorota Jaroń, Marcin Jaroń sp.j.	Sulmin Borkowski Sp. z o.o.
	Przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków	Sprzedaż hurtowa maszyn wykorzystywanych w górnictwie, budownictwie oraz inżynierii lądowej i wodnej	Produkcja pozostałych wyrobów z tworzyw sztucznych	Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi	Przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków
6	Piekarnia Janca sp.j.	Bpm Dwa Sp. z o.o. sp.k.	Zemar Kody Kreskowe Sp. z o.o.	Dorota & Kazik Trapkowska Piekarski sp.j.	Sulmet Fabryka Okuć Sp. z o.o.
	Produkcja pieczywa; produkcja świeżych wyrobów ciastkarskich i ciastek	Realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków	Produkcja pozostałych wyrobów z papieru i tektury	Sprzedaż hurtowa owoców i warzyw	Produkcja pozostałych gotowych wyrobów metalowych, gdzie indziej niesklasyfikowana
7	Shadow-System Sp. z o.o.	Shadow-System Sp. z o.o.	Murkam Sp. z o.o.	Budmax Polska Sp. z o.o.	Przedsiębiorstwo Transportowe Wojtrans Sp. z o.o. sp.k.
	Produkcja wyrobów dla budownictwa z tworzyw sztucznych	Produkcja wyrobów dla budownictwa z tworzyw sztucznych	Pozostała działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana	Sprzedaż hurtowa drewna, materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego	Transport drogowy towarów

lp	Przychody	Zysk	Zatrudnienie	Dynamika aktywów	Wartość Niematerialna i Prawna
8	Eurolastic Polska Sp. z o.o.	Zemar Kody Kreskowe Sp. z o.o.	Sulmin Borkowski Sp. z o.o.	Milaol Sp. z o.o.	-
	Produkcja pozostałych wyrobów z tworzyw sztucznych	Produkcja pozostałych wyrobów z papieru i tektury	Przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków	Realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków	-
9	Zemar Kody Kreskowe Sp. z o.o.	Zemar Dorota Jaroń, Marcin Jaroń sp.j.	Bau-Form Sp. z o.o. sp.k.	WMS Industry Group Sp. z o.o.	-
	Produkcja pozostałych wyrobów z papieru i tektury	Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi	Sprzedaż hurtowa maszyn wykorzystywanych w górnictwie, budownictwie oraz inżynierii lądowej i wodnej	Produkcja konstrukcji metalowych i ich części	-
10	Gosz Sp. z o.o. sp.k.	Gosz Sp. z o.o. sp.k.	Gosz Sp. z o.o. sp.k.	Golfowy Klub Sportowy Tokary Golf Club	-
	Przetwarzanie i konserwowanie mięsa, z wyłączeniem mięsa z drobiu	Przetwarzanie i konserwowanie mięsa, z wyłączeniem mięsa z drobiu	Przetwarzanie i konserwowanie mięsa, z wyłączeniem mięsa z drobiu	Działalność obiektów sportowych	-

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Uwaga: Dla firm zlokalizowanych w gminie Przodkowo, które składają roczne sprawozdania finansowe do KRS, brakowało odpowiednich danych o wartości niematerialnej i prawnej w gminie wartościach niematerialnych i prawnych. Dlatego w tej kategorii wskazano mniej niż 10 najlepszych firm.

Tabela VI.7. Miejsca firm z listy TOP 10 pod względem przychodów, zysku, zatrudnienia, dynamiki aktywów oraz wartości niematerialnej i prawnej w gminie Przodkowo

L.p.	Nazwa firmy	Miejsce pod względem przychodów	Miejsce pod względem zysku	Miejsce pod względem zatrudnienia	Miejsce pod względem dynamiki aktywów	Miejsce pod względem wartości niematerialnej i prawnej
1	Dorota & Kazik Trapkowska Piekarski sp.j.	1	4			
2	BURHENS Sp. z o.o.	2	2	2		1
3	FKP Sp. z o.o.	3		1		3
4	Budmax Polska Sp. z o.o.	4			7	
5	Sulmin Borkowski Sp. z o.o.	5		8	1	5
6	Piekarnia Janca sp.j.	6	3	3		
7	Shadow-System Sp. z o.o.	7		4		4
8	Eurolastic Polska Sp. z o.o.	8		5		
9	Zemar Kody Kreskowe Sp. z o.o.	9	9	6	5	
10	Gosz sp. z o.o. sp.k.	10	10			

Tabela VI.8. „TOP 10” w roku 2020 w gminie Sierakowice

lp	Przychody	Zysk	Zatrudnienie	Dynamika aktywów	Wartość Niematerialna i Prawna
1	Ubojnia Drobiu Gosz Sp. zoo	Elwoz Eco Sp. z o.o.	Elwoz Eco Sp. z o.o.	Elwoz Eco Sp. z o.o.	MAK Roaster Sp. z o.o.
	Produkcja wyrobów z mięsa, włączając wyroby z mięsa drobiowego	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	Przetwórstwo herbaty i kawy
2	We-Met Przedsiębiorstwo Handlowe Janusz Wenta	MAK Roaster Sp. z o.o.	Ubojnia Drobiu Gosz Sp. zoo	Ubojnia Drobiu Gosz Sp. zoo	Elwoz Eco Sp. z o.o.
	Demontaż wyrobów zużytych	Przetwórstwo herbaty i kawy	Produkcja wyrobów z mięsa, włączając wyroby z mięsa drobiowego	Produkcja wyrobów z mięsa, włączając wyroby z mięsa drobiowego	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych
3	Elwoz Sp. z o.o.	We-Met Przedsiębiorstwo Handlowe Janusz Wenta	Elwoz Sp. z o.o.	Stolarka Sp. z o.o. sp.k.	Stolarka Sp. z o.o.
	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	Demontaż wyrobów zużytych	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	Produkcja pozostałych wyrobów z drewna; produkcja wyrobów z korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania	Produkcja pozostałych wyrobów z drewna; produkcja wyrobów z korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania
4	Elwoz Eco Sp. z o.o.	Elwoz Energia Sp. z o.o.	Gminna Spółdzielnia Samopomoc Chłopska	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.
	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	Roboty związane z budową rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych	Pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody
5	Gminna Spółdzielnia Samopomoc Chłopska	Elwoz Sp. z o.o.	Elwoz Energia Sp. z o.o.	Elwoz Sp. z o.o.	Ruben Sp. z o.o.
	Pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	Roboty związane z budową rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	Produkcja barwników i pigmentów
6	MAK Roaster Sp. z o.o.	Ubojnia Drobiu Gosz Sp. z o.o.	Lis Sp. z o.o. sp.k.	AG Feeding Sp. z o.o.	Gminna Spółdzielnia Samopomoc Chłopska
	Przetwórstwo herbaty i kawy	Produkcja wyrobów z mięsa, włączając wyroby z mięsa drobiowego	Produkcja wyrobów z mięsa, włączając wyroby z mięsa drobiowego	Sprzedaż hurtowa zboża, nieprzetworzonego tytoniu, nasion i pasz dla zwierząt	Pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach
7	Lis Sp. z o.o. sp.k.	Lis Sp. z o.o. sp.k.	Drywa Sp. z o.o.	Gminna Spółdzielnia Samopomoc Chłopska	Stanisław Pioch STAN - DREW Sp. z o.o. ACS sp.k.
	Produkcja wyrobów z mięsa, włączając wyroby z mięsa drobiowego	Produkcja wyrobów z mięsa, włączając wyroby z mięsa drobiowego	Produkcja wyrobów budowlanych z betonu	Pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach	Sprzedaż hurtowa części i akcesoriów do pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli

lp	Przychody	Zysk	Zatrudnienie	Dynamika aktywów	Wartość Niematerialna i Prawna
8	Elwoz Energia Sp. z o.o.	Stolarka Sp. z o.o. sp.k.	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Sołectwa Bącka Huta	Sundom Sp. z o.o. sp.k.	Drywa Sp. z o.o.
	Roboty związane z budową rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych	Produkcja pozostałych wyrobów z drewna; produkcja wyrobów z korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania	Działalność pozostałych organizacji członkowskich, gdzie indziej niesklasyfikowana	Realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków	Produkcja wyrobów budowlanych z betonu
9	Firma Handlowa Bat Tadeusz Bigus, Andrzej Bigus sp.j.	Firma Handlowa Bat Tadeusz Bigus, Andrzej Bigus sp.j.	Graham z Sierakowic Buchacz sp.j.	Fundacja Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym Uśmiech Dziecka	-
	Sprzedaż hurtowa zboża, nieprzetworzonego tytoniu, nasion i pasz dla zwierząt	Sprzedaż hurtowa zboża, nieprzetworzonego tytoniu, nasion i pasz dla zwierząt	Produkcja pieczywa; produkcja świeżych wyrobów ciastkarskich i ciastek	Działalność pozostałych organizacji członkowskich, gdzie indziej niesklasyfikowana	-
10	AG Feeding Sp. z o.o.	Mbi Sp. z o.o.	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.	Kameleon Sp. z o.o.	-
	Sprzedaż hurtowa zboża, nieprzetworzonego tytoniu, nasion i pasz dla zwierząt	Produkcja pozostałych wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne	-

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Uwaga: Dla firm zlokalizowanych w gminie Sierakowice, które składają roczne sprawozdania finansowe do KRS, brakowało odpowiednich danych o wartościach niematerialnych i prawnych. Dlatego w tej kategorii wskazano mniej niż 10 najlepszych firm.

Tabela VI.9. Miejsca firm z listy TOP 10 pod względem przychodów, zysku, zatrudnienia, dynamiki aktywów oraz wartości niematerialnej i prawnej w gminie Sierakowice

L.p.	Nazwa firmy	Miejsce pod względem przychodów	Miejsce pod względem zysku	Miejsce pod względem zatrudnienia	Miejsce pod względem dynamiki aktywów	Miejsce pod względem wartości niematerialnej i prawnej
1	Ubojnia Drobiu Gosz Sp. zoo	1	6	2	2	
2	We-Met Przedsiębiorstwo Handlowe Janusz Wenta	2	3			
3	Elwoz Sp. z o.o.	3	5	3	5	
4	Elwoz Eco Sp. z o.o.	4	1	1	1	2
5	Gminna Spółdzielnia Samopomoc Chłopska	5		4	7	6
6	MAK Roaster Sp. z o.o.	6	2			1
7	Lis Sp. z o.o. sp.k.	7	7	6		
8	Elwoz Energia Sp. z o.o.	8		5	1	2
9	Firma Handlowa Bat Tadeusz Bigus, Andrzej Bigus sp.j.	9	9			
10	AG Feeding Sp. z o.o.	10			6	

Tabela VI.10. „TOP 10” w roku 2020 w gminie Somonino

lp	Przychody	Zysk	Zatrudnienie	Dynamika aktywów	Wartość Niematerialna i Prawna
1	WODJAR Sp. z o.o.	Acrylex Rychert sp.j.	BRANDS POLSKA Sp. z o.o.	Przedsiębiorstwo Budowlane Walaszkowski Sp. z o.o.	BRANDS POLSKA Sp. z o.o.
	Działalność w zakresie telekomunikacji przewodowej	Produkcja pozostałych wyrobów z tworzyw sztucznych	Wykończanie wyrobów włókienniczych	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	Wykończanie wyrobów włókienniczych
2	Acrylex Rychert sp.j.	WODJAR Sp. z o.o.	Radbur Sp. z o.o.	Mysterelektro Sp. z o.o.	Gminne Przedsiębiorstwo Remontowo-Usługowe Sp. z o.o.
	Produkcja pozostałych wyrobów z tworzyw sztucznych	Działalność w zakresie telekomunikacji przewodowej	Produkcja konstrukcji metalowych i ich części	Wykonywanie instalacji elektrycznych	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody
3	Przedsiębiorstwo Budowlane Walaszkowski Sp. z o.o.	Radbur Sp. z o.o.	Acrylex Rychert sp.j.	U Stolema Sp. z o.o.	Polskie Północne Pierze i Puch Sp. z o.o.
	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	Produkcja konstrukcji metalowych i ich części	Produkcja pozostałych wyrobów z tworzyw sztucznych	Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	Produkcja gotowych wyrobów tekstylnych
4	BRANDS POLSKA Sp. z o.o.	Przedsiębiorstwo Budowlane Walaszkowski Sp. z o.o.	Gminne Przedsiębiorstwo Remontowo-Usługowe Sp. z o.o.	WODJAR Sp. z o.o.	-
	Wykończanie wyrobów włókienniczych	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	Działalność w zakresie telekomunikacji przewodowej	-
5	Radbur Sp. z o.o.	BRANDS POLSKA Sp. z o.o.	WODJAR Sp. z o.o.	Wieżycza Invest Sp. z o.o.	-
	Produkcja konstrukcji metalowych i ich części	Wykończanie wyrobów włókienniczych	Działalność w zakresie telekomunikacji przewodowej	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	-
6	Polskie Północne Pierze i Puch Sp. z o.o.	Mysterelektro Sp. z o.o.	Przedsiębiorstwo Budowlane Walaszkowski Sp. z o.o.	Dekarz Sp. z o.o.	-
	Produkcja gotowych wyrobów tekstylnych	Wykonywanie instalacji elektrycznych	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	-
7	Gminne Przedsiębiorstwo Remontowo-Usługowe Sp. z o.o.	Inscert Sp. z o.o.	U Stolema Sp. z o.o.	Pe Patrex Sp. z o.o.	-
	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, gdzie indziej niesklasyfikowana (oprogramowanie)	Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	Pozostałe specjalistyczne roboty budowlane, gdzie indziej niesklasyfikowane	-
8	Firma Handlowo Usługowa Rompol Sp. z o.o. sp.k.	Polskie Północne Pierze i Puch Sp. z o.o.	Adtrans Sp. z o.o.	-	-

lp	Przychody	Zysk	Zatrudnienie	Dynamika aktywów	Wartość Niematerialna i Prawna
	Sprzedaż hurtowa drewna, materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego	Produkcja gotowych wyrobów tekstylnych	Transport drogowy towarów	-	-
9	Pe Patrex Sp. z o.o.	Pe Patrex Sp. z o.o.	Niepubliczne Przedszkole Chatka Puchatka Sp. z o.o.	-	-
	Pozostałe specjalistyczne roboty budowlane, gdzie indziej niesklasyfikowane	Pozostałe specjalistyczne roboty budowlane, gdzie indziej niesklasyfikowane	Placówki wychowania przedszkolnego	-	-
10	Adtrans Sp. z o.o.	Firma Handlowo Usługowa Rompol Sp. z o.o. sp.k.	lbs sp. z o.o.	-	-
	Transport drogowy towarów	Sprzedaż hurtowa drewna, materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego	Produkcja gotowych wyrobów tekstylnych	-	-

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Uwaga: Dla firm zlokalizowanych w gminie Somonino, które składają roczne sprawozdania finansowe do KRS, brakowało odpowiednich danych o wartości aktywów oraz wartościach niematerialnych i prawnych. Dlatego w tych kategoriach wskazano mniej niż 10 najlepszych firm.

Tabela VI.11. Miejsca firm z listy TOP 10 pod względem przychodów, zysku, zatrudnienia, dynamiki aktywów oraz wartości niematerialnej i prawnej w gminie Somonino

L.p.	Nazwa firmy	Miejsce pod względem przychodów	Miejsce pod względem zysku	Miejsce pod względem zatrudnienia	Miejsce pod względem dynamiki aktywów	Miejsce pod względem wartości niematerialnej i prawnej
1	WODJAR Sp. z o.o.	1	2		4	
2	Acrylex Rychert sp.j.	2	1	3		
3	Przedsiębiorstwo Budowlane Walaszkowski Sp. z o.o.	3	4	6	1	
4	BRANDS POLSKA Sp. z o.o.	4		1		1
5	Radbur Sp. z o.o.	5				
6	Polskie Północne Pierze I Puch Sp. z o.o.	6	8			3
7	Gminne Przedsiębiorstwo Remontowo-Usługowe Sp. z o.o.	7		4		2
8	Firma Handlowo Usługowa Rompol Sp. z o.o. sp.k.	8	10			
9	Pe Patrex Sp. z o.o.	9	9		7	
10	Adtrans Sp. z o.o.	10		8		

Tabela VI.12. „TOP 10” w roku 2020 w gminie Stężycza

lp	Przychody	Zysk	Zatrudnienie	Dynamika aktywów	Wartość Niematerialna i Prawna
1	Rzeźnia Mięspol Sp. z o.o. sp.k.	Zdrojewscy Sp. z o.o. sp.k.	Danpol Sp. z o.o.	Tetragon Sp. z o.o.	Obojan Sp. z o.o. sp.k.
	Przetwarzanie i konserwowanie mięsa, z wyłączeniem mięsa z drobiu	Produkcja wyrobów budowlanych z betonu	Produkcja wyrobów tartacznych	Sprzedaż hurtowa mięsa i wyrobów z mięsa	Sprzedaż hurtowa mięsa i wyrobów z mięsa
2	Tetragon Sp. z o.o.	Tetragon Sp. z o.o.	Zdrojewscy Sp. z o.o. sp.k.	Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.	Jakusz Spacetech Sp. z o.o.
	Sprzedaż hurtowa mięsa i wyrobów z mięsa	Sprzedaż hurtowa mięsa i wyrobów z mięsa	Produkcja wyrobów budowlanych z betonu	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	Badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie pozostałych nauk przyrodniczych i technicznych
3	Zdrojewscy Sp. z o.o. sp.k.	Rzeźnia Mięspol Sp. z o.o. sp.k.	Rzeźnia Mięspol Sp. z o.o. sp.k.	Luxury Apartments Motława Sp. z o.o.	Korporacja Piomar Sp. z o.o.
	Produkcja wyrobów budowlanych z betonu	Przetwarzanie i konserwowanie mięsa, z wyłączeniem mięsa z drobiu	Przetwarzanie i konserwowanie mięsa, z wyłączeniem mięsa z drobiu	Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi	Przetwarzanie i konserwowanie mięsa, z wyłączeniem mięsa z drobiu
4	Danpol Sp. z o.o.	Danpol Sp. z o.o.	Danmar Sp. z o.o.	Apartamenty4rent Sp. z o.o.	-
	Produkcja wyrobów tartacznych	Produkcja wyrobów tartacznych	Produkcja pozostałych wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa	Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi	-
5	Duo Sp. z o.o. sp.k.	Rehabilitacja Wieżycza Sp. z o.o.	Rehabilitacja Wieżycza Sp. z o.o.	Jakusz Spacetech Sp. z o.o.	-
	Roboty związane z budową dróg i autostrad	Działalność szpitali	Działalność szpitali	Badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie pozostałych nauk przyrodniczych i technicznych	-
6	Danmar Sp. z o.o.	Młynapieki Sp. z o.o.	Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.	Zdrojewscy Sp. z o.o. sp.k.	-
	Produkcja pozostałych wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa	Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	Produkcja wyrobów budowlanych z betonu	-
7	Wedam Eugeniusz Hinca, Marek Zarach sp.j.	Kapitan Theo Erfeling Sp. z o.o.	Tetragon Sp. z o.o.	Duo Sp. z o.o. sp.k.	-
	Produkcja wyrobów tartacznych	Działalność usługowa wspomagająca transport morski	Sprzedaż hurtowa mięsa i wyrobów z mięsa	Roboty związane z budową dróg i autostrad	-
8	Młynapieki Sp. z o.o.	Wedam Eugeniusz Hinca, Marek Zarach sp.j.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	Fundacja Słoneczne Wzgórze	-

Ip	Przychody	Zysk	Zatrudnienie	Dynamika aktywów	Wartość Niematerialna i Prawna
	Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	Produkcja wyrobów tartacznych	Praktyka lekarska ogólna	Działalność pozostałych organizacji członkowskich, gdzie indziej niesklasyfikowana	-
9	Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.	Danmar Sp. z o.o.	Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna Słoneczne Wzgórze	Danmar Sp. z o.o.	-
	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	Produkcja pozostałych wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa	Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (katering)	Produkcja pozostałych wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa	-
10	Rehabilitacja Wieżyca Sp. z o.o.	Duo Sp. z o.o. sp.k.	Kaszubskie Centrum Kongresowe Sp. z o.o.	Danpol Sp. z o.o.	-
	Działalność szpitali	Roboty związane z budową dróg i autostrad	Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	Produkcja wyrobów tartacznych	-

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Uwaga: Dla firm zlokalizowanych w gminie Stężycza, które składają roczne sprawozdania finansowe do KRS, brakowało odpowiednich danych o wartościach niematerialnych i prawnych. Dlatego w tej kategorii wskazano mniej niż 10 najlepszych firm.

Tabela VI.13. Miejsca firm z listy TOP 10 pod względem przychodów, zysku, zatrudnienia, dynamiki aktywów oraz wartości niematerialnej i prawnej w gminie Stężycza

L.p.	Nazwa firmy	Miejsce pod względem przychodów	Miejsce pod względem zysku	Miejsce pod względem zatrudnienia	Miejsce pod względem dynamiki aktywów	Miejsce pod względem wartości niematerialnej i prawnej
1	Rzeźnia Mięspol Sp. z o.o. sp.k.	1	3	3		
2	Tetragon Sp. z o.o.	2	2	7	1	
3	Zdrojewscy Sp. z o.o. sp.k.	3	1	2	6	
4	Danpol Sp. z o.o.	4	4	1	10	
5	Duo Sp. z o.o. sp.k.	5	10		7	
6	Danmar Sp. z o.o.	6	9	4	9	
7	Wedam Eugeniusz Hinca, Marek Zarach sp.j.	7	8			
8	Młynapieki Sp. z o.o.	8	6			
9	Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.	9		6	2	
10	Rehabilitacja Wieżyca Sp. z o.o.	10	5	5		

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Tabela VI.14. „TOP 10” w roku 2020 w gminie Sulęcyno

lp	Przychody	Zysk	Zatrudnienie	Dynamika aktywów	Wartość Niematerialna i Prawna
1	Kapeo Polska Sp. z o.o.	Kapeo Polska Sp. z o.o.	Kapeo Polska Sp. z o.o.	Chmurzyński Sychta Sp. z o.o. sp.k.	Kapeo Polska Sp. z o.o.
	Roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowane	Roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowane	Roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowane	Wydobywanie żwiru i piasku; wydobywanie gliny i kaolinu	Roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowane
2	Kapeo Sp. z o.o.	MM Serwis Sp. z o.o.	Kapeo Sp. z o.o.	Kapeo Sp. z o.o.	Chmurzyński Sychta Sp. z o.o. sp.k.
	Roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowane	Roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowane	Roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowane	Roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowane	Wydobywanie żwiru i piasku; wydobywanie gliny i kaolinu
3	Kapeo Laser Sp. z o.o.	Kapeo Laser Sp. z o.o.	Kamex Sp. z o.o.	Kapeo Laser Sp. z o.o.	VNS Venus Group sp. z o.o.
	Produkcja konstrukcji metalowych i ich części	Produkcja konstrukcji metalowych i ich części	Produkcja konstrukcji metalowych i ich części	Produkcja konstrukcji metalowych i ich części	Sprzedaż hurtowa zegarków, zegarów i biżuterii
4	Kamex Sp. z o.o.	Kapeo Sp. z o.o.	Kapeo Laser Sp. z o.o.	Kapeo Kolor Sp. z o.o.	Kapeo Laser Sp. z o.o.
	Produkcja konstrukcji metalowych i ich części	Roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowane	Produkcja konstrukcji metalowych i ich części	Malowanie i szklenie	Produkcja konstrukcji metalowych i ich części
5	Chmurzyński Sychta Sp. z o.o. sp.k.	Kamex Sp. z o.o.	VNS Venus Group sp. z o.o.	Chmurzyński Sychta Sp. z o.o.	Kapeo Kolor Sp. z o.o.
	Wydobywanie żwiru i piasku; wydobywanie gliny i kaolinu	Produkcja konstrukcji metalowych i ich części	Sprzedaż hurtowa zegarków, zegarów i biżuterii	Pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania	Malowanie i szklenie
6	Kapeo Kolor Sp. z o.o.	Chmurzyński Sychta Sp. z o.o. sp.k.	Kapeo Kolor Sp. z o.o.	Dds Sp. z o.o.	-
	Malowanie i szklenie	Wydobywanie żwiru i piasku; wydobywanie gliny i kaolinu	Malowanie i szklenie	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	-
7	VNS Venus Group sp. z o.o.	Kapeo Kolor Sp. z o.o.	Chmurzyński Sychta Sp. z o.o. sp.k.	VNS Venus Group sp. z o.o.	-
	Sprzedaż hurtowa zegarków, zegarów i biżuterii	Malowanie i szklenie	Wydobywanie żwiru i piasku; wydobywanie gliny i kaolinu	Sprzedaż hurtowa zegarków, zegarów i biżuterii	-
8	MM Serwis Sp. z o.o.	Dds Sp. z o.o.	MM Serwis Sp. z o.o.	GI-Soft Sp. z o.o.	-
	Roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowane	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	Roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowane	Naprawa i konserwacja komputerów i urządzeń peryferyjnych	-

lp	Przychody	Zysk	Zatrudnienie	Dynamika aktywów	Wartość Niematerialna i Prawna
9	GI-Soft Sp. z o.o.	Chmurzyński Sychta Sp. z o.o.	GI-Soft Sp. z o.o.	Kamex Sp. z o.o.	-
	Naprawa i konserwacja komputerów i urządzeń peryferyjnych	Pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania	Naprawa i konserwacja komputerów i urządzeń peryferyjnych	Produkcja konstrukcji metalowych i ich części	-
10	Spółdzielnia Socjalna Gród Gotów w likwidacji	Przedsiębiorstwo Turystyczno-Rehabilitacyjne Milo Sp. z o.o.	-	Kapeo Polska Sp. z o.o.	-
	Działalność w zakresie telekomunikacji bezprzewodowej, z wyłączeniem telekomunikacji satelitarnej	Działalność agentów turystycznych	-	Roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowane	-

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Uwagi:

1) Dla firm zlokalizowanych w gminie Sulęcyno, które składają roczne sprawozdania finansowe do KRS, brakowało odpowiednich danych o zatrudnieniu oraz wartościach niematerialnych i prawnych. Dlatego w tych kategoriach wskazano mniej niż 10 najlepszych firm.

2) Kolorem szarym oznaczono firmy, które w roku 2020 w stosunku do 2019 odnotowały spadek wartości aktywów. Uwzględniono firmy z najmniejszym spadkiem aktywów.

Tabela VI.15. Miejsca firm z listy TOP 10 pod względem przychodów, zysku, zatrudnienia, dynamiki aktywów oraz wartości niematerialnej i prawnej w gminie Sulęcyno

L.p.	Nazwa firmy	Miejsce pod względem przychodów	Miejsce pod względem zysku	Miejsce pod względem zatrudnienia	Miejsce pod względem dynamiki aktywów	Miejsce pod względem wartości niematerialnej i prawnej
1	Kapeo Polska Sp. z o.o.	1	1	1	10	1
2	Kapeo Sp. z o.o.	2	4	2	2	
3	Kapeo Laser Sp. z o.o.	3	3	4	3	4
4	Kamex Sp. z o.o.	4	5	3	9	
5	Chmurzyński Sychta Sp. z o.o. sp.k.	5	9	7	5	2
6	Kapeo Kolor Sp. z o.o.	6	7	6	4	5
7	VNS Venus Group sp. z o.o.	7		5	7	3
8	MM Serwis Sp. z o.o.	8	2	8		
9	GI-Soft Sp. z o.o.	9		9	8	

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Tabela VI.16. „TOP 10” w roku 2020 w gminie Żukowo

lp	Przychody	Zysk	Zatrudnienie	Dynamika aktywów	Wartość Niematerialna i Prawna
1	Anro-Trade sp.j. Eksport Import R. Walder i T. Walder	Terma Sp. z o.o.	Przewozy Autobusowe Gryf Sp. z o.o. sp.k.	Triada Augusto Pomorze D. i T. Aleksandrowicz S.J.	Sim Gdynia Holding Sp. z o.o. sp.k.
	Sprzedaż hurtowa i detaliczna samochodów osobowych i furgonetek	Produkcja grzejników i kotłów centralnego ogrzewania	Pozostały transport lądowy pasażerski, gdzie indziej niesklasyfikowany	Sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	Obróbka mechaniczna elementów metalowych
2	Triada Augusto Pomorze D. i T. Aleksandrowicz S.J.	Triada Augusto Pomorze D. i T. Aleksandrowicz S.J.	Anro-Trade sp.j. Eksport Import R. Walder i T. Walder	Spółka Komunalna Żukowo Sp. z o.o.	Nazar Sp. z o.o. sp.k.
	Sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	Sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	Sprzedaż hurtowa i detaliczna samochodów osobowych i furgonetek	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	Produkcja wyrobów z mięsa, włączając wyroby z mięsa drobiowego
3	Terma Sp. z o.o.	Suchocki sp.k.	Sim Gdynia Sp. z o.o. sp.k.	Przewozy Autobusowe Gryf Sp. z o.o. sp.k.	Investpol Sp. z o.o.
	Produkcja grzejników i kotłów centralnego ogrzewania	Roboty związane z budową rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych	Obróbka mechaniczna elementów metalowych	Pozostały transport lądowy pasażerski, gdzie indziej niesklasyfikowany	Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi
4	Kolanko Sp. z o.o. sp.k.	Anro-Trade sp.j. Eksport Import R. Walder i T. Walder	Terma Sp. z o.o.	Nazar Sp. z o.o. sp.k.	Eldro Technologie Sp. z o.o.
	Sprzedaż hurtowa drewna, materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego	Sprzedaż hurtowa i detaliczna samochodów osobowych i furgonetek	Produkcja grzejników i kotłów centralnego ogrzewania	Produkcja wyrobów z mięsa, włączając wyroby z mięsa drobiowego	Działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne
5	Marba-Sport Marcin Mocarski sp.k.	Marba-Sport Marcin Mocarski sp.k.	Triada Augusto Pomorze D. i T. Aleksandrowicz S.J.	Lilan Invest Sp. z o.o.	Przewozy Autobusowe Gryf Sp. z o.o. sp.k.
	Sprzedaż hurtowa odzieży i obuwia	Sprzedaż hurtowa odzieży i obuwia	Sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	Realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków	Pozostały transport lądowy pasażerski, gdzie indziej niesklasyfikowany
6	Grupa Producentów Owoców I Warzyw Polfarm Sp. z o.o.	Janiszewski Thermotransport Sp. z o.o.	Drawex A.C.M.T. Drywa sp.j.	Stegna Forest Sp. z o.o. sp.k.	MKJ Radiologia Sp. z o.o. sp.k.
	Uprawa warzyw, włączając melony oraz uprawa roślin korzeniowych i roślin bulwiastych	Transport drogowy towarów	Produkcja pozostałych mebli	Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi	Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, gdzie indziej niesklasyfikowana
7	Kadek Sp. z o.o.	Exopite Polska Kaszubski i Sp. sp.j.	Kadek Sp. z o.o.	Aluminium Plus Sp. z o.o.	Polgravel Sp. z o.o.
	Przetwarzanie i konserwowanie mięsa, z wyłączeniem mięsa z drobiu	Produkcja pozostałych wyrobów z tworzyw sztucznych	Przetwarzanie i konserwowanie mięsa, z wyłączeniem mięsa z drobiu	Produkcja metalowych elementów stolarki budowlanej	Wydobywanie żwiru i piasku; wydobywanie gliny i kaolinu

Ip	Przychody	Zysk	Zatrudnienie	Dynamika aktywów	Wartość Niematerialna i Prawna
8	Janiszewski Thermotransport Sp. z o.o.	Ekofinn-Pol Sp. z o.o.	Beckmann Volmer Technology Sp. z o.o.	Haase Farm Sp. z o.o.	Stesar Sp. z o.o. sp.k.
	Transport drogowy towarów	Produkcja pozostałych maszyn ogólnego przeznaczenia, gdzie indziej niesklasyfikowana	Produkcja konstrukcji metalowych i ich części	Uprawa zbóż, roślin strączkowych i roślin oleistych na nasiona, z wyłączeniem ryżu	Instalowanie maszyn przemysłowych, sprzętu i wyposażenia
9	Auto Miras Autoryzowany Serwis Samochodowy Sp. z o.o.	Drawex A.C.M.T. Drywa sp.j.	Gminna Spółdzielnia SAMOPOMOC CHŁOPSKA	Infracorr Sp. z o.o.	Nov-Weld Sp. z o.o.
	Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	Produkcja pozostałych mebli	Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	Roboty związane z budową rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych	Sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana
10	Sim Gdynia Sp. z o.o. sp.k.	Kolanko Transport Sp. z o.o. sp.k.	Tekosom Poland Sp. z o.o.	Seibu Giken DST Poland Sp. z o.o.	Transplanner Sp. z o.o.
	Obróbka mechaniczna elementów metalowych	Transport drogowy towarów	Produkcja pozostałej odzieży wierzchniej	Produkcja przemysłowych urządzeń chłodniczych i wentylacyjnych	Działalność usługowa wspomagająca transport lądowy

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Tabela VI.17. Miejsca firm z listy TOP 10 pod względem przychodów, zysku, zatrudnienia, dynamiki aktywów oraz wartości niematerialnej i prawnej w gminie Żukowo

L.p.	Nazwa firmy	Miejsce pod względem przychodów	Miejsce pod względem zysku	Miejsce pod względem zatrudnienia	Miejsce pod względem dynamiki aktywów	Miejsce pod względem wartości niematerialnej i prawnej
1	Triada Augusto Pomorze D. i T. Aleksandrowicz S.J.	1	1		1	
2	Kolanko Sp. z o.o. sp.k.	2				
3	Marba-Sport Marcin Mocarski sp.k.	3	3			
4	Grupa Producentów Owoców i Warzyw Polfarm Sp. z o.o.	4				
5	Kadek Sp. z o.o.	5				
6	Janiszewski Thermotransport Sp. z o.o.	6	4			
7	Auto Miras Autoryzowany Serwis Samochodowy Sp. z o.o.	7				
8	Sim Gdynia Sp. z o.o. sp.k.	8				1
9	Transplanner Sp. z o.o.	9				10
10	Kolanko Transport Sp. z o.o. sp.k.	10	8			

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Tabela VI.18. „TOP 10” w roku 2020 w gminie Przywidz

lp	Przychody	Zysk	Zatrudnienie	Dynamika aktywów	Wartość Niematerialna i Prawna
1	Wobet Sp. z o.o. sp.k.	Wobet Sp. z o.o. sp.k.	Wobet Sp. z o.o. sp.k.	Wobet Sp. z o.o. sp.k.	Wobet Sp. z o.o. sp.k.
	Produkcja masy betonowej prefabrykowanej	Produkcja masy betonowej prefabrykowanej	Produkcja masy betonowej prefabrykowanej	Produkcja masy betonowej prefabrykowanej	Produkcja masy betonowej prefabrykowanej
2	Duraj sp.j.	Duraj sp.j.	Duraj sp.j.	Kamiś Sp. z o.o.	-
	Produkcja statków i konstrukcji pływających	Produkcja statków i konstrukcji pływających	Produkcja statków i konstrukcji pływających	Przygotowanie terenu pod budowę	-
3	Kamiś Sp. z o.o.	Amj Technologie Sp. z o.o.	Kamiś Sp. z o.o.	Amj Technologie Sp. z o.o.	-
	Przygotowanie terenu pod budowę	Roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowane	Przygotowanie terenu pod budowę	Roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowane	-
4	Delbud 2 Sp. z o.o. sp.k.	Nel Ogrody Sp. z o.o.	Prolen Sp. z o.o.	Duraj sp.j.	-
	Realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków	Działalność usługowa związana z zagospodarowaniem terenów zieleni	Działalność w zakresie architektury	Produkcja statków i konstrukcji pływających	-
5	Amj Technologie Sp. z o.o.	Delbud 2 Sp. z o.o. sp.k.	Delbud 2 Sp. z o.o. sp.k.	Prolen Sp. z o.o.	-
	Roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowane	Realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków	Realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków	-	-
6	Nel Ogrody Sp. z o.o.	Perfekt Serwis Przywidz Sp. z o.o.	-	-	-
	Działalność usługowa związana z zagospodarowaniem terenów zieleni	Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	-	-	-
7	Rafcon Sp. z o.o. sp.k.	Ocean Group Sp. z o.o.	-	-	-
	Transport drogowy towarów	Pozostała działalność wspomagająca usługi finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszów emerytalnych	-	-	-
8	Prolen Sp. z o.o.	Kamiś Sp. z o.o.	-	-	-
	Działalność w zakresie architektury	Przygotowanie terenu pod budowę	-	-	-
9	Ocean Group Sp. z o.o.	Art Skell Sp. z o.o.	-	-	-

lp	Przychody	Zysk	Zatrudnienie	Dynamika aktywów	Wartość Niematerialna i Prawna
	Pozostała działalność wspomagająca usługi finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	Tynkowanie	-	-	-
10	Kozi Gród Sp. z o.o.	Hubeny Sp. z o.o. sp.k.	-	-	-
	Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	Pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania	-	-	-

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

Uwaga: Dla firm zlokalizowanych w gminie Przywidz, które składają roczne sprawozdania finansowe do KRS, brakowało odpowiednich danych o wartości aktywów oraz wartościach niematerialnych i prawnych. Dlatego w tych kategoriach wskazano mniej niż 10 najlepszych firm.

Tabela VI.19. Miejsca firm z listy TOP 10 pod względem przychodów, zysku, zatrudnienia, dynamiki aktywów oraz wartości niematerialnej i prawnej w gminie Przywidz

L.p.	Nazwa firmy	Miejsce pod względem przychodów	Miejsce pod względem zysku	Miejsce pod względem zatrudnienia	Miejsce pod względem dynamiki aktywów	Miejsce pod względem wartości niematerialnej i prawnej
1	Wobet Sp. z o.o. sp.k.	1	1	1	1	1
2	Duraj sp.j.	2	2	2	4	
3	Kamiś Sp. z o.o.	3	8	3	2	
4	Delbud 2 Sp. z o.o. sp.k.	4	5	5		
5	Amj Technologie Sp. z o.o.	5	3		3	
6	Nel Ogrody Sp. z o.o.	6	4	6		
7	Rafcon Sp. z o.o. sp.k.	7				
8	Prolen Sp. z o.o.	8		4	5	
9	Ocean Group Sp. z o.o.	9	7			
10	Kozi Gród Sp. z o.o.	10		9		

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z InfoCredit.

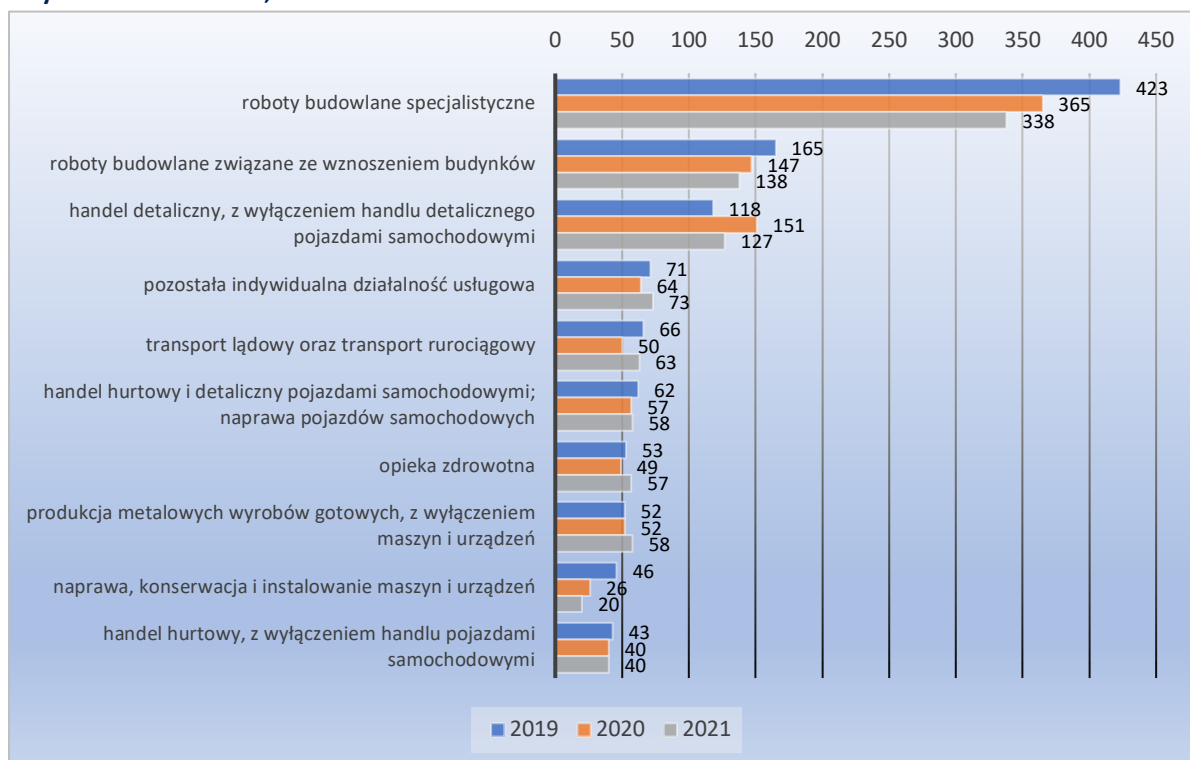
VII. Analiza przeżywalności przedsiębiorstw

W tabeli VII.1. przedstawiono listę branż, w których zakładane są nowe firmy na obszarze Szwajcarii Kaszubskiej. Należy zastrzec, że wykaz zawiera tylko te sekcje, w których w latach 2019-2021 zarejestrowano najwięcej podmiotów (ograniczono ich liczbę do 10). Istotne jest również to, że w klasyfikacji uwzględniono ogół przedsiębiorstw, a nie tylko sektor MSP.

Pierwsza uwaga, która się nasuwa, to spostrzeżenie, że najbardziej popularne dziedziny, które wybierają osoby rejestrujące nowe przedsiębiorstwa na Kaszubach nie odbiegają znacznie od preferencji osób, które decydują się na założenie firm w Polsce.

Druga uwaga, w pewnym stopniu zaprzecza ogólnej opinii, że pandemia COVID-19 drastycznie obniżyła przedsiębiorczość, co przełożyło na niechęć do podejmowania działalności gospodarczej. Z danych wynika, że w 2020 roku spadek liczby nowo otwieranych firm nastąpił, ale nie był dramatycznie duży, a w niektórych branżach ich liczba wręcz się powiększyła.

Wykres VII.1. Liczba nowych przedsiębiorstw zarejestrowanych w gminach powiatu kartuskiego i w gminie Przywidz w latach 2019, 2020 i 2021

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych REGON.

Sekcją, w której w okresie 2019-2021 powstało najwięcej firm (423 firmy w 2019 roku, 365 w 2020, a 338 w 2021 roku) są roboty budowlane specjalistyczne.

Kolejną, pod względem popularności, jest również działalność związana z budownictwem, a mianowicie sekcja roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków, gdzie w kolejnych latach zarejestrowanych zostało (165, 147 i 138 przedsiębiorstw).

Do sekcji, które odnotowały wzrost liczby nowych firm w okresie post-Covidowym należą: pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe, handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi, transport lądowy oraz transport rurociągowy, produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń, naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń, handel hurtowy z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi, opieka zdrowotna.

Interesujące jest również to, że przedsiębiorcy zdecydowali się na zainicjowanie działalności gospodarczej w sekcjach, które nie miały wiele wspólnego z potencjalnym wzrostem popytu, który mógł być spowodowany pandemią. Jediną taką sekcją jest opieka zdrowotna.

Tabela VII.1. TOP najbardziej popularnych branż wg. zakładania firm (na tle Polski)

2019					2020					2021				
PKD	Opis	Region	Region	POLSKA	PKD	Opis	Region	Region	POLSKA	PKD	Opis	Region	Region	POLSKA
		liczba	stosunek do całości	liczba			stosunek do całości	liczba	stosunek do całości					
43	roboty budowlane specjalistyczne	423	25.9	16.3	43	roboty budowlane specjalistyczne	365	24.9	16.5	43	roboty budowlane specjalistyczne	338	21.9	15.8
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	165	10.1	5.3	47	hand, detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	151	10.3	11.4	41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	138	8.9	5.0
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	118	7.2	10.0	41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	147	10.0	5.2	47	hand, detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	127	8.2	10.6
96 97 i 98	pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe	71	4.4	4.8	96 97 i 98	pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe	64	4.4	4.7	96 97 i 98	pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe	73	4.7	4.5
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	66	4.0	5.1	45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	57	3.9	3.3	49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	63	4.1	4.7
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	62	3.8	3.7	25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	52	3.5	1.8	62	działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	62	4.0	7.3

2019					2020					2021				
PKD	Opis	Region	Region	POLSKA	PKD	Opis	Region	Region	POLSKA	PKD	Opis	Region	Region	POLSKA
		liczba	stosunek do całości	liczba			stosunek do całości	liczba	stosunek do całości					
86	opieka zdrowotna	53	3.2	4.3	49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	50	3.4	4.9	25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	58	3.8	1.8
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	52	3.2	1.9	86	opieka zdrowotna	49	3.3	4.7	45	hand, hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	58	3.8	3.2
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	46	2.8	1.3	62	działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	42	2.9	5.5	86	opieka zdrowotna	57	3.7	5.5
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	43	2.6	3.6	46	hand, hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	40	2.7	4.0	71	działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	42	2.7	2.1

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych REGON.

Tabela VII.2. Liczba nowo powstających firm w relacji do liczby już istniejących przedsiębiorstw

Sekcja	opis	2019			2020			2021		
		POLSKA	Pomorskie	region	POLSKA	Pomorskie	region	POLSKA	Pomorskie	region
A	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	5,1	3,7	2,9	4,9	4,4	5,1	5,1	3,4	1,9
B	górnictwo i wydobywanie	4,0	6,3	8,3	3,9	6,5	5,4	3,9	5,2	5,3
C	przetwórstwo przemysłowe	7,1	8,3	8,8	5,9	6,8	6,9	6,5	6,9	7,6
D	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	11,1	9,8	0,0	16,0	11,2	7,7	16,1	14,9	12,5
E	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	5,3	4,6	4,5	5,5	5,7	2,9	4,5	4,3	2,9
F	budownictwo	13,5	14,3	14,7	10,9	11,8	11,7	11,0	11,5	10,1
G	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	6,1	6,3	7,6	5,7	6,1	8,1	5,9	6,6	7,1
H	transport i gospodarka magazynowa	8,3	9,0	8,9	6,7	6,3	6,2	7,1	7,5	7,9
I	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	10,0	10,9	11,9	7,7	9,3	8,1	8,1	11,2	10,9
J	informacja i komunikacja	12,3	12,7	12,2	10,6	11,5	10,7	13,6	15,3	14,1
K	działalność finansowa i ubezpieczeniowa	7,1	5,7	7,6	5,7	5,5	7,4	5,8	5,6	8,1
L	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	4,5	4,2	11,5	4,4	3,9	8,0	4,6	4,3	11,7
M	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	8,5	8,5	10,5	7,3	7,6	8,5	8,0	8,5	9,1
N	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	12,6	13,1	13,0	10,3	10,9	12,1	11,1	12,5	14,4
O	administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1,2	1,9	3,4	0,3	1,4	0,0	0,4	2,1	2,2
P	edukacja	7,8	7,8	5,3	6,2	6,3	4,0	6,9	7,1	6,6
Q	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	6,5	6,9	8,3	5,9	6,3	6,9	7,0	7,1	7,3
R	działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8,0	7,7	8,1	5,2	6,1	8,4	5,9	6,1	7,5
S i T	pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe	9,3	8,2	10,3	6,3	6,2	7,2	6,2	6,7	8,1
U	organizacje i zespoły eksterytorialne	7,7	5,9	0,0	7,5	5,6	0,0	1,5	0,0	0,0

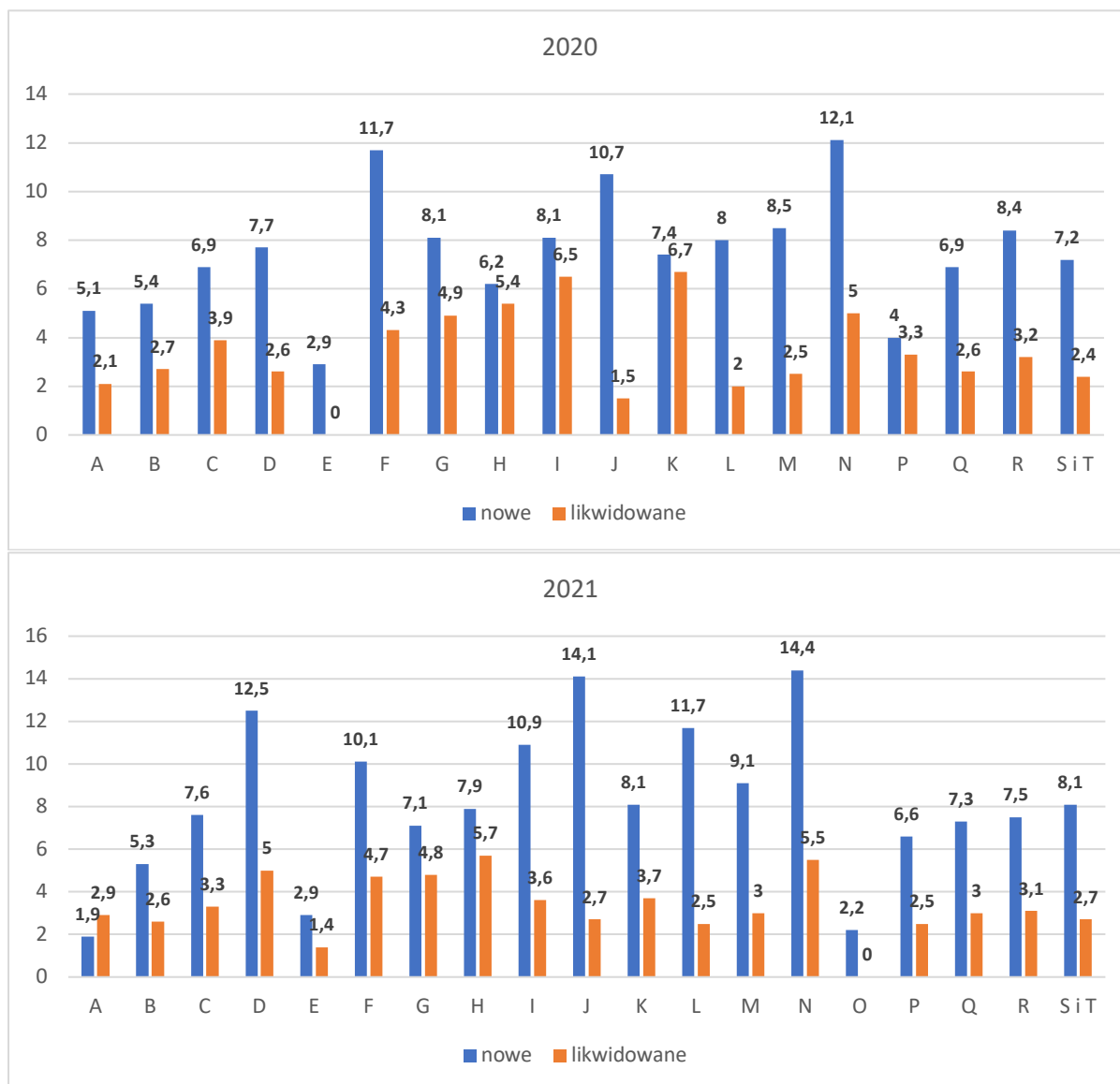
Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych REGON.

Tabela VII.3. Udział likwidowanych firm w relacji do liczby już istniejących przedsiębiorstw

Seksja	opis	2019			2020			2021		
		POLSKA	Pomorskie	region	POLSKA	Pomorskie	region	POLSKA	Pomorskie	region
A	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3,3	3,1	2,3	2,9	2,8	2,1	2,8	2,9	2,9
B	górnictwo i wydobywanie	3,5	6,7	0,0	3,5	3,1	2,7	3,3	6,6	2,6
C	przetwórstwo przemysłowe	5,0	6,4	5,5	3,9	4,9	3,9	4,1	5,1	3,3
D	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3,8	4,5	2,6	2,7	5,1	2,6	2,5	3,3	5,0
E	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4,6	4,1	1,5	4,0	3,2	0,0	3,6	3,5	1,4
F	budownictwo	5,9	6,5	5,4	4,4	4,9	4,3	5,1	5,8	4,7
G	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	6,5	6,2	5,1	4,3	4,6	4,9	4,5	4,7	4,8
H	transport i gospodarka magazynowa	6,3	7,2	6,8	4,8	5,7	5,4	5,7	6,6	5,7
I	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	6,4	7,6	4,8	5,0	6,3	6,5	4,7	5,8	3,6
J	informacja i komunikacja	3,4	3,9	3,6	2,8	2,9	1,5	2,9	3,2	2,7
K	działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5,8	5,4	4,0	4,1	4,3	6,7	4,8	4,4	3,7
L	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1,3	1,3	3,6	1,1	1,0	2,0	1,2	1,2	2,5
M	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4,1	3,8	2,2	2,9	3,1	2,5	3,2	3,4	3,0
N	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	7,0	7,5	6,5	5,1	5,6	5,0	5,5	5,5	5,5
O	administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0,5	0,7	0,0	0,3	0,6	0,0	0,3	1,0	0,0
P	edukacja	5,9	6,4	5,7	3,7	3,4	3,3	3,4	3,6	2,5
Q	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2,7	2,9	3,3	2,4	2,3	2,6	2,7	2,7	3,0
R	działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3,8	4,6	4,6	2,8	3,0	3,2	3,0	3,4	3,1
S i T	pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe	4,3	4,4	4,8	3,1	3,0	2,4	3,2	3,7	2,7
U	organizacje i zespoły eksterytorialne	4,0	5,9		0,0	0,0		0,7	0,0	

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych REGON.

Wykres VII.2. Udział likwidowanych i nowo powstających przedsiębiorstw w relacji do istniejących w 2020 i 2021 roku w gminach powiatu kartuskiego i w gminie Przywidz

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych REGON.

Objaśnienia - sekcje PKD:

A	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	K	działalność finansowa i ubezpieczeniowa
B	górnictwo i wydobywanie	L	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
C	przetwórstwo przemysłowe	M	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
D	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	N	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
E	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	O	administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
F	budownictwo	P	edukacja
G	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	Q	opieka zdrowotna i pomoc społeczna
H	transport i gospodarka magazynowa	R	działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
I	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	SiT	pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe
J	informacja i komunikacja		

Jak wskazują dane, zawarte w bazie REGON, liczba przedsiębiorstw zarejestrowanych w gminach kaszubskich zwiększa się. W roku 2020, tylko w jednym przypadku, udział likwidowanych przedsiębiorstw był wyższy od udziału nowo powstających. Była to działalność finansowa i ubezpieczeniowa.

Relatywnie najwięcej firm przybyło w latach 2019 - 2021 w sekcji wytwarzanie, zaopatrywanie w energię, jakkolwiek był to udział mniejszy niż w województwie pomorskim i w kraju (12,5 wobec 14,9 w województwie i 16,1 w Polsce).

Ważne są dwie sekcje: działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ze wskaźnikiem na poziomie 9,1 (w województwie pomorskim 8,5, w Polsce 8,0) i informację i komunikację (14,1 w 2021 roku, 11,5 w 2020 roku). Obie zaliczane są do sektorów nowoczesnych, które przyczyniają się do wzrostu poziomu nowoczesności gospodarki.

Znaczną popularnością cieszy się też budownictwo, w którym udział nowo powstających firm przez wszystkie lata utrzymywał się na relatywnie wysokim poziomie. Podobny trend można zaobserwować na Pomorzu i w Polsce.

Warto zwrócić uwagę na działalność związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi. Udział nowo powstających przedsiębiorstw w stosunku do istniejących w 2021 roku wyniósł 10,9 (w porównaniu do 8,1 w 2020 roku). Może to być sygnał, że pandemia nie wpłynęła znacząco na ograniczenie działalności, w tej wydawać by się mogło wrażliwej na ograniczenie mobilności ludzi, dziedzinie.

Wskaźnikami, wyższymi od 10, wyróżniają się jeszcze sekcje: działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (11,7 w 2021 roku w porównaniu do 4,6 dla Polski i 4,3 dla województwa pomorskiego), działalność w zakresie usług i działalność wspierająca (14,4).

Wszystkie sekcje charakteryzuje pewna dynamika; z jednej strony powstają nowe firmy, z drugiej część z dotychczas aktywnych rezygnuje z działalności.

Generalnie, udziały przedsiębiorstw likwidowanych w populacji firm w poszczególnych sekcjach są niższe niż udziały nowo powstających (poza wspomnianą już działalnością finansową).

Tabela VII.4. „TOP” najbardziej popularnych branż według zakładania firm w gminie Chmielno

2019					2020					2021				
PKD	Opis	gmina Chmielno	gmina Chmielno	POLSKA	PKD	Opis	gmina Chmielno	gmina Chmielno	POLSKA	PKD	Opis	gmina Chmielno	gmina Chmielno	POLSKA
		liczba	% wszystkich nowych	liczba			% wszystkich nowych	liczba	% wszystkich nowych					
43	roboty budowlane specjalistyczne	19	27,5	16,3	43	roboty budowlane specjalistyczne	18	31,0	16,5	41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	14	20,6	5,0
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	7	10,1	10,0	41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	6	10,3	5,2	43	roboty budowlane specjalistyczne	13	19,1	15,8
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	6	8,7	5,3	55	zakwaterowanie	4	6,9	1,4	55	zakwaterowanie	7	10,3	1,5
94	działalność organizacji członkowskich	5	7,2	2,7	86	opieka zdrowotna	3	5,2	4,7	45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	5	7,4	3,2
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	5	7,2	5,1	31	produkcja mebli	3	5,2	0,9	47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	5	7,4	10,6
31	produkcja mebli	5	7,2	0,9	46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	3	5,2	4,0	86	opieka zdrowotna	3	4,4	5,5

2019					2020					2021				
PKD	Opis	gmina Chmielno	gmina Chmielno	POLSKA	PKD	Opis	gmina Chmielno	gmina Chmielno	POLSKA	PKD	Opis	gmina Chmielno	gmina Chmielno	POLSKA
		liczba	% wszystkich nowych	liczba			% wszystkich nowych	liczba	% wszystkich nowych					
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	3	4,3	1,9	47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	2	3,4	11,4	82	działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej	3	4,4	1,8
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	3	4,3	1,3	45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	2	3,4	3,3	49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	3	4,4	4,7
Liczba nowo zarejestrowanych w danym roku		69			Liczba nowo zarejestrowanych w danym roku		58			Liczba nowo zarejestrowanych w danym roku		68		

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych REGON.

Tabela VII.5. Liczba nowopowstałych firm i firm wyrejestrowanych w danym roku w gminie Chmielno w relacji do liczby już istniejących przedsiębiorstw

Seksja PKD		2019			2020			2021		
		łączna liczba	nowor, %	wyrej, %	łączna liczba	nowor, %	wyrej, %	łączna liczba	nowor, %	wyrej, %
A	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	23	0,0	13,0	23	8,7	4,3	25	4,0	0,0
B	górnictwo i wydobywanie	4	0,0	0,0	4	0,0	0,0	4	0,0	0,0
C	przetwórstwo przemysłowe	104	11,5	5,8	105	5,7	3,8	108	3,7	0,9
D	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	0,0	0,0	1	0,0	0,0	1	0,0	0,0
E	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	8	0,0	0,0	8	0,0	0,0	8	0,0	0,0
F	budownictwo	234	11,1	4,3	250	10,0	3,2	261	10,7	6,1
G	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	139	7,2	2,2	135	5,2	8,1	141	7,1	5,0
H	transport i gospodarka magazynowa	28	21,4	17,9	27	3,7	3,7	28	10,7	3,6
I	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	42	4,8	4,8	45	11,1	8,9	52	15,4	5,8
J	informacja i komunikacja	14	7,1	7,1	17	11,8	0,0	15	0,0	6,7
K	działalność finansowa i ubezpieczeniowa	10	0,0	10,0	11	0,0	0,0	12	8,3	0,0
L	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	9	11,1	11,1	11	9,1	0,0	11	18,2	0,0
M	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	43	4,7	4,7	46	2,2	0,0	45	2,2	0,0
N	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	18	5,6	5,6	20	15,0	5,0	23	21,7	17,4
O	administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	8	0,0	0,0	8	0,0	0,0	8	0,0	0,0
P	edukacja	21	0,0	0,0	22	4,5	4,5	24	0,0	0,0
Q	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	32	3,1	3,1	33	9,1	3,0	36	8,3	0,0
R	działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	11	18,2	0,0	13	7,7	7,7	13	15,4	7,7
S i T	pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe	51	11,8	2,0	53	3,8	1,9	53	3,8	1,9
Łączna liczba firm		800	70	37	832	60	34	868	70	35

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych REGON.

Pierwsza uwaga, która nasuwa się przy analizie danych, to fakt, że nie ma w gminie Chmielno sekcji, w której w latach 2019 -2020 nastąpiłby spadek liczebności zarejestrowanych w niej przedsiębiorstw. W trzech spośród nich populacja utrzymywała się na tym samym poziomie. Są to: górnictwo i wydobywanie (4), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (1 przedsiębiorstwo), dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (8) oraz administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne (8).

Najbardziej atrakcyjną działalnością, z punktu widzenia, przedsiębiorców, jest budownictwo, w którym w 2021 roku działało 261 firm (w 2019 234, w 2020 250). Podobnie, jak w innych sekcjach, również tutaj widać, pewną „wymianę”: część przedsiębiorstw zaprzestaje, część rozpoczyna działalność, formalnie ją rejestrując.

Kolejną, najbardziej popularną i najliczniej reprezentowaną dziedziną jest handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (139 firm w 2020 i 141 w 2021 roku).

Warto zwrócić uwagę na sekcje związane z turystyką. W działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi liczba firm w kolejnych latach wynosiła (42, 45 i 52), w działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (11, 13 i 13).

W dwóch sekcjach (zaliczanych do sektorów nowoczesnych) populacja przedsiębiorstw podlegała pewnym wahaniom; w informacji i komunikacji liczebność zwiększyła się, ale w 2021 w stosunku do 2019 roku, a w stosunku do 2020 uległa zmniejszeniu. W 2019 roku wynosiła 14, w 2020 17 i 15 w 2021 roku.

W działalności profesjonalnej naukowej i technicznej w 2019 roku zarejestrowanych było 43, w 2020 46, a w 2021 45 firm.

Jeszcze jedna sekcja zasługuje na szczególną uwagę: rolnictwo, leśnictwo i rybactwo. W 2019 i 2020 roku zarejestrowane były w niej 23 firmy, w 2021 roku ich liczba wzrosła do 25.

Tabela VII.6. „TOP” najbardziej popularnych branż według zakładania firm w gminie Kartuzy

2019					2020					2021				
PKD	Opis	gmina Kartuzy	gmina Kartuzy	POLSKA	PKD	Opis	gmina Kartuzy	gmina Kartuzy	POLSKA	PKD	Opis	gmina Kartuzy	gmina Kartuzy	POLSKA
		liczba	% wszystkich nowych	liczba			% wszystkich nowych	liczba	% wszystkich nowych			liczba	% wszystkich nowych	
43	roboty budowlane specjalistyczne	121	31,8	16,3	43	roboty budowlane specjalistyczne	92	27,9	16,5	43	roboty budowlane specjalistyczne	85	26,9	15,8
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	32	8,4	5,3	41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	34	10,3	5,2	41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	31	9,8	5,0
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	28	7,3	10,0	47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	30	9,1	11,4	47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	23	7,3	10,6
96	pozostała indywidualna działalność usługowa	17	4,5	4,8	86	opieka zdrowotna	17	5,2	4,7	96	pozostała indywidualna działalność usługowa	15	4,7	4,5
86	opieka zdrowotna	17	4,5	4,3	96	pozostała indywidualna działalność usługowa	15	4,5	4,7	86	opieka zdrowotna	11	3,5	5,5
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	14	3,7	3,7	25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	15	4,5	1,8	25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	10	3,2	1,8
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	11	2,9	1,9	45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	11	3,3	3,3	46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	10	3,2	3,8

2019					2020					2021				
PKD	Opis	gmina Kartuzy	gmina Kartuzy	POLSKA	PKD	Opis	gmina Kartuzy	gmina Kartuzy	POLSKA	PKD	Opis	gmina Kartuzy	gmina Kartuzy	POLSKA
		liczba	% wszystkich nowych	liczba			% wszystkich nowych	liczba	% wszystkich nowych					
71	działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	11	2,9	2,0	71	działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	10	3,0	2,0	62	działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	10	3,2	7,3
56	działalność usługowa związana z wyżywieniem	11	2,9	2,7	46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	8	2,4	4,0	82	działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej	9	2,8	1,8
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	10	2,6	0,9	62	działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	8	2,4	5,5	33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	9	2,8	1,2
Liczba nowo zarejestrowanych w danym roku		381			Liczba nowo zarejestrowanych w danym roku		330			Liczba nowo zarejestrowanych w danym roku		316		

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych REGON.

Tabela VII.7. Liczba nowopowstających firm i firm wyrejestrowanych w danym roku w gminie Kartuzy w relacji do liczby już istniejących przedsiębiorstw

Sekcja PKD		2019			2020			2021		
		łączna liczba	nowor, %	wyrej, %	łączna liczba	nowor, %	wyrej, %	łączna liczba	nowor, %	wyrej, %
A	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	99	3,0	1,0	103	7,8	1,0	103	2,9	1,9
B	górnictwo i wydobywanie	1	0,0	0,0	2	50,0	0,0	1	0,0	0,0
C	przetwórstwo przemysłowe	406	9,1	5,4	416	7,5	6,0	440	9,1	4,1
D	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	4	0,0	0,0	5	20,0	0,0	3	0,0	33,3
E	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	13	15,4	0,0	13	0,0	0,0	13	0,0	0,0
F	budownictwo	1014	16,1	6,4	1098	12,2	4,7	1156	10,2	5,3
G	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	745	6,7	4,8	746	6,6	5,1	759	5,0	4,2
H	transport i gospodarka magazynowa	167	5,4	5,4	173	5,8	3,5	176	4,5	4,5
I	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	105	14,3	3,8	105	5,7	4,8	115	10,4	3,5
J	informacja i komunikacja	85	11,8	4,7	93	8,6	2,2	104	12,5	2,9
K	działalność finansowa i ubezpieczeniowa	87	4,6	1,1	86	3,5	4,7	82	4,9	2,4
L	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	135	5,2	3,7	141	4,3	1,4	154	7,8	0,6
M	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	310	9,7	2,6	324	8,6	3,4	342	6,1	2,0
N	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	120	10,8	4,2	127	11,8	7,1	139	17,3	5,8
O	administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	27	7,4	0,0	27	0,0	0,0	28	3,6	0,0
P	edukacja	123	5,7	9,8	126	2,4	1,6	130	6,2	2,3
Q	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	204	8,8	3,4	216	8,8	3,2	218	5,5	3,7
R	działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	65	7,7	9,2	69	4,3	1,4	69	5,8	1,4
S i T	pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe	238	9,2	4,2	250	6,0	1,6	263	7,2	2,3
Łączna liczba firm		3948	397	195	4120	340	169	4295	337	165

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych REGON.

W gminie Kartuzy trzy, najliczniejsze pod względem zarejestrowanych przedsiębiorstw, sekcje, to:

-budownictwo w 2019 -1014, w 2020 -1098, a w 2021- 1156 zarejestrowanych firm,

- handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (odpowiednio w latach: 745, 746 i 759),

- przetwórstwo przemysłowe (406, 416 i 440).

W trzech sekcjach, o stosunkowo niewielkiej liczebności, zmniejszyła się liczba przedsiębiorstw. Są to:

- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (4 w 2019, 5 w 2020 i 3 w 2021 roku),

- działalność finansowa i ubezpieczeniowa (87 w 2019 roku, 86 w 2020 i 82 w 2021 roku).

W sekcji: dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją, liczba zarejestrowanych firm w latach 2019-2020 utrzymywała się na tym samym poziomie (13).

Warto odnotować, że w dwóch sekcjach związanych z turystyką nie widać regresu, który mógłby się ujawnić w formie spadku zainteresowania przedsiębiorców tą działalnością i niechęcią do rejestrowania nowych podmiotów gospodarczych.

W działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi w 2019 i w 2020 roku zarejestrowanych było 105 firm, w 2019 ich liczba wzrosła do 115.

W działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją populacja przedsiębiorstw w 2019 roku wynosiła 65, a w 2020 i w 2021 roku 69.

W sekcjach, ważnych z punktu widzenia innowacyjności gospodarki, zaliczanych do nowoczesnych, nastąpił również wzrost liczby zarejestrowanych firm:

- w informacji i komunikacji (w 2019 roku było ich 85, w 2020 93, a w 2021 104),

- w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej liczebność zarejestrowanych podmiotów zwiększyła się w kolejnych latach z 310 w 2019, 324 w 2020 do 342 w 2021 roku.

Widać też zainteresowanie rolnictwem leśnictwem i rybactwem: w 2019 roku działało tu 99, w 2020 i 2021 – 103 przedsiębiorstwa.

Tabela VII.8. „TOP” najbardziej popularnych branż według zakładania firm w gminie Przodkowo

2019					2020					2021				
PKD	Opis	gmina Przodkowo	gmina Przodkowo	POLSKA	PKD	Opis	gmina Przodkowo	gmina Przodkowo	POLSKA	PKD	Opis	gmina Przodkowo	gmina Przodkowo	POLSKA
		liczba	% wszystkich nowych	liczba			% wszystkich nowych	liczba	% wszystkich nowych					
43	roboty budowlane specjalistyczne	26	16,3	16,3	43	roboty budowlane specjalistyczne	30	31,6	16,5	43	roboty budowlane specjalistyczne	18	16,4	15,8
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	13	10,0	10,0	41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	9	9,5	5,2	47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	17	15,5	10,6
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	10	5,3	5,3	47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	8	8,4	11,4	25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	9	8,2	1,8
96	pozostała indywidualna działalność usługowa	9	4,8	4,8	96	pozostała indywidualna działalność usługowa	6	6,3	4,7	82	działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej	8	7,3	1,8
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	4	3,7	3,7	25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	3	3,2	1,8	41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	6	5,5	5,0

2019					2020					2021				
PKD	Opis	gmina Przodkowo	gmina Przodkowo	POLSKA	PKD	Opis	gmina Przodkowo	gmina Przodkowo	POLSKA	PKD	Opis	gmina Przodkowo	gmina Przodkowo	POLSKA
		liczba	% wszystkich nowych				liczba	% wszystkich nowych				liczba	% wszystkich nowych	
71	działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	4	2,0	2,0	71	działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	3	3,2	2,0	96	pozostała indywidualna działalność usługowa	5	4,5	4,5
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	4	5,1	5,1	46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	3	3,2	4,0	71	działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	5	4,5	2,1
62	działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	4	5,0	5,0	62	działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	3	3,2	5,5	49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	4	3,6	4,7
74	pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4	2,4	2,4	49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	3	3,2	4,9	70	działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	4	3,6	3,1
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	3	1,9	1,9	74	pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3	3,2	2,4	46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	3	2,7	3,8
Liczba nowo zarejestrowanych w danym roku		111			Liczba nowo zarejestrowanych w danym roku		95			Liczba nowo zarejestrowanych w danym roku		110		

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych REGON.

Tabela VII.9. Liczba nowopowstających firm i firm wyrejestrowanych w danym roku w gminie Przdkowo w relacji do liczby już istniejących przedsiębiorstw

Sekcja PKD		2019			2020			2021		
		łączna liczba	nowor, %	wyrej, %	łączna liczba	nowor, %	wyrej, %	łączna liczba	nowor, %	wyrej, %
A	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	19	0,0	0,0	18	0,0	0,0	16	6,3	12,5
B	górnictwo i wydobywanie	2	0,0	0,0	2	0,0	0,0	2	0,0	0,0
C	przetwórstwo przemysłowe	152	6,6	4,6	159	6,9	1,9	174	8,6	1,1
D	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0			0			5	100,0	0,0
E	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4	0,0	0,0	4	0,0	0,0	4	0,0	0,0
F	budownictwo	275	13,8	5,5	315	12,7	2,5	340	7,1	2,1
G	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	219	9,1	5,0	218	5,5	4,1	239	9,6	3,8
H	transport i gospodarka magazynowa	60	6,7	5,0	64	6,3	3,1	65	7,7	3,1
I	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	17	5,9	0,0	20	10,0	5,0	22	9,1	0,0
J	informacja i komunikacja	17	23,5	0,0	21	14,3	0,0	28	7,1	3,6
K	działalność finansowa i ubezpieczeniowa	16	12,5	0,0	18	11,1	5,6	19	5,3	0,0
L	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	15	26,7	6,7	18	5,6	5,6	22	13,6	0,0
M	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	93	14,0	2,2	100	8,0	5,0	117	12,0	1,7
N	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	38	15,8	7,9	42	7,1	7,1	53	22,6	5,7
O	administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	8	0,0	0,0	8	0,0	0,0	8	0,0	0,0
P	edukacja	29	6,9	6,9	30	6,7	3,3	34	8,8	0,0
Q	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	22	13,6	4,5	23	8,7	0,0	26	7,7	7,7
R	działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	15	6,7	0,0	15	6,7	13,3	17	17,6	0,0
S i T	pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe	67	13,4	6,0	74	9,5	2,7	73	8,2	6,8
Łączna liczba firm		1068	117	49	1149	98	38	1264	119	35

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych REGON.

Łączna liczba zarejestrowanych firm w gminie Przodkowo w 2021 roku w stosunku do 2019 roku zwiększyła się o 196. Jediną sekcją, w której nastąpiło zmniejszenie populacji formalnie działających przedsiębiorstw było rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo; ich liczba w 2019 roku wynosiła 19, w 2020 18, a 1 2021 spadła do 16.

Do sekcji, wzbudzających największe zainteresowanie przedsiębiorców (co przejawia się w liczbie już zarejestrowanych i nowo zakładanych firm), w gminie Przodkowo, należą:

- budownictwo (275 firm w 2019, 315 w 2020 roku i 340 w 2021 roku,
- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, (odpowiednio 219, 218 i 239),
- przetwórstwo przemysłowe (152, 159 i 174),
- transport i gospodarka magazynowa (60,64 i 65 firm).

Istotne jest to, że również w gminie Przodkowo nie nastąpił spadek zainteresowania przedsiębiorców działalnością powiązaną z turystyką.

W działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi liczba firm w kolejnych latach wzrastała z 17 w 2019 roku, do 20 w 2020 roku i 22 w 2021 roku, w działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją wynosiła w kolejnych latach 15, 15, 17.

Jak we wszystkich gminach, również w Przodkowie, warto przyrzeć się dwóm, zaliczanym do innowacyjnych, sekcjom i istotnej (z punktu widzenia jakości zasobów ludzkich) edukacji. W działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej, liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw kształtowała się w kolejnych latach na poziomie 93,100, 117, w informacji i komunikacji wynosiła odpowiednio 17,21, 28.

W edukacji, liczba zarejestrowanych firm wynosiła w 2019 roku 29, w 2020- 30, a w 2021 -34.

Dwie sekcje cechowała stabilizacja liczby przedsiębiorstw, były to administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (8) oraz dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (4).

Tabela VII.10. „TOP” najbardziej popularnych branż według zakładania firm w gminie Sierakowice

2019					2020					2021				
PKD	Opis	gmina Sierakowice	gmina Sierakowice	POLSKA	PKD	Opis	gmina Sierakowice	gmina Sierakowice	POLSKA	PKD	Opis	gmina Sierakowice	gmina Sierakowice	POLSKA
		liczba	% wszystkich nowych				liczba	% wszystkich nowych				liczba	% wszystkich nowych	
43	roboty budowlane specjalistyczne	72	35,8	16,3	43	roboty budowlane specjalistyczne	67	40,1	16,5	43	roboty budowlane specjalistyczne	56	37,8	15,8
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	34	16,9	5,3	41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	29	17,4	5,2	41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	20	13,5	5,0
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	13	6,5	10,0	47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	13	7,8	11,4	47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	11	7,4	10,6
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	10	5,0	3,7	46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	5	3,0	4,0	96	pozostała indywidualna działalność usługowa	7	4,7	4,5
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	9	4,5	5,1	49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	5	3,0	4,9	49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	7	4,7	4,7
16	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	7	3,5	0,6	96	pozostała indywidualna działalność usługowa	4	2,4	4,7	86	opieka zdrowotna	6	4,1	5,5

2019					2020					2021				
PKD	Opis	gmina Sierakowice	gmina Sierakowice	POLSKA	PKD	Opis	gmina Sierakowice	gmina Sierakowice	POLSKA	PKD	Opis	gmina Sierakowice	gmina Sierakowice	POLSKA
		liczba	% wszystkich nowych				liczba	% wszystkich nowych				liczba	% wszystkich nowych	
96	pozostała indywidualna działalność usługowa	5	2,5	4,8	25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	4	2,4	1,8	55	zakwaterowanie	5	3,4	1,5
69	działalność prawnicza, rachunkowo-księgowa i doradztwo podatkowe	5	2,5	2,2	16	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	3	1,8	0,7	56	działalność usługowa związana z żywnością	4	2,7	2,3
86	opieka zdrowotna	4	2,0	4,3	31	produkcja mebli	3	1,8	0,9	46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	3	2,0	3,8
31	produkcja mebli	4	2,0	0,9	86	opieka zdrowotna	3	1,8	4,7	45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	3	2,0	3,2
Liczba nowo zarejestrowanych w danym roku		201			Liczba nowo zarejestrowanych w danym roku		167			Liczba nowo zarejestrowanych w danym roku		148		

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych REGON.

Tabela VII.11. Liczba nowopowstających firm i firm wyrejestrowanych w danym roku w gminie Sierakowice w relacji do liczby już istniejących przedsiębiorstw

Sekcja PKD		2019			2020			2021		
		łączna liczba	nowor, %	wyrej, %	łączna liczba	nowor, %	wyrej, %	łączna liczba	nowor, %	wyrej, %
A	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	81	1,2	2,5	77	0,0	1,3	74	0,0	1,4
B	górnictwo i wydobywanie	5	20,0	0,0	5	0,0	0,0	5	0,0	0,0
C	przetwórstwo przemysłowe	218	8,3	5,5	217	6,5	3,7	213	3,8	3,3
D	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	23	0,0	0,0	21	0,0	4,8	20	0,0	0,0
E	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	7	0,0	0,0	9	11,1	0,0	9	0,0	0,0
F	budownictwo	698	15,5	4,0	750	12,8	5,2	783	9,7	5,5
G	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	356	7,3	3,4	363	5,8	4,1	367	4,6	2,2
H	transport i gospodarka magazynowa	78	14,1	5,1	81	7,4	2,5	90	8,9	1,1
I	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	40	7,5	10,0	41	4,9	4,9	48	18,8	8,3
J	informacja i komunikacja	18	0,0	0,0	18	11,1	5,6	20	10,0	5,0
K	działalność finansowa i ubezpieczeniowa	14	0,0	0,0	13	7,7	7,7	14	14,3	7,1
L	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	28	10,7	0,0	27	0,0	0,0	29	13,8	0,0
M	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	84	15,5	1,2	90	10,0	4,4	91	6,6	2,2
N	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	31	12,9	16,1	42	14,3	7,1	44	4,5	2,3
O	administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	7	0,0	0,0	7	0,0	0,0	7	0,0	0,0
P	edukacja	57	1,8	1,8	56	0,0	3,6	57	3,5	3,5
Q	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	45	8,9	4,4	50	6,0	2,0	56	10,7	3,6
R	działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	30	10,0	0,0	33	0,0	0,0	32	3,1	3,1
S i T	pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe	94	9,6	7,4	97	6,2	3,1	106	10,4	3,8
Łączna liczba firm		1914	205	78	1997	167	83	2065	154	78

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych REGON.

W gminie Sierakowice liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw wzrosła o 151, z 1914 w 2019 roku do 2065 w 2021 roku.

Zwiększenie liczby firm nie było symetryczne, zainteresowanie różnymi działami aktywności gospodarczej było zróżnicowane. Dwa działy odnotowały zmniejszenie populacji podmiotów. Były to;

- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (w 2019 roku 81, w 2020 77, a w 2021 74 firmy),
- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (odpowiednio w kolejnych latach: 23, 21 i 20).

Największą popularnością, co przekładało się na dynamikę wzrostu liczebności przedsiębiorstw, cieszyły się następujące sekcje:

- budownictwo (698, 750 i 783 przedsiębiorstwa),
- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (356, 363 i 367),
- przetwórstwo przemysłowe (218, 217 i 213),
- pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe (94, 97 i 104).

W dwóch sekcjach, związanych z turystyką, nie odnotowano zastoju, który mogłaby spowodować pandemia. W działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi liczba przedsiębiorstw w kolejnych latach wynosiła 40, 41, 48, a w działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją 30, 33, 32.

W sektorach gospodarki, które mogą przyczynić się do wzrostu poziomu innowacyjności, zanotowano również wzrost aktywności przedsiębiorców. W sekcji: informacja i komunikacja liczba przedsiębiorstw wzrosła z 18 w 2019 i 2020 do 20 w 2021 roku), a działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej wyniosła 84 w 2019, 90 w 2020 i 91 w 2021 roku).

W ważnej, z punktu widzenia jakości zasobów ludzkich, edukacji, wskaźnik cechowała względna stabilizacja (w 2019 i 2021 roku liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw wynosiła 57, w 2020 56).

Sekcją, w której liczba firm nie uległa zmianom i w latach 2019-2021 wynosiła 7 była administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.

Tabela VII.12. „TOP” najbardziej popularnych branż według zakładania firm w gminie Somonino

2019					2020					2021				
PKD	Opis	gmina Somonino	gmina Somonino	POLSKA	PKD	Opis	gmina Somonino	gmina Somonino	POLSKA	PKD	Opis	gmina Somonino	gmina Somonino	POLSKA
		liczba	% wszystkich nowych	liczba			% wszystkich nowych	liczba	% wszystkich nowych					
43	roboty budowlane specjalistyczne	37	33,0	16,3	43	roboty budowlane specjalistyczne	34	33,7	16,5	43	roboty budowlane specjalistyczne	31	28,7	15,8
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	19	17,0	5,3	41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	7	6,9	5,2	41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	19	17,6	5,0
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	7	6,3	5,1	47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	6	5,9	11,4	47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	11	10,2	10,6
86	opieka zdrowotna	7	6,3	4,3	45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	6	5,9	3,3	46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	4	3,7	3,8
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	5	4,5	10,0	46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	5	5,0	4,0	45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	4	3,7	3,2
56	działalność usługowa związana z żywnością	4	3,6	2,7	49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	5	5,0	4,9	25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	4	3,7	1,8
96	pozostała indywidualna działalność usługowa	3	2,7	4,8	96	pozostała indywidualna działalność usługowa	3	3,0	4,7	96	pozostała indywidualna działalność usługowa	3	2,8	4,5

2019					2020					2021				
PKD	Opis	gmina Somonino	gmina Somonino	POLSKA	PKD	Opis	gmina Somonino	gmina Somonino	POLSKA	PKD	Opis	gmina Somonino	gmina Somonino	POLSKA
		liczba	% wszystkich nowych	liczba			% wszystkich nowych	liczba	% wszystkich nowych			liczba	% wszystkich nowych	
74	pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3	2,7	2,4	25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	3	3,0	1,8	49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	3	2,8	4,7
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	3	2,7	0,9	31	produkcja mebli	3	3,0	0,9	71	działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	3	2,8	2,1
55	zakwaterowanie	3	2,7	1,4	86	opieka zdrowotna	3	3,0	4,7	31	produkcja mebli	3	2,8	0,9
Liczba nowo zarejestrowanych w danym roku		112			Liczba nowo zarejestrowanych w danym roku		101			Liczba nowo zarejestrowanych w danym roku		108		

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych REGON.

Tabela VII.13. Liczba nowopowstających firm i firm wyrejestrowanych w danym roku w gminie Somonino w relacji do liczby już istniejących przedsiębiorstw

Sekcja PKD		2019			2020			2021		
		łączna liczba	nowor, %	wyrej, %	łączna liczba	nowor, %	wyrej, %	łączna liczba	nowor, %	wyrej, %
A	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	20	5,0	5,0	18	5,6	11,1	15	0,0	20,0
B	górnictwo i wydobywanie	1	0,0	0,0	1	0,0	0,0	2	50,0	0,0
C	przetwórstwo przemysłowe	97	6,2	6,2	99	9,1	5,1	105	7,6	1,9
D	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0			0			0		
E	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	5	0,0	0,0	5	0,0	0,0	4	0,0	25,0
F	budownictwo	378	15,6	5,3	401	10,7	5,2	429	11,9	5,6
G	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	138	4,3	6,5	139	12,2	10,1	147	12,9	7,5
H	transport i gospodarka magazynowa	51	15,7	7,8	50	10,0	12,0	54	7,4	3,7
I	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	48	14,6	2,1	46	4,3	8,7	46	4,3	2,2
J	informacja i komunikacja	16	6,3	6,3	17	11,8	5,9	21	14,3	0,0
K	działalność finansowa i ubezpieczeniowa	10	10,0	0,0	10	20,0	20,0	9	11,1	11,1
L	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	4	0,0	25,0	6	33,3	0,0	7	14,3	0,0
M	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	36	16,7	2,8	38	10,5	5,3	43	11,6	2,3
N	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	30	10,0	10,0	33	18,2	6,1	37	10,8	2,7
O	administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	9	0,0	0,0	9	0,0	0,0	9	0,0	0,0
P	edukacja	26	3,8	11,5	29	13,8	3,4	32	12,5	3,1
Q	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	39	23,1	0,0	41	7,3	0,0	42	7,1	2,4
R	działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	16	6,3	6,3	15	13,3	20,0	14	14,3	7,1
S i T	pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe	58	6,9	3,4	62	8,1	1,6	67	7,5	0,0
Łączna liczba firm		982	113	53	1019	107	64	1083	113	50

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych REGON.

W latach 2019-2021 liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw w gminie Somonino zwiększyła się o 101, z poziomu 982 do 1083. W okresie tym, nie wszystkie sekcje cieszyły się jednakowym zainteresowaniem, niektóre z nich odnotowały spadek liczby firm w nich działających. Do sekcji tych należały;

- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (w 2019 roku działało w niej 20, w 2020 - 18, a w 2021 15 przedsiębiorstw),
- dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (w kolejnych latach 5, 5, 4)
- działalność finansowa i ubezpieczeniowa (10, 10, 9).

Do sekcji, które cieszyły się największym zainteresowaniem, co „przełożyło się” na wzrost liczby zarejestrowanych w nich przedsiębiorstw, należały:

- budownictwo (w 2019 roku 378 zarejestrowanych przedsiębiorstw, w 2020 401 i w 2021 -429),
- przetwórstwo przemysłowe (w odpowiednich latach 97, 99, 105),
- handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle (138, 139, 147).

Jeżeli chodzi o aktywności związane z turystyką, to w działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi liczba funkcjonujących podmiotów zmniejszyła się do 46 w 2020 i 2021 roku w porównaniu do 48 w 2019 roku.

Zmniejszyła się również liczba firm funkcjonujących w sekcji działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (z 16 w 2019 roku do 15 w 2020 do 14 w 2021 roku).

Dwie sekcje, zaliczane do nowoczesnych, cechował natomiast wzrost liczby funkcjonujących w nich przedsiębiorstw. W działalności naukowej, profesjonalnej i technicznej ich populacja zwiększyła się z poziomu 36 w 2019 roku, do 38 w 2020 i 43 w 2021 roku.

W informacji i komunikacji w 2019 roku było czynnych 16 firm, w 2020 17 a w 2021 21.

Sekcja edukacja odnotowała również wzrost liczby przedsiębiorstw (w 2019 roku było ich 26, w 2019 29, a w 2021 32).

Stabilizacją cechuje się administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, liczba zarejestrowanych tu firm utrzymywała się na stałym poziomie (9).

Tabela VII.14. „TOP” najbardziej popularnych branż według zakładania firm w gminie Stężycza

2019					2020					2021				
PKD	Opis	gmina Stężycza	gmina Stężycza	POLSKA	PKD	Opis	gmina Stężycza	gmina Stężycza	POLSKA	PKD	Opis	gmina Stężycza	gmina Stężycza	POLSKA
		liczba	% wszystkich nowych	liczba			% wszystkich nowych	liczba	% wszystkich nowych					
43	roboty budowlane specjalistyczne	31	32,3	16,3	43	roboty budowlane specjalistyczne	19	22,6	16,5	43	roboty budowlane specjalistyczne	35	34,7	15,8
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	13	13,5	5,3	41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	16	19,0	5,2	41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	10	9,9	5,0
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	7	7,3	10,0	47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	7	8,3	11,4	47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	9	8,9	10,6
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	4	4,2	5,1	96	pozostała indywidualna działalność usługowa	5	6,0	4,7	45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	7	6,9	3,2
86	opieka zdrowotna	4	4,2	4,3	55	Zakwaterowanie	5	6,0	1,4	25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	5	5,0	1,8
96	pozostała indywidualna działalność usługowa	4	4,2	4,8	16	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	4	4,8	0,7	49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	4	4,0	4,7

2019					2020					2021				
PKD	Opis	gmina Steżyca	gmina Steżyca	POLSKA	PKD	Opis	gmina Steżyca	gmina Steżyca	POLSKA	PKD	Opis	gmina Steżyca	gmina Steżyca	POLSKA
		liczba	% wszystkich nowych	liczba			% wszystkich nowych	liczba	% wszystkich nowych					
55	zakwaterowanie	4	4,2	1,4	45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	3	3,6	3,3	55	zakwaterowanie	3	3,0	1,5
81	działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni	3	3,1	1,9	81	działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni	3	3,6	2,0	86	opieka zdrowotna	2	2,0	5,5
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	3	3,1	1,9	74	pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3	3,6	2,4	81	działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni	2	2,0	1,9
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	3	3,1	1,3	86	opieka zdrowotna	2	2,4	4,7	94	działalność organizacji członkowskich	2	2,0	1,1
Liczba nowo zarejestrowanych w danym roku		96			Liczba nowo zarejestrowanych w danym roku		84			Liczba nowo zarejestrowanych w danym roku		101		

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych REGON.

Tabela VII.15. Liczba nowopowstających firm i firm wyrejestrowanych w danym roku w gminie Stężycza w relacji do liczby już istniejących przedsiębiorstw

Sekcja PKD		2019			2020			2021		
		łączna liczba	nowor, %	wyrej, %	łączna liczba	nowor, %	wyrej, %	łączna liczba	nowor, %	wyrej, %
A	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	21	4,8	0,0	22	13,6	9,1	18	0,0	5,6
B	górnictwo i wydobywanie	6	0,0	0,0	6	16,7	0,0	6	0,0	16,7
C	przetwórstwo przemysłowe	114	8,8	9,6	118	5,1	0,8	121	9,9	5,0
D	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0			1	100,0		1		
E	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	0,0	0,0	3	0,0	0,0	3	0,0	0,0
F	budownictwo	323	13,9	5,3	339	10,3	5,6	370	12,2	4,6
G	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	138	8,7	7,2	139	7,2	5,8	146	11,6	4,1
H	transport i gospodarka magazynowa	71	7,0	5,6	66	1,5	4,5	67	6,0	3,0
I	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	50	12,0	4,0	57	10,5	3,5	61	6,6	6,6
J	informacja i komunikacja	14	0,0	0,0	15	0,0	0,0	17	11,8	0,0
K	działalność finansowa i ubezpieczeniowa	16	12,5	0,0	15	13,3	13,3	15	6,7	6,7
L	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	11	36,4	9,1	14	28,6	7,1	17	11,8	0,0
M	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	37	0,0	0,0	41	14,6	2,4	44	6,8	2,3
N	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	26	11,5	7,7	29	17,2	10,3	33	15,2	3,0
O	administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	8	0,0	0,0	8	0,0	0,0	8	0,0	0,0
P	edukacja	31	12,9	19,4	29	0,0	6,9	33	9,1	0,0
Q	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	36	11,1	0,0	36	5,6	5,6	38	5,3	2,6
R	działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	29	3,4	3,4	30	3,3	0,0	32	9,4	6,3
S i T	pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe	73	9,6	6,8	74	8,1	1,4	76	3,9	0,0
Łączna liczba firm		1007	104	59	1042	89	47	1106	106,0	43,0

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych REGON.

W gminie Stężycza liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw zwiększyła się o 107, z poziomu 1007 w 2019 do 1106 w 2021 roku. Nie ma zatem widocznych sygnałów, że pandemia drastycznie wpłynęła na obniżenie skłonności do zakładania nowych firm.

Nie wszystkie rodzaje działalności cechował wzrost liczby przedsiębiorstw. Do sekcji, w których zanotowano ich spadek należą:

- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo (w 2019 roku było zarejestrowanych 21, w 2020 22, a w 2021 roku 18 podmiotów),
- działalność finansowa i ubezpieczeniowa (zmniejszenie z poziomu 16 w 2019 roku do 15 w 2020 i w 2021 roku),
- transport i gospodarka magazynowa (71 w 2019 roku, 66 w 2020 i 67 w 2021 roku).

Najbardziej popularne, podobnie, jak w innych kaszubskich gminach, jest budownictwo, ze wskaźnikami na poziomie 323 zarejestrowane przedsiębiorstwa w 2019, 339 w 2020 i 370 w 2021 roku).

Kolejne w rankingu są handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle (odpowiednio 138, 139 146 firm) i przetwórstwo przemysłowe (114, 118, 121).

Kilka sekcji cechuje stabilizacja; nie odnotowano w nich wzrostu ani spadku liczby zarejestrowanych przedsiębiorstw (w latach 2019-2021). Są to: górnictwo, wydobywanie (6 firm), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (jedna działająca firma), dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (3), administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (8).

Warto odnotować, że wzrost liczby zarejestrowanych przedsiębiorstw nastąpił w sekcjach zaliczanych do innowacyjnych. Są to informacja i komunikacja (w 2019 roku 14, w 2020 15, a w 2021 17 firm) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (odpowiednio 37, 41 i 44),

Ważna, z punktu widzenia poprawy jakości zasobów ludzkich edukacja, miała wskaźniki na poziomie (31, 29, 33).

Warto jeszcze zwrócić uwagę na dwie sekcje ważne dla rozwoju turystyki, w obu wzrosła liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw; w działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi z poziomu 50 w 2019 roku, 57 w 2020 roku do 61 w 2021 roku.

W działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją wskaźniki wynosiły w odpowiednich latach 29, 30 i 32.

Tabela VII.16. „TOP” najbardziej popularnych branż według zakładania firm w gminie Sulęcyno

2019					2020					2021				
PKD	Opis	gmina Sulęcyno	gmina Sulęcyno	POLSKA	PKD	Opis	gmina Sulęcyno	gmina Sulęcyno	POLSKA	PKD	Opis	gmina Sulęcyno	gmina Sulęcyno	POLSKA
		liczba	% wszystkich nowych				liczba	% wszystkich nowych				liczba	% wszystkich nowych	
43	roboty budowlane specjalistyczne	16	36,4	16,3	43	roboty budowlane specjalistyczne	13	30,2	16,5	43	roboty budowlane specjalistyczne	10	23,8	15,8
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	12	27,3	5,3	41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	8	18,6	5,2	41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	6	14,3	5,0
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	3	6,8	5,1	47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	5	11,6	11,4	49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	3	7,1	4,7
81	działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni	2	4,5	1,9	49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	3	7,0	4,9	42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	3	7,1	0,7
Liczba nowo zarejestrowanych w danym roku		44			Liczba nowo zarejestrowanych w danym roku		43			Liczba nowo zarejestrowanych w danym roku		42		

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych REGON.

Tabela VII.17. Liczba nowopowstających firm i firm wyrejestrowanych w danym roku w gminie Sulęcyno w relacji do liczby już istniejących przedsiębiorstw

Sekcja PKD		2019			2020			2021		
		łączna liczba	nowor, %	wyrej, %	łączna liczba	nowor, %	wyrej, %	łączna liczba	nowor, %	wyrej, %
A	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	12	0,0	0,0	13	0,0	7,7	13	0,0	0,0
B	górnictwo i wydobywanie	10	20,0	0,0	7	0,0	14,3	7	0,0	0,0
C	przetwórstwo przemysłowe	36	5,6	0,0	36	5,6	5,6	41	12,2	7,3
D	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0			0			0		
E	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	0,0	0,0	3	0,0	0,0	3	0,0	0,0
F	budownictwo	170	16,5	4,1	186	11,8	4,3	190	10,0	6,3
G	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	66	3,0	4,5	67	9,0	4,5	71	7,0	2,8
H	transport i gospodarka magazynowa	25	12,0	12,0	28	10,7	0,0	30	10,0	10,0
I	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	19	10,5	0,0	21	9,5	9,5	23	13,0	0,0
J	informacja i komunikacja	10	0,0	10,0	11	9,1	0,0	11	18,2	18,2
K	działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4	0,0	0,0	4	0,0	0,0	4	0,0	0,0
L	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0			0			0		
M	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	13	7,7	0,0	16	18,8	0,0	15	0,0	0,0
N	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	12	16,7	0,0	9	0,0	22,2	10	30,0	10,0
O	administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	6	16,7	0,0	6	0,0	0,0	6	0,0	0,0
P	edukacja	12	0,0	0,0	12	8,3	8,3	14	14,3	0,0
Q	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	11	0,0	9,1	10	10,0	10,0	11	9,1	0,0
R	działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	14	7,1	7,1	13	15,4	7,7	13	0,0	7,7
S i T	pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe	30	3,3	6,7	30	3,3	6,7	31	3,2	0,0
Łączna liczba firm		453	46	18	472	44	24	493	44	24

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych REGON.

Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw w gminie Sulęcyno, w latach 2019-2021 wzrosła o 40, z poziomu 453 w 2019 roku do 493 w 2021 roku.

Najbardziej popularną wśród przedsiębiorców sekcją, podobnie, jak w innych kaszubskich gminach, jest działalność związana z budownictwem, gdzie liczba rejestrowanych przedsiębiorstw wzrastała od 170 w 2019 roku do 186 w 2020 i 190 w 2021 roku.

Drugą, pod względem zainteresowania, jest sekcja handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle. Liczba firm wzrastała tu od 66 w 2019 roku do 67 w 2020 i 71 w 2021 roku.

Kolejną, pod względem liczebności, jest sekcja przetwórstwo przemysłowe (odpowiednio w latach 2019, 2020 i 2021, wskaźniki na poziomie 36, 36, 41).

W dwóch sekcjach zaliczanych do innowacyjnych w latach 2019-2021 również wzrosła liczba zarejestrowanych w nich przedsiębiorstw: w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej od 13 w 2019 roku, 16 w 2020 roku i 15 w 2021 roku).

W sekcji informacja i komunikacja liczebność firm wynosiła 10 w 2019, 11 w 2020 i 2021 roku.

Z kolei, w edukacji, liczba przedsiębiorstw w 2019 i 2020 roku wynosiła 12, a w 2021 roku 14.

Jeżeli chodzi o dwie sekcje związane z turystyką, to w działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi liczba zarejestrowanych firm w 2019 roku wynosiła 19, w 2020 – 21, a w 2021 – 23. W działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją liczebność firm wynosiła 14 w 2019 i 13, zarówno w 2020, jak i w 2021 roku.

W sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo było zarejestrowanych 12 przedsiębiorstw w 2019 roku i 13 w 2020 i w 2021 roku.

Tabela VII.18. „TOP” najbardziej popularnych branż według zakładania firm w gminie Żukowo

2019					2020					2021				
PKD	Opis	gmina Żukowo	gmina Żukowo	POLSKA	PKD	Opis	gmina Żukowo	gmina Żukowo	POLSKA	PKD	Opis	gmina Żukowo	gmina Żukowo	POLSKA
		liczba	% wszystkich nowych	liczba			% wszystkich nowych	liczba	% wszystkich nowych					
43	roboty budowlane specjalistyczne	86	15,6	16,3	43	roboty budowlane specjalistyczne	83	15,2	16,5	43	roboty budowlane specjalistyczne	84	13,9	15,8
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	42	7,6	10,0	47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	78	14,3	11,4	47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	47	7,8	10,6
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	33	6,0	5,3	41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	35	6,4	5,2	62	działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	45	7,5	7,3
96	pozostała indywidualna działalność usługowa	30	5,4	4,8	45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	29	5,3	3,3	96	pozostała indywidualna działalność usługowa	34	5,6	4,5
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	25	4,5	5,1	96	pozostała indywidualna działalność usługowa	27	4,9	4,7	49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	32	5,3	4,7
62	działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	24	4,3	5,0	62	działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	26	4,8	5,5	41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	29	4,8	5,0

2019					2020					2021				
PKD	Opis	gmina Żukowo	gmina Żukowo	POLSKA	PKD	Opis	gmina Żukowo	gmina Żukowo	POLSKA	PKD	Opis	gmina Żukowo	gmina Żukowo	POLSKA
		liczba	% wszystkich nowych	liczba			% wszystkich nowych	liczba	% wszystkich nowych					
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	23	4,2	3,7	49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	24	4,4	4,9	86	opieka zdrowotna	26	4,3	5,5
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	22	4,0	3,6	69	działalność prawnicza, rachunkowo-księgowa i doradztwo podatkowe	20	3,7	2,3	71	działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	26	4,3	2,1
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	21	3,8	1,3	25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	19	3,5	1,8	45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	24	4,0	3,2
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	20	3,6	1,9	86	opieka zdrowotna	18	3,3	4,7	70	działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	22	3,6	3,1
Liczba nowo zarejestrowanych w danym roku		553			Liczba nowo zarejestrowanych w danym roku		547			Liczba nowo zarejestrowanych w danym roku		603		

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych REGON.

Tabela VII.19. Liczba nowopowstających firm i firm wyrejestrowanych w danym roku w gminie Żukowo w relacji do liczby już istniejących przedsiębiorstw

Sekcja PKD		2019			2020			2021		
		łączna liczba	nowor,	wyrej,	łączna liczba	nowor,	wyrej,	łączna liczba	nowor,	wyrej,
			%	%		%	%		%	
A	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	85	4,7	1,2	92	5,4	0,0	90	1,1	2,2
B	górnictwo i wydobywanie	5	0,0	0,0	8	0,0	0,0	9	11,1	0,0
C	przetwórstwo przemysłowe	791	8,8	5,2	819	6,5	3,4	878	7,4	3,2
D	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	8	0,0	12,5	9	11,1	0,0	9	22,2	11,1
E	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	24	4,2	4,2	25	4,0	0,0	25	8,0	0,0
F	budownictwo	932	13,3	5,9	1050	12,0	3,5	1160	10,3	3,5
G	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1039	8,4	6,1	1136	10,8	4,2	1177	7,3	5,9
H	transport i gospodarka magazynowa	414	8,7	7,0	422	6,6	6,9	438	9,8	8,2
I	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	138	14,5	6,5	146	9,6	8,2	171	12,3	1,8
J	informacja i komunikacja	212	14,6	2,8	258	12,0	1,2	320	16,6	2,2
K	działalność finansowa i ubezpieczeniowa	108	10,2	8,3	119	8,4	5,9	132	9,8	3,8
L	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	157	12,7	1,9	174	9,8	2,3	189	13,8	4,8
M	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	686	10,5	2,2	771	8,4	1,7	874	10,3	3,5
N	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	232	15,1	5,6	255	10,6	2,0	289	12,8	4,8
O	administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	10	0,0	0,0	11	10,0	0,0	10	0,0	10,0
P	edukacja	196	6,1	1,5	201	5,0	3,5	219	6,4	3,2
Q	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	320	5,6	3,4	350	5,7	2,3	378	7,1	2,9
R	działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	95	9,5	3,2	110	11,8	0,9	115	6,1	1,7
S i T	pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe	321	10,9	4,4	350	8,9	2,9	385	9,6	3,4
Łączna liczba firm		5773	585	277	6306	575	212	6868	645	280

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych REGON.

W sektorze rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo w 2019 roku funkcjonowało 85 przedsiębiorstw, w 2020 - 92, a w 2021 -90.

Żukowo jest jedyną, spośród badanych gmin, gdzie liczba zarejestrowanych gmin w budownictwie nie jest najwyższa. Ustępuje ona sekcji handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, gdzie w 2019 roku zarejestrowanych było 1039, w 2020 roku 1136, a w 2021 roku 1177 przedsiębiorstw). Budownictwo z populacją liczącą w kolejnych latach (2019- 932, w 2020 -1050, a w 2021 roku 1160), plasowało się na drugim miejscu.

Kolejne miejsca zajmowały:

- przetwórstwo przemysłowe (z liczebnością 791, 819, 878),
- transport i gospodarka magazynowa (414, 422, 438),
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna (320, 350 378),
- pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe 321, 350, 385).

Zwraca uwagę wysoka (i wzrastająca) liczba przedsiębiorstw w sekcjach zaliczanych do nowoczesnych. Należą do nich:

- działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, w latach 2019, 2020 i 2021, odpowiednio 686, 771 i 874,
- informacja i komunikacja (212, 258, 320),

W edukacji liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw wynosiła w 2019 roku 196, w 2020 201, a w 2021 roku 219.

Podobnie, jak w innych kaszubskich gminach, kryzys nie spowodował „ucieczki” przedsiębiorców z dziedzin związanych z turystyką. Odnotowały one wzrost rejestrowanych firm, a ich liczba wzrosła w:

- działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi o 33 (138 w 2019, 146 w 2020 i 171 w 2021 roku),
- działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją o 20 (95 w 2019, 110 w 2020 i 115 w 2021 roku).

Tabela VII.20. „TOP” najbardziej popularnych branż według zakładania firm w gminie Przywidz

2019					2020					2021				
PKD	Opis	gmina Przywidz		POLSKA	PKD	Opis	gmina Przywidz	gmina Przywidz	POLSKA	PKD	Opis	gmina Przywidz	gmina Przywidz	POLSKA
		liczba	% wszystkich nowych	liczba			% wszystkich nowych	liczba	% wszystkich nowych'					
43	roboty budowlane specjalistyczne	15	23,4	16,3	43	roboty budowlane specjalistyczne	9	21,4	16,5	43	roboty budowlane specjalistyczne	6	12,0	15,8
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	10	15,6	1,9	25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	7	16,7	1,8	25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	5	10,0	1,8
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	6	9,4	5,3	81	działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni	4	9,5	2,0	45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	5	10,0	3,2
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	5	7,8	3,7	33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	3	7,1	1,2	96	pozostała indywidualna działalność usługowa	5	10,0	4,5
94	działalność organizacji członkowskich	4	6,3	2,7	41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	3	7,1	5,2	86	opieka zdrowotna	4	8,0	5,5
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	3	4,7	1,3	47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	2	4,8	11,4	41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	3	6,0	5,0

2019					2020					2021				
PKD	Opis	gmina Przywidz		POLSKA	PKD	Opis	gmina Przywidz	gmina Przywidz	POLSKA	PKD	Opis	gmina Przywidz	gmina Przywidz	POLSKA
		liczba	% wszystkich nowych	liczba			% wszystkich nowych	liczba	% wszystkich nowych'					
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	3	4,7	3,6	90	działalność twórcza związana z kulturą i rozrywką	2	4,8	0,6	46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	3	6,0	3,8
Liczba nowo zarejestrowanych w danym roku		64			Liczba nowo zarejestrowanych w danym roku		42			Liczba nowo zarejestrowanych w danym roku		50		

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych REGON.

Tabela VII.21. Liczba nowopowstających firm i firm wyrejestrowanych w danym roku w gminie Przywidz w relacji do liczby już istniejących przedsiębiorstw

Sekcja PKD		2019			2020			2021		
		łączna liczba	nowor,	wyrej,	łączna liczba	nowor,	wyrej,	łączna liczba	nowor,	wyrej,
			%	%		%	%		%	
A	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	24	4,2	4,2	24	4,2	0,0	24	4,2	0,0
B	górnictwo i wydobywanie	2	0,0	0,0	2	0,0	0,0	2	0,0	0,0
C	przetwórstwo przemysłowe	108	12,0	5,6	114	9,6	5,3	119	8,4	4,2
D	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	0,0	0,0	2	0,0	0,0	1	0,0	50,0
F	budownictwo	140	15,7	4,3	150	8,0	3,3	149	6,0	5,4
G	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	106	9,4	3,8	107	2,8	1,9	110	9,1	6,4
H	transport i gospodarka magazynowa	38	2,6	5,3	35	2,9	5,7	38	0,0	2,6
I	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	20	5,0	5,0	25	8,0	4,0	24	0,0	4,2
J	informacja i komunikacja	7	14,3	14,3	10	0,0	0,0	10	0,0	0,0
K	działalność finansowa i ubezpieczeniowa	10	10,0	0,0	9	11,1	22,2	9	11,1	11,1
L	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	7	28,6	14,3	7	14,3	0,0	7	14,3	14,3
M	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	36	8,3	2,8	39	2,6	2,6	40	15,0	10,0
N	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	18	5,6	11,1	21	23,8	4,8	23	8,7	13,0
O	administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	4	0,0	0,0	4	0,0	0,0	6	16,7	0,0
P	edukacja	17	0,0	11,8	18	0,0	0,0	18	5,6	5,6
Q	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	16	18,8	6,3	18	5,6	0,0	22	18,2	0,0
R	działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	10	0,0	10,0	13	23,1	7,7	13	15,4	7,7
S i T	pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe	41	17,1	4,9	41	2,4	2,4	44	11,4	2,3
Łączna liczba firm		606	66	31	639	43	22	659	53	34

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych REGON.

W gminie Przywidz w latach 2019-2021 przybyły 53 podmioty. Do najbardziej popularnych należały następujące sekcje:

- budownictwo, gdzie liczba zarejestrowanych firm w 2019 roku wynosiła 140, w 2020 - 150, a w 2021 -149,

- przetwórstwo przemysłowe, z liczebnością na poziomie 108 (2019 rok), 114 (2020 rok) i 119 (2021 rok),

- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, odpowiednio w kolejnych latach 106,107,110.

W dwóch sekcjach, liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw utrzymywała się na stałym poziomie. Były to:

- działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (7 zarejestrowanych przedsiębiorstw) oraz rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (24).

W sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych w 2021 roku wyrejestrowano jedno przedsiębiorstwo i aktywne jest w nim tylko jedno.

W sektorach zaliczanych do nowoczesnych liczba rejestrowanych przedsiębiorstw nieznacznie się zwiększyła: w informacji i komunikacji z 7 w 2019 roku do 10 (w 2020 i 2021 roku), a w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (z 36 w 2019 roku do 39 w 2020 do 40 w 2021 roku).

Istotna, z punktu widzenia zasobów ludzkich, edukacja zarejestrowała wzrost liczby przedsiębiorstw z 17 w 2019 roku do 18 w 2020. Poziom ten utrzymał się w 2021 roku.

W dwóch sekcjach, związanych z turystyką, liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw w kolejnych latach wynosiła:

-w działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (20, 25, 24),

- działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (10, 13, 13).

Kolejny etap analizy polegał na wyznaczeniu przeciętnego czasu trwania firmy w każdym dziale PKD w łącznie w całym regionie oraz w poszczególnych gminach. Wyniki zamieszczono w tabeli VII.22.

Tabela VII.22. Średni wiek firm w latach łącznie z podmiotami wykreślonymi z KRS (bez jednoosobowych działalności gospodarczych) – kolejność zgodna z rankingiem branż w całym regionie

PKD	Średni wiek firm w latach										licz. podmiotów
	Chmielno	Kartuzy	Przodkowo	Sierakowice	Somonino	Stężycza	Sulęcyno	Żukowo	Przywidz	Cały region	
37	odprowadzanie i oczyszczanie ścieków							22		22	4
65	ubezpieczenia, reasekuracja oraz fundusze emerytalne, z wyłączeniem obowiązkowego ubezpieczenia społecznego							21		21	1
02	leśnictwo i pozyskiwanie drewna		24	13				15	21	19	6
58	działalność wydawnicza		22					10	31	18	8
22	produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych		12	12		19	20	22	10	18	48
18	poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji		18					19		18	10
27	produkcja urządzeń elektrycznych			15				18		18	6
20	produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych		20		19			1	18	17	11
10	produkcja artykułów spożywczych	22	16	13	14	23	18	14	19	17	67
03	rybactwo					28		12		17	3
21	produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych	17								17	1
75	działalność weterynaryjna		23	12			12	14		17	8
31	produkcja mebli	26	13	21	18	19		11		16	41
14	produkcja odzieży	4	15					17		15	14
15	produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych							29	1	15	2
16	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	15	12	25	14		15	11	16	9	15
01	uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	18	16	10	15	10	13	14		14	32
11	produkcja napojów		29			5		13		14	5

PKD		Średni wiek firm w latach									licz. podmiotów	
		Chmielno	Kartuzy	Przodkowo	Sierakowice	Somonino	Stężyca	Sulęcyno	Żukowo	Przywidz		Cały region
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	13	17	10	14	13	15	10	14	13	14	273
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	22	6		14	25	16		16	10	14	25
28	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana		3	11		10	15		16		14	26
90	działalność twórcza związana z kulturą i rozrywką		12		22				8		14	4
79	działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane		6			15		21			13	5
95	naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego		20			2		8	2		13	7
26	produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych		7		9				15		13	10
24	produkcja metali								13		13	1
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	16	16	10	13	13	12	19	11	19	13	264
80	działalność detektywistyczna i ochroniarska		7	1			17		16		13	7
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	10	13	12	14	19		10	12	10	13	90
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	3	15	11			13		13	5	12	41
17	produkcja papieru i wyrobów z papieru		17	6					16		12	5
32	pozostała produkcja wyrobów		25		6	17	1	25	7		12	17
55	zakwaterowanie	7	15		8	13	13	15	11	5	12	39
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	8	15	4	13	6	17	6	11	7	12	62

PKD	Średni wiek firm w latach										licz. podmiotów	
	Chmielno	Kartuzy	Przodkowo	Sierakowice	Somonino	Stężycza	Sulęczyno	Żukowo	Przywidz	Cały region		
13	produkcja wyrobów tekstylnych		7	3	11	14			15		12	12
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	8	25		15	12	10		8		12	8
91	działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała działalność związana z kulturą		17				6				12	2
96	pozostała indywidualna działalność usługowa		13	9			8		11	13	11	26
52	magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport		11				22		10		11	16
87	pomoc społeczna z zakwaterowaniem	17	6						11		11	7
08	pozostałe górnictwo i wydobywanie	14	16		15		17	4	11		11	15
56	działalność usługowa związana z wyżywieniem	7	11		21	11	18	30	10	6	11	65
38	działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	13	11	16		14			8		11	16
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	17	9	6	8	12	16		11	12	11	117
64	finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych		10	3					13		11	6
86	opieka zdrowotna		10	24	15	1	10	9	11	2	11	39
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	6	14	14	14	3	9	11	9	12	11	115
81	działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni	15	11		7	4			12	7	11	17
39	działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami		10								10	1
93	działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	15	14	16	4	15	10		5		10	19
73	reklama, badanie rynku i opinii publicznej		12	12	11	5			9		10	20

PKD	Średni wiek firm w latach										licz. podmiotów	
	Chmielno	Kartuzy	Przodkowo	Sierakowice	Somonino	Stężycza	Sulęcyno	Żukowo	Przywidz	Cały region		
35	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych		30	1	10				10	9	10	34
71	działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne		12	10	13		25	3	7	9	9	46
66	działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne		11	2	10		8	17	7	9	9	35
77	wynajem i dzierżawa		11	5	10	6	9	13	7	20	9	32
74	pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		8		23	3		2	9		9	19
69	działalność prawnicza, rachunkowo-księgowo i doradztwo podatkowe	16	11	5	17	14			5	1	8	73
78	działalność związana z zatrudnieniem		6	10	2	23			17	2	8	20
43	roboty budowlane specjalistyczne	8	9	7	4	6	12	5	8	8	8	179
29	produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli		1				14		9		8	6
63	działalność usługowa w zakresie informacji		10			7			7		8	12
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	6	9	6	7	9	7	13	7	11	8	284
30	produkcja pozostałego sprzętu transportowego		4	11					8	14	8	14
85	edukacja	6	8	17	13	10			6	10	8	44
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	16	10	5	6		8		7	8	8	101
61	telekomunikacja		11		21	14	6	11	5		7	17
62	działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	7	15	3			5	1	7		7	28
70	działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem		5	6	4			4	8	6	6	80

PKD		Średni wiek firm w latach									licz. podmiotów	
		Chmielno	Kartuzy	Przodkowo	Sierakowice	Somonino	Stężyca	Sulęcyno	Żukowo	Przywidz		Cały region
59	działalność związana z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych		6	15	1	3					6	5
94	działalność organizacji członkowskich								6		6	1
88	pomoc społeczna bez zakwaterowania					4			4		4	2
72	badania naukowe i prace rozwojowe		7	3			7		3		4	9
82	działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej		6			5	1		2		3	16
53	działalność pocztowa i kurierska			4					2		3	4
Średni wiek firm w gminie		11	12	9	12	12	12	10	10	10	11	
liczba podmiotów		88	760	189	193	109	103	45	1183	74		2744

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych z firmy InfoCredit.

Średni wiek firm w regionie świadczy o tym, że mimo różnych problemów (o których już była mowa), potrafią utrzymać się na rynku.

Okres ich przeżywalności jest zróżnicowany i zależy nie tylko od sekcji, w której funkcjonują, ale również od miejsca lokalizacji działalności. Najdłużej trwają te, które związane są usługami publicznymi, niezbędnymi dla prawidłowego funkcjonowania miast i osiedli. „Rekordzistą” jest sekcja odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, w której średni wiek firm wynosi 22 lata; następna w kolejności jest sekcja obsługująca mieszkańców: ubezpieczenia, reasekuracja oraz fundusze emerytalne z wyłączeniem obowiązkowego ubezpieczenia społecznego (21 lat).

Długim „stażem trwania” wyróżnia się leśnictwo i pozyskiwanie drewna (19 lat), przy czym w gminie Kartuzy średni wiek firm wynosi 24 lata, a w gminie Przodkowo 13 lat.

Do „długowiecznych” sekcji można zaliczyć jeszcze działalność wydawniczą (18 lat), produkcję wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (18 lat), produkcję urządzeń elektrycznych (18 lat), poligrafię i reprodukcję zapisanych nośników informacji (18 lat), produkcję urządzeń elektrycznych (18 lat).

Do najkrócej „żyjących” przedsiębiorstw należą te, które zakwalifikowane są do sekcji: pomoc społeczna bez zakwaterowania (4 lata), badania naukowe i prace rozwojowe (4 lata), działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej (3 lata) oraz działalność pocztowa i kurierska (3 lata).

Zwracają uwagę różnice w wieku firm funkcjonujących w tych samych sekcjach w różnych gminach; w produkcji wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych średni wiek przedsiębiorstw wynosi w gminie Kartuzy 6, a w gminie Somonino 25 lat.

W naprawie i konserwacji komputerów średni wiek firmy w gminie Kartuzy to 20 lat, a w gminach Somonino i Żukowo 2 lata. Przedsiębiorstwa zajmujące się naprawą, konserwacją i instalowaniem maszyn i urządzeń „trwają” w gminie Kartuzy 15, a w Chmielnie 3 lata.

Wśród sekcji o największej liczbie podmiotów (284): roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków, średnia długość życia waha się od 6 (w gminach Chmielno i Przodkowo) do 13 w gminie Sulęcyno.

W handlu detalicznym, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi (264 podmioty) średni wiek przedsiębiorstw zamyka się w przedziale od 10 w gminie Przodkowo do 19 w Przywidzu.

W handlu hurtowym z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi (273 przedsiębiorstwa) średnia wieku w gminie Sulęcyno wynosi 10 lat, w Kartuzach 17.

Do firm z najdłuższym stażem zaliczyć należy działalność usługową związaną z wyżywieniem w gminie Sulęczyno (30 lat), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych w gminie Kartuzy (30 lat), produkcję napojów w gminie Kartuzy (29 lat), produkcję artykułów spożywczych w gminie Somonino (28 lat), produkcję mebli w gminie Chmielno (26 lat) działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne w gminie Stężyca (25 lat), produkcję chemikaliów i wyrobów chemicznych w gminie Somonino (23 lata), produkcję wyrobów z drewna oraz korka z wyłączeniem mebli; produkcję wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania w gminie Przodkowo (25 lat) i działalność związaną z zatrudnieniem w gminie Somonino (23 lata).

VIII. Handel zagraniczny

Częścią oceny konkurencyjności jest analiza eksportu. Eksport traktowany jest jako weryfikacja konkurencyjności, kraju, regionu czy też poszczególnych firm. Rynki eksportowe są wymagające, wejście na nie wiąże się z koniecznością poniesienia wysokich kosztów, tzw. kosztów utopionych (*sunk costs*). Nie wszystkie firmy są w stanie eksportować, jest to domeną tzw. szczęśliwych, nielicznych. Warto odwołać się do publikacji T. Mayer oraz G.I.P. Ottaviano, zatytułowanej „*The Happy Few: The Internationalisation of European Firms. New Facts based on Firm-level Evidence*”⁵. Jak wskazuje tytuł publikacji, eksporterzy to właśnie „nieliczni, szczęśliwi”, którzy są w stanie sprostać wyzwaniu, jakim jest eksport. Odsetek eksporterów w populacji aktywnych podmiotów gospodarczych to kilka do kilkunastu procent. Eksporterami są przede wszystkim firmy większe, bardziej innowacyjne, zlokalizowane w miastach i metropoliach (lub w ich sąsiedztwie). Metropolie są tzw. węzłami globalizacji⁶. Aktywności eksportowej sprzyja fakt obecności w firmie kapitału zagranicznego. Zgodnie ze współczesną wiedzą na temat procesów umiędzynarodowienia, eksporterami stają się firmy, które cechuje wysoki poziom produktywności. To wysoka produktywność pozwala na pokrycie kosztów związanych z eksportem. W wymiarze teoretycznym traktuje o tym koncepcja heterogeniczności firm, która identyfikuje cechy eksporterów, w porównaniu z tymi podmiotami, które zaopatrują tylko rynek krajowy⁷.

Analiza eksportu na poziomie regionalnym wiąże się z określonymi ograniczeniami i uwarunkowania związanymi z dostępem do danych statystycznych. Eksporterzy przypisywani są do regionu, powiatu, gminy lub miasta według lokalizacji siedziby podmiotu deklarującego. Z punktu widzenia kompletności analizy, problemem jest także kwestia poufności informacji statystycznych, zwłaszcza jeśli analiza prowadzona jest w układzie powiat (lub gmina) oraz szczegółowych grup produktowych (np. na poziomie 4 cyfrowych grup wg. nomenklatury scalonej HS).

Badanie dotyczące eksportu w układzie terytorialnym jest zatem na tyle dokładne, na ile pozwala na to dostęp do danych, przy uwzględnieniu ograniczeń wynikających z tajemnicy statystycznej, a także sposobu rejestrowania obrotów eksportu i importu w systemie statystyki publicznej. Analizę eksportu traktować należy jako uzupełnienie wyników badań zaprezentowanych w pozostałych częściach raportu. Ze względu na wspomniane ograniczenia, obliczenia przeprowadzono przede wszystkim dla poziomu powiatu (kartuskiego).

⁵ Mayer, T., Ottaviano, G.I.P. The Happy Few: The Internationalisation of European Firms. *Intereconomics* 43, 135–148 (2008).

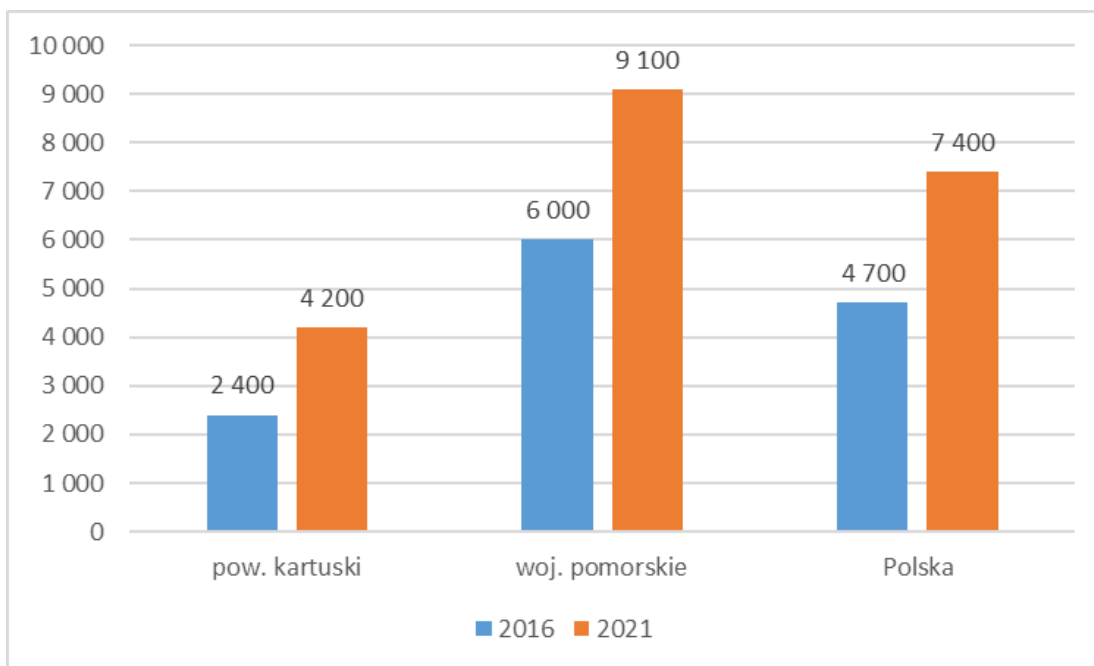
⁶ Brodzicki T., Umiński S., (2018) A Gravity Panel Data Analysis of Foreign Trade by Regions: The Role of Metropolises and History, *Regional Studies*, 52:2, 261-273.

⁷ Melitz, Marc, and Stephen J Redding. 2015. “New Trade Models, New Welfare Implications.” *American Economic Review* 105 (3): 1105-46; Melitz, Marc J, and Stephen J Redding. 2014. “Heterogeneous Firms and Trade.” *Handbook of International Economics*, 4th ed, 4: 1-54. Elsevier.

Wartość eksportu podmiotów mających siedzibę w powiecie kartuskim w 2021 wynosiła 448 mln EUR (dla porównania, w 2016 roku było to 248 mln EUR). Udział powiatu kartuskiego w eksporcie województwa pomorskiego wyniósł 2,9% i od roku 2016 nieznacznie wzrósł (o 0,6 pkt. procentowego), co jest rezultatem wyższej dynamiki eksportu powiatu, niż województwa. Udział powiatu w eksporcie Polski ogółem wynosi 0,16%.

Dla porównania warto dodać, że udział powiatu w liczbie ludności województwa pomorskiego w roku 2021 wyniósł 6,1% (5,7% w roku 2016⁸). Konsekwencją tego jest relatywnie niska wartość eksportu per capita (wykres VIII.1.). Ma ona charakter szacunkowy. W celu zapewnienia porównywalności wyliczeń, dokonano rozszacowania wartości eksportu tzw. województwa nieznanego⁹, proporcjonalnie do udziału poszczególnych województw w eksporcie Polski ogółem. Wartość eksportu powiatu kartuskiego została także przeszacowana/przeliczona, proporcjonalnie do udziału w eksporcie woj. pomorskiego. Należy zaznaczyć, że województwo pomorskie należy do regionów Polski, charakteryzujących się największą otwartością, o czym świadczy zarówno wartość eksportu per capita, jak też relacja eksportu do PKB.

Wykres VIII.1. Wartość eksportu per capita powiatu kartuskiego, województwa pomorskiego oraz Polski ogółem dla lat 2016 oraz 2021 (EUR)

Źródło: Obliczenia i szacunki Instytutu Rozwoju na podstawie danych Izby Celnej (wartości zaokrąglone do pełnych setek)

⁸Według bazy danych BDL, GUS.

⁹ Nie zawsze możliwe jest przypisanie wartości eksportu do konkretnego województwa/lokalizacji, zatem obok szesnastu województw, w zbiorze statystycznym występuje także województwo „nieznane”.

W handlu zagranicznym Polski ważną rolę odgrywają podmioty z udziałem kapitału zagranicznego (zagraniczni inwestorzy bezpośredni). Jak już wspomniano, obecność kapitału zagranicznego jest jednym z przejawów tzw. heterogeniczności podmiotów gospodarczych. Zagraniczne inwestycje bezpośrednie (ZIB) to nie tylko przepływ kapitału, to transfer pakietu aktywów, które determinują konkurencyjność firmy. Według J.H. Dunninga¹⁰, ZIB interpretować można zgodnie z tzw. paradygmatem OLI (*ownership, localisation, internalisation*). Inwestor zagraniczny dysponuje przewagami wynikającymi z własności (O), które dyskontuje/lokuje w konkretnej lokalizacji za granicą (L), przewagi te pozostają pod kontrolą inwestora zagranicznego, są zatem internalizowane (I). W odniesieniu do eksportu, przewaga inwestora zagranicznego (nad podmiotami krajowymi) wynika na przykład z dysponowania zaawansowaną technologią czy też dostępem do surowców. Podmiot z udziałem kapitału zagranicznego może być też częścią większej grupy trans/ponad-narodowej, w obrębie której zachodzi kooperacja oraz specjalizacja w ramach łańcucha wartości dodanej. Tym samym podmiot uzyskuje dostęp do sieci dystrybucji, co zdecydowanie ułatwia aktywność eksportową.

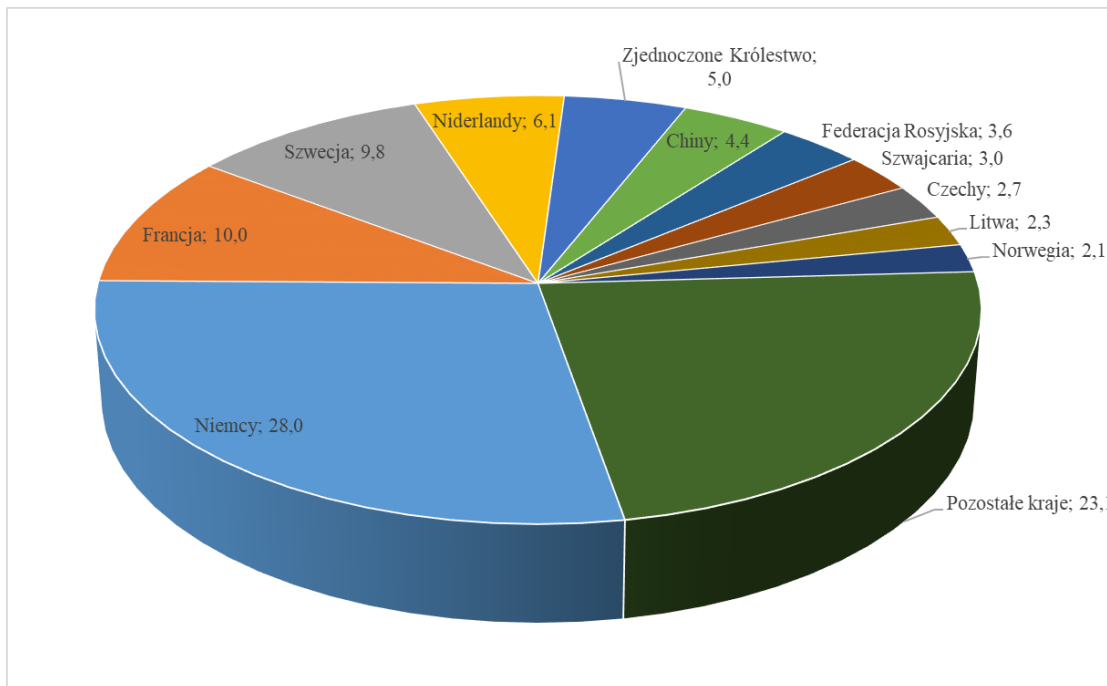
Podmioty z kapitałem zagranicznym wnoszą duży wkład w sukces eksportowy Polski, czego przejawem jest wzrost udziału eksportu w PKB Polski z 34,2% w roku 2004, do 61% w roku 2021. Od 2016 roku udział podmiotów z kapitałem zagranicznym w eksporcie Polski ogółem kształtuje się na poziomie około 58%, w województwie pomorskim jest niższy (41% w roku 2021). W przypadku powiatu kartuskiego, udział podmiotów z kapitałem zagranicznym w eksporcie jest niski; w roku 2016 kształtował się na poziomie 11%, do roku 2021 wzrósł do 22%.

Jednym z elementów oceny konkurencyjności eksportu jest jego jakość, mierzona wartością kilograma eksportowanych produktów (EUR/KG). Dla przykładu, kilogram eksportowanej pszenicy ma wartość znacznie niższą niż kilogram mikroprocesorów lub np. drzwi do samolotu. W przypadku eksportu województwa pomorskiego w latach 2016-2021 trudno o jednoznaczne stwierdzenie czy podmioty z udziałem kapitału zagranicznego wykazują w tym względzie przewagę nad podmiotami własności krajowej. Dla podmiotów zagranicznych wartość EUR/KG wahała się w przedziale 1,0-1,8; natomiast dla podmiotów krajowych, 0,9 do 1,8. W przypadku powiatu kartuskiego jest inaczej, w latach 2016-2021 wartość kilograma eksportu podmiotów z kapitałem zagranicznym była przeciętnie dwuipółkrotnie wyższa, niż podmiotów własności krajowej. Dla przykładu, w roku 2021 było to odpowiednio 7,1 oraz 3,0 EUR/KG.

Dla podmiotów mających siedzibę w powiecie kartuskim, najważniejszym rynkiem eksportowym są Niemcy. Udział tego kraju w eksporcie w roku 2021 wynosił 28%, od 2016 roku zmniejszył się o 7,5 pkt proc. Drugim najważniejszym partnerem jest Francja (10%), w porównaniu z rokiem 2016 odnotowany został dwukrotny wzrost udziału tego kraju.

¹⁰ Dunning, J.H., Lundan, S.M. (2008) *Multinational Enterprises and the Global Economy*, Edward Elgar Publishing Limited, Cheltenham.

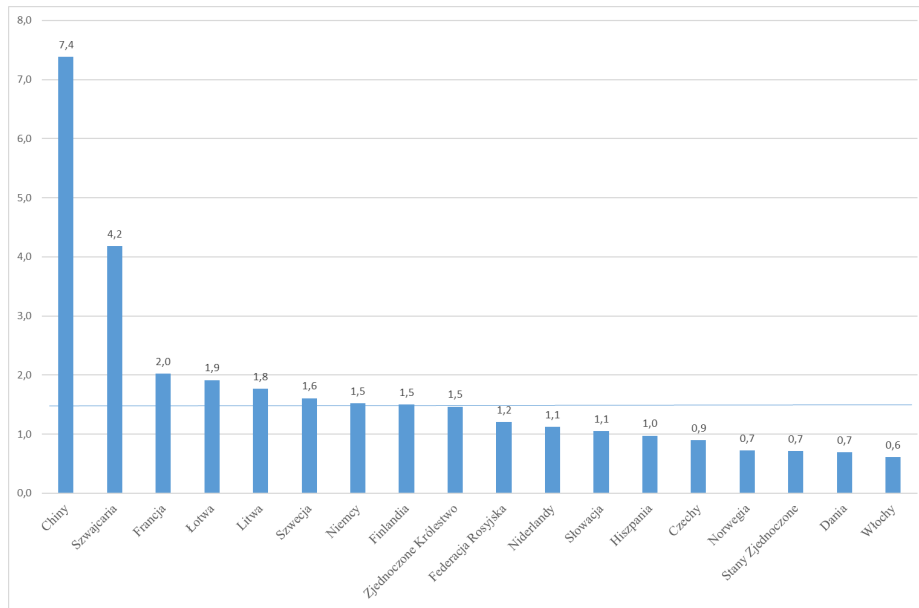
Wykres VIII.2. Najważniejsi partnerzy handlowi w eksporcie powiatu kartuskiego (2021, %)

Źródło: Obliczenia Instytutu Rozwoju na podstawie danych Izby Celnej.

Porównując udziały poszczególnych krajów w eksporcie powiatu oraz województwa (lub Polski), można określić jego specyficzny profil eksportowy. Jeśli na przykład udział Niemiec w eksporcie woj. pomorskiego wynosi 18,4%, a w przypadku powiatu kartuskiego jest to 28%, stwierdzamy wówczas, że powiat, na tle województwa, charakteryzuje specjalizacja dotycząca rynku Niemiec. Kształtuje się ona na poziomie 1,5 (udział Niemiec w eksporcie powiatu jest półtora razy wyższy, niż w przypadku województwa pomorskiego). W ten sposób skonstruowany wskaźnik, oparty na porównaniu cech dwóch zbiorów, nawiązuje do często stosowanych w analizach ekonomicznych współczynników lokalizacji (LQ, *location quotient*) lub ujawnionych przewag komparatywnych (RCA, *revealed comparative advantages*). Podstawą teoretyczną dla wyliczania tego rodzaju miar (porównawczych), jest koncepcja przewagi komparatywnej D. Ricardo, jako alternatywa dla wcześniej sformułowanej przez A. Smitha zasady przewagi absolutnej. Na wykresie VIII.3. zaprezentowane zostały wartości indeksu ilustrującego profil specjalizacji podmiotów mających siedzibę w powiecie kartuskim, w eksporcie na rynki wybranych krajów. Jako punkt odniesienia przyjęto woj. pomorskie. Wykres przedstawia wyniki obliczeń dla krajów, których udział w eksporcie powiatu kartuskiego wynosi więcej niż 1%. Przyjęto punkt odcięcia na poziomie 1,5. Jeśli zatem wartość indeksu wynosi 1,5 lub więcej, to powiat kartuski cechuje specjalizacja w eksporcie na rynek danego kraju. Dotyczy on przede wszystkim eksportu do Chin, Szwajcarii oraz Francji.

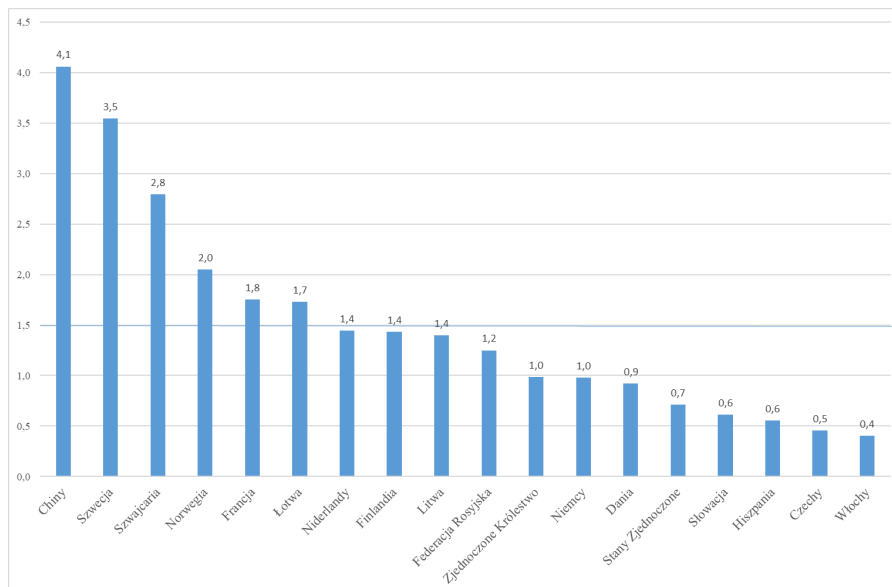
Wykres VIII.3. Specjalizacja podmiotów mających siedzibę w powiecie kartuskim, w eksporcie na rynki wybranych krajów (względem woj. pomorskiego, 2021)

Źródło: Obliczenia Instytutu Rozwoju na podstawie danych Izby Celnej.

Jeśli jako punkt odniesienia przyjmiemy eksport Polski ogółem, wówczas profil specjalizacji powiatu kartuskiego przedstawia się tak, jak zaprezentowano to na wykresie VIII.4.

Wykres VIII.4. Specjalizacja podmiotów mających siedzibę w powiecie kartuskim, w eksporcie na rynki wybranych krajów (względem Polski ogółem, 2021)

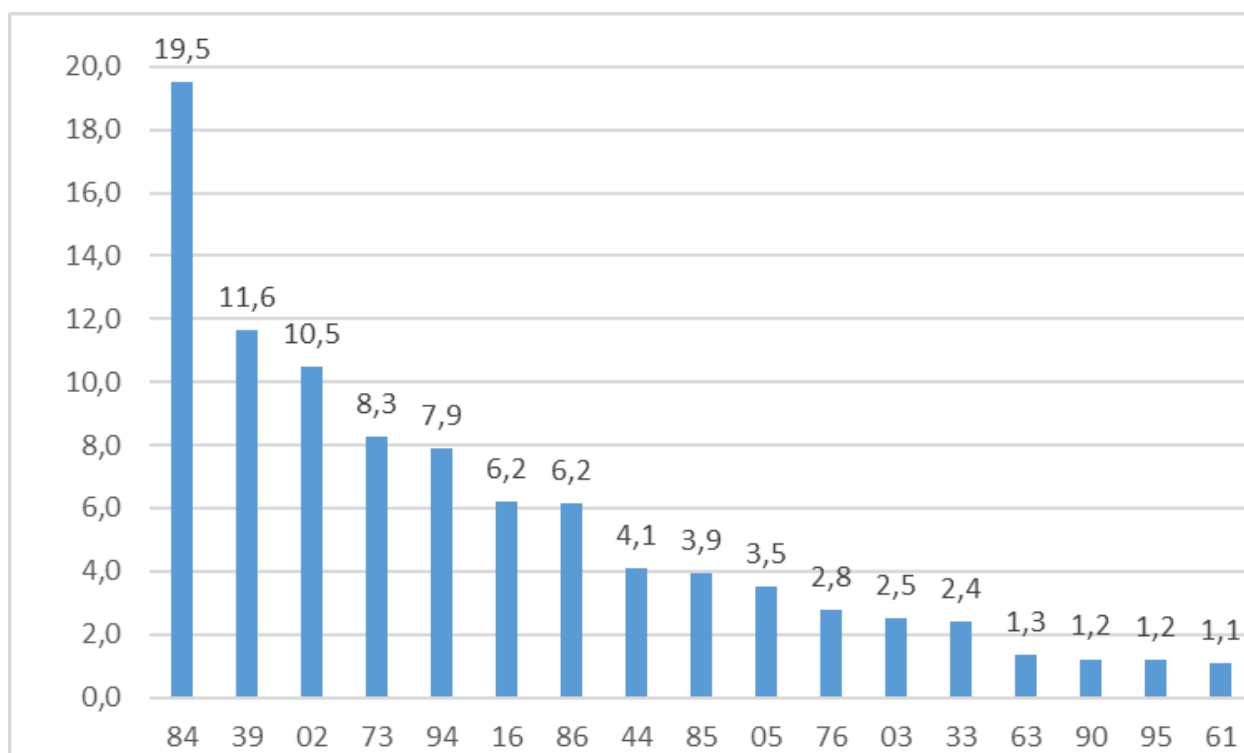
Źródło: Obliczenia Instytutu Rozwoju na podstawie danych Izby Celnej.

Z punktu widzenia nadrzędnego celu niniejszego opracowania, jakim jest identyfikacja perspektywicznych kierunków rozwoju firm i branż w analizowanych gminach, istotna jest identyfikacja struktury produktowej eksportu oraz ujawnionych przewag komparatywnych. Ze względu na ograniczenia dotyczące tajemnicy statystycznej, analiza przeprowadzona może być tylko na poziomie dwucyfrowych działów, według kodów celnych nomenklatury HS (*harmonized system*), dla powiatu.

W eksporcie powiatu kartuskiego, najważniejszym działem produktów są kotły, maszyny i urządzenia mechaniczne, reaktory jądrowe, i ich części (19,5% w 2021). W strukturze eksportu wyróżnić można jeszcze dwa działy, których udział przekracza 10 procent: tworzywa sztuczne i artykuły z nich (11,6%) oraz mięso i podroby jadalne (10,5%).

Pośród działów, które wnoszą do eksportu powiatu więcej niż 1% warto wskazać dwa: „tworzywa sztuczne i artykuły z nich” oraz „przetwory z mięsa, ryb lub skorupiaków, mięczaków, lub pozostałych bezkręgowców wodnych”. Charakteryzują je największe dynamiki wzrostu eksportu w latach 2021-2016; wynoszą one odpowiednio 9 oraz 245. W odniesieniu do tworzyw sztucznych i artykułów z nich, oznacza to, że wartość eksportu w roku 2021 była 9 razy większa, niż w roku 2016.

Wykres VIII.5. Najważniejsze działy produktowe (2 cyfr. HS) w eksporcie powiatu kartuskiego w 2021 (udział w eksporcie powiatu ogółem, %)

Źródło: Obliczenia Instytutu Rozwoju na podstawie danych Izby Celnej

Objaśnienia numeracji działów PKD:

84	kotły, maszyny i urządzenia mechaniczne, reaktory jądrowe; ich części
39	tworzywa sztuczne i artykuły z nich
02	mięso i podroby jadalne
73	wyroby z żeliwa lub stali

94	meble; pościel, materace, stelaże pod materace, poduszki itp.; lampy i oprawy oświetleniowe; reklamy świetlne znaki informacyjne itp.; budynki prefabrykowane
16	przetwory z mięsa, ryb lub skorupiaków, mięczaków, lub pozostałych bezkręgowców wodnych
86	lokomotywy, tabor szynowy i jego części; osprzęt i elementy torów i ich części; urządzenia sygnalizacyjne mechaniczne wszelkich typów (wł. elektromechaniczne)
44	drewno i artykuły z drewna; węgiel drzewny
85	maszyny i urządzenia elektryczne oraz ich części; rejestratory i odtwarzacze dźwięku, rejestratory i odtwarzacze obrazu i dźwięku oraz ich części i akcesoria
05	produkty pochodzenia zwierzęcego, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone
76	aluminium i artykuły z aluminium
03	ryby i skorupiaki, mięczaki i pozostałe bezkręgowce wodne
33	olejki eteryczne i rezinoidy; preparaty perfumeryjne, kosmetyczne lub toaletowe
63	pozostałe gotowe artykuły włókiennicze; zestawy; odzież używana i używane artykuły włókiennicze; szmaty
90	przyrządy i aparatura, optyczne, fotograficzne, kinematograficzne, pomiarowe, kontrolne, precyzyjne, medyczne lub chirurgiczne; ich części i akcesoria
95	zabawki, gry i artykuły sportowe; ich części i akcesoria
61	artykuły odzieżowe i dodatki odzieżowe, dziane

Wykres VIII.6. przedstawia działy, w zakresie których powiat kartuski posiada tzw. ujawnione przewagi komparatywne w eksporcie. Wartości indeksów RCA (*revealed comparative advantage*) obliczone zostały dla tych produktów (2 cyfr HS), których udziały w eksporcie powiatu są wyższe niż 1%. Indeksy RCA obliczono według następującej formuły:

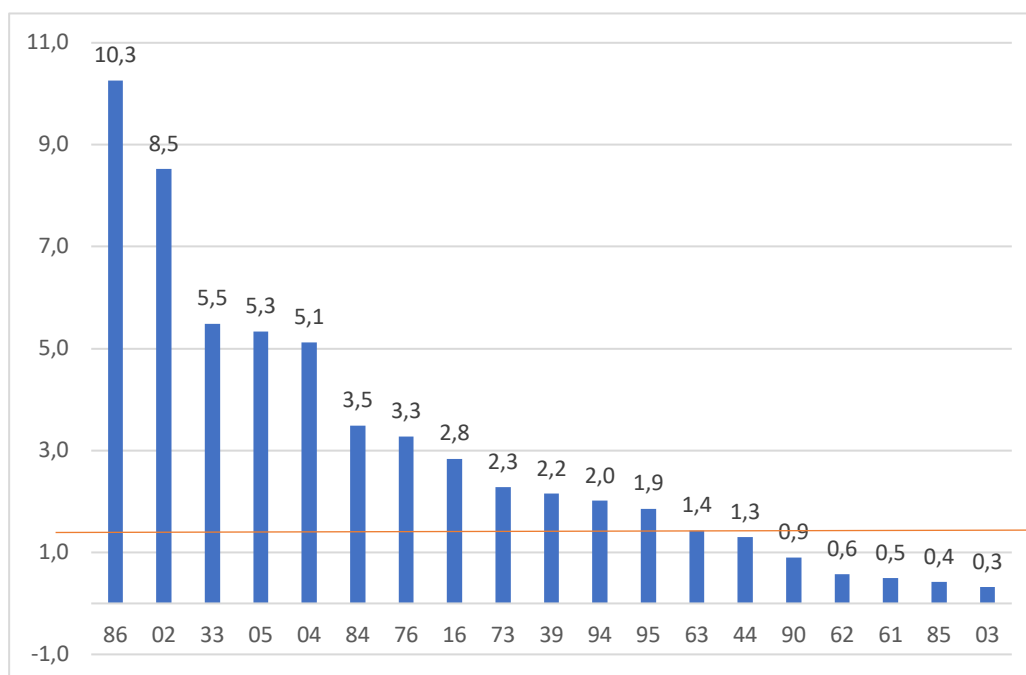
$$RCA_i = \frac{E_{ik} / E_{iP}}{E_k / E_P}$$

gdzie:

- E_{ik} – wartość eksportu produktów i w powiecie kartuskim,
- E_{iP} – wartość eksportu produktów i w województwie pomorskim,
- E_k – wartość eksportu ogółem w powiecie kartuskim,
- E_P – wartość eksportu ogółem w województwie pomorskim.

Dla uzyskania bardziej wiarygodnych wyników uwzględniono sumę wartości eksportu 2020 i 2021 roku, co pozwala na częściową eliminację wahań eksportu w poszczególnych latach. Przyjęto punkt odcięcia na poziomie 1,5. Jeśli zatem wartość indeksu RCA wynosi 1,5 lub więcej, stwierdzamy, że powiat kartuski cechuje ujawniona przewaga komparatywna w eksporcie w zakresie danego produktu (2 cyfr. dział HS).

Wykres VIII.6. Ujawnione przewagi komparatywne podmiotów mających siedzibę w powiecie kartuskim, w eksporcie wybranych produktów (względem woj. pomorskiego, 2020-2021)

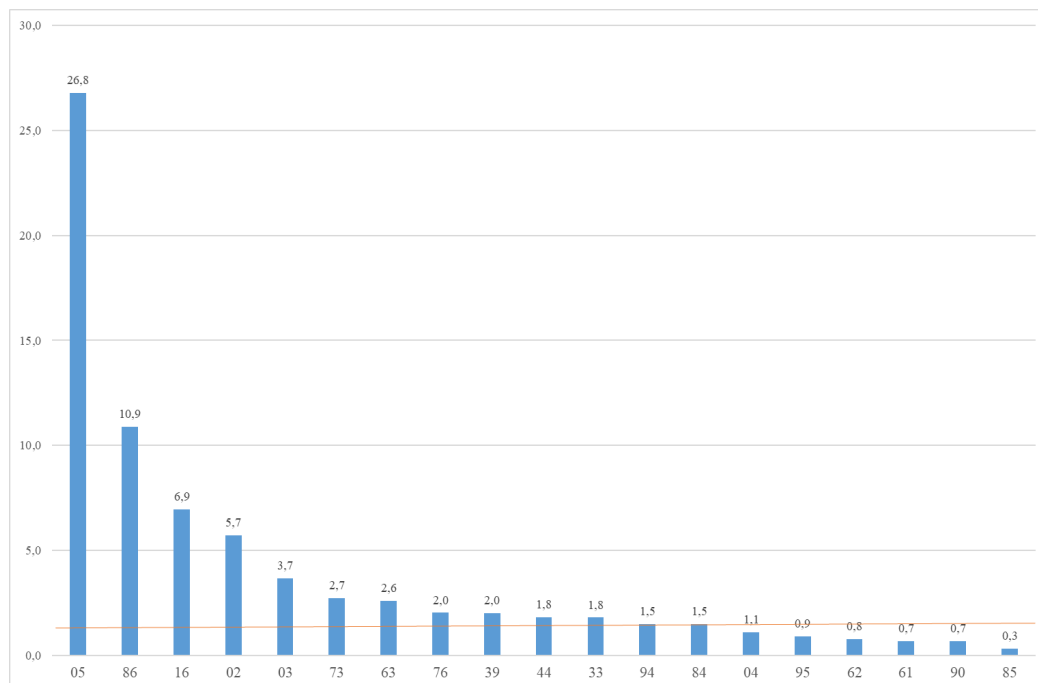
Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych Izby Celnej

Objaśnienia numeracji działów PKD:

86	lokomotywy, tabor szynowy i jego części; osprzęt i elementy torów i ich części; urządzenia sygnalizacyjne mechaniczne wszelkich typów (wł. elektromechaniczne)
02	mięso i podroby jadalne
33	olejki eteryczne i rezinoidy; preparaty perfumeryjne, kosmetyczne lub toaletowe
05	produkty pochodzenia zwierzęcego, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone
04	produkty mleczarskie; jaja ptasie; miód naturalny; jadalne produkty pochodzenia zwierzęcego, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone
84	reaktory jądrowe, kotły, maszyny i urządzenia mechaniczne; ich części
76	aluminium i artykuły z aluminium
16	przetwory z mięsa, ryb lub skorupiaków, mięczaków, lub pozostałych bezkręgowców wodnych
73	wyroby z żeliwa lub stali
39	tworzywa sztuczne i artykuły z nich
94	meble; pościel, materace, stelaże pod materace, poduszki itp.; lampy i oprawy oświetleniowe; reklamy świetlne znaki informacyjne itp.; budynki prefabrykowane
95	zabawki, gry i artykuły sportowe; ich części i akcesoria
63	pozostałe gotowe artykuły włókiennicze; zestawy; odzież używana i używane artykuły włókiennicze; szmaty
44	drewno i artykuły z drewna; węgiel drzewny
90	przrządy i aparatura, optyczne, fotograficzne, kinematograficzne, pomiarowe, kontrolne, precyzyjne, medyczne lub chirurgiczne; ich części i akcesoria
62	artykuły odzieżowe i dodatki odzieżowe, niedziane
61	artykuły odzieżowe i dodatki odzieżowe, dziane
85	maszyny i urządzenia elektryczne oraz ich części; rejestratory i odtwarzacze dźwięku, rejestratory i odtwarzacze obrazu i dźwięku oraz ich części i akcesoria
03	ryby i skorupiaki, mięczaki i pozostałe bezkręgowce wodne

Jeśli jako punkt odniesienia przyjmiemy eksport Polski ogółem, wówczas rozkład przewag komparatywnych powiatu kartuskiego przedstawia się tak, jak zaprezentowano to na wykresie VIII.7.

Wykres VIII.7. Ujawnione przewagi komparatywne podmiotów mających siedzibę w powiecie kartuskim, w eksporcie wybranych produktów (względem Polski ogółem, 2020-2021)

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych Izby Celnej.

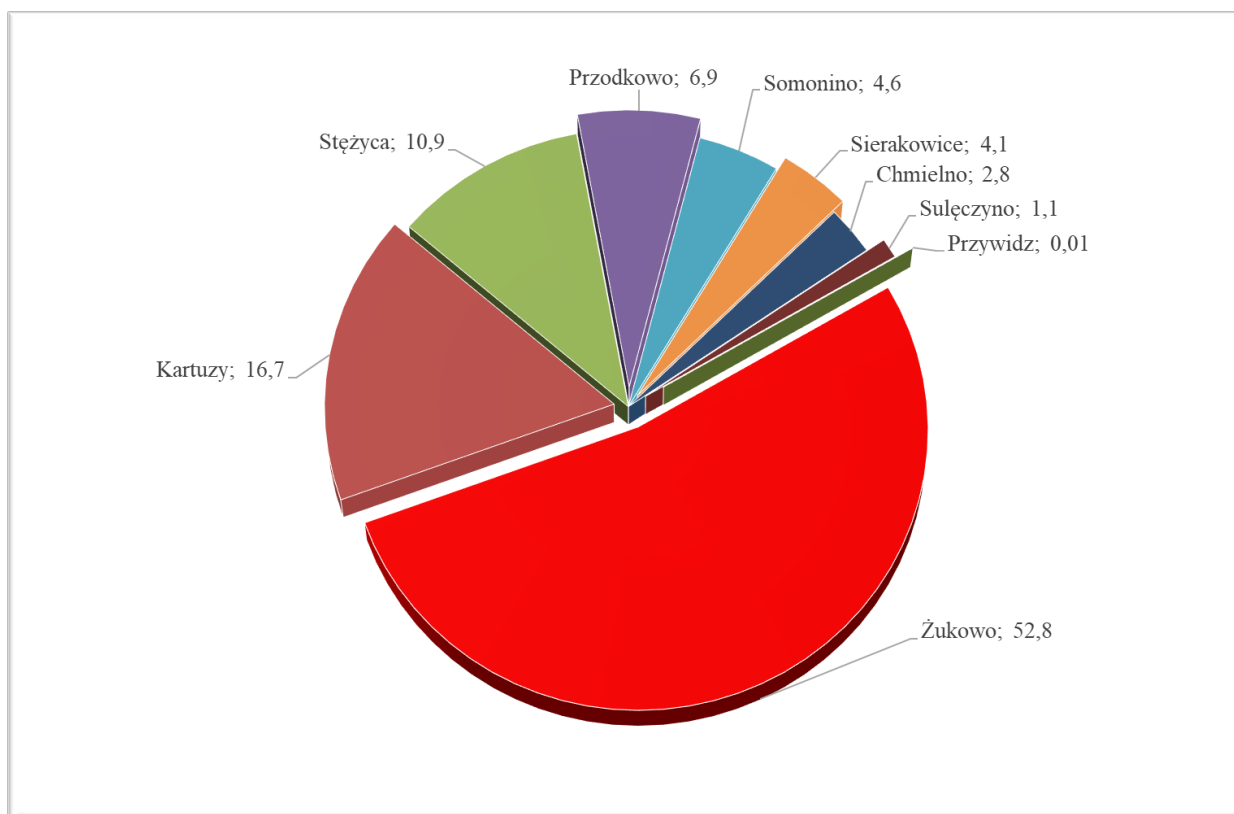
Objaśnienia numeracji działów PKD:

05	produkty pochodzenia zwierzęcego, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone
86	lokomotywy, tabor szynowy i jego części; osprzęt i elementy torów i ich części; urządzenia sygnalizacyjne mechaniczne wszelkich typów (wł. elektromechaniczne)
16	przetwory z mięsa, ryb lub skorupiaków, mięczaków, lub pozostałych bezkręgowców wodnych
02	mięso i podroby jadalne
03	ryby i skorupiaki, mięczaki i pozostałe bezkręgowce wodne
73	wyroby z żeliwa lub stali
63	pozostałe gotowe artykuły włókiennicze; zestawy; odzież używana i używane artykuły włókiennicze; szmaty
76	aluminium i artykuły z aluminium
39	tworzywa sztuczne i artykuły z nich
44	drewno i artykuły z drewna; węgiel drzewny
33	olejki eteryczne i rezinoidy; preparaty perfumeryjne, kosmetyczne lub toaletowe
94	meble; pościel, materace, stelaże pod materace, poduszki itp.; lampy i oprawy oświetleniowe; reklamy świetlne znaki informacyjne itp.; budynki prefabrykowane
84	reaktory jądrowe, kotły, maszyny i urządzenia mechaniczne; ich części
04	produkty mleczarskie; jaja ptasie; miód naturalny; jadalne produkty pochodzenia zwierzęcego, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone
95	zabawki, gry i artykuły sportowe; ich części i akcesoria
62	artykuły odzieżowe i dodatki odzieżowe, niedziane
61	artykuły odzieżowe i dodatki odzieżowe, dziane

90	przyrządy i aparatura, optyczne, fotograficzne, kinematograficzne, pomiarowe, kontrolne, precyzyjne, medyczne lub chirurgiczne; ich części i akcesoria
85	maszyny i urządzenia elektryczne oraz ich części; rejestratory i odtwarzacze dźwięku, rejestratory i odtwarzacze obrazu i dźwięku oraz ich części i akcesoria

Potencjał eksportowy nie jest równomiernie rozłożony między poszczególne gminy analizowanego obszaru. Blisko 53% eksportu (wg. wartości w EUR) przypada na Żukowo. Ponad dziesięcioprocentowe udziały dotyczą także Kartuz oraz Stężycy.

Wykres VIII.8. Struktura eksportu w podziale na gminy (w %) w 2021 roku

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych Izby Celnej (w przypadku Żukowa oraz Kartuz, zsumowano wartości eksportu dla miasta i obszarów wiejskich gminy).

Pod względem jakości eksportu, wyróżniają się gminy Somonino i Kartuzy, w przypadku których wartość jednego kilograma eksportu wynosi odpowiednio 9 oraz 6 EUR.

Jeżeli chodzi o dynamikę eksportu, to w latach 2015-2021 najwyższa była ona w przypadku gmin: Kartuzy, Żukowo, Stężycza i Chmielno; wartość eksportu dla tych gmin w roku 2021 była co najmniej dwuipółkrotnie wyższa niż w roku 2015.

Pod względem wartości eksportu per capita, liderem jest gmina Żukowo (5400 EUR) oraz Stężycza (4500 EUR). Wartości powyżej 2000 EUR charakterystyczne są też dla Kartuz i Przodkowa.

Podsumowanie i rekomendacje

Ze względu na ograniczenia dotyczące tajemnicy statystycznej oraz sposobu gromadzenia i udostępniania danych dotyczących obrotów handlu zagranicznego w układzie terytorialnym, przeprowadzenie dokładnej analizy eksportu dla wybranych gmin nie jest możliwe, zwłaszcza w wymiarze produktowym. Zatem przedstawiona ocena konkurencyjności w przybliżony sposób ukazuje potencjał eksportowy zdefiniowanego obszaru (przede wszystkim w oparciu o dane dla powiatu kartuskiego).

Eksport realizowany jest przez najbardziej konkurencyjne firmy, które cechuje najwyższy poziom produktywności. Wartość eksportu per capita powiatu kartuskiego jest relatywnie niska, istnieje zatem przestrzeń dla wzrostu eksportu.

Planując działania promocyjne oraz alokując pomoc publiczną, uwzględnić należy potencjał eksportowy. Przede wszystkim warto działać na rzecz zwiększania liczby eksporterów, co prowadzi do wzrostu tzw. ekstensywnej marży eksportu (*export extensive margin*). Alternatywnym sposobem na podniesienie wartości eksportu jest wzrost tzw. marży intensywnej (*export intensive margin*), czyli wartości eksportu w przeliczeniu na eksportera. Nie jest to preferowane¹¹, gdyż zbyt duży udział eksportu w przychodach firmy naraża ją na cały szereg ryzyk związanych z aktywnością na rynkach zagranicznych (w tym ryzyko pogorszenia koniunktury na rynku zagranicznym).

Podmioty z udziałem kapitału zagranicznego cechuje wyższa skłonność do eksportu, co wynika z szeregu przewag, zgodnie z paradygmatem OLI. Warto promować współpracę podmiotów krajowych z firmami z udziałem kapitału zagranicznego. Ze współpracy tej wynikają efekty dyfuzji technologii oraz uczenia się, w tym uczenia się jak eksportować. Współpraca ta jest trudna, gdyż podmioty z kapitałem zagranicznym przede wszystkim kooperują w ramach grup kapitałowych. Już jednak sam fakt obecności podmiotów z kapitałem zagranicznym na rynku, a zwłaszcza w bezpośredniej bliskości, prowadzi do efektów uczenia się, „podglądania” doświadczeń, które są częścią procesów transferu technologii.

Najważniejsze rynki eksportowe to Niemcy, Francja, Szwecja oraz Niderlandy. Powiat kartuski posiada określony profil specjalizacji eksportowej pod względem krajów (Chiny, Szwecja, Szwajcaria, Norwegia, Francja oraz Łotwa).

Ujawnione przewagi komparatywne (RCA) w zakresie produktów odnoszą się przede wszystkim do produktów pochodzenia zwierzęcego; lokomotyw, taboru szynowego i jego części; przetworów z mięsa, ryb i skorupiaków; mięsa i podrobów jadalnych, ryb i skorupiaków. Określają one profil kompetencji eksportowych analizowanego obszaru.

Ze względu na to, że potencjał eksportowy badanego obszaru pozostaje w znacznej mierze nierozpoznany w odniesieniu do małych i średnich firm, wskazane jest przeprowadzenie badań ankietowych identyfikujących bariery dla rozpoczynania i rozwoju eksportu, potrzeby w zakresie wsparcia, oraz najbardziej perspektywiczne rynki zbytu.

¹¹ Mayer, T., Ottaviano, G.I.P. The Happy Few: The Internationalisation of European Firms. *Intereconomics* 43, 135–148 (2008).

Wsparcie dotyczące eksportu powinno zachęcać małe i średnie firmy do współpracy we wchodzeniu na rynki zagraniczne. Eksport wymaga poniesienia wysokich kosztów (tzw. kosztów utopionych, *sunk costs*), które pokryć mogą tylko najbardziej produktywne firmy. Wiąże się też z ryzykiem, na przykład wybrania niewłaściwego rynku, opracowania nieodpowiedniej strategii marketingowej, czy też wyboru nieoptymalnej sieci dystrybucji. Eksport wymaga zatem wiedzy, współpraca i wymiana doświadczeń pozwalają na redukcję wspomnianego ryzyka, oraz kosztów. W literaturze opisywane są procesy określane jako aglomeracja eksporterów na przykład według kierunków geograficznych, co pozwala na redukcję kosztów transportu¹². Określane jest to w literaturze fachowej jako efekty *spill-over* (czyli rozlewania się, np. wiedzy), związane z eksportem na konkretne rynki¹³, co umożliwia redukcję barier zagranicznej ekspansji¹⁴.

¹² Cassey, A.J., Schmeiser, K.N. The agglomeration of exporters by destination. *Ann Reg Sci* 51, 495–513 (2013).

¹³ Koenig P., Agglomeration and the export decisions of French firms, *J Urban Econ* 66(3):186–195 (2009).

¹⁴ Koenig P., Mayneris F., Poncet S., Local export spillovers in France, *European Economic Review*, 54(4), 622–641 (2010).

IX. Pomoc publiczna

Otoczenie społeczno-gospodarcze, w którym prowadzą działalność podmioty z analizowanego obszaru w ostatnich latach podlegało poważnym zmianom. Światowa gospodarka została dotknięta przez skutki pandemii COVID-19 oraz agresji Rosji na Ukrainę. W otoczeniu gospodarczym pojawiły się zatem tzw. czarne łabędzie, czyli czynniki, których prawdopodobieństwo wystąpienia jest niezwykle niskie.

Konsekwencje powyższych zdarzeń są poważne. Pandemia COVID-19 wywołała spadek wartości globalnych obrotów handlowych, czego skutki odniosły bezpośrednio podmioty gospodarcze zaangażowane w międzynarodową wymianę handlową; pośrednio dotknięte zostały także inne firmy, zwłaszcza te współpracujące z eksporterami. Skutkiem pandemii były zmiany w ramach globalnych łańcuchów dostaw; część z nich uległa załamaniu, a część podlega rekonfiguracji, która prawdopodobnie prowadzić będzie do regionalizacji. Kooperacja między partnerami zlokalizowanymi w odległych regionach świata zastąpiona zostanie współpracą z partnerami znajdującymi się bliżej, funkcjonującymi w ramach handlowych i inwestycyjnych ugrupowań integracyjnych (UE).

Jak dowodzą autorzy raportu Światowej Organizacji Handlu¹⁵, pandemia COVID -19 w niejednakowym stopniu wpłynęła na funkcjonowanie firm. Podmioty mikro oraz małe i średnie należą do tych, które odczuły jej skutki najbardziej. Wynika to przede wszystkim z ich słabszego zaplecza kapitałowego, ograniczonego dostępu do finansowania, infrastruktury fizycznej i cyfrowej oraz informacji na temat zarządzania ryzykiem.

Agresja Rosji na Ukrainę spowodowała kolejne poważne konsekwencje, pośród których wymienić należy przede wszystkim wzrost kosztów energii oraz destabilizację fundamentów makroekonomicznych (wzrost inflacji, rosnące stopy procentowe, spowolnienie dynamiki wzrostu gospodarczego i ryzyko recesji).

Podmiotom gospodarczym udzielane są różne formy pomocy publicznej. Agresja Rosji na Ukrainę jest czynnikiem, który wpływa na kondycję podmiotów gospodarczych stosunkowo od niedawna. Jeżeli chodzi o okres pandemii, to możliwa jest analiza skali pomocy oraz jej struktury.

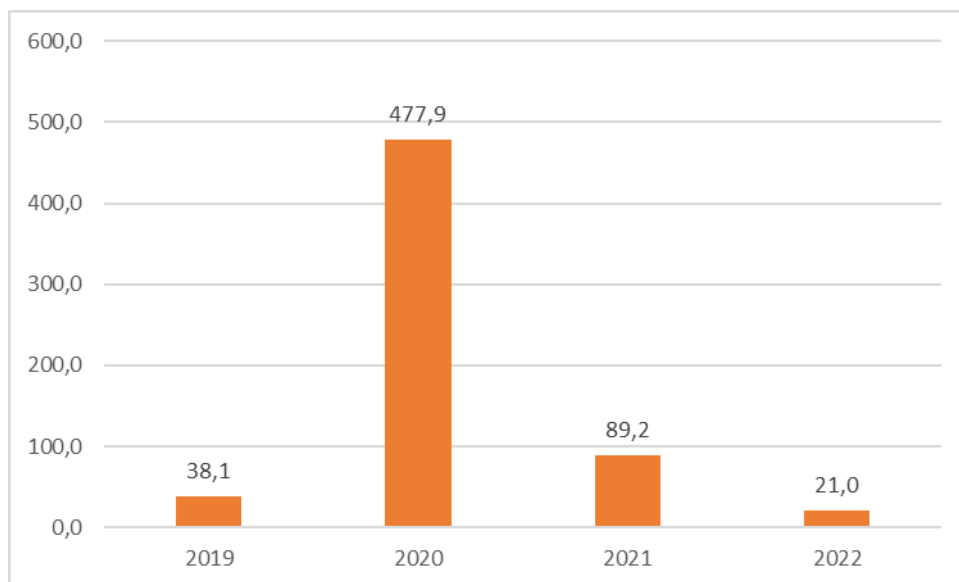
Źródłem danych, które posłużyły do opisu pomocy udzielonej podmiotom z analizowanego obszaru jest Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK); dane udostępnione zostały przez InfoCredit.

Obliczenia przeprowadzone zostały w oparciu o pomoc brutto. Odnosi się ona do ekwiwalentu dotacji brutto, miarodajnego narzędzia porównywania różnych form pomocy publicznej, odzwierciedlającego jej faktyczną wysokość w stosunku do warunków rynkowych. Przykładowo, jeżeli w ramach pomocy publicznej firma otrzymała preferencyjny kredyt, to wartością nominalną tej pomocy będzie cała wartość tego kredytu, ale ekwiwalentem pomocy brutto – jedynie różnica między ceną (oprocentowaniem) tego kredytu a ceną identycznego kredytu, który firma uzyskałaby na warunkach rynkowych. Jest to więc faktyczny „dodatek”, który firma otrzymała ze środków publicznych.

¹⁵ WTO, World Trade Report 2021. Economic Resilience and Trade, 2021, s.7.

Wartość pomocy publicznej udzielonej podmiotom z analizowanego obszaru od 2019 roku, zmieniała się (wykres IX.1), co odzwierciedla przebieg zjawisk pandemicznych i kryzysowych w światowej oraz polskiej gospodarce. Najwyższe wsparcie (478 mln PLN) przyznane zostało w roku 2020, w którym w Polsce rozpoczęła się pandemia.

Wykres IX.1. Wartość pomocy publicznej udzielonej podmiotom z analizowanego obszaru w latach 2019-2022, mln PLN

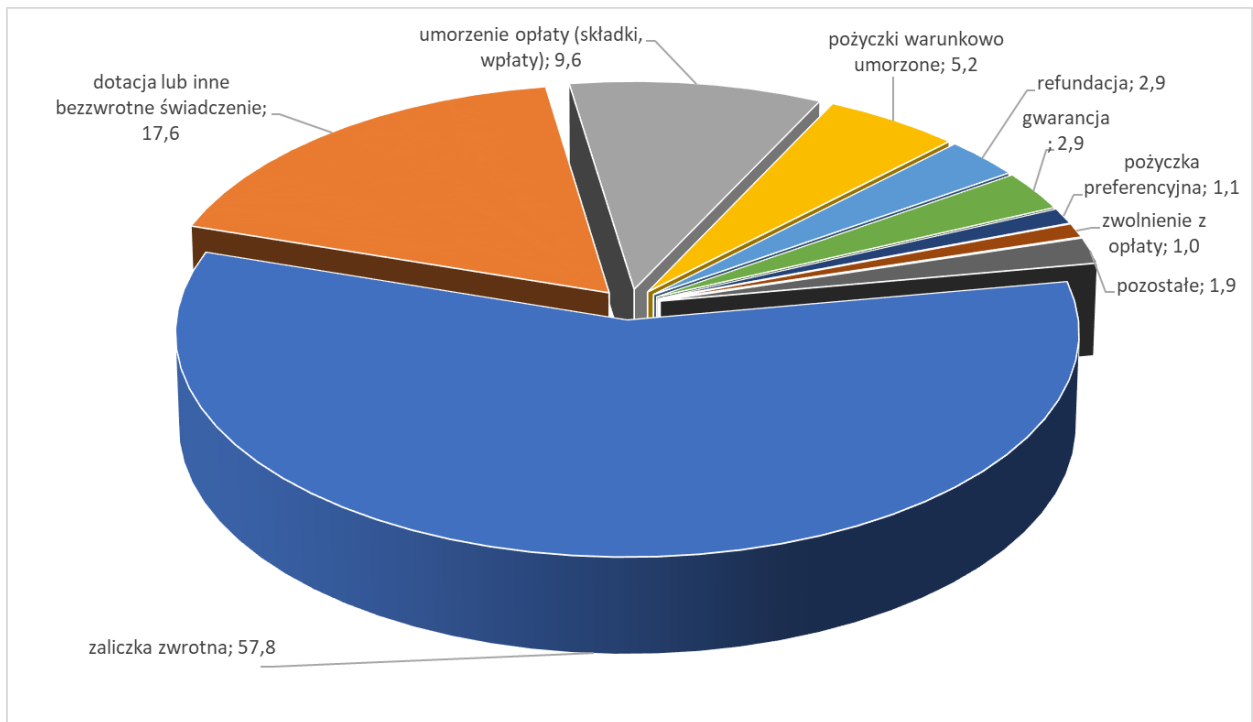

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UOKiK udostępnionych przez InfoCredit. Dane dla roku 2022, do 23 września.

Wartość pomocy publicznej w roku 2021, w którym wciąż odnotowywano skutki pandemii, wyniosła 89,2 mln PLN, ponad dwa razy więcej niż w przed-pandemicznym roku 2019. 76% przyznanego wsparcia łącznie (626 mln PLN) w latach 2019-2022 przypało na rok 2020.

W analizowanym okresie odnotowano 28 form pomocy, która przyznana została przez różnych 109 organów. Najwyższa wartość pomocy dotyczy kategorii „zaliczka zwrotna”, na którą w latach 2019-2022 przypada 58% przyznanej pomocy ogółem. Zaznaczyć należy jednak, że ta forma pomocy udzielona została jedynie w dwóch latach (2020 oraz 2021), w których najbardziej dotkliwe były konsekwencje pandemii, z *lock-downem* włącznie. Udział tego rodzaju pomocy w ogólnym wsparciu udzielonym w latach 2020-2021 wyniósł 64%. Strukturę przyznanego wsparcia w latach 2019-2022 przedstawia wykres IX.2.

Wykres IX.2. Struktura przyznanej pomocy publicznej w latach 2019-2022 według form (%)

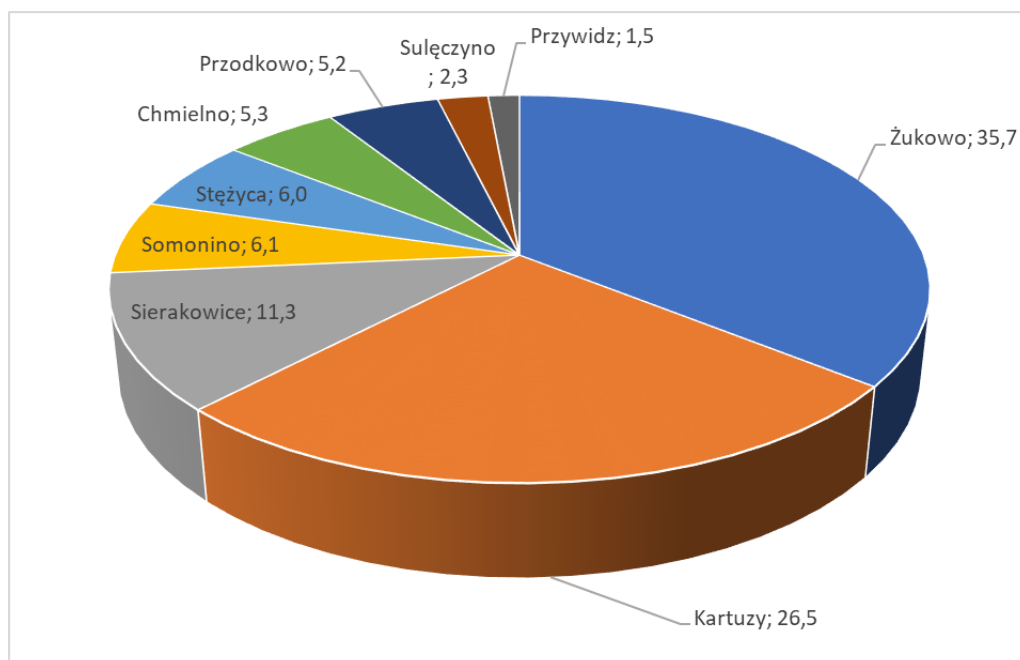

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UOKiK udostępnionych przez InfoCredit. Dane dla roku 2022, do 23 września.

Blisko trzy czwarte pomocy (73,5%) w latach 2019-2022 zaabsorbowane zostało przez trzy gminy (Żukowo, Kartusy oraz Sierakowice), co w znacznej mierze wynika z reprezentowanego przez nie potencjału, określanego przez liczbę ludności, liczbę podmiotów gospodarczych oraz wartość przychodów.

Inną miarę absorpcji stanowi wartość pomocy przeliczona na jedną firmę zarejestrowaną w rejestrze REGON. Wyniki obliczeń prezentowane są w tabeli IX.1. W kolejnych latach poszczególne gminy zajmowały różne pozycje w rankingu. Pozycje te podane są w nawiasach.

Wykres IX.3. Udział gmin w przyznanej pomocy publicznej w analizowanym obszarze łącznie w latach 2019-2022 (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UOKiK udostępnionych przez InfoCredit. Dane dla roku 2022, do 23 września.

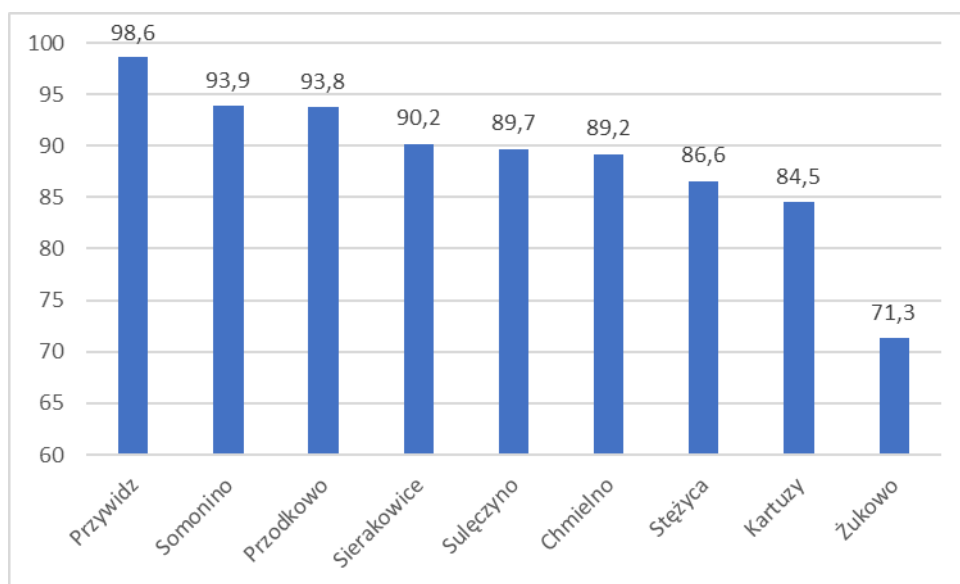
Tabela IX.1. Pomoc publiczna (tys. PLN) udzielona w poszczególnych gminach w latach 2019-2021, przypadająca na jedno przedsiębiorstwo zarejestrowane w bazie REGON

gmina	2019	2020	2021
Chmielno	1,2 (4)	31,3 (2)	5,8 (3)
Kartuzy	1,8 (3)	32,8 (1)	3,9 (6)
Przodkowo	0,4 (7)	24,9 (7)	2,4 (8)
Przywidz	0,1 (9)	11,3 (9)	2,8 (7)
Sierakowice	0,7 (6)	29,8 (3)	4,3 (5)
Somonino	0,3 (8)	28,2 (4)	7,7 (1)
Stężycza	0,9 (5)	26,9 (5)	7,0 (2)
Sulęczyno	3,1 (2)	26,6 (6)	1,2 (9)
Żukowo	4,4 (1)	23,8 (8)	5,3 (4)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UOKiK udostępnionych przez InfoCredit. Dane dla roku 2022, do czerwca. W nawiasach zostały podane pozycje gminy w rankingu dla każdego roku.

W oparciu o dane UOKiK możliwa jest identyfikacja pomocy udzielonej w celu ograniczenia niekorzystnych konsekwencji pandemii COVID-19 (tzw. pomoc covidowa). Dla analizowanego obszaru w latach 2019-2022 udział tego typu wsparcia w pomocy ogółem wynosił 82,2%, różnił się, jednakże w poszczególnych gminach (wykres IX.4).

Wykres IX.4. Udział pomocy związanej z COVID-19 w pomocy ogółem (% , 2019-2022), według gmin

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UOKiK udostępnionych przez InfoCredit. Dane dla roku 2022, do 23 września.

Pośród różnych rodzajów pomocy, z jakich korzystają podmioty wyróżnić należy wsparcie udzielone przedsiębiorcom przez ZUS. ZUS może udzielać pomocy publicznej w formie rozłożenia na raty należności z tytułu składek, odroczenia terminu płatności składek oraz umorzenia należności z tytułu składek¹⁶.

Łączna wartość przyznanej pomocy publicznej przez ZUS przedsiębiorstwom z analizowanego obszaru w latach 2019-2022 wyniosła 69 mln PLN, z czego blisko 57 mln przypadło na bardzo trudny dla przedsiębiorców 2020 rok. Beneficjentami tego rodzaju wsparcia były przede wszystkim dwie gminy, Żukowo oraz Kartuzy.

Tabela IX.2. Pomoc publiczna udzielona przedsiębiorstwom przez ZUS w latach 2019-2022 (w tys. zł)

gmina	2019	2020	2021	2022	2019-2022
Chmielno	13,7	2 999,0	625,6	23,7	3 662,1
Kartuzy	8,1	14 819,2	1 835,8	71,8	16 734,8
Przodkowo	1,0	3 694,3	370,7	0	4 066,0
Sierakowice	0	8 318,9	719,1	0	9 038,1
Somonino	0	3 687,0	670,7	0	4 357,7
Stężycza	0	3 487,3	858,0	0	4 345,3
Sulęczyno	0	1 825,6	122,8	0	1 948,4
Żukowo	25,5	16 974,2	6 384,8	121,8	23 506,3
Przywidz	0	1 058,0	314,2	0	1 372,2
Cały region	48,4	56 863,6	11 901,6	217,3	69 030,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UOKiK udostępnionych przez InfoCredit. Dane dla roku 2022, do 23 września.

¹⁶ <https://www.zus.pl/firmy/ulgi/umorzenia/pomoc-publiczna>

Tabela IX.3. przedstawia wartość pomocy publicznej udzielonej przez ZUS w 2020 roku w przeliczeniu na firmę w rejestrze REGON, na jednego mieszkańca oraz na pracującego. W kolejnych latach poszczególne gminy zajmowały różne pozycje w rankingu. Pozycje te podane są w nawiasach.

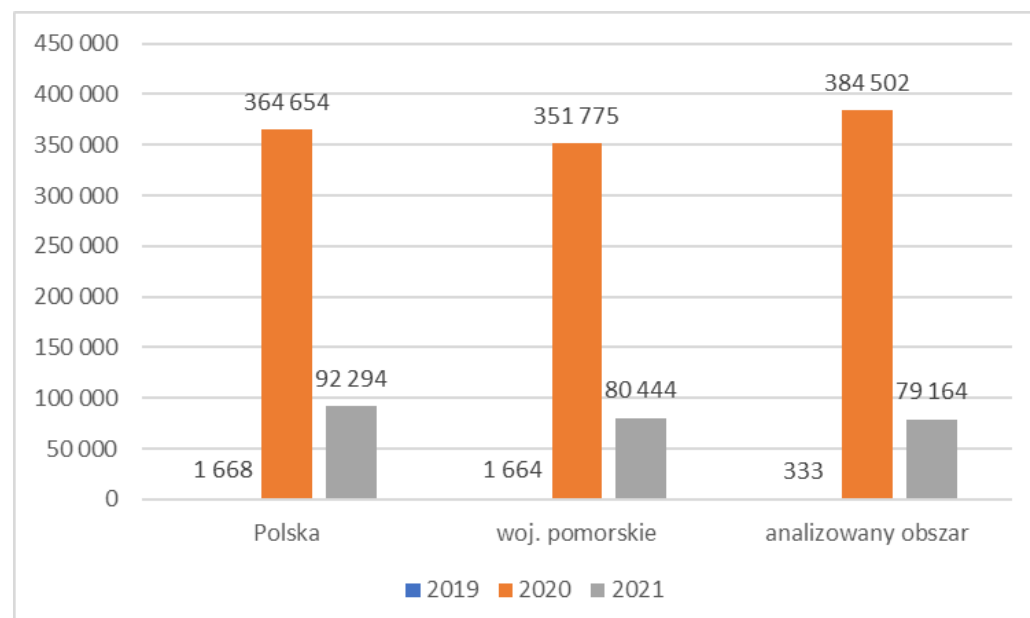
Tabela IX.3. Pomoc publiczna udzielona przedsiębiorstwom przez ZUS w roku 2020 (w zł)

Gmina	na firmę w REGON	na mieszkańca	na pracującego
Chmielno	3 592 (4)	381 (4)	2 829 (3)
Kartuzy	3 583 (5)	435 (1)	1 822 (8)
Przodkowo	3 207 (7)	372 (5)	1 938 (7)
Sierakowice	4 153 (1)	409 (2)	2 730 (4)
Somonino	3 604 (3)	337 (6)	2 858 (2)
Stężyca	3 337 (6)	324 (8)	2 393 (5)
Sulęczyno	3 851 (2)	325 (7)	4 295 (1)
Żukowo	2 676 (8)	401 (3)	1 775 (9)
Przywidz	1 648 (9)	176 (9)	2 058 (6)
cały region	3 221	385	2 076

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UOKiK udostępnionych przez InfoCredit.

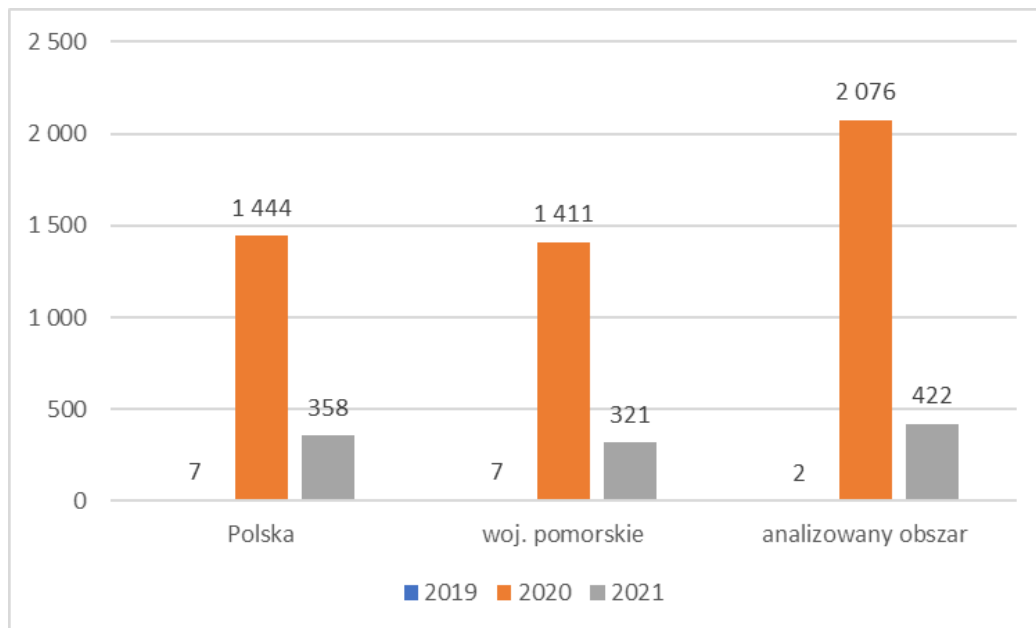
Pomoc przyznaną przez ZUS przedsiębiorstwom z analizowanego obszaru ocenić należy jako bardziej intensywną, w porównaniu z Polską ogółem, oraz z woj. pomorskim. Świadczą o tym jej wartości, w przeliczeniu na osobę lub na pracującego (zwłaszcza w najtrudniejszym roku 2020).

Wykres IX.5. Wartość pomocy publicznej udzielonej przedsiębiorcom przez ZUS w latach 2019-2021 (PLN na tysiąc mieszkańców)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UOKiK udostępnionych przez InfoCredit.

Wykres IX.6. Wartość pomocy publicznej udzielonej przedsiębiorcom przez ZUS w przeliczeniu na jednego pracującego, w latach 2019-2021 (PLN)

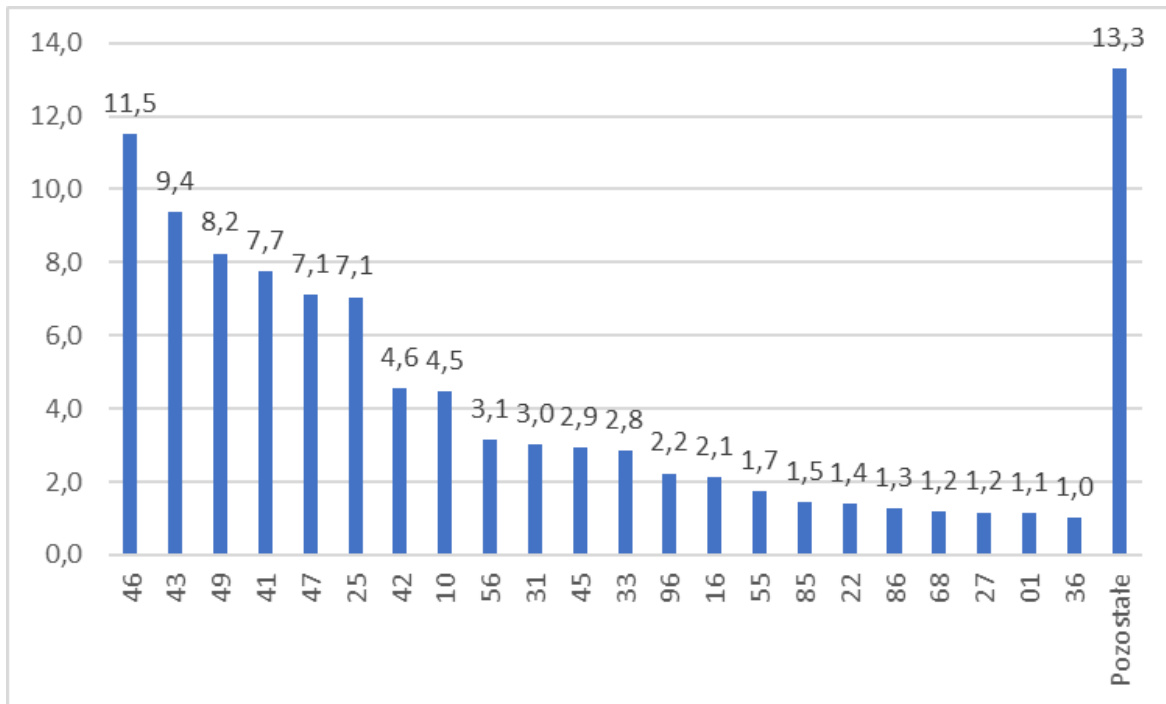

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UOKiK udostępnionych przez InfoCredit.

Wykres IX.7. przedstawia najważniejsze sekcje PKD, w ramach których w latach 2019-2022 udzielona została pomoc publiczna przedsiębiorstwom w całym regionie. Prezentowane są sekcje, których udział wartości pomocy ogółem wynosi co najmniej jeden procent. Należy zwrócić uwagę, że do grona najważniejszych beneficjentów zaliczają się przede wszystkim sekcje usług. To właśnie usługi zostały dotknięte przez skutki pandemii COVID-19. Pełna lista przyznanej pomocy według sekcji prezentowana jest w aneksie.

Udział pomocy publicznej w przychodach ogółem w 2020 roku przedstawia wykres IX.8. Prezentowane są sekcje, w przypadku których udział ten wynosi co najmniej 0,5%. Warto zauważyć, że są to tylko sekcje dotyczące działalności usługowej. Pełna lista sekcji prezentowana jest w aneksie.

Wykres IX.7: Struktura pomocy publicznej udzielonej przedsiębiorstwom w całym regionie w latach 2019-2022 w podziale na sekcje PKD (%)

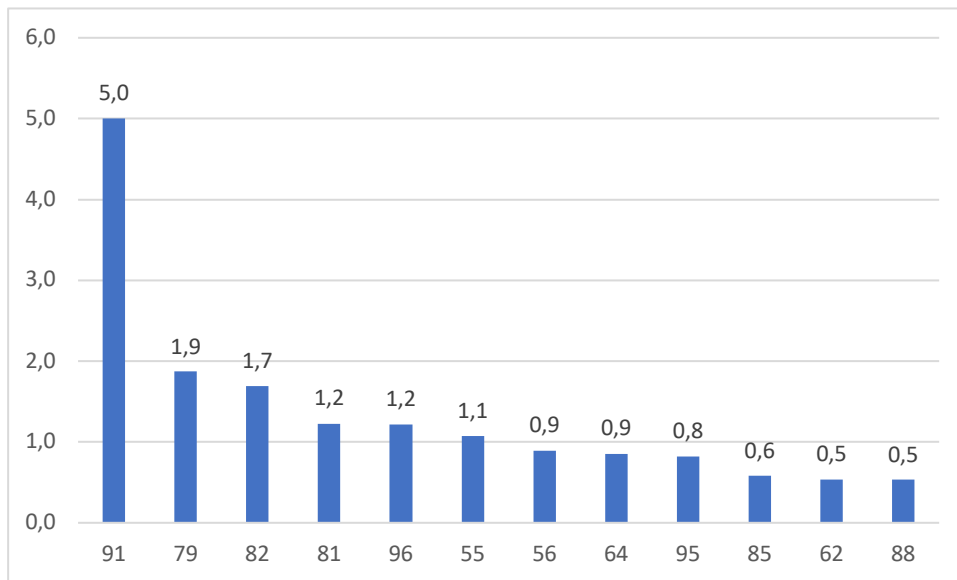

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UOKiK udostępnionych przez InfoCredit. Dane dla roku 2022, do 23 września.

Objaśnienia numeracji działów PKD:

46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
43	roboty budowlane specjalistyczne
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej
10	produkcja artykułów spożywczych
56	działalność usługowa związana z wyżywieniem
31	produkcja mebli
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń
96	pozostała indywidualna działalność usługowa
16	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
55	zakwaterowanie
85	edukacja
22	produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych
86	opieka zdrowotna
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
27	produkcja urządzeń elektrycznych
01	uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody

Wykres IX.8. Wartość pomocy w stosunku do sumy przychodów w wybranych sekcjach PKD (%) całym regionie w 2020 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UOKiK udostępnionych przez InfoCredit.

Objaśnienia numeracji działów PKD:

91	działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała działalność związana z kulturą
79	działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane
82	działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej
81	działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni
96	pozostała indywidualna działalność usługowa
55	zakwaterowanie
56	działalność usługowa związana z żywnością
64	finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszów emerytalnych
95	naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego
85	edukacja
62	działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana
88	pomoc społeczna bez zakwaterowania

Aneks do rozdziału IX

Tabela IX.4. Pomoc publiczna udzielona przedsiębiorstwom w całym regionie w latach 2019-2022 w podziale na sekcje PKD (w tys. zł)

PKD		2019	2020	2021	2022	2019-2022
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	6071,6	62948,9	2145,8	945,9	72112,3
43	roboty budowlane specjalistyczne	152,7	52493,6	5893,2	214,9	58754,4
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	3203,2	28260,5	12763,5	7381,4	51608,5
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	661,5	44602,1	2746,4	454,7	48464,7
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	671,3	37963,1	5311,7	681,2	44627,3
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	16238,2	22636,6	4217,1	1057,7	44149,6
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	181,2	23796,8	4278,5	332,7	28589,2
10	produkcja artykułów spożywczych	661,7	22880,6	3713,5	768,2	28023,9
56	działalność usługowa związana z wyżywieniem	139,9	8950,4	10430,7	148,5	19669,5
31	produkcja mebli	419,3	17507,3	777,2	176,7	18880,5
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	132,3	16947,0	1074,2	161,9	18315,5
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	6032,9	8915,5	2186,5	640,2	17775,1
96	pozostała indywidualna działalność usługowa	237,4	10457,1	3111,6	144,4	13950,6
16	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	101,7	12411,9	550,5	182,9	13247,0
55	zakwaterowanie	210,0	5746,7	4858,7	34,5	10849,9
85	edukacja	52,2	7578,9	1431,3	52,2	9114,5
22	produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	207,5	8182,1	209,2	186,1	8785,0
86	opieka zdrowotna	337,4	6398,2	998,5	275,4	8009,6
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	34,1	3331,6	503,8	3458,0	7327,5
27	produkcja urządzeń elektrycznych	180,2	2219,0	4554,2	302,3	7255,7
01	uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową		4983,8	1623,8	500,0	7107,5
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	1280,6	1786,4	1604,3	1647,4	6318,7
66	działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne	7,6	5332,7	174,6	20,0	5534,8
38	działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców		4931,7	243,9		5175,6
71	działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	14,0	4820,3	86,1	33,2	4953,6
69	działalność prawnicza, rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe	185,7	3964,4	176,2	248,2	4574,5
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	69,9	4026,0	122,8	94,0	4312,7
77	wynajem i dzierżawa	7,3	912,3	2403,0	39,5	3362,0
74	pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	22,7	2511,3	739,6	47,7	3321,4

PKD		2019	2020	2021	2022	2019-2022
62	działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	110,5	2624,1	173,0	80,1	2987,7
70	działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem		2373,2	284,1	39,0	2696,4
13	produkcja wyrobów tekstylnych		2650,0	11,8	1,9	2663,7
93	działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna		1238,2	1392,9		2631,1
32	pozostała produkcja wyrobów		1738,1	844,8		2582,9
28	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	21,7	1925,9	389,0	163,8	2500,5
14	produkcja odzieży	11,5	1865,9	374,7	89,0	2341,0
73	reklama, badanie rynku i opinii publicznej	10,4	1691,9	563,1	73,8	2339,2
88	pomoc społeczna bez zakwaterowania	195,2	1679,2	336,3	56,3	2267,0
81	działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni	4,0	2208,9	45,8		2258,7
82	działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej	18,8	1732,8	390,6	41,0	2183,2
91	działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała działalność związana z kulturą		1082,1	1076,4		2158,5
08	pozostałe górnictwo i wydobywanie		1783,8	1,6		1785,4
95	naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego		1340,1	347,6		1687,7
26	produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	46,0	1420,7	210,6		1677,3
72	badania naukowe i prace rozwojowe		82,2	1543,0		1625,2
18	poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji		1296,6	145,8	8,0	1450,4
61	telekomunikacja	30,0	1399,1			1429,1
35	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	82,6	381,6	702,9	78,0	1245,0
90	działalność twórcza związana z kulturą i rozrywką		713,0	455,9		1168,9
02	leśnictwo i pozyskiwanie drewna		1033,4	4,2		1037,6
79	działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane		509,3	491,8		1001,1
30	produkcja pozostałego sprzętu transportowego		904,8	2,0	56,6	963,4
52	magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport		883,2	24,2		907,4
17	produkcja papieru i wyrobów z papieru		763,1			763,1
29	produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli		755,3			755,3
24	produkcja metali		689,8			689,8
94	działalność organizacji członkowskich		571,0	26,9		598,0
78	działalność związana z zatrudnieniem		456,8	63,7	31,1	551,5
84	administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		521,3			521,3

PKD		2019	2020	2021	2022	2019-2022
63	działalność usługowa w zakresie informacji		409,8	39,9		449,7
64	finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych		442,5	0,5		443,1
59	działalność związana z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych		152,0	232,6		384,6
87	pomoc społeczna z zakwaterowaniem	6,9	215,6	37,0	23,1	282,5
75	działalność weterynaryjna		186,3			186,3
53	działalność pocztowa i kurierska		107,0		6,6	113,7
58	działalność wydawnicza		100,4	9,0		109,4
80	działalność detektywistyczna i ochroniarska		88,6			88,6
20	produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych		80,9			80,9
37	odprowadzanie i oczyszczanie ścieków		79,4			79,4
51	transport lotniczy		45,2	25,9		71,1
39	działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami		57,4			57,4
11	produkcja napojów		11,8	27,5		39,4
65	ubezpieczenia, reasekuracja oraz fundusze emerytalne, z wyłączeniem obowiązkowego ubezpieczenia społecznego		28,1			28,1
03	rybactwo		13,6			13,6
50	transport wodny		12,5			12,5
92	działalność związana z grami losowymi i zakładami wzajemnymi		11,0			11,0
09	działalność usługowa wspomagająca górnictwo i wydobywanie		8,6			8,6
15	produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych		6,5			6,5
	łącznie	38051,7	477944,0	89205,6	20978,0	626179,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UOKiK udostępnionych przez InfoCredit. Dane dla roku 2022, do czerwca.

Tabela IX.5. Pomoc publiczna udzielona przedsiębiorstwom w całym regionie w latach 2019-2020 w stosunku do łącznego przychodu w danej sekcji PKD (odsetek)

PKD		wartość pomocy w stosunku do sumy przychodów	
		2019	2020
91	działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała działalność związana z kulturą	0	5,004
79	działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane	0	1,872
82	działalność związana z administracyjną obsługą biur i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej	0,026	1,692
81	działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni	0,004	1,225
96	pozostała indywidualna działalność usługowa	0,030	1,219
55	zakwaterowanie	0,022	1,072
56	działalność usługowa związana z wyżywieniem	0,012	0,893
64	finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	0	0,855
95	naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego	0	0,824
85	edukacja	0,004	0,580
62	działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	0,040	0,537
88	pomoc społeczna bez zakwaterowania	0,083	0,533
32	pozostała produkcja wyrobów	0	0,432
66	działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne	0,001	0,416
63	działalność usługowa w zakresie informacji	0	0,394
69	działalność prawnicza, rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe	0,019	0,373
93	działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	0	0,340
43	roboty budowlane specjalistyczne	0,001	0,305
73	reklama, badanie rynku i opinii publicznej	0,001	0,305
70	działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	0	0,239
16	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	0,001	0,230
71	działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	0,001	0,189
53	działalność pocztowa i kurierska	0	0,185
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	0,002	0,180
18	poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	0	0,177
31	produkcja mebli	0,004	0,152
39	działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami	0	0,147
14	produkcja odzieży	0,001	0,145
74	pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0,003	0,140
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	0,001	0,136
13	produkcja wyrobów tekstylnych	0	0,131
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	0,012	0,108
77	wynajem i dzierżawa	0,001	0,107
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	0,055	0,095

PKD		wartość pomocy w stosunku do sumy przychodów	
		2019	2020
94	działalność organizacji członkowskich	0	0,095
29	produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli	0	0,092
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	0,052	0,084
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0,001	0,077
58	działalność wydawnicza	0	0,075
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	0,001	0,072
26	produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	0,003	0,071
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	0,001	0,066
61	telekomunikacja	0,001	0,065
87	pomoc społeczna z zakwaterowaniem	0,002	0,064
38	działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	0	0,062
30	produkcja pozostałego sprzętu transportowego	0	0,062
86	opieka zdrowotna	0,003	0,058
08	pozostałe górnictwo i wydobywanie	0	0,056
17	produkcja papieru i wyrobów z papieru	0	0,053
22	produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	0,001	0,052
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	0,001	0,049
11	produkcja napojów	0	0,047
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	0,004	0,047
01	uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	0	0,046
10	produkcja artykułów spożywczych	0,001	0,044
27	produkcja urządzeń elektrycznych	0,003	0,041
35	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0,010	0,031
80	działalność detektywistyczna i ochroniarska	0	0,030
72	badania naukowe i prace rozwojowe	0	0,028
78	działalność związana z zatrudnieniem	0	0,027
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	0,020	0,025
28	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	0	0,020
52	magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	0	0,013
20	produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	0	0,005

Źródło: Dane z UOKiK udostępnione przez InfoCredit.

X. Sytuacja w gminach - podsumowanie

W części podsumowania, dotyczącego sytuacji w poszczególnych gminach, w syntetyczny sposób przedstawiono wyniki badań dotyczące „przewag” komparatywnych, które pojawiły się w pewnych branżach. Są to najbardziej miarodajne wskaźniki charakteryzujące przewagę lokalizacyjną. Umożliwiają one ocenę czy umiejscowienie określonej działalności gospodarczej w konkretnej gminie cechuje wyższa koncentracja zatrudnienia, przychodów i produktywności niż przeciętnie w kraju i województwie pomorskim¹⁷. LQ wyższe od jedności¹⁸ wskazują na to, że taka przewaga się pojawiła, może się jednak okazać nietrwała i dopiero jej utrwalenie oraz powiększenie stwarza szanse na dalszą ekspansję, w tym rozszerzenie działalności na rynki zagraniczne.

Pominięto tu ocenę usług typu komunalnego (ich opis znajduje się w pełnej wersji raportu). Są one świadczone z reguły przez przedsiębiorstwa, w których udział mają przede wszystkim JST, nie można więc uznać, że ich dominacja jest rezultatem przewagi konkurencyjnej uzyskanej na rynku.

Należy też zaznaczyć, że działalność gospodarcza w część sekcji PKD podlegających ewaluacji ma przede wszystkim charakter lokalny lub regionalny i trudno oczekiwać ich dążenia do ekspansji na rynki zagraniczne. Dotyczy to głównie usług, czego przykładem mogą być zakwaterowanie, magazynowanie, działalność usługowa wspierająca transport czy działalność prawnicza, rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe.

W podsumowaniu, na podstawie dokonanej analizy, wskazano również „wiodące” rodzaje działalności, które można uznać za „motory” regionalnej gospodarki. W przypadku gmin kaszubskich są to z reguły sekcje zaliczane do tzw. przemysłów tradycyjnych. Są one jednak ważne, ponieważ stwarzają najwięcej miejsc pracy; ponadto również w nich dokonują się przemiany technologiczne.

Należy podkreślić, że wyniki wielu badań ośrodków naukowych i międzynarodowych organizacji gospodarczych wskazują, że rodzaj podejmowanych inwestycji musi być adekwatny do poziomu rozwoju regionu. Dotyczy to również typowania rodzajów działalności, zasługujących na wsparcie. Tego typu logika znalazła też swój wyraz w polityce spójności UE. Komisja Europejska postulowała, aby regiony w programach rozwoju skoncentrowały się na opracowaniu i wdrażaniu tzw. inteligentnych specjalizacji (*smart strategy*). Podejście takie zakładało dokonanie analizy potencjału endogenicznego regionu i wytypowanie najbardziej „obiecujących” i stymulujących wzrost gospodarczy dziedzin (priorytetów), do których powinny być kierowane środki finansowe, aby wzmocnić ich potencjał i aby stanowiły one „koła zamachowe” dla całej gospodarki regionalnej.

Do rekomendacji należy podchodzić zatem ostrożnie. Z jednej strony należy „dbać” o branże, o wysokim współczynniku zatrudnienia, ponieważ gwarantują one miejsca pracy. Z drugiej strony ważne są te sekcje, w których powstała przewaga komparatywna (oceniana przy pomocy wskaźników LQ), ponieważ wskazuje ona na to, że przedsiębiorstwa zlokalizowane w regionie zdobyły przewagę nad konkurentami i należy dążyć do jej utrzymania i zwiększenia. W raporcie przyjęto, że tego typu przewaga istnieje wtedy, gdy wskaźniki LQ są wyższe od jedności (w literaturze naukowej kryteria są

¹⁷ Jak wspomniano w raporcie, najbardziej miarodajnym wskaźnikiem, umożliwiającym ocenę konkurencyjności jest produktywność. Podkreślono jednak pewnego rodzaju „ułomność” tego wskaźnika, ponieważ nie wszystkie firmy przekazują pełne dane dotyczące liczby zatrudnionych lub część pracujących (w oparciu o umowę o dzieło, zlecenie) nie jest uwzględniana w sprawozdawczości statystycznej.

¹⁸ W podsumowaniu podano wartość wskaźników LQ za rok 2020.

z reguły bardziej restrykcyjne). Uznano jednak, że pojawienie się przewagi może stanowić „początek drogi” do jej utrwalenia i powiększania. Istotne jest zatem monitorowanie sytuacji i ewentualne wspomaganie branż tak, aby mogły one uzyskaną przewagę ugruntować.

Bardzo ważne jest wspieranie przedsiębiorstw, które „zaistniały” na rynkach międzynarodowych, ponieważ oznacza to, że przekroczyły kolejny, bardziej wymagający „próg konkurencji”.

Warto też zwrócić uwagę na to, że przewaga mierzona wskaźnikami LQ nie jest trwała, że wywalczenie dobrej pozycji konkurencyjnej na rynku nie oznacza, iż będzie ona stała. Należy zatem wspomagać ewentualnie te firmy, które czasowo przeżywają trudności ze względu na niełatwe do przewidzenia warunki zewnętrzne, (np. pandemia COVID) czy wojna na Ukrainie.

Ponadto zwrócono uwagę na znaczenie firm zakwalifikowanych na listę tzw. TOP 10, czyli dziesięciu najważniejszych z punktu widzenia zatrudnienia, przychodów, zysku, dynamiki aktywów, wartości niematerialnej i prawnej przedsiębiorstw, zlokalizowanych w każdej gminie (pełna ich lista znajduje się w raporcie). Ze względu na kreowane przez te firmy zatrudnienie, wysokość przychodów i zysków, stanowią one filary gospodarki regionalnej.

GMINA CHMIELNO

W gminie Chmielno zdecydowaną przewagą wskaźnika LQ dotyczącą zatrudnienia wyróżnia się **produkcja mebli** (wskaźnik był wyższy, względem Polski i województwa pomorskiego, zarówno w 2019, jak i 2020 roku). Kolejną sekcją o wyraźnych przewagach lokalizacyjnych jest **handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi** (6,25 względem Polski i 7,60 w porównaniu do województwa pomorskiego). LQ na poziomie 3,75 w 2020 roku względem kraju, a 4,52 względem Pomorza wyróżniała się **działalność usługowa związana z wyżywieniem**. Zwraca jednak uwagę obniżenie się przewagi sekcji: roboty budowlane związane z wznoszeniem budynków. W 2020 roku wskaźnik LQ względem Polski kształtował się na poziomie 2,58, względem Pomorza 2,52, natomiast w 2020 spadł do poziomu 0,77.

Jeżeli chodzi o przychody¹⁹, to największe przewagi w zakresie współczynnika LQ w gminie Chmielno mają następujące sekcje: **produkcja mebli** (23,41 względem Polski i 20,09 w porównaniu do Pomorza), **produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń**, odpowiednio wobec Polski i Pomorza (9,65 i 8,50), **pozostałe górnictwo i wydobywanie** (4,62 i 5,67), **produkcja odzieży** (2,57 i 4,30), roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej, roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków, działalność prawnicza, rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe, handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi (choć wskaźnik LQ znacznie obniżył się w 2020 roku względem 2019).

W LQ produktywności wyróżnia się **produkcja odzieży** ze współczynnikami LQ względem Polski na poziomie 18,15, a wobec województwa 17,15.

¹⁹ Interesujące jest to, że w wiodących branżach (w tym rankingu) zwraca uwagę duża rozpiętość wskaźnika LQ pomiędzy latami 2019 i 2020. Nie stanowi to jednoznacznego sygnału, że nastąpiła poprawa kondycji sektora w gminie; należy pamiętać, że wahania wysokości LQ są wynikiem nie tylko zmian w sytuacji danej sekcji w gminie, ale również są rezultatem przeobrażeń mających miejsce u konkurentów w Polsce i województwie.

W sekcji **roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej** LQ wynosił 4,80 wobec kraju i 4,39 w porównaniu do województwa. **Pozostałe górnictwo i wydobywanie** cechowało się „przewagą” produktywności względem kraju (4,23) a wobec Pomorza (3,67).

Na liście branż z największą przewagą lokalizacyjną dotyczącą przychodów w gminie Chmielno nie ma tych, które zaliczane są do sektora nowoczesnych technologii. Liczba przedsiębiorstw w tych sekcjach podlegała pewnym wahaniom; w informacji i komunikacji liczebność zwiększyła się, ale w 2021 w stosunku do 2019 roku, a w stosunku do 2020 uległa zmniejszeniu. W 2019 roku wynosiła 14, w 2020 17 i 15 w 2021 roku. W działalności profesjonalnej naukowej i technicznej w 2019 roku zarejestrowanych było 43, w 2020 46, a w 2021 45 firm.

W analizie dotyczącej oceny sytuacji gospodarczej warto zidentyfikować te branże, w których przeciętny wiek firm jest najdłuższy. Świadczy to o tym, że są w stanie „trwać” na wymagającym rynku i skutecznie opierać się konkurencji. W gminie Chmielno rekordzistami są: produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych, gdzie przeciętny wiek przedsiębiorstw wynosi 22 lata, transport lądowy i rurociągowy i pomoc społeczna z zatrudnieniem (17 lat). W grupie „seniorów” znajduje się jeszcze handel detaliczny z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi (16 lat).

Uwzględniając kształtowanie się wskaźników LQ oraz przeżywalność firm, do „wiodących” dziedzin produkcji w gminie Chmielno należą: **produkcja mebli, produkcja odzieży i produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń, pozostałe górnictwo i wydobywanie.**

Jeżeli chodzi o internacjonalizację, to warto podkreślić, że w latach 2015-2021 gminę Chmielno wyróżniała (obok Kartuz i Żukowa) najwyższa dynamika eksportu. Jest to sygnał, że część firm osiągnęła poziom rozwoju, pozwalający im skutecznie konkurować na rynkach międzynarodowych

GMINA KARTUZY

Do sekcji o najwyższym wskaźniku LQ zatrudnienia w gminie Kartuzy należą: **produkcja mebli** - względem kraju (4,62), wobec województwa odpowiednio (3,26), **handel hurtowy z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi** (2,92) oraz (3,66), **roboty budowlane związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej** (2,74) oraz (2,67), **pomoc społeczna bez zakwaterowania** (2,17) oraz (2,34), **roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków** (1,40) oraz (1,41). W 2020 roku wskaźniki LQ względem kraju i Pomorza poprawiła sekcja działalność związana z obsługą rynku nieruchomości: (1,3 i 1,28).

Jeszcze jedna branża posiadała minimalnie wyższą koncentrację zatrudnienia (mierzoną wskaźnikami LQ), a mianowicie: produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń (1,18), natomiast względem Pomorza w 2020 (1,02).

Najwyższą przewagę w przychodach, ocenianą przy pomocy wskaźników LQ, w gminie Kartuzy mają sekcje: **roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej** - względem kraju, 4,97 oraz względem województwa 4,43, **roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków** (4,31 i 3,61) oraz produkcja mebli (3,77 i 3,23). Pozostałe dwie sekcje o relatywnie wysokich wskaźnikach dotyczących przychodów to takie, w których udział posiada JST.

Największą przewagę w zakresie LQ dotyczącego produktywności ma **działalność wydawnicza**. W 2020 roku LQ wobec Polski wynosił 17,54, a względem województwa pomorskiego 15. Drugie miejsce zajmuje **produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych** z LQ 4,96 względem kraju i 4,79 wobec Pomorza. Kolejne miejsca zajmują **roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków** z LQ na poziomie (odpowiednio 2,55 oraz 2,33) oraz **produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych** (2,04 i 2,02).

Uzupełnieniem syntetycznego „obrazu” gospodarki gminy Kartuzy może być wskazanie tych branż, w których przeciętny wiek firm jest najdłuższy. Świadczy to o tym, że opierają się presji konkurencji i nie są eliminowane z rynku. W gminie Kartuzy najdłużej na rynku „utrzymują się” przedsiębiorstwa należące do sekcji pozostała produkcja wyrobów, których średni wiek wynosi 25 lat oraz naprawa i konserwacja komputerów (20 lat). Do grupy „seniorów” można jeszcze zakwalifikować dwie branże handlowe: handel hurtowy z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi (17 lat) oraz handel detaliczny z wyłączeniem samochodów. Ich znaczenie ma jednak charakter lokalny lub regionalny i trudno uznać, że działalność ta może być „motorem” rozwoju gospodarki (jakkolwiek nie można ignorować ich znaczenia dla zatrudnienia).

Istotny jest fakt, że w gminie Kartuzy funkcjonują przedsiębiorstwa zaliczane do sektorów nowoczesnych. I że nastąpił wzrost liczby zarejestrowanych w nich firm: w informacji i komunikacji (w 2019 roku było ich 85, w 2020 - 93, a w 2021 - 104, a w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej liczebność zarejestrowanych podmiotów zwiększyła się w kolejnych latach z 310 w 2019, 324 w 2020 do 342 w 2021 roku).

Warto odnotować, że w dwóch sekcjach związanych z turystyką nie widać regresu, który mógłby się ujawnić w formie spadku zainteresowania przedsiębiorców tą działalnością i niechęcią do rejestrowania nowych podmiotów gospodarczych. W działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi w 2019 i w 2020 roku zarejestrowanych było 105 firm, w 2021 ich liczba wzrosła do 115.

Podsumowując, w gminie Kartuzy do branż, które można uznać za wiodące pod względem poziomu ich przewagi lokalizacyjnej należą: **produkcja mebli, produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych, roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej, roboty związane ze wznoszeniem budynków**. Należy zastrzec, że przewagi komparatywne tych sekcji nie są wysokie. Bardzo znacząca jest natomiast przewaga wskaźnika LQ charakteryzującego produktywność w **działalności wydawniczej**, co jednak może wiązać się z tym, że część osób pracujących wykonuje swoje obowiązki w oparciu o inne formy umów cywilno-prawnych niż umowy o pracę, w związku z czym nie są oni ewidencjonowani w statystyce.

Jeżeli chodzi o internacjonalizację, to gmina Kartuzy wyróżnia się (obok Żukowa i Chmielna) najwyższą dynamiką eksportu. Cechuje ją również relatywnie wysoka wartość eksportu na jednego mieszkańca (ponad 2000 EUR). Warto podkreślić również to, że wartość jednego kg masy eksportowej jest relatywnie wysoka (w porównaniu do innych gmin), co świadczy o tym, że za granicę trafiają produkty o wyższej jakości lub wyższym stopniu przetworzenia.

GMINA PRZODKOWO

Najwyższe LQ zatrudnienia w gminie Przodkowo względem kraju i województwa pomorskiego ma **produkcja mebli**. W 2020 wskaźnik wynosił 13,4 w porównaniu do Polski oraz 9,27 względem województwa. Kolejną „produkcyjną” branżą o znaczącej przewadze lokalizacyjnej dotyczącej zatrudnienia jest **produkcja artykułów spożywczych** - względem kraju wskaźnik LQ kształtował się na poziomie 5,15 a wobec Pomorza 4,82.

Wyróżniają się jeszcze następujące branże: **produkcja papieru i wyrobów z papieru** - wobec Polski (4,66), województwa (8,10), **produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych** (4,43) oraz (5,44) oraz **produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń** (3,92) oraz (3,38).

Silną pozycję ma również **pozostała indywidualna działalność usługowa**; w 2020 roku, współczynniki LQ kształtowały się na poziomie 11,43 wobec Polski oraz 9,42 względem województwa. Oferta tej branży jest jednak skierowana głównie na rynek lokalny.

Jeżeli chodzi o przychody, to w gminie Przodkowo, współczynniki wyższe od jedności, wskazujące na wyższą koncentrację przychodów w porównaniu do Polski i województwa cechowały następujące rodzaje działalności gospodarczej (w nawiasach podano w kolejności wskaźniki LQ względem Polski i województwa pomorskiego): **produkcja mebli** (15,31) oraz (15,59), **produkcja papieru i wyrobów z papieru** (6,09) oraz (10,72), **produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych** (5,82) oraz (7,06), **produkcja artykułów spożywczych** (4,96) oraz (4,11), **produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń** (3,31) oraz (2,81). Wyższy od jedności wskaźnik LQ mają jeszcze roboty budowlane specjalistyczne, nie jest jednak znaczący. Zwraca natomiast uwagę imponująca wręcz przewaga lokalizacyjna **działalności pocztowej i kurierskiej** (105,16) i (162,73).

Jeżeli chodzi o produktywność, to wskaźniki LQ wyższe od jedności, wskazujące na przewagę konkurencyjną danej branży w gminie Przodkowo nad przedsiębiorstwami zarejestrowanymi w tej samej dziedzinie działalności w kraju i w województwie pomorskim (w 2020 roku) miały następujące sekcje: **produkcja pozostałego sprzętu transportowego** - względem Polski (4,37), względem województwa (4,02) oraz **produkcja wyrobów tekstylnych** (2,95 względem kraju i 4,01 wobec Pomorza).

Podobnie, jak w przypadku innych gmin, warto przyjrzeć się branżom, w których przedsiębiorstwa mają największą zdolność przetrwania, co pośrednio świadczy o ich zdolności do konkurowania. Najdłuższą „przeżywalnością” (24 lata) cechuje się opieka zdrowotna (jednak należy uwzględnić, że jest ona współfinansowana ze środków budżetowych). Podobna sytuacja odnosi się do branży unieszkodliwiania odpadów (przeciętny czas życia przedsiębiorstw 16 lat), oraz edukacji (17 lat).

W handlu hurtowym i detalicznym przeciętny wiek „trwania” wynosi 14 lat, a w produkcji metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń 11 lat.

Jeżeli chodzi o sekcje zaliczane do innowacyjnych, to nie mają one przewag lokalizacyjnych, jednak zarejestrowanych jest w nich relatywnie duża liczba podmiotów. W działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej ich liczba kształtowała się w kolejnych latach (2019-2021) na poziomie 93, 100 i 117, w informacji i komunikacji wynosiła odpowiednio 17, 21 i 28.

Istotne jest to, że również w gminie Przodkowo nie nastąpił spadek zainteresowania przedsiębiorców działalnością powiązaną z turystyką.

Za ważne branże, które mogą okazać się lokomotywami wzrostu gospodarczego regionu można uznać: **produkcję mebli, artykułów spożywczych, produkcję papieru i wyrobów z papieru oraz produkcję wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych.**

Abstrahując od przewag komparatywnych, należy podkreślić, że sekcją, wzbudzającą największe zainteresowanie przedsiębiorców (co przejawia się w liczbie już zarejestrowanych i nowo zakładanych firm) w gminie Przodkowo jest budownictwo. Funkcjonuje w niej najwięcej podmiotów: w roku 2021 było to 340 przedsiębiorstw.

Jeżeli chodzi o internacjonalizację, to eksport na rynku zagraniczne nie jest znaczący.

GMINA SIERAKOWICE

Do sekcji, których wskaźniki LQ zatrudnienia są wyższe w gminie Sierakowice niż w Polsce i w województwie należą: **roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków** - w 2020 roku LQ względem kraju kształtował się na poziomie 12,87, w porównaniu do Pomorza 12,97. Następną jest **produkcja artykułów spożywczych**: wskaźniki odpowiednio (6,34) oraz (5,93), **produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych** (2,45) i (3,60), **produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania** (1,92) oraz (1,75), **handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi** (1,25) oraz (1,56).

Sekcja roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej miała w 2019 roku wskaźniki LQ niższe względem Polski (0,19 i 0,19), natomiast w 2020 roku wzrosły do poziomu 3,13 i 3,05. Może być to związane z rozpoczęciem budowy dużych obiektów, co powoduje z reguły wzrost zatrudnienia.

Przewagę w LQ przychodów, w porównaniu do Polski i Pomorza, miały następujące sekcje: **produkcja artykułów spożywczych** (8,19) oraz (6,79), **produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania** (3,70) oraz (3,71), **produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych** (1,71) oraz (2,29), **działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców** (11,30) oraz (15,21), **roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej** (2,02) oraz (1,80).

Wysokim wskaźnik LQ, wskazującym na znaczną przewagę lokalizacyjną względem kraju i województwa, ma w gminie Sierakowice **działalność związana z zatrudnieniem** (w 2020 roku 17,46 względem Polski i 14,51 wobec województwa).

Mimo znaczących wahań przewagę lokalizacyjną w 2019 i w 2020 roku, zarówno względem Polski, jak i Pomorza utrzymują **uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową**, w 2019 i 2020 roku wskaźniki na poziomie 14,00 i 4,29 względem Polski oraz 10,59 i 3,28 wobec Pomorza.

Roboty budowlane specjalistyczne to jeszcze jedna sekcja, która ma przewagę lokalizacyjną, (względem kraju 1,35, względem województwa 1,44). LQ wyższy od jedności względem Polski miała ponadto sekcja produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania (1,14) i wobec województwa (1,25) oraz działalność związana z rynkiem nieruchomości (odpowiednio 1,03 i 1,16).

Największą przewagę (w stosunku do średniej produktywności w sektorze MSP) ma w gminie Sierakowice sekcja działalność związana z zatrudnieniem (w 2020 roku wskaźnik na poziomie 8,0).

Kolejna branża to uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową. Poziom wskaźnika w tej sekcji w 2020 roku kształtował się na poziomie 3,80, jednak warto odnotować znaczne wahania w jego wysokości (procentowa zmiana w 2018-2019 wyniosła -53,5%, w 2019-2020 -97,7%).

Produkcja chemikaliów w 2020 roku miała wskaźnik na poziomie 1,79, a handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi: 1,49.

Najdłuższy „staż”, wskazujący na zdolność trwania na rynku mają przedsiębiorstwa zarejestrowane w sekcjach: działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (23 lata), działalność związana z kulturą i rozrywką (22 lata) oraz telekomunikacja (21 lat). Należy podkreślić, że są to sekcje zaliczane do innowacyjnych.

Podsumowując, przewagi lokalizacyjne wskazują, że do sekcji, mających największe znaczenie dla gospodarki regionalnej należą: **roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków, przemysł spożywczy, produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania**. Należy również zwrócić uwagę na relatywnie dobrą pozycję konkurencyjną branży: **uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową**.

Jeżeli chodzi o internacjonalizację gospodarki, to firmy zlokalizowane w gminie Sierakowice nie podjęły na większą skalę prób wejścia na rynki międzynarodowe.

GMINA SOMONINO

W gminie Somonino pierwsze miejsce w rankingu sekcji uszeregowanych z punktu widzenia wielkości wskaźników LQ zatrudnienia „otwiera” **produkcja wyrobów tekstylnych**, dla której wskaźnik w 2020 roku kształtował się względem Polski na poziomie 49,23, wobec województwa 191,05. Wskazuje to na bardzo dużą koncentrację zatrudnienia, znacząco odbiegającą od przeciętnej. Drugie miejsce zajmuje **telekomunikacja**: wskaźniki LQ względem Polski wynosiły 25,66 a wobec województwa 15,87. Kolejne są: **zakwaterowanie** (odpowiednio: 5,22 oraz 4,58), **produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń** (3,33 oraz 2,87), **działalność prawnicza, rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe** (1,70 oraz 2,17).

Do sekcji, których współczynniki LQ dotyczące przychodów były wyższe od jedności, czyli charakteryzowały się wyższymi przychodami niż wykazywały te sekcje w Polsce i w województwie pomorskim, należały: **produkcja wyrobów tekstylnych** (odpowiednio dla Polski i Pomorskiego: 59,37 oraz 312,63), **produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych** (6,37 oraz 7,73), **produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń** (3,58 oraz 2,57), **roboty budowlane specjalistyczne** (2,75 oraz 2,18), **roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków** (2,71 oraz 2,27).

Na uwagę zasługują wysokie wskaźniki dla **telekomunikacji** (sekcji zaliczanej do branż nowoczesnych, innowacyjnych): 50,36 względem kraju i 19,11 w porównaniu do województwa pomorskiego.

Najwyższą produktywnością w relacji do średniej w sektorze MSP w gminie Somonino wyróżniała się pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (wskaźnik 5,52). Kolejnymi sekcjami były: roboty budowlane specjalistyczne (wskaźnik 3,06), handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi (2,35) oraz telekomunikacja (1,62).

Podobnie, jak w innych gminach produktywność w różnych branżach podlegała znacznym wahaniom, zmieniając swoją relatywną pozycję wobec całego sektora MSP.

Jeżeli chodzi o przeżywalność firm, to najdłużej trwają na rynku przedsiębiorstwa z branży rybactwo (28 lat), produkcja artykułów spożywczych (23 lata), produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń (19 lat), produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (25 lat) oraz mająca znaczenie lokalne działalność związana z zatrudnieniem (23 lata).

W gminie Somonino za wiodące branże należy uznać: **produkcję wyrobów tekstylnych, telekomunikację, produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, produkcję wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń.**

Stopień internacjonalizacji gospodarki gminy jest bardzo niski.

GMINA STĘŻYCA

W gminie Stężyca w 2020 roku sekcjami, które miały najwyższe wskaźniki LQ zatrudnienia względem Polski i województwa pomorskiego były: **produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania** (23,57 względem kraju oraz 21,51 w porównaniu do Pomorza). Kolejnymi sekcjami o najwyższej przewadze były: **produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych** (odpowiednio względem kraju i województwa: 9,87 oraz 14,47), **działalność usługowa związana z wyżywieniem** (6,59 oraz 7,95), **badania naukowe i prace rozwojowe** (6,54 oraz 12,63), **produkcja artykułów spożywczych** (3,62 oraz 3,39).

Mimo, że edukacja jest sekcją, w której znaczące udziały mają JST, warto odnotować przewagę komparatywną (ze względu na jej znaczenie). Wskaźnik LQ zatrudnienia wynosił w gminie w 2020 roku względem kraju 2,48 oraz w porównaniu do województwa 2,83.

Pozostałe sekcje zatrudniają mniej pracowników niż przeciętnie w Polsce i w województwie.

Wśród sekcji, o wyższym od jedności wskaźniku LQ, zwracają uwagę **badania naukowe i prace rozwojowe** oraz wspomniana **edukacja**. Są to rodzaje działalności, sprzyjające wzrostowi poziomu wykształcenia i mogące się przyczynić do poprawy konkurencyjności i innowacyjności gospodarki regionalnej.

Jeżeli chodzi o przychody, to w gminie Stężyca (w 2020 roku) wskaźniki LQ wyższe od przeciętnych dla danej sekcji w Polsce i w województwie pomorskim miały następujące rodzaje działalności gospodarczej: **produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania** (19,13 oraz 19,19), **produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych** (12,93 oraz 15,84), **produkcja artykułów spożywczych** (9,94 oraz 8,24), **roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej** (3,59 oraz 3,20), **badania naukowe i prace rozwojowe** (2,27 oraz 3,20).

Na szczególną uwagę zasługuje sekcja badania naukowe i prace rozwojowe; obejmuje ona działalność, która ma znaczenie dla podnoszenia poziomu innowacyjności gospodarki.

Jeżeli chodzi o produktywność, to w gminie Stężycza wskaźniki LQ, wskazujące na przewagę lokalizacyjną, miały następujące sekcje: **roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej** – wskaźnik względem Polski w 2020 roku 13,18, a względem województwa 12,07 oraz **produkcja artykułów spożywczych** wobec kraju 1,29, wobec Pomorza 1,14.

Średni wiek firm zlokalizowanych w gminie Stężycza wynosi 12 lat. Najdłuższą przeżywalnością cechują się przedsiębiorstwa zarejestrowane w sekcji działalność w zakresie architektury i inżynierii badawczej i analizy technicznej (średni wiek 25 lat), następnie magazynowanie, działalność usługowa wspierająca transport (22 lata), działalność usługowa związana z wyżywieniem (18 lat) i produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (16 lat).

Biorąc pod uwagę kształtowanie się wskaźników LQ, do gałęzi wiodących w gminie można zaliczyć następujące branże: **produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania, produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych, badania naukowe i prace rozwojowe oraz produkcja artykułów spożywczych.**

Gmina Stężycza wyróżnia się stopniem internacjonalizacji: ma najwyższą dynamikę eksportu i najwyższy wskaźnik eksportu per capita (4 500 EURO).

GMINA SULĘCZYNO

W gminie Sulęczyno do sekcji charakteryzujących się wskaźnikami LQ zatrudnienia, wyższymi od jedności należą: **roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej** (względem kraju 20,69 i województwa 20,17), **pozostałe górnictwo i wydobywanie** (15,99 oraz 22,67), **produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń** (4,49 oraz 3,87), **roboty budowlane specjalistyczne** (3,58 oraz 2,67), **naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego** w 2020 roku miała wskaźnik LQ względem kraju na poziomie 7,18 i Pomorza 11,23.

Jeżeli chodzi o LQ przychodów, to do sekcji, w których wskaźniki w 2020 roku były wyższe od jedności, zaliczamy: **roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej** (względem Polski 41,58, względem województwa 37,03), **produkcję metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń** (4,99 oraz 4,23).

Dla **górnictwa i wydobywania** LQ kształtowały się na poziomie 24,89 względem kraju i 30,55 względem województwa.

Wskaźnik produktywności wskazujący na przewagę lokalizacyjną w gminie Stężycza miały następujące sekcje: **roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej** (wskaźnik względem Polski 13,18, a względem województwa 12,07), **produkcja artykułów spożywczych** (wobec kraju 1,29, wobec Pomorza 1,14). Handel hurtowy z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi również miał minimalną przewagę względem Polski 1,14, wobec województwa 1,12. Wszystkie pozostałe sekcje miały wskaźniki na poziomie niższym od jedności, co wskazuje na brak przewagi lokalizacyjnej w zakresie produktywności.

Przeciętny wiek przedsiębiorstw zlokalizowanych w gminie Sulęcyno wynosi 10 lat. Najdłuższym „stażem” wyróżniają się firmy funkcjonujące w sekcjach: pozostała produkcja wyrobów 25 lat, handel detaliczny z wyłączeniem samochodów osobowych (19 lat). Rekordzistami są firmy zarejestrowane w sekcji działalność usługowa związana z żywnością (30 lat).

Na podstawie przeprowadzonych analizy, do branż wiodących można w gminie Sulęcyno zaliczyć: **budowę obiektów inżynierii lądowej i wodnej, pozostałe górnictwo i wydobywanie oraz produkcję metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń.**

Poziom internacjonalizacji (ocenianej z punktu widzenia wielkości obrotów handlowych z zagranicą) jest niski.

GMINA ŻUKOWO

W gminie Żukowo do sekcji wyróżniających się wskaźnikami LQ zatrudnienia wyższymi od jedności należą: **pozostałe górnictwo i wydobywanie** (względem Polski 7,79, wobec województwa 11,04), **produkcja odzieży** (7,18 oraz 12,71), **produkcja urządzeń elektrycznych** (3,08 oraz 3,08), **produkcja mebli** (2,52 oraz 1,77), **produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń** (2,14 oraz 1,85), **produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej nie sklasyfikowana** (1,50 oraz 1,10), **produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych** (1,25 oraz 1,17), **produkcja artykułów spożywczych** (1,25 oraz 1,17).

Jak wynika z przedstawionej listy, do sekcji związanych z produkcją materialną, wyróżniających się wysokim wskaźnikiem LQ należą te, które zaliczane są do przemysłów tradycyjnych.

W tym kontekście, na wyróżnienie zasługują: **poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji** (1,45 oraz 2,33), a także **edukacja** (1,88 oraz 2,15).

Jeszcze dwie sekcje cechują się wskaźnikami wyższymi od jedności. Są to: **roboty budowlane specjalistyczne** (2,21 oraz 1,65) oraz **transport lądowy oraz rurociągowy** (3,00 oraz 2,99).

Zwraca uwagę sekcja: **uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową**. Żukowo obok Sierakowic jest jedyną – spośród badanych – gminą, która ma ponadprzeciętną koncentrację zatrudnienia w tym sektorze (w 2020 roku wskaźnik względem kraju był na poziomie 2,45 a wobec Pomorza 3,13).

Do sektorów usługowych, zatrudniających więcej niż przeciętnie w Polsce w 2020 roku, należały w gminie Żukowo: **działalność pocztowa i kurierska** (6,30 oraz 14,72), **naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń** (3,52 oraz 2,75), **pozostała indywidualna działalność usługowa** (2,77 oraz 2,28), **pomoc społeczna bez zakwaterowania** (2,92 oraz 3,14), **handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych** (1,05 oraz 1,22), produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych, zaliczana do branż nowoczesnych miała wskaźniki LQ minimalnie wyższe od przeciętnej dla kraju w 2019 i 2020 roku (1,04 i 1,09), natomiast niższe dla Pomorza (0,56 i 0,56).

Jeżeli chodzi o współczynniki LQ dotyczące przychodów w sektorze MSP, to w 2020 roku w gminie Żukowo do sekcji, w których były one wyższe niż przeciętnie w kraju i w województwie należały: **pozostałe górnictwo i wydobywanie** (5,11 i 6,27), **produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana** (3,88 oraz 2,21), **produkcja odzieży** (3,10 oraz 5,17), **produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych** (2,19 oraz 1,09), **produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń** (2,14 oraz 1,82), **produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych** (1,76 oraz 2,13), **produkcja artykułów spożywczych** (1,03 oraz 2,13), **produkcja urządzeń elektrycznych** (3,46 oraz 3,48), **naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń** (4,85 oraz 2,82), **pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna** (3,42 oraz 3,26), **pozostała indywidualna działalność usługowa** (2,44 oraz 1,58) oraz **transport lądowy oraz transport rurociągowy** (2,91 oraz 2,17). Sekcją mającą wyższe współczynniki od krajowych i wojewódzkich, jest jeszcze handel hurtowy z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi (1,11 oraz 1,37).

Warto podkreślić, że w przychodach również wyróżnia się sekcja **uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo**, włączając działalność usługową w 2019 i 2020 roku względem kraju (4,44 i 4,60) oraz wobec województwa (4,38 i 4,47).

Najwyższy wskaźnik LQ, produktywności, zarówno względem Polski, jak i województwa ma działalność **detektywistyczna i ochroniarska**. Jak już wspomniano w raporcie, do sekcji tej zakwalifikowane jest również pilnowanie i monitorowanie obiektów. Jak wiadomo, wskaźniki LQ oznaczają przewagę produktywności w danej sekcji w stosunku do kraju i województwa i tak wysoki ich poziom właśnie w tej branży jest zastanawiający. Można domniemywać, że większość zatrudnionych w niej pracowników wykonuje swoje obowiązki w oparciu o umowy zlecenie.

Drugą w rankingu współczynników LQ produktywności jest **produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli** (w 2020 roku 5,35 względem Polski i 5,65 względem województwa). Kolejną, utrzymującą przewagę, w całym okresie obserwacji są **badania naukowe i prace rozwojowe**. Jest to fakt, wymagający szczególnego wyeksponowania, ponieważ to działalność sprzyjająca podnoszeniu poziomu innowacyjności.

Ponadto, w 2019 i 2020 roku wyższymi wskaźnikami produktywności od przeciętnych w Polsce i w województwie wyróżniały się następujące sekcje: **produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana**, **handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi**, **roboty budowlane specjalistyczne**, produkcja chemikaliów i wyrobów **chemicznych** oraz **pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody**.

Warto zauważyć, że również sekcja uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową miała współczynniki LQ wyższe od jedności względem Polski i Pomorza, zarówno w 2019, jak i w 2020 roku.

Najdłuższą przeżywalnością w gminie Żukowo wyróżniają się przedsiębiorstwa zarejestrowane w sekcji produkcja skór i wyrobów ze skór (29 lat). W produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych średni wiek firm wynosi 22 lata, a w produkcji wyrobów spożywczych 19 lat, w produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych oraz urządzeń elektrycznych 18 lat.

Podsumowując, do branż mających szczególne znaczenie dla gospodarki gminy należy zaliczyć: **pozostałe górnictwo i wydobywanie**, **produkcję odzieży**, **produkcję urządzeń elektrycznych**, **pozostałą działalność profesjonalną, naukową i techniczną**.

Gmina Żukowo wyróżnia się stopniem internacjonalizacji. Eksport per capita jest najwyższy wśród badanych gmin i kształtuje się na poziomie 5 400 EUR. Dynamika eksportu jest tu równie z najwyższą.

GMINA PRZYWIDZ

Najwyższe współczynniki LQ zatrudnienia w gminie Przywidz świadczące o wysokiej koncentracji zatrudnienia ma sekcja **produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych**. Wynosiły one w 2020 roku 47,63 względem Polski i 69,85 wobec województwa pomorskiego. Do sekcji, których poziom LQ był wyższy od 1, względem kraju i województwa, należały ponadto: **działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne** (3,67 oraz 2,23), **roboty budowlane specjalistyczne** (3,66 oraz 2,73) i **zakwaterowanie** (1,56 oraz 1,36).

Dwie kolejne sekcje mają znaczenie lokalne: **naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń** miała wskaźnik LQ równy 1,89 (w 2020 roku), a w **działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości** w 2019 roku osiągnęła poziom 3,23 względem kraju i 3,11 względem Pomorza.

Wśród sekcji o współczynniku LQ przychodów wyższym od jedności w gminie Przywidz wyróżniają się dwie sekcje: **produkcja pozostałego sprzętu transportowego** ze wskaźnikami w 2020 roku względem kraju 100,42 oraz wobec województwa 23,13, **produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych**, ze wskaźnikami na poziomie (50,88 oraz 62,34).

Na liście sekcji o wyższych od jedności wskaźnikach LQ względem Polski i Pomorza znajdują się jeszcze roboty budowlane specjalistyczne (1,71 oraz 1,36) oraz roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (1,25 oraz 1,11), działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne (1,58 oraz 0,92).

Jeżeli chodzi o przewagę lokalizacyjną, a tym samym lepszą pozycję odnoszącą się do produktywności, to wskaźniki wyższe od jedności, zarówno w stosunku do kraju jak i województwa miały w 2020 roku następujące, działające w gminie Przywidz, sekcje: **roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej** (względem kraju 8,60, wobec Pomorza 7,87).

Przeciętny wiek firm działających w gminie wynosi 10 lat. Najdłuższym okresem przeżywalności wyróżniają się przedsiębiorstwa zarejestrowane w działalności wydawniczej (31 lat), następnie w leśnictwie i pozyskiwaniu drewna (21 lat), handlu detalicznym z wyłączeniem handlu samochodami 19 lat.

Do branż wiodących w gminie należy zaliczyć: **produkcję wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych** oraz **produkcję pozostałego sprzętu transportowego**.

Przedsiębiorstwa funkcjonujące w gminie Przywidz cechuje niski poziom internacjonalizacji.

XI. Syntetyczne wskaźniki przewagi komparatywnej

W celu zidentyfikowania branż, które wykazywały najwyższy poziom przewag komparatywnych w regionie w porównaniu z całą polską gospodarką wyznaczono wskaźniki syntetyczne. Odpowiednie wartości wyliczono odrębnie dla sektorów produkcji przemysłowej (PKD: Sekcja C, działy: 10-33) oraz dla szeroko zdefiniowanych usług (PKD: Sekcje D-S, działy: 34-96), a także dla upraw rolnych, chowu i hodowli zwierząt, łowiectwa, włączając działalność usługową (dział: 01) i pozostałego górnictwa i wydobywania (dział: 08). Dla działów produkcji przemysłowej formuła wskaźnika syntetycznego uwzględnia przewagi komparatywne dotyczące przychodów oraz zatrudnienia, jak również eksportu towarów. Wskaźnik syntetyczny dla pozostałych działów nie uwzględnia eksportu. Dla wszystkich działów wskaźniki zostały wyznaczona na podstawie danych łącznie z dwóch lat (2019 i 2020). Tabela XI.1 przedstawia wskaźniki syntetyczne dla produkcji przemysłowej, w tabeli XI.2 zaprezentowano wartości dla szeroko zdefiniowanych usług.

Tabela XI.1. Wskaźnik syntetyczny przewag komparatywnych w sektorach produkcji przemysłowej oraz produkcji rolnej i pozostałego górnictwa i wydobywania łącznie w całym regionie, dla lat 2019-2020

Lp.	PKD	PKD opis	Wskaźnik syntetyczny RCA
1	14	produkcja odzieży	2,200
2	10	produkcja artykułów spożywczych	2,047
3	25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	1,980
4	31	produkcja mebli	1,627
5	32	pozostała produkcja wyrobów*	1,319
6	16	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	1,145
7	22	produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	1,124
8	33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń**	1,060
9	23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	0,984
10	28	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	0,915
11	15	produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych	0,889
12	29	produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli	0,869
13	26	produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	0,818
14	30	produkcja pozostałego sprzętu transportowego	0,630
15	27	produkcja urządzeń elektrycznych	0,540
16	13	produkcja wyrobów tekstylnych	0,523
17	20	produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	0,511
18	18	poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	0,422
19	11	produkcja napojów	0,315
20	24	produkcja metali	0,249
21	17	produkcja papieru i wyrobów z papieru	0,141
22	01	uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	18,875
23	08	pozostałe górnictwo i wydobywanie	2,050

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych dostarczonych przez InfoCredit.

Uwaga:

* Do tego działu należą przedsiębiorstwa, których działalność polega na: produkcji wyrobów jubilerskich i podobnych; produkcji gier i zabawek; produkcji urządzeń, instrumentów oraz wyrobów medycznych, włączając dentystyczne oraz produkcji sprzętu sportowego.

** Dział został zaklasyfikowany do przetwórstwa przemysłowego (Sekcja C) zgodnie z klasyfikacją PKD, chociaż zaliczane są do niego przedsiębiorstwa świadczące usługi naprawy, konserwacji i instalowania maszyn i urządzeń.

Tabela XI.2. Wskaźnik syntetyczny przewag komparatywnych w sektorach usługowych łącznie w całym regionie, dla lat 2019-2020

Lp.	PKD	PKD opis	Wskaźnik syntetyczny
1	53	działalność pocztowa i kurierska	5,827
2	41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	2,927
3	42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	2,862
4	43	roboty budowlane specjalistyczne	2,470
5	95	naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego	1,920
6	74	pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1,744
7	58	działalność wydawnicza	1,682
8	46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	1,439
9	91	działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała działalność związana z kulturą	1,379
10	96	pozostała indywidualna działalność usługowa	1,303
11	80	działalność detektywistyczna i ochroniarska	1,296
12	78	działalność związana z zatrudnieniem	1,256
13	85	edukacja	1,253
14	49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	1,199
15	61	telekomunikacja	1,019
16	55	zakwaterowanie	0,985
17	66	działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne	0,962
18	93	działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	0,911
19	72	badania naukowe i prace rozwojowe	0,899
20	56	działalność usługowa związana z wyżywieniem	0,843
21	47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	0,795
22	45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	0,748
23	69	działalność prawnicza, rachunkowo-księgowa i doradztwo podatkowe	0,680
24	77	wynajem i dzierżawa	0,639
25	71	działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	0,610
26	70	działalność firm centralnych (<i>head offices</i>); doradztwo związane z zarządzaniem	0,575
27	52	magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	0,540
28	68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0,489
29	39	działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami	0,453
30	73	reklama, badanie rynku i opinii publicznej	0,335

Lp.	PKD	PKD opis	Wskaźnik syntetyczny
31	35	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0,260
32	86	opieka zdrowotna	0,242
33	81	działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni	0,223
34	82	działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej	0,182
35	63	działalność usługowa w zakresie informacji	0,181
36	79	działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane	0,137
37	62	działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	0,136
38	88	pomoc społeczna bez zakwaterowania	0,084
39	38	działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	0,084
40	64	finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	0,066

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych dostarczonych przez InfoCredit.

W obrębie produkcji przemysłowej zidentyfikowane zostały cztery działy, dla których syntetyczny wskaźnik przewagi komparatywnej kształtuje się na poziomie wyższym niż 1,5. Jest to produkcja: **odzieży; artykułów spożywczych; metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń oraz produkcja mebli**. Wskazać można także kolejne cztery działy, dla których syntetyczne wskaźniki mieszczą się w przedziale 1,0-1,5, co wskazuje na występowanie pewnej przewagi komparatywnej, jednak nie jest ona już tak wyraźna. Jest to produkcja: pozostałych wyrobów; wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli, wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania; wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych oraz naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń.

Warto zauważyć, że spośród działów przemysłu dla których możliwe było wyliczenie wskaźników syntetycznych, w 13 przypadkach brak jest przewagi (wskaźnik zawiera się tym samym w przedziale 0-1).

Poza sferą produkcji przemysłowej, wskazać należy także na bardzo wysoką przewagę komparatywną (18,9) w zakresie **upraw rolnych, chowu i hodowla zwierząt, łowiectwa** oraz wysoką (2) **pozostałego górnictwa i wydobywania**.

W sferze działalności usługowej, spośród siedmiu działów, w przypadku których wskaźnik jest wyższy od 1,5, najwyższa przewaga (5,8) **dotyczy działalności pocztowej i kurierskiej**. Wysokie przewagi (w przedziale 2-3) są też domeną robót/prac budowlanych, związanych zarówno ze wznoszeniem budynków, obiektów inżynierskich oraz prac specjalistycznych.

Na uwagę zasługuje to, że wskaźnik powyżej 1,5 dotyczy też **działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej oraz działalności wydawniczej**. Spośród pozostałych działów, wyróżnić można jeszcze handel hurtowy (1,44).

Podsumowanie i rekomendacje

Wyniki przeprowadzonych wszechstronnych badań pozwalają na sformułowanie szeregu wniosków i rekomendacji.

Jednym z najważniejszych elementów ewaluacji sytuacji gospodarczej i społecznej jest ocena zasobów ludzkich. Sytuacja gmin kaszubskich jest zróżnicowana pod względem demograficznym, rynku pracy i liczby funkcjonujących przedsiębiorstw z sektora MSP oraz ich produktywności.

„Najludniejszą” spośród badanych jest gmina Żukowo, którą w 2021 roku zamieszkiwało 43 926 mieszkańców (9 815 więcej niż drugą w kolejności Kartuzy). Trzecie miejsce zajmują Sierakowice. Relatywnie najmniej ludności zamieszkuje gminę Przywidz i Sulęcyno. Są to różnice znaczące; gminę Żukowo (największa liczba ludności) zamieszkuje ponad 6 razy więcej mieszkańców niż Sulęcyno (najmniejsza liczba ludności).

„Najmłodsza” jest gmina Sierakowice, w której udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w całej populacji wynosi 25,6%. Kolejne miejsca zajmują Stężycza (23,6%) i Przodkowo (23,4%). Relatywnie najniższym udziałem ludzi młodych w populacji charakteryzują się Przywidz (17,5%) i Kartuzy (19,9%).

Jeżeli chodzi o udział osób w wieku poprodukcyjnym, to najniższy jest w gminach Przodkowo, Żukowo oraz Somonino, gdzie na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada odpowiednio 20,9%, 21,6% i 21,8% osób w wieku poprodukcyjnym. Jak wiadomo, starzenie się społeczeństwa jest ważnym problemem społecznym. Z punktu widzenia gospodarki proces ten ma negatywne skutki ze względu na kurczenie się liczby osób zdolnych do pracy oraz na konieczność ponoszenia zwiększonych nakładów na „utrzymanie” emerytów oraz opiekę zdrowotną nad nimi. Jednym z negatywnych następstw starzenia się społeczeństwa jest również ubożenie osób osiągających wiek emerytalny ze względu na spadek poziomu ich dochodów.

W badanych gminach występuje zróżnicowanie wskaźnika feminizacji, rozpiętości w jego poziomie nie są jednak duże. Badany obszar wyróżnia to, że rozkład liczebny kobiet i mężczyzn jest symetryczny, a w pięciu spośród dziewięciu gmin ma miejsce przewaga mężczyzn nad kobietami (Przodkowo, Sierakowice, Somonino, Stężycza, Sulęcyno, Przywidz), co odbiega od przeciętnej sytuacji w kraju.

Przyrost naturalny w regionie Kaszub jest zróżnicowany. Najlepsza sytuacja jest w gminie Sierakowice, gdzie w latach 2010-2021 przyrost naturalny (liczony na 1000 mieszkańców) był największy. Jak wynika z danych, najniższe wskaźniki (w przeliczeniu na 1000 mieszkańców) są w gminie Przywidz, w Kartuzach i w Sulęcynie.

Przyrost naturalny wpływa na zmianę liczby ludności, do czego przyczyniają się również ruchy migracyjne. Najbardziej dynamiczny wzrost ludności w latach 2017-2021 nastąpił w gminie Żukowo (17,7%), następnie w Przodkowie (10,8%), Stężycy (5,2%). W pozostałych był na poziomie nie przekraczającym 5%, a najniższy cechował gminę Kartuzy (1,2%).

Dynamiczny przyrost ludności w gminie Żukowo może sugerować, że podstawą atrakcyjności tej gminy jest niewielka odległość od Trójmiasta, gdzie rynek pracy oferuje dużo więcej możliwości i Żukowo stanowi „noclegownię” osób dojeżdżających do pracy. Analiza wskaźników przedsiębiorczości przeczy jednak takiemu jednoznaczniemu wnioskowi.

Sytuację na lokalnych rynkach pracy najlepiej charakteryzuje stopa bezrobocia. Od 2003 roku wykazywała tendencję malejącą aż do roku 2008, kiedy zaczęła ponownie wzrastać (prawdopodobny wpływ kryzysu 2008). W 2013 roku odnotowujemy jej najwyższy poziom, po czym zaczyna się zmniejszać do 2019 roku, od którego obserwujemy ponowny niewielki jej wzrost.

Kolejnym etapem badania była analiza sektora MSP w gminach kaszubskich, co umożliwiło wskazanie tych branż, w których osiągają one najlepsze wyniki mierzone wielkością zatrudnienia, przychodów i produktywności.

Analiza rodzajów działalności (w latach 2014-2021) z punktu widzenia aktywności przedsiębiorstw (liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w podziale na rolnictwo, przemysł i budownictwo oraz pozostałą działalność) wskazuje na bardzo duże znaczenie przemysłu i budownictwa, przy relatywnym spadku udziału rolnictwa. We wszystkich gminach udział rolnictwa w 2021 roku zmniejszył się w porównaniu do 2014 roku (relatywnie największy spadek udziału liczby podmiotów nastąpił w gminie Sierakowice). Najmniejsze znaczenie (mierzone przy pomocy wymienionych wskaźników) ma rolnictwo w gminach: Żukowo i Przdokowo, największe w gminach: Przywidz i Sierakowice (3,6%).

Sekcją PKD, w której w okresie 2019-2021 powstało najwięcej firm (423 firmy w 2019, 365 w 2020, a 338 w 2021 roku) są **roboty budowlane specjalistyczne**. Kolejną pod względem popularności jest również działalność związana z budownictwem, a mianowicie sekcja **roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków**, gdzie w latach 2019-2021 nowo zarejestrowanych zostało odpowiednio 165, 147 i 138 przedsiębiorstw.

Tabela XII.1. Udział sekcji PKD w zatrudnieniu i w przychodach sektora MSP w gminach powiatu kartuskiego i w gminie Przywidz w 2020 roku (w %)

Sekcja PKD		Udział w zatrudnieniu	Udział w przychodach
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	15,5	24,7
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	9,2	5,0
10	produkcja artykułów spożywczych	7,0	9,7
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	6,0	11,4
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	5,7	5,1
31	produkcja mebli	5,5	2,1
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	5,4	4,8
86	opieka zdrowotna	5,0	2,0
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	4,7	6,6
22	produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	3,4	2,9
43	roboty budowlane specjalistyczne	3,3	3,2
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	2,5	1,3
32	pozostała produkcja wyrobów	2,3	0,1

Sekcja PKD		Udział w zatrudnieniu	Udział w przychodach
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	1,8	1,7
14	produkcja odzieży	1,7	0,2
28	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	1,4	1,8
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	1,4	1,5
27	produkcja urządzeń elektrycznych	1,3	1,0
16	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	1,3	1,0
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1,2	0,8
45	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	1,2	1,7
08	pozostałe górnictwo i wydobywanie	1,1	0,6
01	uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	1,0	2,0

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych dostarczonych przez InfoCredit.

Sekcją, która zatrudnia najwięcej osób jest **handel hurtowy**, w którym pracowało 1675 osób w 2019 i 1690 w 2020 roku. Kolejna pod względem liczby zatrudnionych jest sekcja produkcja wyrobów metalowych (odpowiednio 1044 i 1006 osób), produkcja artykułów spożywczych (849 i 766 osób), budowa budynków (780 i 660 osób), handel detaliczny (654 i 627 osób), produkcja mebli (624 i 597 osób), transport lądowy i rurociągowy (558 i 590 osób), opieka zdrowotna (560 i 546 osób) oraz budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej (503 i 510 osób). Pozostałe sekcje są mniej istotne z punktu widzenia zatrudnienia, ponieważ pracowało w nich mniej niż 500 pracowników, zarówno w 2019, jak i 2020 roku.

W 2020 (w porównaniu do 2019 roku) w większości rodzajów działalności gospodarczej odnotowano spadek zatrudnienia, co zapewne było związane z pandemią wywołaną COVID-19.

Niektóre sekcje „oparły się” jednak kryzysowi i zwiększyły zatrudnienie. Należą do nich: handel hurtowy, budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej, produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, roboty budowlane specjalistyczne, pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody, pozostałe górnictwo i wydobywanie, produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych, obsługa rynku nieruchomości oraz uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt.

Najwięcej przychodów powstawało w sekcji handel hurtowy z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi. W 2020 roku wynosiły one 1342 mln PLN, co stanowiło 24,7% sumy generowanej przez wszystkie sekcje. Należy odnotować, że w porównaniu do 2019 roku przychody tego sektora skurczyły się o kwotę 43 mln PLN (3,11%). Kolejną, najważniejszą z punktu widzenia przychodów, jest działalność związana z robotami budowlanymi związanymi ze wznoszeniem budynków (581 mln PLN). W stosunku do 2019 roku nastąpił tu wzrost o 38 mln (6,51%).

Spśród 21 sekcji, w 11 nastąpił spadek wielkości przychodów w 2020 roku (w porównaniu do 2019). Największy miał miejsce w handlu detalicznym (o 105 mln, czyli -39,31%), produkcji wyrobów z drewna (o 18 mln PLN, -25,54%), produkcji artykułów spożywczych (105 mln PLN -16,62%), odpadach i odzysku surowców (-15,58%), naprawie maszyn i urządzeń (-15,14%).

W 2019 roku (względem 2018) spadek przychodów miał miejsce tylko w dwóch sekcjach: (produkcji mebli o -6,55%) i produkcji urządzeń elektrycznych (o 16,97%).

Najwięcej przychodów generuje sektor MSP w gminie Żukowo. Sytuacja taka utrzymywała się w całym okresie 2017-2020. Drugą jest gmina Kartuzy, trzecią Sierakowice. Najmniej przychodów w sektorze MSP powstaje w gminach Przywidz i Somonino.

Działalność relatywnie dużej liczby przedsiębiorstw (i generowanie przez nie wysokich przychodów) w gminie Żukowo może wynikać z bliskości Trójmiasta. Aglomeracja stanowi duży rynek zbytu, co jest racjonalną przesłanką do lokalizowania tu działalności gospodarczej.

Do interesujących wniosków prowadzi porównanie liczby małych i średnich przedsiębiorstw na 10 tys. mieszkańców w roku 2019 i 2021. We wszystkich gminach wskaźnik ten był wyższy w roku 2021 niż w 2019. Liczba ludności w wieku produkcyjnym w tym okresie nie uległa większym zmianom, zatem zaobserwowany wzrost świadczy o poprawie nastrojów, co przejawiało się w większej skłonności do podejmowania działalności gospodarczej. Warto zwrócić uwagę na to, że są to lata pandemii COVID-19, kiedy wiele firm było zmuszonych do zmniejszenia skali produkcji czy ograniczenia świadczonych usług.

Do sekcji, które odnotowały wzrost liczby nowych firm w okresie post-Covidowym należą: pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe, handel detaliczny z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi, transport lądowy oraz transport rurociągowy, produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń, naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń, handel hurtowy z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi oraz opieka zdrowotna.

Relatywnie najwięcej firm przybyło w latach 2019-2021 w sekcji wytwarzanie, zaopatrywanie w energię, jednak był to przyrost mniejszy niż w województwie pomorskim i w kraju (współczynnik 12,5 w stosunku do 14,9 w województwie i 16,1 w Polsce).

W celu wskazania ewentualnych przewag komparatywnych w badanych gminach wyznaczone zostały współczynniki lokalizacji LQ (*Location Quotient*). LQ nazywany także wskaźnikiem specjalizacji regionalnej, pozwala na zidentyfikowanie w danym regionie branż (sektorów), które są wyjątkowe na tle całej gospodarki narodowej lub na tle większego regionu, jakim jest województwo.

Wskazuje on na większą koncentrację (zatrudnienia, przychodów i produktywności) wobec innych przedsiębiorstw działających w tej samej sekcji w kraju lub w województwie.

Tabela XII.2. Współczynniki LQ zatrudnienia i przychodów dla sekcji PKD łącznie w 9-ciu gminach względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2020

Sekcja PKD		LQ zatrudnienie względem Polski	LQ zatrudnienie względem Pomorza	LQ przychody względem Polski	LQ przychody względem Pomorza
31	produkcja mebli	4,41	3,01	3,19	2,74
08	pozostałe górnictwo i wydobywanie	3,31	4,90	2,58	3,17
14	produkcja odzieży	2,79	4,73	1,39	2,33
87	pomoc społeczna z zakwaterowaniem	2,54	5,07	1,49	3,06
53	działalność pocztowa i kurierska	2,45	4,28	-	-
36	pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	2,20	3,20	3,49	4,47
96	pozostała indywidualna działalność usługowa	2,12	1,71	1,29	0,83
10	produkcja artykułów spożywczych	2,03	1,78	2,49	2,06
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	2,02	1,94	2,34	1,95
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	1,90	1,89	3,71	3,30
88	pomoc społeczna bez zakwaterowania	1,77	2,11	0,50	1,79
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	1,75	1,45	1,67	1,41
86	opieka zdrowotna	1,43	1,18	1,31	1,11
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	1,40	0,96	1,99	1,16
49	transport lądowy oraz transport rurociągowy	1,35	1,49	1,58	1,17
43	roboty budowlane specjalistyczne	1,34	0,97	1,75	1,38
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	1,27	1,62	1,00	1,23
27	produkcja urządzeń elektrycznych	1,20	1,20	1,39	1,40
61	telekomunikacja	1,16	0,73	1,04	0,39
13	produkcja wyrobów tekstylnych	1,14	4,29		
16	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	1,09	1,10	1,54	1,54
01	uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	1,04	1,30	2,02	1,97
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	0,99	1,64	1,36	1,67
22	produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	0,92	1,24	1,43	1,73
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	0,89	1,09	-	-
85	edukacja	0,82	1,00	-	-
56	działalność usługowa związana z wyżywieniem	0,74	0,88	-	-
18	poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	0,73	1,01	-	-

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych dostarczonych przez InfoCredit.

Wysokimi wskaźnikami LQ dotyczącymi zatrudnienia, zarówno w 2019, jak i w 2020 roku wyróżniała się **produkcja mebli**. Kolejnymi sekcjami o wysokiej przewadze lokalizacyjnej były: **pozostałe górnictwo i wydobywanie, produkcja odzieży** oraz **działalność pocztowa i kurierska**.

Analizując przewagę, jaka cechuje gminy powiatu kartuskiego oraz gminę Przywidz w zakresie kształtowania się współczynnika lokalizacji dla zatrudnienia, warto przyjrzeć się sekcjom, w których przewaga ta jest największa. Są wśród nich:

- **sekcje przemysłowe (przemysł przetwórczy):** produkcja mebli, produkcja odzieży, produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń, produkcja urządzeń elektrycznych, produkcja wyrobów tekstylnych;
- **sekcje związane z usługami budowlanymi:** roboty budowlane związane z wznoszeniem budynków, roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej, roboty budowlane specjalistyczne;
- **sekcje usługowe:** pomoc społeczna z zakwaterowaniem, działalność pocztowa i kurierska, pobór, dostarczanie i uzdatnianie wody, pozostała indywidualna działalność usługowa, pomoc społeczna bez zakwaterowania, opieka zdrowotna, naprawa konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń, telekomunikacja.

Wśród sekcji o największej przewadze wskaźnika LQ znajdują się w zasadzie wyłącznie, które zaliczane są do branż tradycyjnych. Potwierdza to wnioski, że w gospodarce powiatu kartuskiego i gminie Przywidz najwięcej miejsc pracy oferują sektory o niskim poziomie innowacyjności.

Działalność, którą można zakwalifikować jako sprzyjającą wzrostowi innowacyjności i nowoczesności charakteryzują niskie wskaźniki LQ (zarówno względem kraju, jak i Pomorza). Są one następujące (za rok 2020): edukacja wobec Polski 0,82, wobec Pomorza 1, pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (0,43 i 0,48), badania naukowe i prace rozwojowe (0,25 i 0,34), działalność usługowa w zakresie informacji (0,22 i 0,30), działalność związana z oprogramowaniem doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana (0,02 i 0,02).

Do sekcji, których przychody, były relatywnie wyższe od tych, które osiągnęły w kraju i w województwie, należały branże:

- **budowlane:** roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków, roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej, roboty budowlane specjalistyczne;
- **przemysłowe (przemysł przetwórczy):** produkcja mebli, produkcja artykułów spożywczych, produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń, produkcja wyrobów z drewna oraz korka z wyłączeniem mebli, produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania, produkcja odzieży, produkcja urządzeń elektrycznych, produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych, produkcja wyrobów tekstylnych, produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów, odzysk surowców;
- **transportowe:** transport lądowy oraz transport rurociągowy;

- **usługowe:** pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody, naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń, pomoc społeczna z zakwaterowaniem, działalność prawnicza, rachunkowo-księgowa i doradztwo podatkowe, opieka zdrowotna.

Na szczególną uwagę zasługuje sekcja: **uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową**. W 2019 i 2020 roku współczynniki LQ (dotyczące zatrudnienia i przychodów) tej sekcji były wyższe, zarówno względem Polski wynosiły (2,03 i 2,02), jak i względem województwa (2,01 i 1,97).

Szwajcaria Kaszubska jest obszarem o ogromnych walorach turystycznych, tymczasem z sekcjach związanych z turystyką wskaźniki LQ (przychodów) są bardzo niskie. Wniosek, że jest to wynikiem pandemii COVID-19, która w 2019 i 2020 roku znacząco ograniczyła ruch ludności i możliwości wypoczyniania, szczególnie w dużych obiektach (hotele, pensjonaty), czy zahamowała organizację grupowych form wypoczynku (wycieczki, turnusy wczasowe) nie jest uzasadniony, ponieważ współczynniki LQ mają charakter względny i liczone są wobec analogicznych przychodów generowanych przez te sekcje w kraju i w województwie pomorskim (w tym samym czasie).

Do działalności, które związane są z turystyką, a których współczynniki LQ dotyczące przychodów w roku 2019 i 2020 były znacząco niższe niż w kraju i w województwie należą: działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna (względem Polski: 0,35 w 2019 i 0,30 w 2020) oraz (względem pomorskiego: 0,32 i 0,32), zakwaterowanie (względem Polski: 0,29 i 0,28) oraz (względem pomorskiego: 0,19 i 0,19), wynajem i dzierżawa (względem Polski: 0,23 i 0,27) oraz (względem pomorskiego: 0,23 i 0,27), działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane (względem Polski: 0,02 i 0,04) oraz (względem pomorskiego: 0,09 i 0,13).

Tabela XII.3. Współczynniki LQ produktywności dla sekcji PKD łącznie w 9-ciu gminach względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2020

Sekcja PKD		wzg. Polski	wzg. pomorskiego
80	działalność detektywistyczna i ochroniarska	7,09	9,13
29	produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli	6,89	7,27
78	działalność związana z zatrudnieniem	4,60	3,82
58	działalność wydawnicza	3,87	3,31
72	badania naukowe i prace rozwojowe	3,13	2,29
25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	3,04	3,00
28	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	2,97	2,31
01	uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	2,39	1,83
14	produkcja odzieży	2,28	2,15
74	pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1,90	2,10
42	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	1,82	1,67

Sekcja PKD		wzg. Polski	wzg. pomorskiego
26	produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	1,56	1,51
20	produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	1,38	1,78
94	działalność organizacji członkowskich	1,37	1,65
52	magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	1,29	0,90
41	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	1,23	1,03
95	naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego	1,20	0,93
38	działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	1,13	1,18
82	działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej	1,10	1,92
33	naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	1,07	0,80
47	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	1,03	1,15
43	roboty budowlane specjalistyczne	1,03	1,09
68	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1,02	1,15
23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	1,01	0,85
46	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	1,01	0,99

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju na podstawie danych dostarczonych przez InfoCredit.

Analiza produktywności pod kątem osiągnięcia przewag komparatywnych wskazuje na dużą dynamikę i wahania wskaźnika LQ w poszczególnych latach. Wynika to z różnego rodzaju dostosowań, które dokonują się w poszczególnych sektorach gospodarki, ale też może być spowodowane czynnikami zewnętrznymi, zmieniającymi popyt, przychody i zatrudnienie w poszczególnych dziedzinach.

Do sekcji, które wyróżniają się przewagą lokalizacyjną względem Polski i województwa należą następujące rodzaje działalności:

- **produkcyjne:** produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli, produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń, produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana, produkcja odzieży, produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych, produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych, produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych, działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów, odzysk surowców;
- **usługowe:** działalność związana z zatrudnieniem, działalność wydawnicza, działalność organizacji członkowskich, magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport, naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego, działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej, naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń;

- handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi; handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi;
- badania naukowe i prace rozwojowe, pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.

Analizą objęto również firmy zaliczane do największych z punktu widzenia zatrudnienia, przychodów, zysku, dynamiki aktywów i wartości niematerialnej i prawnej. Najwięcej spośród nich reprezentują branże związane:

- **ze sprzedażą:** sprzedaż hurtowa perfum i kosmetyków, sprzedaż hurtowa i detaliczna samochodów osobowych i furgonetek, sprzedaż hurtowa żywności, napojów i wyrobów tytoniowych, sprzedaż detaliczna wyrobów farmaceutycznych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach, sprzedaż hurtowa drewna, materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego, sprzedaż hurtowa sprzętu elektronicznego i telekomunikacyjnego oraz części do niego, sprzedaż detaliczna odzieży prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach;
- **z produkcją:** produkcja grzejników i kotłów centralnego ogrzewania, produkcja wyrobów budowlanych z betonu, przetwórstwo herbaty i kawy, obróbka mechaniczna elementów metalowych, produkcja wyrobów z mięsa, włączając wyroby z mięsa drobiowego, przetwarzanie i konserwowanie mięsa, z wyłączeniem mięsa z drobiu, produkcja metalowych elementów stolarki budowlanej, produkcja pozostałych mebli, wydobywanie żwiru i piasku, wydobywanie gliny i kaolinu;
- **z budownictwem:** roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowane, roboty związane z budową rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych, realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków;
- **transport reprezentuje sekcja:** pozostały transport lądowy pasażerski, gdzie indziej niesklasyfikowany.

Oprócz tego, na liście TOP 10 znajdują się firmy usługowe, z sekcji: wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi, pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody, działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne.

Jak widać, firmy z listy TOP 10 reprezentują wiele branż (ich profil działalności różni się w poszczególnych gminach). Warto podkreślić, że są to z reguły przedsiębiorstwa o ugruntowanej pozycji rynkowej, rozpoznawalnej marce, stanowiące bardzo ważne filary lokalnej gospodarki.

Otoczenie społeczno-gospodarcze w ostatnich latach podlegało poważnym zmianom (pandemia COVID-19 oraz agresja Rosji na Ukrainę). Podmioty mikro oraz małe i średnie należą do tych, które odczuwają skutki tych zmian najbardziej. Wynika to z ich słabszego zaplecza kapitałowego, ograniczonego dostępu do finansowania, infrastruktury fizycznej i cyfrowej oraz umiejętności zarządzania ryzykiem. Firmom udzielana jest pomoc publiczna, jej intensywność najwyższa była w 2020 roku. Wartość pomocy przyznanej podmiotom z analizowanego obszaru w 2020 roku wynosiła 478 mln PLN, co stanowiło 76% przyznanego wsparcia łącznie (626 mln PLN) w latach 2019-2022. 73,5% pomocy zaabsorbowane zostało przez gminy Żukowo, Kartuzy oraz Sierakowice.

Łączna wartość pomocy udzielonej przez ZUS przedsiębiorstwom z analizowanego obszaru w latach 2019-2022 to 69 mln PLN, z czego blisko 57 mln przypadło na bardzo trudny dla przedsiębiorców 2020 rok. Beneficjentami tego rodzaju wsparcia były przede wszystkim firmy z dwóch gmin, Żukowa oraz Kartuz. Wsparcie udzielone przez ZUS przedsiębiorstwom z analizowanego obszaru było wyższe w porównaniu z Polską ogółem oraz z woj. pomorskim zwłaszcza w najtrudniejszym roku 2020 (w przeliczeniu na osobę lub na pracującego).

Do najważniejszych beneficjentów pomocy należą podmioty prowadzące działalność usługową.

Wskazanie branż, do których powinna być skierowana pomoc dla sektora MSP wymaga pewnych zastrzeżeń. Po pierwsze, należy uwzględnić obecną i prognozowaną sytuację społeczną i gospodarczą, którą cechuje duża dynamika.

Po drugie, sytuacja firm w różnych branżach zmienia się, nie tylko w gminach kaszubskich, ale również w województwie i kraju. Nie są to zmiany „jednokierunkowe”, stąd następują czasem wręcz spektakularne wahania pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw względem innych producentów dóbr czy dostawców usług.

Po trzecie, sytuację pogarszają trudne do przewidzenia zdarzenia, które w sposób radykalny korygują, czy nawet negatywnie weryfikują racjonalne kalkulacje przedsiębiorców, prowadząc do gwałtownego zmniejszenia popytu na niektóre dobra i usługi, ograniczając, a nawet eliminując przemieszczanie się osób (pandemia COVID-19), czy doprowadzając do nieprzewidywalnego wzrostu cen surowców energetycznych (wojna na Ukrainie).

Po czwarte, populacja i struktura istniejącego sektora MSP jest względnie trwała, ponieważ przekształcenia strukturalne są procesem, który wymaga dłuższego czasu, a interwencje powinny uwzględniać potrzeby rynku (nie tylko obecne, ale również przyszłe).

Po piąte, sektor MSP cechuje pewna specyfika, która polega na dużej wrażliwości na załamania koniunktury, ze względu na ograniczone środki finansowe, niedobór zewnętrznych środków finansowania, co ogranicza zdolność „przetwania” w warunkach kryzysu. W teorii ten deficyt w dostępie do finansowania określa się mianem „doliny śmierci przedsiębiorstw”.

Po szóste: każdy region ma pewne ograniczenia związane z położeniem, zasobami naturalnymi i przyrodniczymi, klimatem, sąsiedztwem (np. bliskością aglomeracji). Warunki te wyróżniają go na tle innych, stanowiąc z jednej strony „genetyczne obciążenie” danego obszaru, z drugiej strony stwarzają szanse na wykorzystanie unikatowych cech, które można uwzględnić w strategii rozwoju, traktując je jako „przewagę” w stosunku do konkurentów. Podejście takie wiąże się z ideą tzw. inteligentnych specjalizacji, czyli wytypowania takich dziedzin działalności, które najlepiej wykorzystają potencjał endogeniczny regionu.

Jakie zatem są możliwe dziedziny interwencji, które można uznać za najbardziej wskazane, nie stwarzające ryzyka, że poniesione nakłady zamienią się w koszty utopione i które roszą, że przyniosą pożądane rezultaty?

1. Kluczowym kierunkiem działań powinno być wspieranie i inwestowanie w edukację. Kapitał ludzki jest postrzegany obecnie jako najważniejszy czynnik rozwoju gospodarczego, a podnoszenie poziomu edukacji na wszystkich jej poziomach ma kluczowe znaczenie dla rozwoju ekonomicznego. Warto wspierać działania mające na celu tworzenie relacji „edukacja-praca-biznes”; ważne jest podnoszenie poziomu szkolnictwa zawodowego i tworzenie nowych placówek profesjonalnego poradnictwa zawodowego.
2. Istotne jest wspomaganie branż zaliczanych do innowacyjnych, które przyczyniają się do podniesienia potencjału innowacyjnego całego regionu. Do tych sekcji, które są już „obecne” w strukturze MSP należą: telekomunikacja i badania. W polityce spójności UE podkreśla się znaczenie innowacyjności, roli nauki oraz budowy gospodarki opartej na wiedzy, co jest oczywistym priorytetem, zważywszy na to, że współczesna gospodarka ma charakter „innowacyjnochęłonnej czy wiedzochęłonnej”.
3. Analiza przewag komparatywnych na bazie współczynników LQ pozwoliła zidentyfikować te sektory, które mają znaczącą przewagę w porównaniu do całej Polski i województwa pomorskiego ($LQ > 1,5$). Wskazano jednak także branże, dla których LQ jest niższe niż 1,5, ale nadal wyższe niż 1, co można uznać za „załążkową” przewagę komparatywną. Właśnie firmy należące do takich sektorów powinny stać się przedmiotem szczególnego monitorowania i ewentualnego wspierania, ponieważ może zaistnieć szansa na powiększenie tej przewagi.
4. Równie ważne jest monitorowanie sytuacji międzynarodowej i zachowań konkurentów. Branże, które obecnie zaliczane są do innowacyjnych mogą stracić swoją przewagę na rzecz nowych i za kilka lat stać się tradycyjnymi.
5. Polska ciągle jeszcze nie osiągnęła poziomu stopy życiowej krajów lepiej rozwiniętych, mimo, że proces „doganiania” ciągle postępuje. Warunkiem niezbędnym utrzymania standardu życia jest niska stopa bezrobocia, zatem ważne są te branże, które stwarzają dużo miejsc pracy.
6. Szansą na rozwój jest zwiększenie stopnia internacjonalizacji regionu. Wsparcie dotyczące eksportu powinno zachęcać małe i średnie firmy do współpracy we wchodzeniu na rynki zagraniczne. Eksport wymaga poniesienia wysokich kosztów (tzw. kosztów utopionych, *sunk costs*), które pokryć mogą tylko najbardziej produktywne firmy. Wiąże się też z ryzykiem, na przykład wybrania niewłaściwego rynku, opracowania nieodpowiedniej strategii marketingowej, czy też wyboru nieoptymalnej sieci dystrybucji. Eksport wymaga zatem wiedzy, a współpraca i wymiana doświadczeń pozwalają na redukcję wspomnianego ryzyka, oraz kosztów. Ze względu na to, że potencjał eksportowy badanego obszaru pozostaje w znacznej mierze nierozpoznany w odniesieniu do małych i średnich firm, wskazane jest przeprowadzenie badań ankietowych identyfikujących bariery dla rozpoczynania i rozwoju eksportu, potrzeby w zakresie wsparcia, oraz najbardziej perspektywiczne rynki zbytu
7. Wojna w Ukrainie w spektakularny sposób uzmysłowiła problem efektywności i bezpieczeństwa energetycznego. Na Kaszubach znajduje się znaczny potencjał umożliwiający rozwój energetyki odnawialnej. Istotny jest też problem efektywności energetycznej

(termomodernizacja, w tym likwidacja przestarzałych pieców i ocieplanie budynków) oraz produkcja energii ze źródeł rozproszonych. Ewentualnym kierunkiem interwencji może być zainteresowanie przedsiębiorców pozyskiwaniem energii z utylizacji biomasy.

8. Rozważyć warto tworzenie klastrów, sektorowych skupisk przedsiębiorstw, które mogą wzmocnić swoją rynkową pozycję, dzięki współpracy z wyspecjalizowanymi dostawcami, kooperacją i dzieleniem się wiedzą.
9. Ogromne walory przyrodnicze są naturalną przewagą regionu. Oferta turystyczna nie powinna się jednak ograniczać do zakwaterowania i wynajmu sprzętu turystycznego w sezonie letnim. Warto wspomagać tworzenie całorocznej, kompleksowej oferty, która zapewniłaby utrzymanie miejsc pracy również poza sezonem (np. inwestycje w turystykę zdrowotną). Zważywszy na starzenie się społeczeństwa, wzrasta popyt na usługi rehabilitacyjne.
10. Ogromną przewagą Kaszub jest oryginalna kultura związana z regionalną tożsamością. Należy wspierać aktywność kulturalną poprzez wymianę informacji, organizację różnych imprez, umożliwiających pokazywanie jej odrębności, będących również atrakcją turystyczną. Wydarzenia tego typu przyczyniają się również do budowy kapitału społecznego w regionie.
11. Bardzo ważną rolę w podnoszeniu atrakcyjności regionu odgrywają miasta, w których powinny być rozwijane funkcje usługowe. Poprawa sieci transportowej może przyczynić się do zahamowania trendów migracji ludności do większych ośrodków.
12. Ważne jest działanie instytucji na poziomie regionalnym, wspieranie partnerstw i podejmowanie inicjatyw sprzyjających współpracy.
13. W przeżywających marazm regionach UE powstały obiekty, które stały się ogromną atrakcją, przyciągając rzesze turystów i poprawiając sytuację gospodarczą. Do najczęściej przywoływanych należy Muzeum Sztuki Nowoczesnej Gugenheima w Bilbao i biom tropikalny w Kornwalii (wybudowany w wyrobiskach pozostałych po kopalniach gliny i krzemu). Może warto byłoby rozważyć stworzenie atrakcyjnej oferty w gminach kaszubskich (przy zachowaniu wszystkich proporcji), która przyciągałaby turystów, nie narażając środowiska naturalnego na degradację. Pewnym pomysłem może być szlak ogrodów (znakomity załączek stanowi ogród botaniczny w Gołubiu, ogrodnictwo w Chmielnie).

Spis tabel

Tabela W.1. Informacje o liczbie firm (o zatrudnieniu 0-249 osób), dla których dostępne były dane.....	5
Tabela I.1. Struktura ludności i wskaźnik obciążenia demograficznego w roku 2021.....	7
Tabela I.2. Przyrost naturalny w badanym regionie w latach 2020-2021.....	9
Tabela I.3. Poziom bezrobocia ogółem i bezrobocie kobiet w badanych gminach w latach 2017-2021.....	14
Tabela II.1. Liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON na tle Polski i pomorskiego.....	16
Tabela II.2. Liczba małych i średnich przedsiębiorstw (0-249 osób) zarejestrowanych w systemie REGON na 10 tys. mieszkańców.....	17
Tabela II.3. Liczba podmiotów wyrejestrowanych z rejestru REGON na 10 tys. ludności na tle województwa i Polski w latach 2019-2021.....	19
Tabela II.4. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON według rodzajów działalności 2014, 2019 i 2021	21
Tabela II.5. Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON w roku 2021 w najważniejszych sekcjach PKD.....	28
Tabela III.1. Struktura i dynamika zatrudnienia w najważniejszych PKD łącznie w 9-ciu gminach.....	30
Tabela III.2. Struktura i dynamika zatrudnienia w najważniejszych PKD w gminie Chmielno.....	33
Tabela III.3. Struktura i dynamika zatrudnienia w najważniejszych PKD w gminie Kartuzy.....	35
Tabela III.4. Struktura i dynamika zatrudnienia w najważniejszych PKD w gminie Przdokowo.....	38
Tabela III.5. Struktura i dynamika zatrudnienia w najważniejszych PKD w gminie Sierakowice.....	40
Tabela III.6. Struktura i dynamika zatrudnienia w najważniejszych PKD w gminie Somonino.....	42
Tabela III.7. Struktura i dynamika zatrudnienia w najważniejszych PKD w gminie Stężycza.....	43
Tabela III.8. Struktura i dynamika zatrudnienia w najważniejszych PKD w gminie Sulęcyno.....	45
Tabela III.9. Struktura i dynamika zatrudnienia w najważniejszych PKD w gminie Żukowo.....	47
Tabela III.10. Struktura i dynamika zatrudnienia w najważniejszych PKD w gminie Przywidz.....	49
Tabela IV.1. Struktura i dynamika wielkości przychodów w najważniejszych sekcjach PKD łącznie w 9-ciu gminach.....	53
Tabela IV.2. Struktura i dynamika wielkości przychodów w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Chmielno.....	55
Tabela IV.3. Struktura i dynamika wielkości przychodów w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Kartuzy.....	57
Tabela IV.4. Struktura i dynamika wielkości przychodów w najważniejszych PKD w gminie Przdokowo.....	59
Tabela IV.5. Struktura i dynamika wielkości przychodów w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Sierakowice.....	60
Tabela IV.6. Struktura i dynamika wielkości przychodów w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Somonino.....	62
Tabela IV.7. Struktura i dynamika wielkości przychodów w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Stężycza.....	63
Tabela IV.8. Struktura i dynamika wielkości przychodów w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Sulęcyno.....	66
Tabela IV.9. Struktura i dynamika wielkości przychodów w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Żukowo.....	67
Tabela IV.10. Struktura i dynamika wielkości przychodów w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Przywidz.....	69
Tabela V.1. Współczynniki LQ zatrudnienia dla sekcji PKD łącznie w 9-ciu gminach względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020.....	72

Tabela V.2. Współczynniki LQ zatrudnienia dla sekcji PKD w gminie Chmielno względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020.....	75
Tabela V.3. Współczynniki LQ zatrudnienia dla sekcji PKD w gminie Kartuzy względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020.....	76
Tabela V.4. Współczynniki LQ zatrudnienia dla sekcji PKD w gminie Przdokowo względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020.....	78
Tabela V.5. Współczynniki LQ zatrudnienia dla sekcji PKD w gminie Sierakowice względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020.....	80
Tabela V.6. Współczynniki LQ zatrudnienia dla sekcji PKD w gminie Somonino względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020.....	81
Tabela V.7. Współczynniki LQ zatrudnienia dla sekcji PKD w gminie Stężycza względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020.....	82
Tabela V.8. Współczynniki LQ zatrudnienia dla sekcji PKD w gminie Sulęcyno względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020.....	83
Tabela V.9. Współczynniki LQ zatrudnienia dla sekcji PKD w gminie Żukowo względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020.....	84
Tabela V.10. Współczynniki LQ zatrudnienia dla sekcji PKD w gminie Przywidz względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020.....	87
Tabela V.11. Współczynniki LQ wartości przychodów dla sekcji PKD łącznie w 9-ciu gminach względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020	88
Tabela V.12. Współczynniki LQ wartości przychodów dla sekcji PKD w gminie Chmielno względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020	93
Tabela V.13. Współczynniki LQ wartości przychodów dla sekcji PKD w gminie Kartuzy względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020	94
Tabela V.14. Współczynniki LQ wartości przychodów dla sekcji PKD w gminie Przdokowo względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020	97
Tabela V.15. Współczynniki LQ wartości przychodów dla sekcji PKD w gminie Sierakowice względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020	99
Tabela V.16. Współczynniki LQ wartości przychodów dla sekcji PKD w gminie Somonino względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020.....	101
Tabela V.17. Współczynniki LQ wartości przychodów dla sekcji PKD w gminie Stężycza względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020	103
Tabela V.18. Współczynniki LQ wartości przychodów dla sekcji PKD w gminie Sulęcyno względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020.....	104
Tabela V.19. Współczynniki LQ wartości przychodów dla sekcji PKD w gminie Żukowo względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020.....	105
Tabela V.20. Współczynniki LQ wartości przychodów dla sekcji PKD w gminie Przywidz względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020	108
Tabela V.21. Struktura i dynamika produktywności pracy w najważniejszych PKD łącznie w 9-ciu gminach	110
Tabela V.22. Współczynniki LQ produktywności dla sekcji PKD łącznie w 9-ciu gminach względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020.....	113
Tabela V.23. Struktura i dynamika produktywności pracy w najważniejszych PKD w gminie Chmielno	115

Tabela V.24. Współczynniki LQ produktywności dla sekcji PKD w gminie Chmielno względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020.....	117
Tabela V.25. Struktura dynamika produktywności pracy w najważniejszych PKD w gminie Kartuzy	118
Tabela V.26. Współczynniki LQ produktywności dla sekcji PKD w gminie Kartuzy względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020.....	123
Tabela V.27. Struktura i dynamika produktywności pracy w najważniejszych PKD w gminie Przdokowo.....	125
Tabela V.28. Współczynniki LQ produktywności dla sekcji PKD w gminie Przdokowo względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020.....	127
Tabela V.29. Struktura i dynamika produktywności pracy w najważniejszych PKD w gminie Sierakowice.....	128
Tabela V.30. Współczynniki LQ produktywności dla sekcji PKD w gminie Sierakowice względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020	131
Tabela V.31. Struktura i dynamika produktywności pracy w najważniejszych PKD w gminie Somonino	132
Tabela V.32. Współczynniki LQ produktywności dla sekcji PKD w gminie Somonino względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020.....	134
Tabela V.33. Struktura i dynamika produktywności pracy w najważniejszych PKD w gminie Stężycza.....	135
Tabela V.34. Współczynniki dla PKD w gminie Stężycza względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020	137
Tabela V.35. Struktura i dynamika produktywności pracy w najważniejszych PKD w gminie Sulęczyno.....	138
Tabela V.36. Współczynniki LQ produktywności dla sekcji PKD w gminie Sulęczyno względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020.....	139
Tabela V.37. Struktura i dynamika produktywności pracy w najważniejszych PKD w gminie Żukowo	140
Tabela V.38. Współczynniki LQ produktywności dla sekcji PKD w gminie Żukowo względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020.....	143
Tabela V.39. Struktura i dynamika produktywności pracy w najważniejszych PKD w gminie Przywidz.....	145
Tabela V.40. Współczynniki LQ produktywności dla sekcji PKD w gminie Przywidz względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2019 i 2020.....	147
Tabela VI.1. „TOP 10” w roku 2020 we wszystkich dziewięciu gminach	150
Tabela VI.2. „TOP 10” w roku 2020 w gminie Chmielno	152
Tabela VI.3. Miejsca firm z listy TOP 10 pod względem przychodów, zysku, zatrudnienia, dynamiki aktywów oraz wartości niematerialnej i prawnej w gminie Chmielno	153
Tabela VI.4. „TOP 10” w roku 2020 w gminie Kartuzy.....	154
Tabela VI.5. Miejsca firm z listy TOP 10 pod względem przychodów, zysku, zatrudnienia, dynamiki aktywów oraz wartości niematerialnej i prawnej w gminie Kartuzy	155
Tabela VI.6. „TOP 10” w roku 2020 w gminie Przdokowo.....	156
Tabela VI.7. Miejsca firm z listy TOP 10 pod względem przychodów, zysku, zatrudnienia, dynamiki aktywów oraz wartości niematerialnej i prawnej w gminie Przdokowo	157
Tabela VI.8. „TOP 10” w roku 2020 w gminie Sierakowice	158
Tabela VI.9. Miejsca firm z listy TOP 10 pod względem przychodów, zysku, zatrudnienia, dynamiki aktywów oraz wartości niematerialnej i prawnej w gminie Sierakowice	159
Tabela VI.10. „TOP 10” w roku 2020 w gminie Somonino	160

Tabela VI.11. Miejsca firm z listy TOP 10 pod względem przychodów, zysku, zatrudnienia, dynamiki aktywów oraz wartości niematerialnej i prawnej w gminie Somonino	161
Tabela VI.12. „TOP 10” w roku 2020 w gminie Stężycza.....	162
Tabela VI.13. Miejsca firm z listy TOP 10 pod względem przychodów, zysku, zatrudnienia, dynamiki aktywów oraz wartości niematerialnej i prawnej w gminie Stężycza	163
Tabela VI.14. „TOP 10” w roku 2020 w gminie Sulęczyno.....	164
Tabela VI.15. Miejsca firm z listy TOP 10 pod względem przychodów, zysku, zatrudnienia, dynamiki aktywów oraz wartości niematerialnej i prawnej w gminie Sulęczyno	165
Tabela VI.16. „TOP 10” w roku 2020 w gminie Żukowo	166
Tabela VI.17. Miejsca firm z listy TOP 10 pod względem przychodów, zysku, zatrudnienia, dynamiki aktywów oraz wartości niematerialnej i prawnej w gminie Żukowo.....	167
Tabela VI.18. „TOP 10” w roku 2020 w gminie Przywidz.....	168
Tabela VI.19. Miejsca firm z listy TOP 10 pod względem przychodów, zysku, zatrudnienia, dynamiki aktywów oraz wartości niematerialnej i prawnej w gminie Przywidz	169
Tabela VII.1. TOP najbardziej popularnych branż wg. zakładania firm (na tle Polski).....	172
Tabela VII.2. Liczba nowo powstających firm w relacji do liczby już istniejących przedsiębiorstw.....	174
Tabela VII.3. Udział likwidowanych firm w relacji do liczby już istniejących przedsiębiorstw.....	175
Tabela VII.4. „TOP” najbardziej popularnych branż według zakładania firm w gminie Chmielno	178
Tabela VII.5. Liczba nowopowstających firm i firm wyrejestrowanych w danym roku w gminie Chmielno w relacji do liczby już istniejących przedsiębiorstw.....	180
Tabela VII.6. „TOP” najbardziej popularnych branż według zakładania firm w gminie Kartuzy.....	182
Tabela VII.7. Liczba nowopowstających firm i firm wyrejestrowanych w danym roku w gminie Kartuzy w relacji do liczby już istniejących przedsiębiorstw.....	184
Tabela VII.8. „TOP” najbardziej popularnych branż według zakładania firm w gminie Przodkowo.....	186
Tabela VII.9. Liczba nowopowstających firm i firm wyrejestrowanych w danym roku w gminie Przodkowo w relacji do liczby już istniejących przedsiębiorstw	188
Tabela VII.10. „TOP” najbardziej popularnych branż według zakładania firm w gminie Sierakowice	190
Tabela VII.11. Liczba nowopowstających firm i firm wyrejestrowanych w danym roku w gminie Sierakowice w relacji do liczby już istniejących przedsiębiorstw.....	192
Tabela VII.12. „TOP” najbardziej popularnych branż według zakładania firm w gminie Somonino	194
Tabela VII.13. Liczba nowopowstających firm i firm wyrejestrowanych w danym roku w gminie Somonino w relacji do liczby już istniejących przedsiębiorstw.....	196
Tabela VII.14. „TOP” najbardziej popularnych branż według zakładania firm w gminie Stężycza.....	198
Tabela VII.15. Liczba nowopowstających firm i firm wyrejestrowanych w danym roku w gminie Stężycza w relacji do liczby już istniejących przedsiębiorstw.....	200
Tabela VII.16. „TOP” najbardziej popularnych branż według zakładania firm w gminie Sulęczyno.....	202
Tabela VII.17. Liczba nowopowstających firm i firm wyrejestrowanych w danym roku w gminie Sulęczyno w relacji do liczby już istniejących przedsiębiorstw.....	203
Tabela VII.18. „TOP” najbardziej popularnych branż według zakładania firm w gminie Żukowo	205

Tabela VII.19. Liczba nowopowstających firm i firm wyrejestrowanych w danym roku w gminie Żukowo w relacji do liczby już istniejących przedsiębiorstw.....	207
Tabela VII.20. „TOP” najbardziej popularnych branż według zakładania firm w gminie Przywidz.....	209
Tabela VII.21. Liczba nowopowstających firm i firm wyrejestrowanych w danym roku w gminie Przywidz w relacji do liczby już istniejących przedsiębiorstw.....	211
Tabela VII.22. Średni wiek firm w latach łącznie z podmiotami wykreślonymi z KRS (bez jednoosobowych działalności gospodarczych) – kolejność zgodna z rankingiem branż w całym regionie	213
Tabela IX.1. Pomoc publiczna (tys. PLN) udzielona w poszczególnych gminach w latach 2019-2021, przypadająca na jedno przedsiębiorstwo zarejestrowane w bazie REGON	235
Tabela IX.2. Pomoc publiczna udzielona przedsiębiorstwom przez ZUS w latach 2019-2022 (w tys. zł)	236
Tabela IX.3. Pomoc publiczna udzielona przedsiębiorstwom przez ZUS w roku 2020 (w zł)	237
Tabela IX.4. Pomoc publiczna udzielona przedsiębiorstwom w całym regionie w latach 2019-2022 w podziale na sekcje PKD (w tys. zł)	241
Tabela IX.5. Pomoc publiczna udzielona przedsiębiorstwom w całym regionie w latach 2019-2020 w stosunku do łącznego przychodu w danej sekcji PKD (odsetek).....	244
Tabela XI.1. Wskaźnik syntetyczny przewag komparatywnych w sektorach produkcji przemysłowej oraz produkcji rolnej i pozostałego górnictwa i wydobywania łącznie w całym regionie, dla lat 2019-2020	258
Tabela XI.2. Wskaźnik syntetyczny przewag komparatywnych w sektorach usługowych łącznie w całym regionie, dla lat 2019-2020.....	259
Tabela XII.1. Udział sekcji PKD w zatrudnieniu i w przychodach sektora MSP w gminach powiatu kartuskiego i w gminie Przywidz w 2020 roku (w %)	262
Tabela XII.2. Współczynniki LQ zatrudnienia i przychodów dla sekcji PKD łącznie w 9-ciu gminach względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2020	265
Tabela XII.3. Współczynniki LQ produktywności dla sekcji PKD łącznie w 9-ciu gminach względem Polski i względem województwa pomorskiego w roku 2020	267

Spis wykresów

Wykres I.1. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w 3-letnich okresach	9
Wykres I.2. Zmiany liczby ludności, trend w latach 1995-2021.....	10
Wykres I.3. Zmiany liczby ludności w badanych gminach w latach 2017-2021.....	11
Wykres I.4. Liczba pracujących na 1000 osób ludności ogółem w latach 2017-2021	12
Wykres I.5. Wskaźnik obciążenia demograficznego w gminach powiatu kartuskiego oraz w gminie Przywidz w 2021 roku (w %).....	13
Wykres I.6. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2003-2021	15
Wykres II.1. Liczba podmiotów sektora MSP na 10 tys. mieszkańców w gminach powiatu kartuskiego oraz w gminie Przywidz w 2019 i 2021 roku.....	18
Wykres II.2. Liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON w latach 2015-2021 w gminie Kartuzy ...	21
Wykres II.3. Liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON w latach 2015-2021 w gminie Żukowo...	22
Wykres II.4. Liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON w latach 2015-2021 w gminie Chmielno	23
Wykres II.5. Liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON w latach 2015-2021 w gminie Przdokowo	23
Wykres II.6. Liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON w latach 2015-2021 w gminie Sierakowice	24
Wykres II.7. Liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON w latach 2015-2021 w gminie Somonino	25
Wykres II.8. Liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON w latach 2015-2021 w gminie Stężyca....	25
Wykres II.9. Liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON w latach 2015-2021 w gminie Sulęcyno	26
Wykres II.10. Liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON w latach 2015-2021 w gminie Przywidz	26
Wykres II.11. Liczba przedsiębiorstw zarejestrowanych w sektorach nowoczesnych w gminach powiatu kartuskiego i w gminie Przywidz w 2021 roku.....	27
Wykres III.1. Zatrudnienie wg najważniejszych sekcji PKD łącznie w 9-ciu gminach w roku 2020 i 2019	29
Wykres III.2. Zatrudnienie wg najważniejszych sekcji PKD w gminie Chmielno w roku 2020 i 2019	32
Wykres III.3. Zatrudnienie wg najważniejszych sekcji PKD w gminie Kartuzy w roku 2020 i 2019.....	34
Wykres III.4. Zatrudnienie wg najważniejszych sekcji PKD w gminie Przdokowo w roku 2020 i 2019.....	37
Wykres III.5. Zatrudnienie wg najważniejszych sekcji PKD w gminie Sierakowice w roku 2020 i 2019	39
Wykres III.6. Zatrudnienie wg najważniejszych sekcji PKD w gminie Somonino w roku 2020 i 2019	41
Wykres III.7. Zatrudnienie wg najważniejszych sekcji PKD w gminie Stężyca w roku 2020 i 2019.....	43
Wykres III.8. Zatrudnienie wg najważniejszych sekcji PKD w gminie Sulęcyno w roku 2020 i 2019.....	45
Wykres III.9. Zatrudnienie wg najważniejszych sekcji PKD w gminie Żukowo w roku 2020 i 2019	46
Wykres III.10. Zatrudnienie wg najważniejszych sekcji PKD w gminie Przywidz w roku 2020 i 2019.....	49
Wykres IV.1. Przychody sektora MSP (w mln PLN) w latach 2017-2020 w gminach powiatu kartuskiego i w gminie Przywidz.....	51
Wykres IV.2. Przychody w mln PLN w najważniejszych sekcjach PKD w 9-ciu gminach łącznie w roku 2019 i 2020	52

Wykres IV.3. Przychody w mln PLN w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Chmielno w roku 2020 i 2019 ...	54
Wykres IV.4. Przychody w mln PLN w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Kartuzy w roku 2020 i 2019.....	56
Wykres IV.5. Przychody w mln PLN w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Przdokowo w roku 2020 i 2019.	58
Wykres IV.6. Przychody w mln PLN w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Sierakowice w roku 2020 i 2019	61
Wykres IV.7. Przychody w mln PLN w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Somonino w roku 2020 i 2019 ..	63
Wykres IV.8. Przychody w mln PLN w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Stężycza w roku 2020 i 2019.....	65
Wykres IV.9. Przychody w mln PLN w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Sulęczyno w roku 2020 i 2019...	66
Wykres IV.10. Przychody w mln PLN w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Żukowo w roku 2020 i 2019	68
Wykres IV.11. Przychody w mln PLN w najważniejszych sekcjach PKD w gminie Przywidz w roku 2020 i 2019...	70
Wykres V.1. Produktywność pracy wg najważniejszych sekcji PKD łącznie w 9-ciu gminach w roku 2020 i 2019 w tys. zł na pracownika	112
Wykres V.2. Produktywność pracy wg najważniejszych sekcji PKD w gminie Chmielno w roku 2020 i 2019 w tys. PLN na pracownika	116
Wykres V.3. Produktywność pracy wg najważniejszych sekcji PKD w gminie Kartuzy w roku 2020 i 2019 w tys. zł na pracownika	122
Wykres V.4. Produktywności pracy wg najważniejszych działach PKD w gminie Przdokowo w roku 2020 i 2019 w tys. zł na pracownika	126
Wykres V.5. Produktywność pracy wg najważniejszych sekcji PKD w gminie Sierakowice w roku 2020 i 2019 w tys. zł na pracownika	130
Wykres V.6. Produktywność pracy wg najważniejszych sekcji PKD w gminie Somonino w roku 2020 i 2019 w tys. zł na pracownika.....	133
Wykres V.7. Produktywność wg najważniejszych PKD w gminie Stężycza w roku 2020 i 2019 w tys. zł na pracownika.....	136
Wykres V.8. Produktywność pracy wg najważniejszych sekcji PKD w gminie Sulęczyno w roku 2020 i 2019 w tys. zł na pracownika.....	139
Wykres V.9. Produktywność wg najważniejszych działach PKD w gminie Żukowo w roku 2020 i 2019 w tys. PLN na pracownika	142
Wykres V.10. Produktywność pracy wg najważniejszych sekcji PKD w gminie Przywidz w roku 2020 i 2019 w tys. zł na pracownika.....	146
Wykres VII.1. Liczba nowych przedsiębiorstw zarejestrowanych w gminach powiatu kartuskiego i w gminie Przywidz w latach 2019, 2020 i 2021	170
Wykres VII.2. Udział likwidowanych i nowo powstających przedsiębiorstw w relacji do istniejących w 2020 i 2021 roku w gminach powiatu kartuskiego i w gminie Przywidz	176
Wykres VIII.1. Wartość eksportu per capita powiatu kartuskiego, województwa pomorskiego oraz Polski ogółem dla lat 2016 oraz 2021 (EUR)	221
Wykres VIII.2. Najważniejsi partnerzy handlowi w eksporcie powiatu kartuskiego (2021, %).....	223
Wykres VIII.3. Specjalizacja podmiotów mających siedzibę w powiecie kartuskim, w eksporcie na rynki wybranych krajów (względem woj. pomorskiego, 2021)	224
Wykres VIII.4. Specjalizacja podmiotów mających siedzibę w powiecie kartuskim, w eksporcie na rynki wybranych krajów (względem Polski ogółem, 2021)	224

Wykres VIII.5. Najważniejsze działy produktowe (2 cyfr. HS) w eksporcie powiatu kartuskiego w 2021 (udział w eksporcie powiatu ogółem, %)	225
Wykres VIII.6. Ujawnione przewagi komparatywne podmiotów mających siedzibę w powiecie kartuskim, w eksporcie wybranych produktów (względem woj. pomorskiego, 2020-2021)	227
Wykres VIII.7. Ujawnione przewagi komparatywne podmiotów mających siedzibę w powiecie kartuskim, w eksporcie wybranych produktów (względem Polski ogółem, 2020-2021)	228
Wykres VIII.8. Struktura eksportu w podziale na gminy (w %) w 2021 roku	229
Wykres IX.1. Wartość pomocy publicznej udzielonej podmiotom z analizowanego obszaru w latach 2019-2022, mln PLN	233
Wykres IX.2. Struktura przyznanej pomocy publicznej w latach 2019-2022 według form (%)	234
Wykres IX.3. Udział gmin w przyznanej pomocy publicznej w analizowanym obszarze łącznie w latach 2019-2022 (%)	235
Wykres IX.4. Udział pomocy związanej z COVID-19 w pomocy ogółem (%; 2019-2022), według gmin	236
Wykres IX.5. Wartość pomocy publicznej udzielonej przedsiębiorcom przez ZUS w latach 2019-2021 (PLN na tysiąc mieszkańców)	237
Wykres IX.6. Wartość pomocy publicznej udzielonej przedsiębiorcom przez ZUS w przeliczeniu na jednego pracującego, w latach 2019-2021 (PLN)	238
Wykres IX.7: Struktura pomocy publicznej udzielonej przedsiębiorstwom w całym regionie w latach 2019-2022 w podziale na sekcje PKD (%)	239
Wykres IX.8. Wartość pomocy w stosunku do sumy przychodów w wybranych sekcjach PKD (%) całym regionie w 2020 roku	240

Spis rysunków

Rysunek I.1. Liczba ludności w roku 2021	8
Rysunek I.2. Gęstość zaludnienia w roku 2021	11
Rysunek I.3. Poziom bezrobocia w roku 2021	14
Rysunek II.1. Liczba podmiotów sektora MSP na 10 tys. mieszkańców w roku 2021 w gminach powiatu kartuskiego oraz w gminie Przywidz (Polska =100)	18
Rysunek II.2. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON według rodzajów działalności w 2021	20